

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ T 9313 NUMARADA KAYITLI
NA'T MECMUASI: İNCELEME-ÇEVİRİ YAZILI METİN

ELİF ERTUNA

EKİM 2019

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ T 9313 NUMARADA KAYITLI
NA'T MECMUASI: İNCELEME-ÇEVİRİ YAZILI METİN

ELİF ERTUNA

TEZ DANIŞMANI:

Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan TAŞTAN

EKİM 2019

BEYAN

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde bizzat elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada özgün olmayan tüm kaynaklara eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Elif ERTUNA

11/10/2019

ÖZ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ

T 9313 NUMARADA KAYITLI NA'T MECMUASI:

İNCELEME-ÇEVİRİ YAZILI METİN

ERTUNA, Elif

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Yöneticisi: Dr. Öğr. Ü. Erdoğan TAŞTAN

Ekim, 2019

Osmanlı edebiyatı, bünyesinde yüzyıllar boyunca birçok tarihî ve edebî şahsiyeti barındırmıştır. Şairlik yönüyle ön plana çıkan isimler, şairliklerinin yanında aynı zamanda çeşitli meslek erbabı kimselerdir. Görmüş oldukları tahsil, yetiştikleri aile ortamı ve içerisinde oldukları sosyal çevre onları gerek kelime dağarcığı gerek söz sanatları konusunda pekiştirerek özgünlüğe ulaşmalarına öncülük etmiştir. Yaşadıkları dönemin şartlarını, sosyal hayatlarını, intisap ettikleri çevrenin en keskin özelliklerini onların şiirlerinde bulabilmek çok olasıdır. Dinî ve manevi duygulardan dünyevi zevklere, uğraştıkları sanatlardan fikir dünyalarına kadar birçok iz bu büyü şiiir dünyasında yer alır.

Mecmualar ise bizlere şiiir dünyasının kapısını aralayan en somut malzemelerdendir. Mecmualar bazen çok tanınan bir şairin divanında yer alan en temel şiirleri barındırırken bazen de o şairin hiç gün yüzüne çıkmamış şiirlerini içeriyor olabilir. Bunların ortaya çıkması ve bilim dünyasına tanıtılması açısından önemli bir görev üstlenen şiiir mecmuaları; farklı yazı stillerine, çeşitli kalitedeki kâğıtlara, kültürümüzü yansıtan ciltlemelere ait bir dünyayı bizlere sunar.

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 9313 numarada kayıtlı olan na't mecmuası incelenip çeviri yazıya aktarıldı. Mecmuada yazılan şiirlerin nazım türleri ve biçimleri, sayıları, aruz vezinleri, şairleri belirtildi.

Anahtar Kelimeler : Mecmua, na't, şiiir

ABSTRACT

THE REVIEW OF THE TRANSLATION OF THE WRITTEN TEXT
OF NA‘T JOURNAL REGISTERED BY THE NUMBER T 9313 WHICH
BELONGS TO THE UNIQUE WORKS OF ART OF ISTANBUL

UNIVERSITY

ERTUNA, Elif

Master of Arts, Turkish Language and Literature Department

Supervisor: Assistant Professor Erdoğan TAŞTAN

October 2019

Ottoman literature had many historical and literary figures for centuries. Names that come to the forefront in terms of poetry, as well as poets in various professional persons. The education they have seen, the family environment in which they grew up and the social environment in which they have grown have led them to achieve originality by reinforcing them both in vocabulary and rhetoric. It is very possible to find the conditions, social life and the sharpest features of the environment they live in in their poems. Many traces from religious and spiritual emotions to worldly pleasures, from the arts they engage in to the world of ideas, take place in this magical world of poetry.

Journals, on the other hand, is one of the most concrete materials that opens the door to the world of poetry. Sometimes it contains the most basic poems of a well-known poet's divan, and sometimes it may contain a poem of that poet which never appeared. Poetry magazines, which play an important role in their emergence and introduction to the world of science; it offers us a world of different writing styles, various quality papers, binding that reflects our culture.

In this study, the na‘t journal registered at the IU Rare Books Library T 9313 was examined and translated.

Key Words: Mecmua, na‘t, poetry

ÖN SÖZ

Na'tler, klasik Türk edebiyatının en çok kullanılan nazım türlerinden birisidir. Çoğu divanda mutlaka na't yer alır ve şairler na'tleri hünerlerini gösterme amacından ziyade Hz. Peygamber'i anma amacıyla kaleme alırlar. Bu çalışmayla incelemiş olduğumuz mecmuada ise klasik Türk edebiyatında sıkça kullanılan nazım türlerinden biri olan na'tler yer almaktadır. Çalışmış olduğumuz eser, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 9313 numarada kayıtlı olan na't mecmuasıdır. Mecmua 75 varaktır ve bünyesinde 309 tane şiir barındırır. Bu çalışma üç bölümden meydana gelir. İlk bölümde na't türü ve na't mecmualarıyla ilgili bilgi verilmiştir. İkinci bölümde; ele aldığımız tezin tanıtımı ve çalışmış olduğumuz mecmuanın incelemesi yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise şiirlerin imla özellikleri Osmanlı Türkçesiyle gösterildikten sonra şiirler transkripsiyon yöntemiyle okunmak suretiyle Latin alfabesine aktarılmıştır.

Lise zamanı ısınamadığım ve hep ön yargıyla yaklaşmış olduğum divan edebiyatının beni üniversite yılları boyunca âdeta büyüleyerek hiç bilmediğim diyarlarda yolculuğa çıkarması, bu alana olan bakış açımı hiç tahmin etmediğim bir şekilde değiştirdi ve divan şiirinin bu büyüdü dünyası benim için ömür boyu peşinde koşmayı arzuladığım bir tutkuya dönüştü. Bu tutkunun bir nişanesi olarak gördüğüm tez çalışmam vesilesiyle de yaşamım boyunca atmış olduğum her adımda kuşku duymaksızın arkamda duran, benden bir an olsun desteğini esirgemeyen ve bu süreci gururlanarak yaşamama vesile olan aileme; manevi desteğiyle her daim güç bulduğum Büşra EREN'e ve bu süreçte adımları birlikte attığımız yol arkadaşım Elif Ezgi KARA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yüksek lisansa başladığım günden beri bu alana olan ilgimi derin bilgisiyle ve birikimiyle artıran, yoluma ışık tutup tezimin her aşamasına katkıda bulunan kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan TAŞTAN'a derin minnet ve şükran duygularımı sunarım.

Elif ERTUNA

11/10/2019

Kırklareli

İÇİNDEKİLER

BEYAN	iii
ÖZ	iv
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	xiv
TABLolar	xv
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	xvi
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM	2
EDEBİ GELENEĞİMİZDE HZ. MUHAMMED (SAV).....	2
NA'TİN TANIMI VE SEYRİ	3
NA'TLERİN KAYNAKLARI	6
NA'T YAZMA GELENEĞİNİN SEBEPLERİ	6
1.1.Hz. Peygamber'e Duyulan Sevgiyi Dile Getirme İsteği.....	7
1.2.Kutsal Bir Görevin Yerine Getirilecek Olması.....	7
1.3.Hz. Peygamber'den Şefaak Talebi.....	7
1.4. Hz. Peygamber'e Olan Bağlılığın İfade Edilişi	8
1.5. Şiirlerin Hz. Peygamber'i Anarak Değer Bulacak Olması.....	8
1.6. Klasik Eserlerde Bulunan Tertip Geleneği.....	8
1.1. Mecmuanın Tanımı ve Edebiyatımızdaki Yeri.....	9
1.2.Na't Mecmuaları.....	10
1.2.1.Klasik Dönem Na't Mecmuaları.....	10
1.3.Na'tlerde Bulunan Şekil Özellikleri.....	12
1.3.1.Başlıklar.....	12
1.3.2. Nazım Şekilleri.....	12

1.3.3. Vezinler.....	12
1.3.4. Kafiye ve Redifler.....	12
1.3.5. Dil ve Üslup Özellikleri.....	12
1.4. Na‘tlerde Muhteva Özellikleri.....	13
1.4.1. Ayetler.....	13
1.4.2. Hadisler.....	13
1.4.3. Hz. Peygamber’in İsim ve Sıfatları.....	13
1.4.4. Hz. Peygamber’in Hayatına Dair Ayrıntılar.....	13
1.4.5. Hz. Peygamber’in Bedensel Özellikleri.....	13
1.4.6. Hz. Peygamber’in Güzelliği.....	14
1.4.7. Hz. Peygamber’in Ahlaki Özellikleri.....	14
1.4.8. Hz. Peygamber’le İlgili Diğer Maddi ve Manevi Unsurlar.....	14
1.4.9. Hz. Peygamber’in Mucizeleri.....	14
1.4.10. Doğumuyla Gerçekleşen Mucizevi Olaylar.....	15
1.4.11. Diğer Mucizeleri.....	15
1.4.11.1. Kur’an-ı Kerim’in Kendisine İndirilmesi.....	15
1.4.11.2. Miraca Yükselmesi.....	15
1.4.11.3. Ayın İkiye Bölünmesi.....	16
1.4.11.4. Güneşin Geri Döndürülmesi.....	16
1.4.11.5. Bir Avuç Toprakla Bir Ordunun Döndürülmesi.....	16

1.4.11.6. Parmağından Su Akması.....	16
1.4.11.7. Avcundaki Taşların Tesbih Etmesi.....	17
1.4.11.8. Cennetten Gelen Üzümlerin Tesbih Etmesi.....	17
1.4.11.9. Kütükten Ağlama Sesi Duyulması.....	17
1.4.11.10. Kapı ve Duvarın Hz. Peygamber'in Duasına "Amin" Demesi.....	17
1.4.11.11. Ağaçlarla İlgili Mucizeler.....	17
1.4.11.12. Hayvanlarla İlgili Mucizeler.....	18
1.4.11.12.1. Hicrette Mağarayı Gizleyen Örümcek Ağı ve Güvercin Yumurtaları.....	18
1.4.11.12.2. Devenin Konuşabilmesi.....	18
1.4.11.12.3. Geyiğin Dile Gelmesi.....	18
1.4.11.12.4. Kertenkelenin Konuşabilmesi.....	18
1.4.11.13. Hz. Peygamber'in Bereketiyle Yemeğin Artması.....	19
1.4.11.14. Pişmiş Kuzunun Zehirlendiğini Haber Verebilmesi.....	19
1.4.11.15. Kör Bir Adamın Gözünün Açılması.....	19
1.4.11.16. Ölüyü Diriltmesi.....	19
1.4.11.17. Uykudayken Gözlerinin Uyanık Kalması.....	20
1.4.11.18. Önündekileri ve Arkasındakileri Aynı Anda Görmesi.....	20
1.4.11.19. Bulutun Gölgelemesi.....	20
1.4.11.20. Gölgesinin Olmaması.....	20

1.4.12. Hz. Peygamber’ in Kıyametteki Üstünlüğü ve Şefaati.....	20
1.4.13.Hz. Peygamber’e Atfedilen Edebî ve Tasavvufi Motifler.....	20
1.4.14.Harflerle Hz. Muhammed (sav).....	21
2.BÖLÜM.....	23
2.1.MECMUANIN TANITIMI VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ.....	23
2.2.ELE ALDIĞIMIZ MECMUANIN ÖNEMİ VE DİĞER ŞİİR MECMUALARINDAN FARKI.....	26
2.3.MECMUADAKİ ŞİİRLERİN ŞAİRLERİ.....	27
2.4.MECMUADA YER ALAN NA‘TLERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ.....	35
2.4.1.Hz. Peygamber’e Dair Na‘tlerde Yer Alan Mucizeler.....	35
2.4.1.1.Miraca Yükselmesi Mucizesi.....	35
2.4.1.2.Ağaçların ve Taşların Ona Şahitlik Etmesi Mucizesi.....	35
2.4.1.3.Parmağıyla Ay’ı İkiye Bölmesi Mucizesi.....	36
2.4.1.4. Parmağından Su Akması Mucizesi.....	36
2.4.2.Hz. Peygamber’in Na‘tlerde Anlatılan Özellikleri.....	37
2.4.2.1.Güzelliği.....	37
2.4.2.2.Nübüvvet Mührü.....	38
2.4.2.3. Diğer Özellikleri.....	38
2.4.3.Na‘tlerde Hz. Peygamber İçin Kullanılan Motifler.....	39
2.4.4. Na‘tlerde Hz. Peygamber’e Bağlılığı Bildiren İfadeler.....	43

2.4.5.Şiirlerde Geçen Sure İsimleri.....	44
2.4.6.Şiirlerde Geçen Ayetler.....	47
2.4.6.1.Қаб қосын ау қавсейни ev ednā	
ادنا.....	47
2.4.6.2.Ve mā erselnāke illā raḥmeten li'l ‘ālemīn	
وما ارسلناك الا رحمة للعا لعمين.....	47
2.4.6.3.Lā taḳnetū mi'r-raḥmeti'llāh	
لا تقنطوا من رحمة الله.....	48
2.4.6.4.Cennātū ‘admin tecrī min taḥtihe'l-enhāru ḥālidīne fīhā ve zālike	
جنات عدن تجرى من تحتها الا نهار خالدين فيها و ذلك جزوا من	
cezā'u men tezekkā من تزكى.....	48
2.4.6.5.Lillāhi'l-meşriḳū ve'l-mağribu fe eynemā tuvellū fe şemme	
ولله المشرق والمغرب فايما تولوا فثم وجه الله ان	
vechu'llāhi inna'llāhe vāsi'un 'alīm	
لله واسع	
علم.....	49
2.4.6.7.Bedīu's-semavāti ve'l-'ardı ve izā ḳaḳā emren fe innemā yeḳūlü lehu	
kün feyekūn بديع السموت والارض و اذا قضى امرافا نما يقول له كن فيكون	
.....	49
2.4.7.Şiirlerde Geçen	
Hadisler.....	49
2.4.7.1.Eş-şabru miftāḥu'l-ferec	
ال صبر مفتاح ال	
فرج.....	49
2.4.7.2.Küntü kenzen maḥfiyyen fe-aḥbebtü en-u'rife fe'ḥalaḳtū'l-ḥaḳka li-	
ya'rifünī كنت كنزا مخفيا فأ حبيت أن أعرف فخلقت ال خلقا في	
عرفوني.....	50
2.4.7.3.Levlāke levlāk lemā ḥalaḳtū'l-eḫlāk	
لولاك لولاك لما خقت ال	
افلاك.....	50
2.5.7.4. Men 'arefe nefsehu feḳad 'arefe Rabbehu	
من عرف نفسه فقد عرف	
ربّه.....	51
2.4.8.Şiirlerde Geçen Dinî ve Tasavvufi Terimler.....	51
2.4.9.Na'tlerin Dil Özellikleri.....	54

2.4.10. Na‘terde Geçen Özel İsimler.....	55
2.4.10.1.Allah’ın İsimleri.....	55
2.4.10.2.Hz. Peygamber’in İsimleri.....	56
2.4.10.3.Diğer Peygamberlerin İsimleri.....	57
2.4.10.4.Dört Halifenin İsimleri.....	57
2.4.10.5.On İki İmamın İsimleri.....	57
2.4.10.6.Din ve Tarikat Büyüklerinin İsimleri.....	58
2.4.10.7.Diğer Kişi İsimleri.....	58
2.4.10.8.Kutsal Kitap İsimleri.....	58
2.4.10.9.Soy İsimleri.....	59
2.4.10.10. Millet İsimleri.....	59
2.4.10.11.Melek İsimleri.....	59
2.4.10.12. Yer İsimleri.....	59
2.4.10.13.Hayvan İsimleri.....	60
2.4.10.14.Tarikat İsimleri.....	60
2.4.10.15.Gezen ve Yıldız İsimleri.....	60
2.4.11.Şiirlerde Yer Alan Efsanevi ve Mitolojik Unsurlar.....	60
2.4.12.Şiirlerin Başlıklarında Kullanılan İfadeler.....	61
2.5. ŞİİRLERİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	62
2.5.1.Şiirlerin Yazıldığı Nazım Şekilleri.....	62

2.5.2.Şiirlerde	Kullanılan	Nazım
Türleri.....		67
2.5.3.ŞiirlerinBeyitveBentSayıları.....		68
2.5.4.Şiirlerin Vezinleri.....		72
2.5.5.Şiirlerin Kafiye ve Redif Özellikleri.....		76
3.BÖLÜM.....		81
3.1.METİN TESİSİNDE VE ÇEVİRİ YAZIYA AKTARIM SIRASINDA TAKİP EDİLEN YOL.....		81
3.2.MECMUANIN İMLA ÖZELLİKLERİ.....		85
METİN.....		89
SONUÇ.....		335
KAYNAKÇA.....		337
EKLER.....		343
Ek1: Eserin Cildi.....		343
Ek2: Yazmanın İç Kapağı.....		344
Ek3: 1b ve 2a Sayfaları.....		345
Ek4: 7b ve 8a Sayfaları.....		346
Ek5: 13b ve 14a Sayfaları.....		347
Ek 6: 17a Sayfası.....		348
Ek7: 17b ve 18a Sayfaları.....		349
Ek8: 19b ve 20a Sayfaları.....		350
Ek9: 25b ve 26a Sayfaları.....		351
Ek10: 58b ve 59a Sayfaları.....		352
Ek11: 61b ve 62a Sayfaları.....		353
Ek12: Eserin Kütüphane Fişi.....		354

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

a.s	: Aleyhisselam
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Divan
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
H.z.	: Hazreti
S.	: Sayı
s.	: Sayfa sayısı
ss.	: Sayfa sayıları
SAV, sav	: Sallallahu aleyhi ve sellem
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK	: Türk Dil Kurumu
vr.	: Varak, varaklar
Y	: Yazma
Yay.	: Yayınları, yayıncılık
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
“ ”	: Alıntı
[]	: Yazmada eksik bırakılıp tarafımızca tamamlanan yer
[?]	: Metni okurken tespit edilemeyen kelime/kelimeler

TABLÖLAR

Tablo 1: Őirlerin Şairleri	27
Tablo 2: Őirlerin Nazım Şekilleri	65
Tablo 3: Őirlerin Beyit Sayıları	68
Tablo 4: Őirlerin Bent Sayıları	70
Tablo 5: Őirlerin Vezinleri	73
Tablo 6: Őirlerin Redifleri	77

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ا	A, a, E, e, ' ,
آ	Ā, ā, a
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṭ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
س	Ş, ş
ص	Ş, ş
ض	Ž, ž, Đ, đ
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	' ,
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	K, k, G, g, ñ
ك	ñ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ū, ū, Ō,
ه	H, h, A, a, E, e
ي	Y, y, Ī, ī, Ī, ī
ء	' ,

GİRİŞ

1. Konu

Üzerine çalıştığımız bu eser, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 9313 numarada kayıtlı olan na‘t mecmuasıdır. Mecmua; 17, 18 ve 19. yüzyıllarda yaşamış olan şairlere ait na‘tleri içerir. Tezimizin konusu bu na‘tlerin transkripsiyon denilen çeviri yazı yöntemiyle Latin alfabesine çevirisi ve incelenmesidir.

2. Amaç

Bu çalışmayı yapmamızdaki amaç, Osmanlı Dönemi’nde yazılan metinleri ortaya çıkarmaktır. Na‘tler de klasik Türk edebiyatında hemen her şairin yazdığı ve önem verdiği şiirlerden olduğu için, bu türe ait şiirlere verilen kıymeti görmemiz açısından değerlidir.

3. Kapsam

Çalışmamız 3 bölümdür. İlk bölümde na‘t türü tanıtılmış; na‘t mecmualarının kapsamına, na‘t türüne konu edinilen Hz. Peygamber’e ve ona ait bazı özelliklere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise tezimize konu olan İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi T 9313 numarada kayıtlı na‘t mecmuası şekil ve muhteva yönünden incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise incelediğimiz mecmuanın metin kısmı transkripsiyon alfabesiyle çeviri yazıya aktarılmıştır.

4. Yöntem

Ele aldığımız mecmuadaki şiirlerde geçen ayet ve hadisler dipnotlarla belirtilerek bunların açıklaması yapılmıştır. Bu çalışmada; incelediğimiz mecmuada kullanılan dini terimler, isimler ve unsurlar ayrı başlıklar altında örneklerle birlikte sunulmuştur.

1. BÖLÜM

EDEBİ GELENEĞİMİZDE HZ. MUHAMMED (SAV)

Karahanlılar Dönemi'nde İslamiyet'i benimseyen Türkler, Kutadgu Bilig'den itibaren Hz. Peygamber'e övgü dolu şiirler yazmışlardır. Türk edebiyatında sıkça anılan Hz. Muhammed'e Türkler tarafından yazılan ilk şiir mesnevi nazım biçimindedir. 15 beyitlik bu şiir feûlün/feûlün/feûlün/feûl vezniyle yazılmıştır.¹ Ancak onun öncesinde, İslam'ın yayılıp da Müslümanların Medine'de bir güç hâline gelmesinden itibaren ilk peygamber methiyeleri görülmeye başlanmıştır.² Hatta konu bakımından naat ile örtüşen ve Hz. Muhammed'in peygamberliğine şahadet eden ilk şiir, tarihte Kabe'ye ilk defa örtü örttüğü rivayet olunan Tebâbi'a'dan Es'ad Ebû Kerib el-Himyeri tarafından söylenmiştir.³

Türkler, İslamiyet'i kabul ettikten sonra da ortaya koydukları çeşitli türdeki edebî eserlerde Hz. Muhammed'i (sav) övmeyi bir gelenek hâline getirmiş ve bu gelenek günümüze değin sürmüştür. Divan şiirinde bu gelenek na't adı verilen türle kendine yer bulmuştur. Na't, bir divanın olmazsa olmaz şiirlerinden biridir. Türklerin İslamiyet'i benimsemesi, bu türün gelişimine de oldukça etki etmiştir. Na'tlerde Hz. Peygamber'e yönelik övgü mahiyeti taşıyan birçok isim ve sıfat vardır. Onun isimleri zikredilirken bir yandan da kendisine salavat getirilmesi için okuyucu âdeta teşvik edilir. Asıl maksat şiirde onu övmekten ziyade onu anmaktır. Dünya üzerinde bu kadar sevilen, ismi zikredilen, her fırsatta anılan başka hiçbir insan yoktur ve olmayacaktır. Ona gösterilen hürmet de yeryüzünde başka hiçbir insana gösterilmemiştir.

Divanlarda tevhit ve münacattan sonra gelen şiirlerin başında na't yer alır. Zira bir müminin kalbinde taşıdığı en büyük sevgiyi önce Allah'a,

¹ Yüsuf Has Hâcip, *Kutadgu Bilig I Metin*, Haz. Reşit Rahmeti Arat, Ankara: Türk Dil Kurumu, 1979, ss. 20-22.

² Mustafa Çiçekler, "Na't", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, ss. 435-436.

³ Halil İbrahim Şener, "Türk Divan Edebiyatında Na't ve Bazı Na't Mecmuaları", *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* S. III, ss. 147-160.

sonra da onun kulu ve elçisi olan Hz. Muhammed'e duyması gerekir. Hz. Peygamber'e duyulan sevgi arttığı sürece Allah'a duyulan sevgi de artar. Bu doğrultuda divanlarda Allah'ın birliğini anlatan tevhid, Allah'a yakarışı anlatan münacat türündeki şiirlerden sonra Hz. Peygamber'i anlatan na't türündeki şiirlerin gelmesi de hiyerarşik bir sıralama olarak kabul edilebilir.

Arapça'daki na't ve medh kelimelerine karşılık olarak Fars edebiyatında sîtayiş kelimesi kullanılmıştır.⁴

NA'TİN TANIMI VE SEYRİ

Sözlükte “nitelemek, iyi ve güzel şeyleri abartılı biçimde dile getirmek; nitelik, vasıf” manalarında kullanılan na't, özellikle Türk ve Fars edebiyatlarında Resulullah'ı öven şiirlerin yaygın adı hâline gelmiştir. İlk peygamber methiyeleri, İslam dininin yayılıp Müslümanların Medine'de bir güç hâline gelmesinden itibaren görülmeye başlanmıştır. Daha sonraki yüzyıllarda bütün İslam coğrafyasında şairler Resulullah'a olan sevgilerini gerek muhtevaları gerekse sanat özellikleri bakımından farklı isimlerle anılan şiirlerle dile getirmişlerdir.⁵

Edebiyatta Hz. Peygamber (a.s.)'i övmek amacıyla yazılan ve “Na't-ı Şerif” şekliyle de kullanılan bu manzumeler genellikle kaside nazım şekliyle yazılırlar. Eğer şair, kasidenin nesib veya teşbib bölümünde Hz. Muhammed'i över ve ona olan sevgisini dile getirirse bu çeşit kasidelere de na't adı verilmiştir. Na't yazan şairlere *na't-gû*; bunları cami veya tekke gibi yerlerde, güzel sesle, belirli gün ve gecelerde okuyanlara da *na't-hân* denilmiştir. Ayrıca Hz. Peygamber'i öven na'tler dışında dört halifenin (çehâr-yâr-ı güzîn) yani Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali'nin methine dair yazılan manzumelere de *na't-ı çâr-yâr* denmiştir. Bunlar içerisinde yalnız Hz. Ali'nin methine dair söylenenler de vardır. Bu çeşit na'tlere de *na't-ı Ali* adı verilmiştir.

Divan şairlerimiz, divanlarının baş tarafına tevhit ve münacatlarından sonra mutlaka bir veya birkaç na't koymayı âdet hâline getirmişlerdir. Bu

⁴ Şener, “Divan Edebiyatında Na't”, s. 154.

⁵ Mustafa Çiçekler “Na't”, *DİA*, C. 32, İstanbul: 2006, s. 435.

güzel gelenek bizim edebiyatımızda asırlar boyunca devam etmiştir. Mürettep divanlarda bu âdetin dışına çıkıldığı hemen hiç görülmez. Hatta mesnevi yazarlar bile mesnevilerinin baş kısmına tıpkı mürettep divanlarda olduğu gibi, tevhit ve münacat ile birlikte Hz. Peygamber için na‘tler kaleme almışlardır. Divanlarda na‘tler kaside nazım şekliyle yazıldıkları hâlde, mesnevilerde çoğu zaman mesnevi nazım şekliyle yazılmışlardır.

Türklerin yaşadığı her sahada ve edebiyatın her kolunda na‘tlerin yazılmasının yanında; bu tür yalnızca manzum eserler içinde ele alınmakla kalmamış ve tıptan tarihe, coğrafyadan astronomiye kadar dinî, edebî veya ilmî mensur eserlerde de na‘t bölümüne yer verilmiştir.

Klasik edebiyatımızda mensur eserlerde ve divanlarda yer alan tertip özelliğinin bir benzeri de mesnevilerde görülür. Hemen bütün mesnevilerde ihmal edilmeden ele alınan na‘t; bazen birkaç beyitte, fakat daha yaygın olarak müstakil bir bölüm hâlinde on yirmi beyitten seksen doksan beyte kadar değişen bir hacimle karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca mesnevilerde na‘t yanında mi‘râciyye ve mu‘cizât bölümleri yer alırken, özellikle on beş ve on altıncı asır mesnevilerinde şairlerin şefaata talebini bildiren “istişfâ” mahiyetinde ikinci bir na‘t yazdıklarını görürüz.

Divanlarda yer alan na‘t türündeki şiirlere ait yaygın kana‘t; klasik tertibe göre mukaddime, tevhit ve münacattan sonra na‘t bölümünün yer aldığına dairdir. Ancak divanlar tarandığı zaman bu görüşün kısmi olduğunu; na‘tlerin mukaddimeden başlayarak müfredlere kadar divanları hemen bütün bölümlerinde yer aldığını görmekteyiz. Divan sahibi şairlerin ustalık ve kabiliyetlerini en yoğun biçimde aksettiren na‘tler şüphesiz ki girişteki na‘t bölümündedir. Ancak kaside, gazel, mesnevi, kıta, murabba, muhammes, müseddes, terkîb-bend, tercî-bend, rûbai, müstezat, müfret ve mısra gibi bütün nazım şekilleriyle na‘t türünün kaleme alınması neticesinde na‘tler, divanın bütününe yayılabilmektedir. Ayrıca bazı divanların mukaddime, tevhit, münacat sırasına yer verilmeden doğrudan na‘tle başladığı görülür.⁶

⁶ Rıdvan Canım, *Divan Edebiyatında Türler*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2010, ss. 173-178.

Şairleri na‘t yazmaya sevk eden çeşitli sebeplerin başında Hz. Peygamber’e duyulan sevgi gelir. Kur’an-ı Kerim’in birçok ayetinde ahlakı ve üstün şahsiyeti methedildiğinden Cenabıhakk’ın da habibi olan Resuliekrem’e duyulan bu sevgi aynı zamanda Allah’ın arzusuna uymayı ifade etmektedir. Na‘t yazma geleneğinde bir diğer husus Resulullah’ın şefaatine nail olma isteğidir.

Na‘tlerde şairler, Hz. Peygamber’i tarif ve tavsif için divan şiirinin bütün söz sanatlarını, belagat kurallarını ve geleneğin kültür birikimini kullanarak hünerlerini gösterme imkânını bulmuşlardır. Bununla beraber Kur’an-ı Kerim’i de Resulullah’ın şanını âleme ilan eden bir methiye kabul ederek, Allah’ın övdüğü o yüce zatı methetmekteki acizliklerini de itiraf etmişlerdir. Fahriyelerde kendilerini öven şairler, na‘te gelince Allah kelamı ile övülen bir şahsı methetmeye güçlerinin yetmeyeceğini ifade eder. Samimi bir sevginin ürünü olan na‘tler bu özellikleriyle çok defa hitabi bir üslupla kaleme alınmış lirik şiirlerdir.

Türk edebiyatında yazılan ilk na‘t örneğini 11. yüzyılda Yusuf Has Hacip tarafından yazılmış olan Kutadgu Bilig’de görmekteyiz.⁷ Klasik Türk edebiyatının 13. yüzyılda şekillendiğini varsayacak olursak, na‘t türünün henüz klasik Türk edebiyatı şekillenmeden önce varlığını gösterdiğini söyleyebiliriz.

Onun sıfatları, isimleri, mucizeleri, doğumu, hayatı, peygamberlik süreci, ölümü, yaşarken çektiği sıkıntılar, kendisinin yüzü suyu hürmetine yaratılan dünya, Allah’ın sevgilisi olması, kimsenin ona layık olamaması, herkesin ondan şefaath dilemesi, onun mezarının bulunduğu toprağa yüz sürebilme arzusu gibi hususlar na‘tlerde sıklıkla dile getirilen hususlar arasındadır. Divan şairleri Hz. Peygamber’e layık olabilecek ve onu gerçekten anlatabilecek bir şiir yazmanın mümkün olmadığını bildikleri hâlde na‘t yazma geleneğinden mahrum kalmazlar ve bu şiirlerde kendilerini aşağı görerek ondan âdetâ bir dilenci gibi şefaath dilenip medet umarlar. Zira kendileri günahkâr olduklarını ve iyi bir kul olmadıklarını dile getirirler. Şairlerin, onun özelliklerini dünya üzerindeki en yüce

⁷ Emine Yeniterzi, “Na‘t (Türk Edebiyatı)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006, ss. 436-437.

kavramlara benzeterek anlatmaya çalışmaları bile Hz. Muhammed'in benzersizliğini anlamaya yetecektir.

NA'TLERİN KAYNAKLARI

Na'tler hiç şüphesiz ki kaynağını Kur'an-ı Kerim'den ve hadislerden alır.⁸ İktibas sanatı yoluyla bu ayet ve hadisler şairler tarafından hatırlatılır ve onlara gönderme yapılır. Hz. Peygamber için Kur'an-ı Kerim'de geçen veya hadis-i şeriflerde yer alan isim ve sıfatlar na'tlerde de sıkça kullanılır.

Na'tlerde Hz. Peygamber'in vasıflarını anlatmak için birçok motif kullanılır. Bunlar edebi ve tasavvufi motiflerdir. Âb-ı hayât, Ankâ, ay, âyet-i rahmet, ayna, bulut, bülbül, cevher, deniz, devâ, dürr-i yetîm, gül, güneş, hamâme, hümâ, imâme, vâsıta, kible, nümâ, kîmyâ, ma'den, menşûr, merdüm-i dîde, meyve, miftâh, mürşid, öz, rûh, sâkî, sultân, şem', tabîb, tâc, tûtî, yıldız, yüzük taşı gibi pek çok motif⁹ kendisini anlatmak için kullanılır. Bu motiflerin kullanıldığı şiirlere incelediğimiz mecmuadan bir beyit örnek verebiliriz:

*Sultân-ı cem'-i rüsûl vaḥdet bâğında **bülbül***

*Lâ-cerem maḫşûd-ı **gül** sensin yâ Resûla'llâh (23/8)*

NA'T YAZMA GELENEĞİNİN SEBEPLERİ

Na't yazmak klasik Türk şiiri için bir gelenektir. Şairler Hz. Peygamber'e olan sevgilerini ve ona duydukları bağlılığı dile getirdikleri her na'tle birlikte bu geleneği devam ettirmiş olurlar. Na't, diğer şiir türlerinden farklıdır. Şairler, na'tlerde diğer türlerdeki şiirlerine oranla daha sade bir üslup tercih etmektedirler. Çünkü na't yazmadaki amaçları, diğer şiir türlerinden farklı olarak hünerlerini sergilemek değildir. Onlar na'ti

⁸ Na'tlerde kullanılan ayetler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Emine Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1989, YÖK: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 7377), ss. 147-233. Yeniterzi'nin çalışması kitap hâlinde de yayınlanmıştır. Bkz. Emine Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993 ss. 308-323.

⁹ Hz. Peygamber'i na'tlerde anlatan edebi ve tasavvufi motifler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Emine Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, ss. 308-323.

kendilerini göstereceği bir araç olarak değil, Hz. Peygamber'in şefaatine nail olacakları bir araç olarak görürler. Bu durum da onları çok süslü ve sanatlı bir söyleyişten ziyade sade bir söyleyişe iter. Kendilerini, duygularını ve pişmanlıklarını dile getirdikleri için de bu şiirlerde lirik bir söylem ortaya çıkmaktadır. Na't yazmanın sebeplerini ayrı başlıklar altında değerlendirebiliriz:

1.1. Hz. Peygamber'e Duyulan Sevgiyi Dile Getirme İsteği

Hz. Peygamber'e duyulan sevgi Allah tarafından sevilmenin de koşuludur.¹⁰ Yani şairler için Allah'ın sevgisini kazanmak Hz. Peygamber'in şefaatine nail olmaktan geçer. Müslüman bir şair için Hz. Peygamber'e içten duygularla yönelmenin vesilesi de elbette ki na'tler olacaktır. Şairler ona duydukları sevgiyi dile getirirken âdeta sevgiliye duydukları sevgiyi dile getirip vuslatı arzularlar ve onun uğrunda canını feda etmeye razıdır.

1.2. Kutsal Bir Görevin Yerine Getirilecek Olması

Cenab-ı Hakk, Hz. Peygamber'i Kur'an-ı Kerim'de bizzat överek onun ahlakından bahsetmiştir¹¹ ve onu âlemlere rahmet olarak gönderdiğini iletmiştir.¹² Bu sebeplerden ötürü şairler onun güzel ahlaklı olmasını, dünyaya gönderilişindeki hikmetleri ve lütufları anlatırlar. Şiirde Hz. Peygamber'i yüceltmezler, bilakis Hz. Peygamber'i andıkları için şiirleri yücelir. Kendilerine dayanak edindikleri ayet ve hadislerle de ıktibaslar aracılığıyla gönderme yaparlar. Ayetlerde, Allah'ın ve meleklerin Hz. Muhammed'e (sav) salat ettikleri, kulların da bu salât ü selâma katılmaları gerektiği anlatılır. Şairlerin bu salât u selâmı bir görev olarak kabul etmesi de kendilerini na't yazmaya sevk eder.

1.3. Hz. Peygamber'den Şefaath Talebi

Şairler yazdıkları na'tlerde günahkâr olmalarından, hata yapmalarından, isyankârlıklarından, sürekli suç ve kabahat işlemelerinden; dahası bunların

¹⁰ De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." 3 Âl-i İmran 31

¹¹ "Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin." 68 Kalem 4

¹² "(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." 21 Enbiya 107

sonunun olmadığından dem vurmaktadır. İslam'a göre kötülük yapan ve çokça günah işleyen kullar eğer tövbe etmezlerse cehennem ateşiyle cezalandırılacaktır. Ancak cehenneme gitmeden önce yaptıklarının hesabının sorulacağı bir gün vardır ki o da kıyamet günüdür. Kıyamet günü herkes korkacak ve saklanacak bir yer arayacaktır. Müslüman'lara o gün yardım edecek ve onları himayesi altına alıp koruyacak tek kişi ise Hz. Peygamber'dir. Şairler bu bilinçle ondan şefa'at umarlar. Günahkâr kulların suçlarının bağışlanması için tek aracı Hz. Muhammed (sav) olacaktır. Bu yüzden de şairler için tek çıkış kapısı ve kurtuluş yolu yine Hz. Peygamber'dir. Şairler kendilerini daima isyankâr ve günahkâr bir kul olarak tanımlarlar. Yaptıklarından ötürü de şefa'at dilemeye de yüzleri yoktur. Ama bilmektedirler ki şefa'at ancak Hz. Peygamber'in kendisine salât ü selâm getirenlerin olacaktır. İşte bu yüzden na'tlerinde onu anarlar.

1.4. Hz. Peygamber'e Olan Bağlılığın İfade Edilişi

Tüm Müslümanlar; imanın altı şartından biri olması hasebiyle, Allah'ın gönderdiği peygamberlere inanmak zorundadır. Kendisine itaat edilmesi gereken peygamberlerden biri de şüphesiz ki Hz. Muhammed'dir (sav) ve ona itaat etmek demek ona bağlı kalmak demektir. Şairler, bu bağlılığın bir göstergesi olarak na'tler kaleme alır ve bu vesileyle de kıyamet günü kendisinin himayesine girebilmeyi arzular.

1.5. Şiirlerin Hz. Peygamber'i Anarak Değer Bulacak Olması

Her şair, yazdığı şiirlerin kıymetinin bilinmesini arzular. Bu kıymet; zaman zaman kendisine maaş bağlanması, bir padişahın gözüne girebilmesi veya kendisine hediyeler sunulması şeklinde kendisini göstermektedir. Ancak yazılan şiirlere biçilen hiçbir değer, o şiirin Hz. Muhammed'i (sav) anmakla bulduğu değerle kıyaslanamaz. O; kıymetlilerin en kıymetlisi, yücelerin en yücesidir. Dolayısıyla da bir şiirin değer kazanmasının yolu onu anmaktan geçecektir.

1.6. Klasik Eserlerde Bulunan Tertip Geleneği

Bir şairi na't yazmaya sevk eden durumlardan birisi de, İslami edebiyatlarda yer alan edebî eserlerdeki ortak düzendir. Hangi alanda

yazılmış olursa olsun eserler besmele, hamdele, salvele ile başlar. Manzum eserler olan divan ve mesnevilerde ise tevhit ve münâcâtın sonra Hz. Peygamber methinde yazılan bir na'tin mevcudiyeti vazgeçilmez bir bölümdür. Bazı mürettep divanların mukaddime, tevhit, münâcât sırasına yer vermeden doğrudan na'tle başladığını da görürüz.¹³ Bu hiyerarşik düzen, İslam'a göre Allah'la başlayıp Hz. Peygamber ile devam eden manevi düzendir ve bir gelenek hâline gelmiştir. Na't yazmadaki en önemli sebeplerden biri de budur.

NA'T MECMUALARI

1.1. Mecmuanın Tanımı ve Edebiyatımızdaki Yeri

Arapça bir kökten gelen mecmua kelimesi; “toplanmış, bir araya getirilmiş şey” manasına geldiği gibi “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi” anlamına da gelir.¹⁴ Cem' masdarından türeyen *mecmû*'dan (bir araya getirilmiş, toplanmış) gelmektedir.¹⁵ Tanzimat'tan sonra dergi¹⁶ manasını içeren kelime; fikir, edebiyat, sanat, aktüalite gibi çeşitli konulara yer veren ve belirli aralıklarla neşredilen yayın¹⁷ gibi anlamlara da gelir. Mecmualar bizlere şiir dünyasının kapısını aralayan en somut malzemelerden biridir. Onlar, divan edebiyatının müstesna şiirlerini barındırmakla birlikte hiç gün yüzüne çıkmamış şairlere veya şiirlere tutulan bir ışık görevini görür. Bunların ortaya çıkması ve bilim dünyasına tanıtılması açısından önemli bir araç olan şiir mecmuaları, o mecmuayı yazan müstensih veya müstensihler tarafından farklı yazı stillerine, çeşitli kalitedeki kağıtlara, kültürümüzü yansıtan ciltlemelere ait sonsuz bir dünya barındırır.

¹³ Emine Yeniterzi, “Bir Edebi Tür Olarak Na'tlar”, *Yazılışının 600. Yılında Bir Kutlu Doğum Şaheseri Uluslar Arası Mevlid Sempozyumu, 16-17 Nisan 2009*, Ankara (2010), s. 98.

¹⁴ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yay. Ankara, 2011 s. 689

¹⁵ Mustafa Uzun, “Mecmua”, *DİA*, C. 28, s. 265

¹⁶ Türkçe Sözlük, TDK Yay. Ankara 2011 s. 1642

¹⁷ Kubbealtı Lûgati <http://www.lugatim.com/s/mecmua> (Erişim: 04.06.2009)

Mecmualarda belirli bir konu sınırlaması yoktur ve bu sebepten ötürü neredeyse bir divan kadar hacimli olan mecmualara rastlamak dahi oldukça mümkündür. Şiir mecmuaları zaman zaman binlerce beyitten meydana gelir. Günümüzde tertipli yahut dağınık mecmualara rastlamak mümkündür. Bunlardan kimisi birçok yazma eserde görüldüğü üzere kopma, yırtılma, kurtlanma, yanma gibi dış etkenlerden ötürü zarar görmüştür. Bu tip etkenler mecmuaların okunmasını zorlaştırmakla birlikte, ardında bir yaşanmışlık hissi bırakması itibarıyla da bizi asırlar öncesine götürebilir.

Mecmualar içerdikleri şiir sayısı dışında teknik ve sanatsal birçok unsuru bir arada bulundurması bakımından da önem arz etmektedir. Bir mecmuadaki şiirlerin yazılması ve tertip edilmesi kadar o mecmuaya şekil verebilmek, onu bir kitap yahut sanat eseri gibi özenle hazırlamak ve hatta ardından koruyup kollayabilmek de oldukça önemlidir.

1.2. Na‘t Mecmuaları

Edebiyat tarihimiz açısından büyük önemi olan mecmuaların bir kısmı aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan birer antoloji mahiyetindedir. Bu mecmualar bize na‘t türünü tek başına incelememiz için olanak sağlamaktadır. Mecmuaların bir kısmı ise, birden fazla konuda ve türde yazılan şiirleri ihtiva etmektedir.

1.2.1. Klasik Dönem Na‘t Mecmuaları

Na‘tler, varlık hiyerarşisine göre sıralanan tevhit, münacat gibi türlerin hemen ardından gelir. Hemen her şairin Hz. Peygamber için na‘t kaleme aldığını söylemek mümkündür. Ayrıca edebiyatımızda zaman içinde sayı ve çeşitlilik açısından na‘tlerden yapılan seçkilerle oluşturulan mecmualar olduğunu görmekteyiz. Bu mecmualar; *mecmû‘a-i müntehabe-i nu‘ût-ı nebeviyye*, *mecmû‘a-i nu‘ût-ı nebeviye*, *na‘t mecmû‘ası*, *na‘t-i şerifler* gibi isimlerle isimlendirilmiş ve şiir geleneği içinde aynı türde toplanmış şiir metinlerinden oluşan mecmualar arasında yerlerini almıştır. Tespitlerimize göre kütüphane kayıtlarında kayıtlı olan na‘t mecmualarından bazıları şunlardır:

1) *Mecmua-i Nu'ût-ı Nebeviyye*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye Bölümü 1210¹⁸;

2) *Mi'râciyye ve Na't-i Şerîfler Mecmuası*, Süleymaniye Kütüphanesi Lala İsmail Paşa Bölümü Numara: 733;

3) *Na't-ı Şerîf Mecmuası*, Ankara Milli Kütüphane Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 312/1;

4) *Mir'ât-ı Muhammedî Yâhûd Safâ-yı Rûh*, Nâzımı: Ahmed Esad b. Abdü'n-Nafi', İstanbul, h. 1302.

5) *Nu'ût-ı Nebeviyye Mecmâ'ası*, Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü Nu: 1211;

6) *Mecmua-i Müntehab-ı Na't-i Şerîf*, İstanbul Millet Kütüphanesi 779/1¹⁹;

7) *Nu'ût ve Kasâid Mecmuası*, İstanbul Millet Kütüphanesi, 773/1;

8) *Na't-i Şerîf Mecmuası*, Süleymaniye Kütüphanesi, Uşşâkî Tekkesi 365/2;

9) *Na't-ı Şerîf Mecmuası*, İstanbul Sermet Çifter Kütüphanesi Nu: 524.²⁰

Bahsi geçen na't mecmualarında çoğunlukla istinsah kaydı yoktur. Dolayısıyla mecmuanın hangi döneme ait olduğuyula ilgili bilgilere o mecmuanın özelliklerinden ulaşmaya çalışırız. Mecmuada yer alan şairler başta olmak üzere tarih düşürmeler, kâğıdın türü, eserin cilt özellikleri, kullanılan mürekkep, farklı yazı stilleri gibi bilgiler bize bu konuda ipucu sağlamaktadır.

¹⁸ Bu mecmua yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Bkz. Mustafa Atila, *Nu'ût-ı Nebeviyye Mecmuası (İnceleme-Tenkitleli Metin-Dizin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi, SBE, Diyarbakır, 2012, YÖK: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 326723).

¹⁹ Bu mecmua yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Bkz. Yasemin Gökkuş, *Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum No: 779'da Bulunan "Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf" Adlı Mecmû'a, 1b-69a Varaklar Arası (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, SBE, Sivas, 2019, YÖK: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 550219).

²⁰ Klasik dönem na't mecmuaları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Ak, "Na'tlerin Tasavvufî Temelleri ve Na't Mecmuaları (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 1210, 1211–Tenkidli Metin), (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, SBE, Konya, 2014, YÖK: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 377792), ss. 115-224.

1.3.Na‘terde Bulunan Şekil Özellikleri

1.3.1. Başlıklar

Bu türe ait başlıklar çoğunlukla “Na‘t-ı Şerîf” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında Medh-i Resûl, Medhü'n-Nebî, Na‘tü'n-Nebî, Na‘tür'-Resûl, Na‘t-ı Peygamberî gibi başlıklara da çokça rastlanır.²¹ Bu şiirlere atılan başlıklar Hz. Peygamber'e duyulan sevgiyi, ona yapılan övgüyü, kendisine yakıştırılan sıfatları da içermektedir.

1.3.2. Nazım Şekilleri

Na‘ter pek çok nazım şekliyle kaleme alınabilir. Ancak yaygın olarak kaside nazım şekliyle karşımıza çıkar. Bunun dışında en çok gazel ve mesnevi şekliyle yazılır. Ayrıca terkîb-bend, tercî-bend, murabba, muhammes, müseddes, kıt'a, rübâî, tuyuğ, mütezâd, müfred ve matla şekillerinde pek çok na‘t kaleme alınmıştır.²²

1.3.3. Vezinler

Na‘ter yazılırken genellikle tercih edilen aruz vezinleri gazel ve kasidelerde hezec, remel, müctes bahirleriyken; mesnevilerde hezec, hafif ve serî bahirleridir.

1.3.4. Kafiye ve Redifler

Na‘terdeki kafiye ve redifin uygulanışının şairin bilgisi ve becerisiyle doğru orantılı olduğunu söylemek mümkündür. Beyit veya bent sonlarında Hz. Peygamber'e seslenilip sıfatları zikredilebilir. “Habîb-i Kibriyâ, yâ Resûlallâh, şefâat yâ Resûlallâh şefâat” gibi redifler sıkça kullanılır.

1.3.5. Dil ve Üslup Özellikleri

Na‘terde Hz. Peygamber'in özelliklerine, hayatına, yaşadığı coğrafyaya değinildiği için bu şiirlerde pek çok Arapça kelime ve tamlama geçmesi de olasıdır. Bununla birlikte na‘ter saf sevginin ifade edildiği şiirler olduğu için şairler ağır bir dille na‘t kaleme almaktan imtina ederler.

²¹ Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na‘t*, s. 88.

²² Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na‘t*, s. 89.

1.4. Na‘terde Muhteva Özellikleri

1.4.1. Ayetler

Ayetlerin sıkça zikredildiği na‘terde şüphesiz ki en çok kullanılan edebî sanatlardan birisi de ıktıbastır. Birçok sureden alıntı yapmak suretiyle hünnerlerini sergileyen şairler, ayetleri zaman zaman orijinal hâliyle aktarıırken zaman zaman da şiire uydurma gayretiyle eksik bırakırlar.

1.4.2. Hadisler

Na‘terde ayetler kadar hadisler de önemli yer tutar. Na‘terde hadislerden alıntı bölümler olabilir. Bu tip alıntılarda bazen hadisin tamamı aktarılırken bazen de o hadisten alınmış olan bir ibare şiire eklenir.

1.4.3. Hz. Peygamber’in İsim ve Sıfatları

Esmâ-i Hüsnâ’ların yanında Hz. Peygamber’in de isimleri na‘terde anılır. Bir övgü mahiyetinde zikredilen isimler oldukça çeşitlidir. Bu isimler; Kur’an-ı Kerim’de geçen isimler, diğer kitap ve sayfalarda geçen isimler, hadislerde belirtilen isimler, Esmâ-i Hüsnâ ile ortak olan isimler, diğer peygamber ve din büyükleriyle ortak olan isimler, yalnızca kendisi için kullanılan tabirler, onun edebî mahiyetteki isimleri şeklinde sıralamak mümkündür.²³

1.4.4. Hz. Peygamber’in Hayatına Dair Ayrıntılar

Hz. Peygamber 571-632 yılları arasında yaşamıştır ve onun hayatı diğer peygamberlerin hayatından ayrı tutulur. Zira o pek çok peygambere göre daha fazla sıkıntıya uğramıştır ve gelmiş geçmiş tüm peygamberler içinde en yüce olanıdır. Onun doğumundan ölümüne kadar geçirmiş olduğu tüm safhalar edebiyat dünyasında kendine yer bulur ve pek tabii divan şiiri de bundan nasiplenir. Onun tüm özellikleri, doğumuyla başlayan mucizeleri, çocukluk dönemi, evliliği, peygamberlik vazifesi, hicret edişi, savaşları ve ölümü tüm ayrıntılarıyla birlikte şiirimizde kendine yer bulur.

1.4.5. Hz. Peygamber’in Bedensel Özellikleri

²³ Hz. Peygamber’in isim ve sıfatlarıyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na‘t*, ss. 161-203.

Hz. Peygamber'in bedensel ve yer yer ahlaki özelliklerini konu edinen şiirler, edebiyatımızda hilye adıyla anılmaktadır. Bu tür şiirlerde onun fiziki özellikleri tek tek anlatılır. Vasıflarına ve güzelliğine değinilir. Na'lerde de aynı konular anlatılır ve dış görünüşüne yönelik olarak pek çok teşbih yapılır. Saç, kaş, göz, kirpik, dudak, boy, yüz, yanak, sırt, el, parmak gibi özellikleri ele alınır. Na'tler bu yönleriyle hilye özelliği taşırlar.

1.4.6. Hz. Peygamber'in Güzelliği

Hz. Peygamber, hangi suretle olursa olsun hiçbir yönden kimseye benzeyemez. O dış güzelliğiyle birlikte ahlaki olarak da tüm insanlardan üstün olarak yaratılmıştır. Cenâb-ı Allah'ın dünyayı onun yüzü suyu hürmetine yarattığı kutsi hadisle sahihtir. Peygamberler arasında güzelliğiyle meşhur olan Hz. Yusuf dahi, Hz. Muhammed'in güzelliği yanında sönük kalmaktadır.

1.4.7. Hz. Peygamber'in Ahlaki Özellikleri

Hz. Peygamber, ahlaki bakımdan da tüm kullar arasında en yüce olandır. İnsanlar arasında en faziletli, en güzel huylu ve en temiz olandır. Onun ahlaki yönden na'lerde en çok ele alınan yönü cömert oluşudur. Cömertliğiyle bilinen Hâtem-i Tâî'nin²⁴, onun cömertliği yanında esamesi bile okunmaz. Aynı zamanda maddiyata hiç önem vermeyen, sadelikten ve tevazudan yana bir şahsiyet olan Hz. Peygamber geçici dünyevi zevklere meyletmez. Ahlaki özellikleriyle tüm Müslüman âlemine hatta dünyaya örnek teşkil edecek bir mertebededir ve bu mertebeye kimse erişemez.

1.4.8. Hz. Peygamber'le İlgili Diğer Maddi ve Manevi Unsurlar

Sayılan özelliklerin haricinde, onun diğer birçok özelliği de na'tlere konu olmuş ve şairler tarafından şiir dünyasına sunulmuştur. Onun vücudu, kokusu, sözü, teri, bulunduğu yer, eşiği ve ayağının tozu gibi unsurlar teşbihlere konu edilmiştir.

1.4.9. Hz. Peygamber'in Mucizeleri

²⁴ **Hâtem-i Tâî:** Eski bir Arap kabilesinin reisi. Cömertliğiyle dillere destandır. İlgili sözlük maddesi için bkz. Kubbealtı Lügatı Hâtem maddesi www.lugatim.com/s/hatem (Erişim: 21.06.2019)

Peygamberler aracılığıyla insanlara tevhidi öğreten Allah, inanmayanlar için peygamberlere doğaüstü özellikler ihsan etmiştir. Bu vesileyle inanmayanlar da inanma yoluna girmişlerdir. Her peygamberin farklı bir mucizesi vardır. Hz. Muhammed'in mucizeleri doğumundan önce başlamıştır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1.4.10. Doğumuyla Gerçekleşen Mucizevi Olaylar

Hız. Peygamber'in doğumuyla birlikte birçok mucizevi olay vuku bulmuştur. İran'daki Kisra Sarayı yıkılmış, kiliseler yıkılmış, putlar yere düşmüş, İran'daki Sâve Gölü kurumuş, Mecusilerin ateşi sönmüş, Peygamber'in evini Kâ'be Hz. yedi kez tavaf etmiştir²⁵. Hz. Peygamber'in doğumunu anlatan şiir türlerinden olan mevlidlerde ise, onun doğumuyla gerçekleşen mucizelere sık sık atıfta bulunulduğunu görürüz. Bu mucizeler telmih sanatı yoluyla sıkça hatırlatılır.

1.4.11. Diğer Mucizeleri

1.4.11.1. Kur'an-ı Kerim'in Kendisine İndirilmesi

Yüce Allah, Hz. Muhammed'den önceki bazı peygamberlere sahifeler indirmiştir. Ancak bunların içinde Kur'an-ı Kerim'in yeri diğerlerinden ayrıdır. Kur'an-ı Kerim'in Hz. Muhammed'e vahiy aracılığıyla indirilişi de onun mucizelerinden biridir. Bu kutsal kitabın diğer peygamberlere inen sahifelerle kıyaslanamayacak mahiyette hacimli olması ve pek çok konuyu kapsaması, onun diğer peygamberlere olan üstünlüğünün âdetâ bir göstergesidir.

1.4.11.2. Miraca Yükselmesi

Hız. Peygamber'in bir gece Mescid-i Haram'dan alınarak Mescid-i Aksâ'ya götürülmesi, oradan da göğe yükselmesiyle gerçekleşen olay Miraç hadisesidir. Onun Miraç Gecesi'nde Cebrail (a.s) ile birlikte göğün katlarını gezdiği ve iki yay aralığı derecesinde Cenab-ı Hakk'a yaklaştığı bilinir. Mescid-i Aksâ'da bütün peygamberlere imamlık ederek namaz kıldığı ve

²⁵ Hz. Peygamber'in doğumu sırasındaki mucizelerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz: Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, ss. 285-287.

göğün her katında bir peygamberle görüştüğü rivayet edilir. Bu hadise, Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde de ayrıntılı bir şekilde geçerek miraciye veya miraçname denilen bir şiir türünün yazılmasına vesile olmuştur.

1.4.11.3. Ayın İkiye Bölünmesi

Mekkelilerin Hz. Peygamber'in peygamber olduğuna ikna olabilmek için bir işaret istemeleri üzerine gerçekleşen bu mucizede Hz. Peygamber parmağıyla işaret etmek suretiyle ayı ikiye bölmüştür. Kur'an-ı Kerim'de "şakka'l-kamer" şeklinde anılan bu mucizeye rağmen onun peygamberliğini kabul etmeyenlere ise bundan sonra helak mucizeleri gösterilmiştir.

1.4.11.4. Güneşin Geri Döndürülmesi

Bu mucizeye göre Hz. Peygamber bir gün başı Hz. Ali'nin kucığında uyurken kendisine vahiy gelmiş ve Hz. Ali de onu rahatsız etmemek için beklerken güneş batınca ikindi namazını kaçırmış. Hz. Peygamber de vahiy hâli geçtikten sonra dua etmiş ve batan güneş yeniden doğmuştur. Böylece Hz. Ali namaz kılmıştır.

1.4.11.5. Bir Avuç Toprakla Bir Ordunun Döndürülmesi

Rivayete göre Bedir Savaşı'nın en zor anında, Müslümanlar kendilerinden üç kat fazla olan müşriklerle savaşırken Hz. Peygamber yerden aldığı bir avuç toprağı düşmana doğru atmış ve düşman gözlerine kaçan kum sebebiyle savaşı kaybetmiştir. Kur'an-ı Kerim'de de aktarılan bu hadiseyi şairler bazen ayete ıktibas yaparak bazen de Hz. Peygamber'in bir mucizesi olarak şiirlerinde anlatır.

1.4.11.6. Parmağından Su Akması

Hız. Peygamber'in suyla ilgili birçok mucizesi vardır. Hudeybiye Anlaşması'nda ashabının susuzluk sebebiyle sıkıntı çekmesi üzerine Hz. Peygamber bir tulumun içindeki az miktarda bulunan suya elini daldırmıştır. Böylece parmaklarından akan suyla bin beş yüz kişiye abdest aldirmiş ve onlara kana kana su içtirmişdir. Suyla ilgili mucizeler yalnızca Hz. Musa'ya ve Hz. Peygamber'e verilmiştir. Onun parmağıyla su akıtması da şiirlere konu olmuş ve pek çok na'tte bu mucize dile getirilmiştir.

Hz. Peygamber'in suyla ilgili bir başka mucizesi ise, kuru bir kuyuya ağzını çalkaladığı suyu dökmesinin ardından kuyunun ağzına kadar suyla dolması mucizesidir.

1.4.11.7. Avcundaki Taşların Tesbih Etmesi

Hz. Peygamber'in, Ebu Cehil gibi müşriklere Hak resulü olduğunu kanıtlayan mucizesidir. Eline aldığı taşların tesbih etmesi, ona inanmayanların iddialarını çürütür niteliktedir.

1.4.11.8. Cennetten Gelen Üzümlerin Tesbih Etmesi

Hz. Peygamber hastalandığı bir vakit, Cebrail (a.s) onun yemesi için cennetten içinde nar ve üzüm taneleri olan bir tabak getirmiş, tabaktaki meyveler kendisine tesbih etmişlerdir.²⁶

1.4.11.9. Kütükten Ağlama Sesi Duyulması

Hz. Peygamber'in mescidinde minber yapılmadan önce hutbe verirken dayandığı bir direk vardır. Ancak minber yapıldıktan sonra Hz. Peygamber hutbesini oradan vermeye başlamıştır ve tam bu sırada direkten çocuk ağlamasına veya deve iniltisine benzeyen sesler duyulmuştur. Yüce Peygamber, minberden inip eliyle direği okşayınca bu ağlama sesleri kesilmiştir. Bu hadise, Yüce Peygamber'in ayrılığına bir odunun dahi dayanamayarak ağlaması hasebiyle şiirlerde anılır.²⁷

1.4.11.10. Kapı ve Duvarın Hz. Peygamber'in Duasına “Amin” Demesi

Hz. Peygamber bir gün İbn Abbas'ın cehennemlik olmaması için dua ederken; buldukları odanın çatısı, kapısı ve duvarı “amin” demişlerdir.²⁸ Bu da onun peygamberliğine inananların sadece insanlarla sınırlı kalmadığını gösterir niteliktedir.

1.4.11.11. Ağaçlarla İlgili Mucizeler

²⁶ Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, s. 293.

²⁷ Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, s. 294.

²⁸ Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, s. 295.

H. Peygamber'in davetine icabet eden ağacın yürümesi veya selam vermesi, onun varlıklar üzerindeki tasarrufuyla ilgili mucizelerindendir. Taşlar ve duvarlar yanında ağaçlar da onun peygamberliğini doğrulayan birer şahit olmuştur.

Ayrıca, dikildikten uzun bir zaman sonra meyve vermesiyle bilinen hurma ağacı ile ilgili bir rivayete göre de bir mucize olarak H. Peygamber'in Selmân-ı Fârisî için diktiği hurma fidanları bir yıl sonra meyve vermiştir.

1.4.11.12. Hayvanlarla İlgili Mucizeler

1.4.11.12.1. Hicrette Mağarayı Gizleyen Örümcek Ağı ve Güvercin Yumurtaları

Hicret sırasında H. Peygamber ve Ebû Bekir mağarada gizlenirken, Kureyşli takipçiler mağaranın ağızına kadar gelmişler ancak girişi kaplayan örümcek ağını ve hemen orada biten bir ağacın dallarına iki güvercinin yuva yapıp yumurta bıraktığını görünce, orada insan bulunmadığını düşünerek geri dönmüşlerdir.

1.4.11.12.2. Devenin Konuşabilmesi

H. Peygamber'in huzurunda bir devenin dile gelerek sahibinin kendisine az yem verdiği hâlde çok çalıştığını söyleyip şikayette bulunması mucizesidir.

1.4.11.12.3. Geyiğin Dile Gelmesi

Yüce Peygamber çöldeyken bir Arap'ın yakaladığı geyik dile gelmiş, uzaktaki yavrularını emzirip gelmek üzere izin istemiştir.

1.4.11.12.4. Kertenkelenin Konuşabilmesi

H. Muhammed'in meclisine gelen bir kişi, avladığı kertenkele H. Peygamber'i doğrularsa ona iman edeceğini belirtmiştir. Ardından kertenkele konuşup Allah'a ve H. Peygamber'e iman etmiştir.

Na't şairleri deve, kertenkele, geyik, kurt gibi hayvanların bile H. Peygamber'in dine olan davetine uyup peygamberliğine şahit olduklarını

belirtirken hayvanların kabul etmesine rağmen inkâr eden kimselerin ise hayvandan daha şaşkın olduğunu ayetle ifade etmiştir.²⁹

1.4.11.13. Hz. Peygamber'in Bereketiyle Yemeğin Artması

İlk Müslümanlar çok darlık ve yoksulluk içinde yaşamış, birçok günü ağızlarına bir lokma yiyecek almadan geçirmişlerdir. Böyle zamanlarda Hz. Peygamber'in önüne getirilen az miktardaki yiyecek çoğalarak yüzlerce kişiyi doyurmuştur.

1.4.11.14. Pişmiş Kuzunun Zehirlendiğini Haber Verebilmesi

Hayber Savaşı'ndan sonra bir Yahudi kadın Hz. Peygamber'i yemeğe davet ederek ona ve yanındakilere kuzu eti ikram etmiştir. Ancak Hz. Peygamber ağzına bir lokma alınca etin zehirli olduğunu anlamış ve ashabına yemekten el çektirmiştir. Bunun üzerine çağrılan Yahudi kadın da suçunu itiraf etmiştir. Na'lerde bu mucize, pişmiş kuzunun kendisiyle konuştuğunu belirterek ele alınır.

1.4.11.15. Kör Bir Adamın Gözünün Açılması

Kör bir adam kendisine gelip yardım istemiş ve Hz. Peygamber de kendisine dua edince adamın gözleri açılmıştır.

1.4.11.16. Ölüyü Diriltmesi

Hz. Peygamber'in ölüyü dirilttiğine veya ölünün konuşarak onun peygamberliğini tasdik ettiğine dair rivayetler vardır. Ölü koyunun konuşması veya taşların tesbihi gibi hadiseler de onun ölüye can verdiğini doğrular niteliktedir.

²⁹ Bahsi geçen ayet için bkz: 25 Furkan 43-44

1.4.11.17. Uykudayken Gözlerinin Uyanık Kalması

İnsanlar uyku hâlindeyken etraftan habersizdir ve gaflet hâlinindedir. Peygamberler ise bu gaflet hâlinden uzaktır, gözleri uyur ancak kalpleri uyanıktır.

1.4.11.18. Önündekileri ve Arkasındakileri Aynı Anda Görmesi

Onun bir başka ucizevi özelliği de, özellikle namazdayken önünü gördüğü gibi arkasındakileri de görmesidir.

1.4.11.19. Bulutun Gölgelemesi

Hız. Peygamber süt annesi Halime'nin yanındayken oyun oynamak için dışarıya çıktığı zaman gökyüzündeki bir bulutun başının üzerinde ona gölge yaptığı ve takip ettiği bilinir. Şairlere göre ise Allah habibini güneşten bile sakınır ve kavurucu sıcaklıkta bulutla onu gölgeler.

1.4.11.20. Gölgesinin Olmaması

Hız. Peygamber'in gölgesinin olmadığı bilinir. Bu da onun benzersiz, eşsiz ve tek oluşunun timsalidir. Şairlere göre onun gölgesi yeryüzünden alınarak gökyüzünde bulut olmuştur.

1.4.12. Hız. Peygamber'in Kıyametteki Üstünlüğü ve Şefaati

Şairleri na't yazmaya iten en önemli şey şüphesiz ki Hız. Peygamber'in şefaatine nail olma arzusudur. Şairler onun yakınlığına ve şerefine nail olabilmek için sevgilerini dile getirirler. Onun, "ümmetim" diyerek kendine iman edenleri kıyamet gününde koruyacağı dile getirilir. Kıyamette sığınılacak tek sığınak kendisidir.

1.4.13. Hız. Peygamber'e Atfedilen Edebî ve Tasavvufî Motifler

Na'tlerde Hız. Peygamber'in hayatı, isim ve sıfatları, mucizeleri, şefaati, bedensel özellikleri gibi konuların yanında bunlara bağlı olarak Hız. Peygamber için bazı edebî ve tasavvufî teşbihler kullanıldığını görmekteyiz. Divan şiirinde sevgili için kullanılan benzetmelerle onun için kullanılan benzetmeler genellikle aynıdır. Âb-ı hayât, Ankâ, ay, âyet-i rahmet, ayna, bulut, bülbül, cevher, deniz, devâ, dürr-i yetîm, gül, güneş, hamâme, hümâ,

imâme, vâsıta, kıble, nümâ, kîmyâ, ma'den, menşûr, merdüm-i dîde, meyve, miftâh, mürşid, öz, rûh, sâkî, sultân, şem', tabîb, tâc, tûtî, yıldız, yüzük taşı gibi pek çok motif de kendisine atfedilir.³⁰

1.4.14. Harflerle Hz. Muhammed (sav)

Harfler, edebiyatımızda sembolize edilen isimleri bazı mazmun veya mefhum yollarıyla anlatabilmek için kullanılmıştır. Harfler söz konusu olduğunda işin içine ebced hesabı girer. Zira ebced hesabına göre her harfin rakamsal bir karşılığı vardır ve yazılan harf, ebced değeri hesaba katılarak yazılır. Kur'an-ı Kerim'de hurûf-ı mukattaa denilen ve tek tek okunulan harflerden bir kısmı Hz. Muhammed'e isim olmuştur. Tâ-Hâ, Yâ-Sîn gibi hurûf-ı mukattaaaya dahil olan bu isimlere edebi yorumlar da yapılmıştır. Örneğin tı he ve harflerinin toplamı on dört eder ve onun ayın on dördü gibi nurlu olmasına gönderme yapılır. Hz. Peygamber'in boyu elif ve lam harfine; saçı lam, cim, dal harfine; ağzı mim harfine; kaşını nun harfine; gözü nun, ayın, sad harfine; parmağı da elif harfine benzetilmektedir. Ahmed, Mahmud, Mustafa, Muhammed gibi isimlerinde mim harfinin bulunması onun son peygamber olduğuna işaret eder. Çünkü mim harfi, kültürümüzde bitişi yani "temmet"i temsil etmektedir.³¹

³⁰ Hz. Peygamber'e en çok atfedilen unsurlar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, ss. 308-323.

³¹ Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, ss. 323-324.

2. BÖLÜM

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T 9313 NUMARA KAYITLI NA'T MECMUASI

2.1.MECMUANIN TANITIMI VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 9313 numarada kayıtlı na't mecmuası 75 varak olup toplamda 309 şiirden oluşmaktadır. Eserin ferağ kaydı yoktur ve mecmuada boş varaklar bulunmaktadır.

Sonundaki kütüphane fişinde ise “mecnû'a-i nu'ût-ı kasâ'id” şeklinde bir başlık bulunmaktadır.

Hemen her şiirin başında sürh ile o şiirin kime ait olduğu belirtilmiştir. Bir sonraki şiir de aynı şaire aitse mahlas tekrardan yazılmamış, “velehü (bu da onun)”, “eyzan (bu da öyle)” veya “velehü eyzan (bu da öyle onun)” şeklinde başlık atılmıştır.

Mecmuada bazı şairlerin diğer şairlere nazaran çok daha fazla şiiri bulunmaktadır. Fazlaca şiiri bulunan şairler sırasıyla Kânî, Senâyî, Hamdî, Rızâî, Selâmî, Enderunlu Fâzıl, Hâşim, İsmâîl Hakkı Bursevî'dir.

Bu mecmuaya baktığımızda bazen sadece bir varakta onlarca şiir bulunduğunu görürüz. Bunlar çoğunlukla kısa şiirlerdir ve haşiyelerin dahi kullanılmış olduğu yoğun varaklarda bu durum sıkça görülür. Bazen de birkaç varağın yalnız bir şiiri yazmak için kullanıldığı göze çarpar. Mecmuada uzun şiirler de çokça bulunur.

Başı: Mecmuanın başında “Mecmu'a-i Eş'ar Na't Mecmu'ası” ibaresi yer almaktadır.

Varakları: İncelemiş olduğumuz mecmua 75 varaktır. Mecmuanın varakları eski yazıya göre numaralandırılmıştır. Bu numaralandırma sırasında iki farklı varağın “20” numarayla numaralandırıldığını tespit ettik. Tezimizin üçüncü bölümünde yer alan metin kısmında, ilgili varaklarda bulunan şiirlere numaralandırma yaparken dipnotlarda bu durumu açıkladık. 20 numaralı ilk varağın şiirlerini, sıralamaya riayet ederek metin kısmında daha önce okuduk. Mecmuada bazı varakların oldukça standart,³² bazı

³² Standart görünüme sahip olan vr. için bkz. Ek 3, 4, 9

varakların ise oldukça yoğun bir görüntüsü vardır.³³ Ayrıca kimi varaklar yarım bırakılmıştır,³⁴ kimi varaklar ise tamamen boştur.³⁵ Müstensihin şiirleri sıralarken bazı hatalar yaptığını tespit ettik. Bunları tezimizin 3. bölümünün ilk kısmında şiirlerin sıralamasından bahsederken açıkladık.

Yazı Özelliği: Mecmua harekesiz ve düzgün nesih-talik karışık bir hatla yazılmıştır. Şiirlerin başlıkları için çoğunlukla sürh tercih edilirken şiir metinleri siyah mürekkeple yazılmıştır. Ancak nadiren de olsa bazı başlıkların siyah mürekkeple atıldığını görüyoruz.

Cilt ve Kâğıt Özellikleri: Yazmanın cildi kırmızı renkli deriyle kaplanmış ve bu cilt yaldızla simetrik bir biçimde süslenmiştir.³⁶ Yazmanın iç kapağı ise eserin cildine uyumlu bir görüntü sergilemesi bakımından kırmızı tonların ağırlıkta olduğu ebrulu bir kâğıtla kaplanmış.³⁷ Eserdeki varaklar cetvelle çizilmemiştir ancak şiirlerin bir cetvel içinde yazıldığı oldukça bellidir. Zira şiirlerin çoğu görünüş itibarıyla oldukça nizamidir. Kimi varaklarda derkenar denilen kenar kısımlar kısmen yahut tamamen kullanıldığı için yoğun bir görüntü ortaya çıkmaktadır.

Sonu: Mecmuanın sonunda yer alan kütüphane kaydından bu mecmuanın Kütüphane-i Hümayun'a kayıtlı olduğunu öğreniyoruz.³⁸ Ayrıca bu kaydın sonundaki "mülâhazât" kısmında şu ibare yer almaktadır:

"Ba'zı şu'arâ-yı eslâf ve meşâyih-i kirâm tarafından söylenmiş birtakım nu'ût ve kasâ'id ve gazeliyyâtdan birer ikişer cem' edilerek vücûda getirilmiş bir müntehabâtdur."

³³ Yoğun görünüme sahip olan vr. için bkz. Ek 5, 7, 8, 10

³⁴ Yarım bırakılan vr. için bkz. Ek 11

³⁵ Tamamen boş bırakılan vr. için bkz. Ek 6

³⁶ Eserin cildi için bkz. Ek 1

³⁷ Yazmanın iç kapağı için bkz. Ek 2

³⁸ Eserin kütüphane fişi için bkz. Ek 12

Mecmuanın müellifi bilinmemektedir. Eser 19. yüzyılda tertip edilmiştir. Bu bilgiye, mecmuada Enderunlu Râsîh (ö. 1838³⁹) gibi bazı 19. yüzyıl şairlerinin şiirlerini tespit etmemizle birlikte ulaşıyoruz.

³⁹ Bu şairin ölüm tarihine şu makaleden ulaşılmıştır: Erdoğan Taştan, “Enderunlu Râsîh Divanı’nda Klasik Dönem Sonrası Osmanlı Şiirindeki Değişimin Yansımaları”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel S. 4 (2018), s. 231.

2.2.ELE ALDIĞIMIZ MECMUANIN ÖNEMİ VE DİĞER ŞİİR MECMUALARINDAN FARKI

Şiir mecmuaları genellikle hangi türe veya nazım şekline ait şiirleri içeriyorsa ona göre anılırlar. Örneğin bir gazel mecmuası, çoğunlukla sadece gazel nazım şekliyle yazılan şiirlerden meydana gelir.

Bizim incelemiş olduğumuz mecmua ise esasen na‘t mecmuasıdır ancak içerisinde sadece na‘t türüne ait şiirleri barındırmaz. Bu yazma eserde yer aldığı hâlde na‘tten farklı nazım türleriyle yazılmış olan münâcât, methiye ve nutuk formundaki şiirlerle birlikte; bir na‘t mecmuasının sadece na‘t barındırmadığını, ayrıca na‘t mecmualarının sadece divan edebiyatına ait değil tekke ve tasavvuf edebiyatına ait olan şiirleri de kapsayabildiğini gördük.

Bu mecmua, divan sahibi şairleri barındırmasına rağmen onların divanlarında yer almayan şiirlerini de ihtiva etmesi bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca bu mecmuada, divanı olmayan ve ismi fazla duyulmayan pek çok şairin de şiiri mevcuttur.

İncelemiş olduğumuz mecmua aynı anda 17, 18 ve 19. yüzyıllara ait şiirleri barındırdığı için bize na‘t türünün gelişimiyle ilgili ipuçları da vermektedir.

2.3. MECMUADAKİ ŞİİRLERİN ŞAİRLERİ

İncelemiş olduğumuz mecmuada 309 şiir bulunmaktadır. Yazmayı derleyen kişi bilinmemektedir. Her şiirin ilk kelimesi ve mahlaslar sürhle çizilmek suretiyle ön plana çıkarılmıştır. Mecmuadaki şiirlerin tamamı erkek şairlere ait şiirlerdir. Kadın şairlerin şiirlerine mecmuada hiç rastlanmamıştır.

Eserde tespit edilen şairler arasında en fazla şiire sahip olan şair Senâyi'dir ve bu şairin mecmuada 59 şiiri yer almaktadır. Ayrıca Rızâî, Kânî ve İsmâîl Hakkı Bursevî gibi şairlerin de mecmuada çokça şiiri yer almaktadır. Mecmuadaki şairlerin ve bu şairlerin yazdığı şiirlerin numaralarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Şiirlerin Şairleri

Şairler	Şiir Numaraları	Şairin Toplam Şiir Sayısı
Kânî Efendi	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 140	13
Nâbî Efendi	13	1
'Aynî Efendi	14	1
Mahvî Efendi	15, 75	2
'İşretî Efendi	16	1

Senâî	17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 135, 136, 137, 138, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194	62
Cemâlî	24	1
‘İlmî Efendi	25	1
Hakkî Efendi	26	1
Muhammed Efendi	27	1
Hamdî Efendî	28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35	8
Muhtâr	36	1
Hâzık Efendi	37, 38	2
Siyâhî Efendi	39, 40	2
Kenzî Efendi	41, 42, 46, 47	4
Râşid Efendi	43	1
Yetîm Efendi	44	1
Nâ’ilî Efendi	45	1

Nahîfî Efendi	48, 59, 60, 61, 124, 263	6
Lutfî Efendi	49	1
Ra'ûfî Efendi	50	1
Hâfiz-ı Merhûm	51	1
'İzzî-i Merhûm	52	1
Üsküdarî Hüdâyî Mahmûd Efendi	53, 217	2
Hâlefi	54	1
Şerîfâ	55, 56	2
Halife	57, 58	2
Sultân Mustafa Halife-i Müctebâ	62	1
Refikî Efendi	63, 64, 65, 66	4
Şâkir Efendi	67	1
Nazîm Efendi	68, 69	2
Fethî Efendi	70	1
'Ârifî Efendi	71	1

Şerif Hâfız	72, 73, 74	3
Dervîş	76	1
Rızâ'î	77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107	31
Fâzıl Efendi	108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116	9
Şâkir-i Merhûm	117	1
Neş'et-i Merhûm	118, 139	2
Nesîb	119, 120, 122	3
Rüşdî Efendi	121	1
'Azîzî	123	1
Fasîh Efendi	125	1
Hasirî	126	1
Fakîr	127	1
Hâmîd	128	1
'Ârif	129	1
Sâkî Efendi	130	1
Hamdî	131, 132	2

Selâmî	133	1
Behbûdî	134	1
Nâbî	141	1
Seyyid	142	1
Seyyid Şerefe'ddin	144	1
'Abdu's-samed Efendi	195	1
Sâdık Efendi	196	1
Sâbî t	197	1
Yahyâ Efendi	198	1
Fenâ'yî	199	1
Gafûrî	200	1
Hâletî	201, 202, 203, 204	4
'Adlî	205	1
Hâmî Efendi	206	1
Şeyh Zâtî	207, 250	2
Nâcî	208	1

Gâlib Efendi	209	1
Mevlânâ	210, 211, 212	3
Gülşenî	213, 223	2
Hıfzî	214	1
Rızâyî Efendi	215	1
Cevrî Efendi	216	1
Muhînî Efendi	218	1
'Aşkî Efendi	219	1
Eşref-zâde Rûmî	220	1
Şühûdî Efendi	221	1
Muhibbî (Kanuni Sultan Süleyman)	222	1
Hazret-i Rızâ	224	1
Şeyh Gâlib	225, 226	2
'İzzet Beg	227	1
Sezâyî	228	1

Cânî b Baba	229	1
Usûlî	230, 269, 270	3
Belîğ	231	1
Refikî	232	1
Nas ûhî	233	1
Nesî b	234, 247, 248, 249	4
Halî mî	235	1
Hâletî	236, 237, 238, 239	4
Selîm Efendî	240, 241, 242, 243, 244, 245	6
Zâkirî	246	1
Bağ datlı Rûhî	251, 253	2
Hâşî m	252, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280	10
Fâzıl	254, 255, 256, 257, 258, 259, 260	7
Neylî	261	1
Es'ad Efendî	262	1
Hasbî	264, 265	2

Enderunlu Râsîh	266, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288	9
Su'ûdî	267	1
Ne'bîl	268	1
Şemsî	271	1
İsmâil Hakkı Bursevî	289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309	21
		Toplam: 309

2.4. MECMUADA YER ALAN NA‘TLERİN MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

2.4.1. Hz. Peygamber’e Dair Na‘tlerde Yer Alan Mucizeler

Mecmuada yer alan şiirlerde diğer peygamberlerin Hz. Muhammed’in mucizelerine sıklıkla yer verilmiştir. Bu mucizeleri ve mucizelerin anıldığı şiirleri şöyle sıralayabiliriz:

2.4.1.1. Miraca Yükselmesi Mucizesi

Hz. Muhammed’in miraca yükselmesi mucizesi vardır. Bu hadiseye göre Resulullah bir gece göğe yükselerek Allah katına çıkmıştır. Orada kendisine Cebrail (a.s) tarafından cennet ve cehennem gösterilmiştir. Ayrıca Miraç Gecesi’nde Mescid-i Haram’dan Mescid’i Aksa’ya yolculuk yapmıştır. Bu yolculuğa İsrâ Suresi’nde de değinilmiştir. Mecmuada Hz. Peygamber’in mucizelerine dair pek çok örnek vardır ancak onun en çok değinilen mucizesi budur. Miraç Gecesi’yle ilişkili birçok kavram mecmuada yer almaktadır. Bu hadiseye atıfta bulunan bazı örnekleri şöyle sıralayabiliriz:

*Seniñ şānuñda nāzil oldı **Sübḥāne’llezī esrā**
Şeb-i mi’rācuña bu iktifādır yā Resūla’llāh (52/2)*

*Teşehhüde var engüşt-i şehādet mu’cizātuña
Ki **mi’rācuñ** müşārün bi’l-benāndur yā Resūla’llāh (118/2)*

*Be-hakḳ **leyle-i mi’rāc** olupsun ‘āleme ser-tāc
Umar senden gedā muhtāc şefā’at yā Resūla’llāh (126/6)*

***Der-şeb-i mi’rāc ‘atā** oldı saña tāc u **Burāḳ**
Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā (135/XXIV)*

*Saña gönderdi Hudā ḥulle vü tāc
Oldı maḥşüş saña ancak **mi’rāc** (138/XI)*

***Şeb-i mi’rācda** ol māh-ı ‘iyān
Éyledi seb ‘-i semāyı seyrān (138XII)*

2.4.1.2. Ağaçların ve Taşların Ona Şahitlik Etmesi Mucizesi

Aşağıdaki bentlerd, ağaçların ve taşların Hz. Muhammed’in peygamberliğine şahitlik etmesi mucizesine atıf yapılmıştır:

*Dīde-bān-ı merḳadüñdür rüz [u] şeb şems ü kamer
Mu’cizātuñdur şehādet étđi aḥcār u şecer (135/XIII)*

Nefesi nuṭka getürdi ḥaceri
Medḥ-i pākūñde dēdi Ḥaḳ levlāk (138/IX)

2.4.1.3. Parmağıyla Ay'ı İkiye Bölmesi Mucizesi

Bu mucizeye göre Mekkeliler'in bir işaret istemesi üzerine Hz. Muhammed parmağıyla işaret ederek ayı ikiye bölmüştür. Bu mucizeye iki örnek verilebilir:

Ḳulduñ engüştüñ-ile şaḳḳu'l-ḳamer ey mäh-rū
Söyledi taşlar ağaçlar saña ey Maḥbüb-ı Hū (135/XXIX)

Éyledi uşbu'ı şaḳḳu'l-ḳameri
Nefesi nuṭka getürdi ḥaceri (138/IX)

Serverā yerden göge ḥükmüñ revān olduğına
Şāhid-i 'ādil degül mi mu'ciz-i şaḳḳu'l-ḳamer (250/27)

2.4.1.4. Parmağından Su Akması Mucizesi

Bentte bahsi geçen bu mucizede ise bir rivayete göre Hudeybiye Anlaşması'nda ashabının su sıkıntısı çekmesi üzerine Hz. Peygamber bir tulumun içinde az miktarda bulunan suya elini daldırmış ve parmaklarından sular akmaya başlamıştır. Böylece ashabı kana kana su içmiş ve abdest almıştır.

Mu'cizātuñdur mübārek uşbu'uñdan aḳdı şu
Nūr-ı zātuñla münevver oldı 'ālemler ḳamu (135/XXIX)

Ayrıca bu bentte onun nuruyla bütün alemlerin nurla dolmasına da atıfta bulunulmuştur.

2.4.2. Hz. Peygamber'in Na'atlerde Anlatılan Özellikleri

Mecmuada, Hz. Muhammed'in mucizelerinin yanında onun ahlaki ve bedenî özelliklerinden de bahsedilmektedir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

2.4.2.1. Güzelliği

Hz. Peygamber mucizeler ve güzellik bakımından diğer peygamberlerden mutlak suretle daha üstün tutulmuştur. Hz. Muhammed, özellikle güzelliğiyle dillere destan olan Hz. Yusuf'la kıyaslanmak suretiyle şiirlerde ele alınmıştır. Buna aşağıdaki beyitler örnek teşkil eder:

*Éren nūr-ı cemālūne senüñ ey gevher-i yektā
Éder mi Yūsuf'uñ **hüsni**ne raġbet yā Resūla 'llāh* (17/78)

***Hüsni**-i Yūsuf **hüsni** yanunda anuñ zerre degül
Zāt-ı pāki zīnet-i hūr-ı cināndur sevdiġüñ* (190/5)

*Yazmaġiçün **hüsni**-i **hattāna** cemālūñ vaşfunı
Yūsuf'uñ çāh-ı zenehdānı revā olsa devāt* (250/18)

*Dér görenler sen meh-i bedrüñ bu **luğ-ı hüsni**ñi
Süt yerüne nūr emzürmiş meger kim dāyesi* (250/50)

Ayrıca onun güzelliğini vurgulayan başka beyitler de örnekleyebiliriz:

*On sekiz biñ 'ālemüñ **hüsni**ñ gelivérđi şafā
Bülbülem gülzāra geldüm yā Resūla 'llāh meded* (46/3)

*Geçürđi 'ömrimi **sevdā-yı hüsni**ñ nār-ı fürkatle
Benüm āh [u] enīndür bil güzārum yā Resūla 'llāh* (47/4)

*Nihāl-i kāmētüñ timşālūni **gül-zār-ı hüsni**ñde
Fidan-ı ġonca-i ra'nāda buldum yā Resūla 'llāh* (86/3)

*Ṭulū '-ı āfitāb-ı **pertev-i hüsni**ñle bīdār ét
Humār-ālūde-i şahbā-yı h'ābem yā Resūla 'llāh* (96/3)

*Nazar-ġāhum bahār-ı bōstān u vaşf-ı **hüsni**ñdür
Nukūş-ı şūret-i dīvāra baġmam yā Resūla 'llāh* (102/5)

***Yüzüñ mir'āt-ı hüsni**-i **bī-nişāndur** yā Resūla 'llāh
Özüñ ġencīne-i künc-i nihāndur yā Resūla 'llāh* (121/1)

*Sen ol şāh-ı melāġatsin ki **hüsni**ñe senüñ 'āşık
Cemāl issi Hudāvend-i cihāndur yā Resūla 'llāh* (121/4)

*Bir mehüñ bendesiyem sāye dahı olmaz eşi
Nürnuñ zerresi olmaz bu cihānuñ güneşi
Kıpladı pür-envār-ı ruḥuñ çār u şeşi
Çün toğup tıtdı cihān nürını ḥüsnüñ güneşi
Kim ola sevmeye bu vech-ile sen mäh-veşi* (140/1)

2.4.2.2. Nübüvvet Mührü

Hız. Peygamber'in kürek kemikleri arasında, sol kürek kemiğine daha yakın, elle hissedilebilecek kadar kabarık, güvercin veya keklik yumurtası büyüklüğünde, siğile benzetilen kırmızı beze şeklinde bir et parçasının bulunduğu ve bunun nübüvvet mührü olarak isimlendirildiği siyer kaynaklarında belirtilmektedir. Resül-i Ekrem'in söz konusu beninin doğuştan mı yoksa sonradan mı meydana geldiği konusunda farklı rivayetler vardır⁴⁰.

*Zahr-ı pāküñde olan mührüñ ile ey pādişāh
Defter-i peygamberān imzāsın étđi ol İlāh* (135/XXX)

2.4.2.3. Diğer Özellikleri

Bunların dışında onun bedenî özellikleri, güzelliğinin dile getirilmesi amacıyla şairler tarafından çeşitli unsurlara benzetilmektedir. Onun güzelliğine dayanak olacak şeylerden birisi şüphesiz ki Kur'an-ı Kerim'dir. Aşağıda, onun bedenî özelliklerine övgüler yağdıran bir beyit örneği verilmiştir:

*Cebīnüñ Süre-i ve 'ş-Şems sineñ maṭla '-ı ve 'l-Fecr
Şaçun ve 'l-Leyl yüzüñ ve 'd-Ḍuḥādur yā Resūla 'llāh* (4/2)

Bu beyitte, Resulullah'ın alını Şems (Güneş) Suresi'ne, göğsü Fecr (Tan Vakti) Suresi'nin doğuşuna, saçını Leyl (Gece vakti) Suresi'ne, ve yüzü Duha (Kuşluk Vakti) Suresi'ne teşbih yoluyla benzetilmiştir.

Mecmuada, Hız. Peygamber için kullanılan birçok isim ve sıfat vardır. Bunlara bazı beyit ve bentlerden örnek vermek gerekir:

*Mālik-i mülk-i ebed sensin yā Resūla 'llāh
Vāşul-ı bezm-i eḥad sensin yā Resūla 'llāh* (23/1)

*Dertlü diller dermānı baḥr-i ma 'ārif kānı
İki cihān sulṭānı sensin yā Resūla 'llāh* (23/5)

⁴⁰ Mustafa Sinanoğlu, "Nübüvvet Mührü", *DİA*, İstanbul 2007, C. 32, ss. 291-293.

Çeşm-i 'uşşāka cilā derd-i hicrāna devā
'Ālem-i nūr u ziyā sensin yā Resūla 'llāh (23/12)

Nāzenīn-i Zū'l-celāl nūr-ı pāk-i Lā yezāl
Ol şeh-i şāhib-kemāl sensin yā Resūla 'llāh (23/16)

Budur aşdāf-ı evşāfuñda güftār-ı dūr[er] bārum
'Aẓīmü'l-hulķ zāt-ı muhteremsin yā Resūla 'llāh (101/2)

Ey Resūl-ı Kibriyā ey mazhar-ı nūr-ı Hudā
Ey Nebiyy-i bā-şafā ey melce'-i bay ü gedā
Ey hidāyet menba'ı kılma şefā'atden cūdā
Rahmeten li'l-'ālemīnsin yoluña cānum fedā
El-emān [ey] el-emān ey Fahr-ı 'ālem el-meded
Erhamısın enbiyānuñ kıl şefā'at étme redd (131/I)

Ey risālet ma'deni sultān-ı cümle enbiyā
Şānuñ a'lā eylemiş Rahmān senüñ fevķu's-semā (131/II)

Şübhesüz lutf-ı Hudā'sın sen eyā hayru'l-beşer
Nūr-ı Hakķ'uñ tal'atuñla buldı 'ālem zīb [ü] fer
Āsumānda bu kelāma şāhideyn şems [ü] kamer
Nāle-i cān-gāh-ile na'tüñ okur şām [u] seher
El-emān [ey] el-emān ey Fahr-ı 'ālem el-meded
Aşsenisin enbiyānuñ kıl şefā'at étme redd (131/III)

2.4.3. Na'tlerde Hz. Peygamber İçin Kullanılan Motifler

Âb-ı hayât, Ankâ, ay, âyet-i rahmet, ayna, bulut, bülbül, cevher, deniz, devâ, dürr-i yetîm, gül, güneş, hamâme, hümâ, imâme, vâsita, kible, nümâ, kîmyâ, ma'den, menşûr, kurretü'l-'ayn, meyve, miftâh, mürşid, öz, rûh, sâkî, sultân, şem', tabîb, tâc, tûtî, yıldız, yüzük taşı.⁴¹

Âb-ı Hayât:

Maşlahat nîst merā sîr ez-în âb-ı hayât
Zā'afa'llāhü bihi küllü zamān 'aşaşî (139/VI)

Ankâ:

Sen ol 'Ankā-yı Kāf-ı 'arş-ı a'zam şānuñı bî-pervā
Senüñ bāğ-ı cināndan āşiyānuñ yā Resūla 'llāh (49/4)

Ay (Kamer, Bedr):

Vücūd-ı feyz-i cūduñ noķta-i pergārı vahdetdür
Éder devr-i kamer devrinde dā'ir yā Resūla 'llāh (89/6)

Éder kesb-i şabāhat nūr-ı Hürşîd-i cemālüñden
Hakîkat burcunun bedr-i tamāmı yā Resūla 'llāh (105/2)

⁴¹ Bahsi geçen motiflerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na't*, ss. 308-323.

Âyet-i Rahmet:

Geldi Rabbü 'l- 'âlemînden ol Resûl
Âyet-i rahmet gibi kıldı nüzûl (269/102)

Ayna:

Âyîne-i Raḥmānî nūr-ı pāk-i Sübhānî
Sırr-ı Seb 'a 'l-meṣānî sensin yâ Resûla 'llāh (53/3)

Vücûduñ ser-te-ser âyîne-i nūr-ı tecellîdür
Derûnuñ cilve-gâh-i bî-mekândur yâ Resûla 'llāh (121/2)

Bulut (Ebr):

Niçe takrîr édem ihsānuñı ey ebr-i pür-ihsân
Felekler bār-ı lutfuñdan dü-tâdur yâ Resûla 'llāh (16/22)

Bülbül:

Baña lutf ét münevver rüyuñı görmek naşîb eyle
Meded ey bülbül-i gülzâr-ı vaḥdet yâ Resûla 'llāh (17/80)

Cevher (Gevher):

Éren nūr-ı cemâlûñe senüñ ey gevher-i yektâ
Éder mi Yûsuf'uñ ḥüsnine raġbet yâ Resûla 'llāh (17/78)

Deniz (Bahr):

Dertlü diller dermānı bahr-i ma 'arîf kânu
İki cihân sultānı sensin yâ Resûla 'llāh (23/5)

Devâ (Dârü's-şifâ, Dermân, Merhem):

'Alîl-i renc-i cürme dergehüñ dârü's-şifâ oldı
Şefâ 'at şerbetinden kıl şifâyet yâ Resûla 'llāh (17/60)

Nüzûl étdi saña Qur'an sen olduñ derdlere dermân
Baña kıl lutf-ile ihsân şefâ 'at yâ Resûla 'llāh (22/9)

Beni 'aşkuñla hem-dem ét kamu esrâra mahrem ét
Dile lutfuñla merhem ét şefâ 'at yâ Resûla 'llāh (22/23)

Marîz-i cürme devâ Şefî '-i rûz-ı cezâ
Emîn-i vaḥy-i Hudâ sensin yâ Resûla 'llāh (23/10)

Dürr-i Yetîm (Gevher-i Yek-Dâne):

Kimseler sen gördüğüñ deryâya ğavvâş olmadı
Bulmadı sen bulduğıñ dürr-i yetîmi hiç kes (250/12)

Yüzüñi bir görmege olmaz iki 'âlem bahâ
Gevher-i yek-dânesün sen iki 'âlem bir şadef (250/39)

Gül (Verd, Gonca):

Bahâr-ı feyz-i Raḥmân 'da açılmış bir gül-i tersüñ
İki 'âlem aña olmaz behâlar yâ Resûla 'llāh (19/2)

'Aşıkun çeşminde cân mehbî-i sırr-ı Kur'ân
Verd-i bâğ-ı lâ-mekân sensin yâ Resûla'llâh (23/4)

Ġonca-i gülşen-i şafâ sensin gevher-i bahr-i ıstıfâ sensin
Cümle maḥlûka pîşvâ sensin cân fedâ saña yâ Resûla'llâh (60/2)

Güneş (Şems, Mihr, Âfitâb, Hurşîd):

Çün toğup tutdı cihân nûrını ḥüsnuñ güneşi
Kim ola sevmeye bu vech-ile sen mâh-veşi (140/1)

Cemâlün mâhına revnaḳ véren mihr-i celâlündür
Nühüfte zevḳ-i ğam gülde dikende yâ Resûla'llâh (78/4)

Cemâlün âfitâbı meşriḳ-i şems-i hüviyyetdür
Ziyâ-i nûr-ı Hurşîd-i kademsin yâ Resûla'llâh (101/3)

Hümâ:

Niçe mümkin başum seng-i sitemle rahne-dâr olmak
Hümâ-yı evc-i rif'at lânesidür yâ Resûla'llâh (100/4)

Kible:

Ḳible-gâh-ı 'âşıkîn mültecâ-yı vâşılîn
Rehber-i ehl-i yakîn sensin yâ Resûla'llâh (23/7)

Kimyâ:

Olan ruḥ-süde oldı mâlik-i iksîr-i emniyyet
Ġubâr-ı âsitânuñ kimyâdur yâ Resûla'llâh (67/3)

Ma'den (Menba):

Ey menba'-ı lutf [u] cüd yérüñ maḳâm-ı Maḥmûd
Yaradılmışdan maḳşûd sensin yâ Resûla'llâh (53/5)

Cânlar içinde cân[ân] ma'den-i 'ilm ü 'irfân
Ceddüm hem pîrüm sultân sensin yâ Resûla'llâh (53/6)

Beni şâyeste-i âlâm-ı maḥşer görme sultânım
Mürüvvet kânısuñ eyle sehâvet yâ Resûla'llâh (63/4)

Menşûr (Nâme):

Ümmetünçün bir güzel maḥbûb şefkat-nâmesin
Mühr urupdur zahruña Haḳ ey emîn-i mu'teber (250/28)

Kurretü'l-'Ayn:

Ḳurretü'l-'ayn-ı Halîl gevher-i kân-ı celîl
Râh-ı Mevlâ'ya delîl sensin yâ Resûla'llâh (23/14)

Meyve (Mîve):

Meyve-i nahl-i vefā ma 'den-i şıdk u şafā
Menba '-ı cūr u sehā şalla 'llāhu 'aleyh (265/5)

Miftâh (Kilid):

O hizmetde senüñ emriñle Rıdvān bir gülāmuñdur
*Müsellemdir saña **miftâh**-ı cennet yā Resūla 'llāh* (37/2)

Senüñle açdılar kenz-i hafinüñ kufl-ı esrārın
***Kilid**-i mahzen-i rāz-ı Hudāsın yā Resūla 'llāh* (110/3)

Mürşid (Rehber, Reh-Nümâ, Pîr, Pişvâ):

*Hidāyet **rehber**isün muktedā-yı ehl-i îmānsın*
Saña pîr ü kibār-ı evliyādur yā Resūla 'llāh (16/10)

İmām-ı enbiyā sensin kamu derde devā sensin
*Şefî' ü **reh-nümâ** sensin şefā 'at yā Resūla 'llāh* (22/15)

Cānlar içinde cān[ān] ma 'den-i 'ilm ü 'irfān
*Ceddüm hem **pîrüm** sultān sensin yā Resūla 'llāh* (53/6)

Ġonca-i gülşen-i şafā sensin gevher-i baħr-i iştifā sensin
*Cümle maħlūka **pişvā** sensin cān fedā saña yā Resūla 'llāh* (60/2)

*Nefer-i **mürşid** olmağa sa 'y ét*
Şeyhüñi her işüñde kıl ikrār (149/15)

Öz (Zübde, Asl):

Yüzüñ mir 'āt-ı hüsn-i bî-nişāndur yā Resūla 'llāh
***Özüñ** gencine-i künc-i nihāndur yā Resūla 'llāh* (121/1)

Be-ħakk-ı leyle-i mevlūd olupsın 'āleme maķşūd
*Aduñ Aħmed **özüñ** Maħmūd şefā 'at yā Resūla 'llāh* (126/5)

***Zübde-yi evlād-ı ādem** fahr-ı cümle enbiyā*
Maṭlab-ı cümle cihān maħbūb-ı Rabbü'l- 'ālemîn (250/3)

Rûh (Cân):

*Degüldür **rûh**-ı kudsî devr-i eflāk étmeden ħāki*
Olaldan sidre-i şevķunda tair yā Resūla 'llāh (89/5)

*Merħabā yā **rûh-ı Ādem** mültecā-yı şeyh ü şāb*
'Ālemüñ nürü senüñ nürüñ yanında pür-ħabāb (135/IV)

Sâkî (Sakkâ):

*Humār-ālūdegān-ı şubħ-ı vaşla **sâkî**-i meh-rū*
Dutar destinde bir zerrîn piyāle yā Resūla 'llāh (77/7)

Sultān (Pâdişāh, Şehensāh, Emîr, Server, Şāh, Mîr):

*Cemî'-i enbiyānuñ **pâdişāhi** ħātemi sensin*
Cemālin gördüñ ol kân-ı 'atānuñ yā Resūla 'llāh (20/4)

Sensin evc-i risāletüñ māhı cān fedā saña yā Resūla 'llāh
*Sensin ümmetlerüñ **şehensāhı** cān fedā saña yā Resūla 'llāh (60/1)*

'Ākilān-ı ehl-i dāniş kāmīlān-ı ehl-i fehm
*Cümle āgāh oldı sensin ey **emīr**-i mülk-i dīn (250/7)*

***Server**-i rüy-ı zemīnsün **şāh**-ı eflāk-ı berīn*
***Mīr**-i cünd-i enbiyā **sultān**-ı mülk-i mu'cizāt (250/17)*

Şem' (Çerâğ, Meş'al):

*Ziyā-yı şem '-i vahdet **meş'al**-i rāh-ı hidāyetdür*
Ser-ā-pā nūrdur āyīne-i rahşān-ı Bi 'smillāh (1/11)

***Şem'**-i bezm-i enbiyā mahz-ı fazl [u] kibriyā*
Mazhar-ı tāmīn-ı Hudā sensin yā Resūla 'llāh (23/13)

Olur hādī şırāt-ı müstakīme ehl-i 'işyānı
***Çerāğ**-ı şer '-i pākūñ reh-nümādur yā Resūla 'llāh (67/4)*

Tabīb:

Hazīn étme bu 'abd-ı nā-şekībi yā Resūla 'llāh
*Ki sensin haste hāturlar **tabīb**i yā Resūla 'llāh (106/1)*

Tâc:

*Mazhar-ı 'ilm ü esmā şāhib-i **tâc** u livā*
Zāt-ı hākka reh-nümā sensin yā Resūla 'llāh (23/2)

Tûtî:

***Tûtî**-yi güyāsı toksan biñ kelām-ı hazretüñ*
Saña āyīne cemāl ü hāne-i vuslat kafes (250/10)

Yıldız (Necm):

Şeb ü rüzum kudüm-ı bi 'şetüñle kadr u 'ıyd oldı
*Risālet **necm**idür māh u şuhūruñ yā Resūla 'llāh (84/4)*

Yüzük Taşı (Fass-ı Nigîn, Nigîn):

Halka olup bir yerde cem ' olsa cümle enbiyā
*Cümlesi bir hātem ü sensin **nigîn**i serverā (250/31)*

Taht-gāhuñ 'arş-ı a 'zam ey Süleymān-ı rüsül
*Hātem-i nāmuñ benān-ı dehre bir **faşş-ı nigîn** (231/10)*

2.4.4. Na'tlerde Hz. Peygamber'e Bağlılığı Bildiren İfadeler

Bu mecmuada yer alan şiirlerde şairler Hz. Peygamber'e olan bağlılıklarını, ona ümit bağlayarak gösterirler. Şairler onun lutfuna ve şefaatine kavuşma arzusuna ümit bağlarlar. Mecmuamızda bu duruma örnek olacak pek çok beyit mevcuttur:

<i>Egerçi dāmen-i lā taknaṭū der-destdür ammā Yine her hālde ümmīdüm sañadur yā Resūla'llāh</i>	(4/8)
<i>O deñlü lutfuña ümmīd-vāram havf olup ma'düm Zebāna her gelen ḥarf-ı recādur yā Resūla'llāh</i>	(4/9)
<i>Bu Kānī bendeñe yok tesliyet bi'llāhi 'ālemde Anı ümmīd-i feyz-i lutfuñ egler yā Resūla'llāh</i>	(6/12)
<i>Bu cürm-i bī- 'adedle rişte-i ümmīdi kaṭ' étmem Der-i ihsānuña geldüm şefā'at yā Resūla'llāh</i>	(65/2)
<i>O deñlü lezzet-i ümmīd-i vuşlat-ile dil-şādam Firākuñ ḥāṭıra gelmek kederdür yā Resūla'llāh</i>	(83/5)
<i>Bu cürm-ile iki lutfuñ birinden kesmem ümmīdüm Hudā'dan mağfiret senden şefā'at yā Resūla'llāh</i>	(124/2)
<i>Budur ümmīdüm şefā'at éde ki rüz-ı cezā Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı ḥicāb-ı māverā</i>	(135/III)
<i>Tā derūnum ḥānesinden maḥv ola hüzn [ü] keder Senden ümmīd-i şefā'at eylerem yevmü'l-mefer</i>	(135/XIII)

2.4.5. Şiirlerde Geçen Sure İsimleri

İncelemiş olduğumuz mecmuadaki şiirlerde, Kur'an-ı Kerim'de geçen surelerin isimleri çokça anılmıştır. Öyle ki 264. şiirde, sure isimlerinin neredeyse tamamı bulunur. Kur'an-ı Kerim'de yer alan 114 surenin 110 tanesinin ismi burada geçmektedir. Bu şiirde sure isimleri Kur'an-ı Kerim'deki sırasına göre anılmıştır ancak bazı sure isimleri vezin gereği farklı bir yerde anılmıştır. Bahsi geçen şiir şudur:

*Ey Hudā-vend-i Kerīm-i Müte'āl
Lutfuñi éyle meded sāz-ı maḳāl
Déyelüm cān-ile şad Bismi'llāh
Ola tā bā'ış-i ḡufrān-ı günāh
Sebeb eyle daḥı zıkr-i sūre
Olda hem **Fātiḥa** nām-ı **Bakara**
Āl-i 'İmrān u **Nisā** ḥaḳḳı baña
Ḥūr ile **Mā'ide** eyle i'tā
Daḥı **En'ām** ile **A'rāf** u **Nefāl**
Ḥürmetine baña ḳıl **Tevbe**'yi ḥāl
Yūnus u **Hūdla Yūsuf** hem **Ra'd**
Ḥürmeti ile beni ḳā'ir sefid
Zā'ir-i türbet-i **İbrāhīm** ét
Ḥicr ü **Nahl**'üñ ḥaḳḳı lutf'ét ḳat ḳat*

Dağı İsrā ile Kehf ü Meryem
Hakkı kıl başımı Tāhā'ya kadem
Enbiyā server ü sultān-ı cihān
Hürmeti fazluñ ile yā Hannān
Kıl müyesser bize Hacc-ı mebrūr
Mü'min'in ile dağı göster Nūr
Ba'de Furkān-ı Kerīm-i 'Arabī
Oğudukca Şu'arā medh beni
Qala bu Neml-i hakīr lā-şey
Kaşş-ı ehl-i hüdā pey-der-pey
'Ankebūt-ı teni kılma yā Rab
Pāy-māl-i sitem- Rūm u 'Arab
Hikmet ile beni Lokmān-kirdār
Söyledüp Secde'yi kıl pişe vü kār
Hakk-ı Ahzāb u Sebe vü Fātur
Éyle Yāsīn ile hatmüm āhir
Şaffāt u Mülk ü Şād hakkı
Kılma tenzīl ile ben 'abdi fakā
Mü'min-i pāk édüp kıl mes 'ūd
Fuşşilet hürmeti ey Hayy [ü] Vedūd
Ehl-i Şūrā ile mahşūr éyle
Hubb-ı Zuhruf'dan anı devr éyle
Çün Duḥānı tuta cürmüñ etrāfi
Cāsiye vakti be-hakk-ı Ahkāf
'Ālemüñ fahrı Muḥammed ihsān
Qıla vü Feth ola Hucurāt hayyān
Kıl beni Kāf-ı kanā'atda muķīm
Zāriyātuñ haķı ey Rabb-i Kerīm
Tūr u Necm ü Kamer ey Raḥmān
Hürmeti Vāķı'ada kıl ihsān
Şol zamān k'ola başar 'ayn-ı Hadīd
Kılma mānende Mücādele teşdīd
Şalma Haşr içre bu cānı miḥene
Éyleme nefsumüzi Mümteḥine
Şaf u Cum'a gibi erbāb-ı kefen
Tur [?] kılma Münāfıqlardan
Tāhir ét yevm-i Tegābün ki caḥīm
Kıl Me'āricde bize cāy u reteb
Nūh k'oldur eb-ı şānī-i beşer
Hürmeti étme bizi ehl-i sefer

İns ü **Cin** étdügi tã'at hãkķı
Harameyn içre 'ibâdet hãkķı
Ķurb-ı Müzzemmil ü **Müddessirde**
Ķabr ola bu tenümüz bir yerde
Ola maĥşür u gile tenlere cãn
Çün **Ķıyâmetde** gürüh-ı insãn
Mürselât-ile bize yã Mute'âl
Nebe'-i cenneti eyle irsâl
Nãzi'ût 'uñ hãkķı-çün yã Ķuddūs
Yüzümüz éyleme maĥşerde 'abūs
Bulucaķ emr-ile ba'de't-**Tekvîr**
İnfițâr-ile felekler tağyîr
Ehl-i tatfîfden ét dūr bizi
Éyleyüp lutf-ıla mesrūr bizi
İnşikãk-ile hãlel bulsa **Bürüc**
Tãriķ'i étmese **A'lã**'ya 'urüc
Olmasa **Ķãşîye**-i zulmet u **Fecr**
Ehline olsa **Beled**'lerden **Hicr**
Şems-ile **Leyl** ü **Ķuhã** bulsa fenã
İnşirãh-i dil ü cãn éyle 'atã
Tut dilã cell metîn-i dîni
'**Alaķ**-ı Ķalbüñe vér temķini
Etme zãyi' özüñi bil **Ķadr**'üñ
Hüccet-i **Beyyine** eyle şadruñ
Tã ki bu cãnuñi rüz-ı **Zilzâl**
Édesün lâyıķ-ı şürb-i salsâl
'**Âdiyãt** üzre cihãd ét her an
Gülesin eşref-i sükkãn-ı cinãn
Ķãri'a havfını fikr ét dã'im
Etdügüñ işleri zıķr ét dã'im
Mülk ü māl ile **Tekãsür** kılma
'İzz ü cãh ile tefãhür kılma
'**Aşrda** nãmuñi kılsañ **Hümeze**
İctinãb éde cihãn halkı bize
Ķıl mãnend-i tenãvür olma
Fikr-i rızķ-ile mükedder olma
Gör **Ķureyş**'e dédügi maţbũ'
Rãzıķuñ eţ'amehüm min cũ'
Dîne dünyãyı bedel kılma şaķın
Ki içesin **Ķevşer**-i cennãt-berîn

Kāfirūn Naşr ile Tebbet hakkında
Yokdur[ur] sūre-i āyet-i hafī
Eyle a 'mālūmi İhlāş'a karīn
Felak u Nās'a eyā Rabb-i Mu'īn

Ayrıca bu şiirin dışında da sure isimleri geçen bazı şiir örnekleri mevcuttur:

Seni Hak fazl [u] lutfından koyupdur zātına mazhar
Yüzünde Fātiha āyātını yazdı bilā-implā (142/41)

2.4.6. Şiirlerde Geçen Ayetler

İçinde ayet veya ayet parçaları bulunan şiirlerden hareketle metinde tespit edebildiğimiz ayet-i kerimeler şunlardır:⁴²

2.4.6.1. Kābe kavseyni ev ednā قَاب قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

Kur'an-ı Kerim'in 53. suresi olan Necm Suresi'nin 9. ayetinde geçen bu ibare "İki yay aralığı kadar" anlamına gelmekte olup mecmuada sıklıkla kullanılmıştır:

Bilā-şek kābe kavseyni ev ednā menzilin geçdüñ
Saňa ref'-i hicāb oldı tamāmet yā Resūla'llāh (17/13)

Be-surr-ı Leyle-i İsrā be-hakk-ı sirr-ı ev ednā
Be-nūr-ı Hazret-i Mevlā şefā'at yā Resūla'llāh (22/6)

Serīr-i kābe kavseyne şehensāh étdi Mevlā çün
Şefī'-i rüz-ı haşr olsañ revādur yā Resūla'llāh (127/3)

2.4.6.2. Ve mā erselnāke illā rahmeten li'l-'ālemīn وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

Kur'an-ı Kerim'in 21. suresi olan Enbiya Suresi'nde geçen bu ayet "(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." şeklinde meal edilir. Bu ayetten alınan ibareler mecmuadaki birçok dizide karşımıza çıkmaktadır:

Dénildi rahmeten li'l-'ālemīn şānuñda hem levlāk
Cenābuñ şāfi'-i rüz-ı kıyāmet yā Resūla'llāh (17/18)

⁴² Bu bölümde ve tezimizin üçüncü bölümü olan metin kısmında geçen ayetlerin mealleri Diyanet İşleri Başkanlığının internet sitesinden ilgili sure ve ayetlerin Kur'an-ı Kerim'deki sıralaması girilerek alınmıştır. <https://kuran.diyaret.gov.tr/mushaf> (Erişim: 01.05.2019)

Şadr-ı cem ‘-i mürselîn sensüñ yâ Resûla ‘llâh
Rahmeten li ‘l-‘âlemîn sensin yâ Resûla ‘llâh (53/1)

Rahmeten li ‘l-‘âlemînsin yoluña cānum fedā
El-emān [ey] el-emān ey Faḥr-ı ‘âlem el-meded (131/1)

Bunun dışında mecmuadaki 136. şiirin (şiir 22 bentten oluşmaktadır) tüm bentlerinin son mısrasında bu ayet geçmektedir. Ancak burada örnek teşkil etmesi bakımından bahsi geçen şiirin sadece ilk bendinden bir bölüm alıyoruz:

Zāt-ı pākūñ kıble-gāh-ı evvelîn ü āḥirîn
*Ol vücūd-ı nāzenîññ **rahmeten li ‘l-‘âlemîn*** (136/1)

Ayrıca mütekerrir müsebba nazım şekliyle yazılan ve 15 bentten oluşan 138. şiirdeki her bendin yedinci dizesi, bu ayetten alınan ibarelerle kafiyelenmiştir. Ayete örnek teşkil etmesi için burada sadece şiirin ilk bendini örnekliyoruz:

Medḥ-i pākūñde dēdi Haḫ levlāk
*Ḳıldı tenzîl ve mā **erselnāk*** (138/1)

2.4.6.3. Lā taḫnetü mi ‘r-rahmeti ‘llâh لا تقتطوا من رحمة الله

Kur’an’ı Kerim’in 39. suresi olan Zümer Suresi’nin 53. ayetinde geçen bu ibare “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.” şeklinde meal edilir ve mecmuada bir defa geçer:

Gör anda nükte-i lā taḫnaṭü min rahmeti ‘llâh ‘ı
Niçe nezdîkdür Allâh’a baḫ Raḫmân-ı Bi’smillâh (1/7)

2.4.6.4. Cennātü ‘adnin tecrî min taḫtihe ‘l-enhāru ḫālidîne fihā
جنات عدن تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها و ذلك
جزوا من تزكى

Taha Suresi’nin 76. ayetinde geçen ve aşağıdaki bentte bir bölümü verilen ayetin tamamının meali şöyledir: “Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da grup grup cennete sevk edilirler. Cennete vardıklarında oranın kapıları açılır ve cennet bekçileri onlara şöyle der: ‘Size selam olsun! Tertemiz oldunuz. Haydi ebedi kalmak üzere buraya girin.’” Bu ayet mecmuada bir defa geçmektedir:

Ehl-i ‘irfān zümresinden ol dēnilsün şānuña
Hāziḫi cennātü ‘Adnin fe ‘dḫulühā ḫālidîn (186/2)

2.4.6.5. Ve lillāhi'l-meşriḳū ve'l-mağribu fe eynemā tuvellū fe
semme vechu'llāhi inna'llāhe vāsi'un 'alīm ولله المشرق والمغرب فاينما تولوا 'alīm
فثم وجه الله ان الله واسع عليم

Kur'an-ı Kerim'in 2. suresi olan Bakara Suresi'nde geçen (115. ayet) bu ayetin meali şöyledir: "Doğu da Batı da (tüm yeryüzü) Allah'ındır. Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir." Mecmuada bu ayetten alıntılanan birkaç örnek mevcuttur:

*Rumūz-ı semme vechu'llāh ile her şeye nāzır ol
Ki her şeyi okursañ muşhaf u defter-durur maḥzā (142/24)*

*Açılıp remz-i semme vechu'llāh
Cümle şey'e anuñla ol nezzār (149/10)*

2.4.6.6. Fefirru ila'llāhi inni lekum minhu nezīrun mubīn اففروا الى
الله انى لكم منه نذير مبين

Zâriyât Suresi'nde geçen bu ayetin (50. ayet) meali şöyledir: "O hâlde Allah'a koşun. Şüphesiz ben, onun katından gönderilmiş açık bir uyarıcıyım.

*Cānib-i firrū ile'llāha 'azīmet eyleyüp
Keşreti terk eyleyüp vahdet dilerler serverā (187/5)*

2.4.6.7. Bediū's-se mavāti ve'l-'arḍi ve izā ḳaḳā emren fe innemā
yeḳülü lehu kūn feyekūn بديع السموت والارض و اذا قضى امرافا نما يقول له كن
فيكون

Bakara Suresi'nde geçen bu ayetin (117. ayet) meali şöyledir: "O gökleri ve yeri örneksiz yaratandır. Bir işe hükmetti mi ona sadece 'Ol!' der, o da hemen oluverir." Bu ayet, mecmuada bir kez anılmıştır:

*'Aşk-ile var oldı cihān kenz-i ḥafī oldı 'iyān
Ey pādişāh-ı kūn fe-kān eyle bize i'tā-yı 'aşḳ (193/10)*

2.4.7. Şiirlerde Geçen Hadisler

İncelemiş olduğumuz mecmuada, ayetlerin yanı sıra birtakım hadislere de yer verilmiştir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

2.4.7.1. Eş-şabru miftāḳu'l-ferec ال صبر مفتاح ال فرج

“Sabır, kurtuluşun anahtarıdır” şeklinde tercüme edilen bu hadis, mecmuada 1 defa geçer:

*Derüñde çihre-sāluk pāyesin ister kuluñ Kānī
Bilür eş-şabru mißtāhu'l-ferecdür yā Resūla'llāh (5/7)*

2.4.7.2. Küntü kenzen maḥfiyyen fe-aḥbebtü en-u'rife

كنت كنزا مخفيا فأحببت أن أعرف فخلقت ال خلقا في عرفوني

“Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyeni sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım.”⁴³ Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır. Hadis münekkitleri bu hadis için “Aslı yoktur, uydurmadır.” demişlerse de Muhyiddin İnbü'l-Arabî ve Bursevî keşfen sahih olduğunu ileri sürmüşlerdir.⁴⁴ Bu hadis, incelediğimiz mecmuada birkaç defa geçer:

*Şeh-süvār-ı şahn-ı ev ednānuñ ey maḥbüb-ı ḥāş
Küntü kenzüñ maḥremi sensin eyā ḥāşu'l-ḥavāş (135/XVII)*

*Künt ü kenzüñ maḥzenünden kopdı bu sevdā-yı 'aşk
Gösterüp kendin şarrafdan bu dürr-i yektā-yı 'aşk (208/1)*

2.4.7.3. Levlāke levlāk lemā ḥalaḳtü'l-eflāk لولاك لولاك لما خقت ال افلاك

“Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” anlamına gelen bu hadisin özellikle ilk kelimesi olan “levlāk”, incelediğimiz mecmuada sıklıkla geçmektedir:

*Senüñ şānuñda vāriddür ḥadiş-i kudsi-i levlāk
Vücūduñ pişvā-yı enbiyādur yā Resūla'llāh (16/8)*

*Dénildi rahmeten li'l-'ālemīn şānuñda hem levlāk
Cenābuñ şāfi '-i rüz-i kıyāmet yā Resūla'llāh (17/18)*

⁴³ Bir hadis-i şeriften alınan bu ibarenin tamamı ve meali şudur: “Küntü kenzen maḥfiyyen fe-aḥbebtü en-u'rife fe'halaktü'l-halka li-ya'rifünî.” Yani: “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyeni sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım.” Bu hadisin tamamı ve meali aşağıdaki makalenin 121. sayfasından alınmıştır. Makale hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Adem Çalışkan, “Yunus Emre Divanı'nda Hz. Peygamber'in Hadis-i Şerifleri”, *Diyanet İlmî Dergisi*, C. 28, S. 3 (1992), ss. 119-125. Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır.

⁴⁴ Hayati Yılmaz, “Kudsî Hadis”, *DİA*, Ankara: 2002, C. 26, ss. 318-320.

Ger olmasañ bedīd olmaz idi ‘ālem muḥakkaḳdur
*Dēnilmek vaşfuña **levlāk** sezādur yā Resūla’llāh* (119/2)

*Medḥ-i pākūñde dēdi Ḥaḳ **levlāk***
Ḳıldı tenzīl ve mā erselnāk (138/XV)

2.5.7.4. Men ‘arefe nefsehu feḳad ‘arefe Rabbehu من عرف نفسه فقد عرف ربه

“Kendini bilen Rabb’ini bilir.”⁴⁵ anlamına gelen bu hadiste yer alan ibareler, mecmuada birkaç kez karşımıza çıkmaktadır:

*Vücūduñ genc-i sırr-ı **men ‘arefdür** yā Resūla’llāh*
Aña gencūr olan şāh-ı Necef’dür yā Resūla’llāh (33/1)

***Men ‘aref** sırrına éren ‘arīf*
İstemez ol ne dār u ne diyār (149/25)

***Men ‘aref** esrārına maḥrem olup*
Şakınup bu nefsiñ ile olma yār (168/3)

2.4.8. Şiirlerde Geçen Dinî ve Tasavvufî Terimler

İncelemiştir olduğumuz mecmuada tekke ve tasavvuf dünyasına ait kelime ve terkipler de çokça bulunur. Bu terimler arasında birçok özel isim de mevcuttur ancak bu özel isimleri daha sonra ayrı bir başlık altında değerlendireceğimiz için burada anmıyoruz. Bahsi geçen terimlere örnek teşkil etmesi bakımından mecmuada geçen ifadeleri şöyle sıralayabiliriz:

‘Abâ:

*Biz şol ‘abdāluz bize ne ḥırḳa lāzım ne ‘**abā***
Ḥazret-i Rabb-i Raḥīm’den ḡayra yoḳ bizde recā (181/1)

Başımızda tācımız tāc-ı sa ‘ādetdür bizim
*Dü cihānda olmuşuzdur pīr ü ‘āl-i ‘**abā**dur* (187/14)

‘Abd:

Olup ‘aşḳuñla āvāre keremler eyle ben zāre
*Bu bī-kes ‘**abd**-i nā-çāre şefā‘at yā Resūla’llāh* (22/18)

Beni dil-ḥaste-i hicrān éden ḳayd-ı vücūdumdur
*‘İnāyet eyle ‘**abd**-i müstemende yā Resūla’llāh* (78/6)

⁴⁵ Bu hadis-i şerifin tamamı ve çevirisi aşağıdaki eserden alımtır. Bu ve buna benzer İslamî ibareler için bkz. Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözcükler: Ansiklopedik Sözlük* (Bundan sonra: İslamî Kaynaklı Sözcükler), İstanbul: Enderun Kitabevi, 1992. s. 114.

‘Abdāl:

*Bedel étmiş kazā-yı mā-sebak ğufrāna ‘iṣyānum
Ne mümkindür bu **abdāl**ı ikāle yā Resūla ‘llāh (77/38)*

Ağyâr:

*‘İzāruñ var iken gül-zāra bakmam yā Resūla ‘llāh
Murādum yārdur **ağyāra** bakmam yā Resūla ‘llāh (102/1)*

*Éren nūr-ı Hudā ‘ya vech-i ağyāra taleb kılmaz
Cemālin[i] görenler ğayrı dildārı taleb kılmaz (148/1)*

Bâtn:

*Fütūhāt-ı zuhūr u **bâtn** andan feyz alur dā ‘im
Mübārek-bāddur her emr-i ğayra kār-ı Bi ‘smillāh (3/3)*

*Eger zāhir eger **bâtn** cenāb-ı pākūñe cezb ét
Dil-i pejmürdeden def‘ ola vahşet yā Resūla ‘llāh (17/65)*

Bezm-i Elest:

*Tā ezel **bezm-i elest** nūrı iken Fahr-ı cihān
Şem ‘i dīdārına sūzān idi pervāne-i cān (139/III)*

***Elest bezmi**ndeki ‘ahd üzre şābit eyler ‘uşşākı
Reh-i Hakk‘a ‘acāyib reh-nümādur halka-i tevĥīd (177/10)*

Câh:

*Senüñ bir zerre-i ‘aşkuña mālîk olmağ ‘uşşākuñ
Yanında **câh**-ı dünyādan güzeldür yā Resūla ‘llāh (18/3)*

*Be-kām olsa şükūh-ı manşib-i ri ‘fatle şāyāndur
Bu dergāh felek-cāhuñ **Rızāsı** yā Resūla ‘llāh (104/7)*

Dergâh:

*Cemī ‘i enbiyā **dergāhuña** yüz sürmede hem-vār
Senüñ aşĥābuñ ile yek-nesakdur yā Resūla ‘llāh (7/10)*

*Ġarīb-i bī-kesem **dergāha** geldüm yā Resūla ‘llāh
Gedāyem bī-nevāyem şāha geldüm yā Resūla ‘llāh (11/1)*

*Bi-ĥamdi ‘llāh naşīb oldı sa ‘ādet yā Resūla ‘llāh
Ki étdüm ĥāk-i **dergāhuñ** ziyāret yā Resūla ‘llāh (13/1)*

Duâ:

*Eyā memdūh-ı Bārī pür-kušūram medĥūñ étmekde
Ġarāz ‘arz-ı ĥulūş édüp **du ‘ādur** yā Resūla ‘llāh (16/28)*

*Umarum okuyanlardan **du ‘ālar** ola anlardan
Dirġ eyleme anlardan şefā ‘at yā Resūla ‘llāh (57/14)*

Kesret:

Liyākat yok şehā ben ‘acizüñde hakk-ı ta’zīme
Ne deñlü eyleşem medhüñde **kesret** yā Resūla’llāh (17/87)

Kesret hicābindan geçüp érişe bezm-i vahdete
Dosta édüp cânın fedā kurbān olan añlar bizi (182/9)

Vahdet:

Maķāmuñ ‘arş-ı ‘izzet kürsī-i **vahdet** serirüñdür
Saña hürşid-i zerrin müttekādur yā Resūla’llāh (16/13)

Sultān-ı cem ‘-i rüsül **vahdet** bāğında bülbül
Lā-cerem maķşūd-ı gül sensin yā Resūla’llāh (23/8)

Libās:

Libās-i ‘āfiyetden münseliğ gül-ı beyābānem
Dalālet hil’ati baña kabādur yā Resūla’llāh (16/47)

Sevdā:

Şehā **sevdā**-yı ‘aşkuñla müdāmā mest ü şeydāyam
Éder dil arzū-yı zevk-i vuşlat yā Resūla’llāh (17/73)

Geçürdi ‘ömrimi **sevdā**-yı hüsnüñ nār-ı fürkatle
Benüm āh [u] enindür bil güzārum yā Resūla’llāh (48/4)

Kaçan kim zātını bilmez kişiden zāhir olsa söz
Dénilmez söz aña kim ol söze menşe’ ola **sevdā** (142/70)

Şeyh:

Ricā-yı ‘afv-ile gelmiş şığınmış ‘abd-i ayıkdur
Kapuñda rü-siyeh bir **şeyh**-i fānī yā Resūla’llāh (103/3)

Erenler şöhetinden behre-dār olmak muķarrerdür
Şular kim hak bilüp her nuţkıñı **şeyh**üñ demeye lā (142/60)

Şükür:

Ola maķbül-ı Hazret şāyed ol güftār-ı evşāfuñ
Anuñ-çün secde-i **şükür**[e] kapandum yā Resūla’llāh (113/5)

Zāhid:

Menāzil kat’ı fī lemhi’l-başar mümkin iken **zāhid**
Édermiş mümkinātı istihāle yā Resūla’llāh (77/14)

Zāhid-i huşküñ şakın aldanma zinhār lāfına
Olmayam dërseñ gürüh-ı ‘arīfān içre zemim (147/4)

Zâkir:

Zıkr-ı pāküñ kalb-i **zâkir**de komaz hiç hār u has
Şad selām olsun revān-ı pāk-ile her bir nefes (135/XV)

*Bülbül gibi efgân éder
Hû isminüñ zâkirleri*

(166/I)⁴⁶

2.4.9. Na‘tlerin Dil Özellikleri

Na‘tler, yazılışları bakımından şairlerin hünerlerini ortaya koyma veya şiir dünyasında kendilerine yer edinme amacıyla yazdığı şiir türlerinden değildir. Bu şiirler, Hz. Peygamber’in şefaatine nail olabilme ve onu övme amacıyla yazılmıştır. Amaç Resulullah’ın adını anmak, şiir vesilesiyle onu zikretmektir. Ele almış olduğumuz mecmuadaki şiirler de bu hususlar gözetilerek yazılmış şiirlerdir. İncelediğimiz eserin, Farsça ve özellikle Arapça kelimelerin çokça kullanıldığı bir mecmua olduğunu söylemek mümkündür. Arapça tamlamalar, ibareler, ayetler ve hadisler bu mecmuadaki şiirlerde oldukça fazladır. Kimi şiirler daha sade bir dille yazılmışken kimi şiirler dil bakımından daha ağırdır. Na‘t türünün bir gereği olarak Hz. Peygamber’in isimleri, sıfatları ve özellikleri anılır. Bu bağlamda hem Allah’ın hem de Hz. Peygamber’in ismi sıkça zikredildiği için mecmua özel isimlerle yüküldür. Mecmuada Hz. Peygamber’in özellikleri anlatılırken pek çok sıfat da kullanılmıştır. Bununla birlikte mecmua, tamlamalar ve zamirler bakımından (özellikle 1. ve 2. teklik şahıs) da oldukça zengindir.

Dil bakımından kısmen daha sade ve anlaşılır olan beyitlere aşağıdakiler örnek verilebilir:

*Ağlaram derdüñ beni çün ağladur
Bil ki başum yerine hûn ağlar* (307/1)

*Şordum dolaba ey dolab nedür bu gözlerinde āb
Añlayup vérdi cevāb Hakkā ‘āşıkam ağlaram* (304/1)

*Ağlaram bülbül gibi gülzāra gelmek bilmezem
Kan revān olur gözümünden kanlu yaşum silmezem* (305/1)

Hz. Peygamber’e hitap edilirken “sen” 2. teklik şahıs zamiri oldukça sık kullanılmaktadır:

*Sen ol sulţān-ı ‘ālem mazhar-ı şān-ı risāletsin
Zuhūruñ bā ‘iş-i lutf-ı Hudā’dur yā Resūla’llāh* (25/2)

⁴⁶ Dinî ve tasavvufî terimler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ethem Cebecioğlu, *Tasavvuf Terimleri & Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Anka Yayınları, 2004.

Şāhidūñ Leyl-i İsrā' Sübhāne 'llezī esrā
Mazhar-ı nūr-ı esmā sensin yā Resūla 'llāh (53/4)

Hüdāyī'nüñ ümīdi hidāyetüñ ümīdi
Sensin yā Resūla 'llāh sensin yā Resūla 'llāh (53/7)

Aynı zamanda 1. teklik şahıs zamiri olan “ben” de mecmuada oldukça sık geçmektedir. Aşağıdaki iki beyit bu duruma örnektir:

Tenümde cān eşer ibkāsın étmez hīç istihsān
*Bilür ki **ben** saña ez-cān fedāyem yā Resūla 'llāh* (8/6)

Güneh-kāram sefeh-kāram siyeh-kāram tebeh-kāram
***Beni** redd étme ferdā-yı kıyāmet yā Resūla 'llāh* (13/3)

2.4.10. Na‘terde Geçen Özel İsimler

Ele aldığımız mecmada geçen na‘terde birçok özel isim vardır. Allah’ın isimleri, Hz. Peygamber’in isimleri, diğer peygamberlerin isimleri, dört halifenin isimleri, diğer kişi isimleri, millet isimleri, melek isimleri, yer isimleri, tarikat isimleri gibi özel isimlere yer verilmiştir. Metinde tespit etmiş olduğumuz özel isimler aşağıda ayrı başlıklarla belirtilmiş ve ardından da bu özel isimlerin yer aldığı şiirlerden örnek dizeler sunulmuştur:

2.4.10.1. Allah’ın İsimleri

Rahman:

Gör anda nükte-i lā taknaṭū min rahmeti 'llāh'ı
*Niçe nezdīkdür Allāh'a baḡ **Rahmān**-ı Bi'smillāh* (1/7)

Bādī-i kevn ü mekān bā'ış-i emn ü amān
*Mir'āt-ı zāt-ı **Rahmān** sensin yā Resūla 'llāh* (23/3)

*Fedā olsun rehūñde cān naşīb eyler ise **Rahmān***
Mübārek ravza-i pākūñ ziyāret yā Resūla 'llāh (30/5)

*Elā yā rahmet-i **Rahmān** şefā'at yā Resūla 'llāh*
Ḥabīb-i Ḥālīḡ [u] Deyyān şefā'at yā Resūla 'llāh (126/1)

Rahîm:

***Rahîm**'üñ lutfına mazhar olur dāmen tutan āḡir*
***Rahîm** ile muṭarraz oldı çün dāmān-ı Bi'smillāh* (1/8)

*Ey **Rahîm** ü Lem-yezel ey Bî-zevāl*
Fürkatüñ étđi za'if ü bî-mecāl (137/XIII)

Rahîmen bāb-ı ḡufrāna
Hemān ihsānuña geldük (155/I)

Melik:

*Bend édüp éyledi senden mehcür
Ey Habîb-i Melik-i Hayy [u] Ğafür* (138/III)

Hâlik:

*Elā yā rahmet-i Rahmān şefā‘at yā Resūla ‘llāh
Habîb-i Hâlik [u] Deyyān şefā‘at yā Resūla ‘llāh* (126/1)

*Ey Habîb-i nāzenin-i Hâlik-ı arz u semā
Oldi meddāhuñ kemāl üzre senüñ Rabbü ‘l- ‘alā* (135/III)

Bârî:

*Be-hakk-ı Hazret-i Bârî beni şâyân-ı re‘fet kıl
Ki kadriñ cümleden a ‘lā eceldür yā Resūla ‘llāh* (18/12)

*Senüñ bir vech-ile na ‘t-i şerîfüñ edemez kimse
Ki zîrā medh eden Bârî Hudā‘dur yā Resūla ‘llāh* (127/4)

*Şıdk-ile ‘aşık olan görmez dü ‘ālemde ‘azāb
Hazret-i Bârî saña kıldı hitāb-ı müste‘āb* (135/IV)

Gafur, Gaffar:

*İsm-i A ‘zam hürmetiyçün yā Ğafür
Mağv olup dilden keder gele sürür* (137/XI)

*Şenāyî ‘ācizüñ yā Rabbi Ğaffār
Firākuñ nārı étdi cānına kār* (169/V)

Vehhab:

*Nūruñ sirāc-ı Vehhāb ‘ālemler saña muhtāc
Şāhib-i tāc-ı vehhāc sensin yā Resūla ‘llāh* (53/2)

*Cenāb-ı Hazret-i Vehhāb kılmuş leyletü ‘l-isrā
Vücūduñ minber-i ‘arşuñ hatîbi yā Resūla ‘llāh* (106/2)

Halîm:

*Yā Halîm ü yā Kerîm eltaf lenā
Va ‘fu ‘annā Rabbenā va ‘ğfir lenā* (153/I)

Kerim:

*Fahr-ı kevneyn hürmetine yā Kerîm
Ben gedāya eyle eltafuñ ‘amîm* (137/V)

Vedud:

*Hazret-i Rabb-i Raḥîm Hayy ü Vedūd
Étdi i ‘tā saña Havz-ı Mevrūd* (138/II)

2.4.10.2. Hz. Peygamber’in İsimleri

Muhammed, Mustafa, Mahmud, Ebu’l-Kasım:

*Şifā‘-i derd-i dildür āsitānuñ yā Resūla ‘llāh
Anuñ-çün Muştafā‘dur nām [ü] şānuñ yā Resūla ‘llāh* (49/1)

Zāt-ı pāki kühl-i mā zāga 'l-başardur serverā
*Nām-ı pākidür Ebu 'l-Kāsim **Muhammed Muştafā*** (135/I)

Étdi i 'tā saña Havz-ı Mevrūd
*Hem şefā 'atle maķām-ı **Mahmūd*** (138/II)

*Saña 'izzet budur Hāşim ki cidd keder **Ebū 'l-Kāsim***
Tesellübler saña dā 'im Resül-ı kibriyādandur (275/7)

2.4.10.3. Diğer Peygamberlerin İsimleri

Yusuf, İsa, Davud, Musa, Hud:

Éren nūr-ı cemālūñe senüñ ey gevher-i yektā
*Éder mi **Yūsuf**'uñ hüsnine rağbet yā Resūla 'llāh* (17/78)

Benüm söz dédügüm Rūhu 'l-ķudüs 'den söyleyen sözdür
*O söz '**İsā**-yı vaktiden söylese şihhat bulur merzā* (142/71)

Hayāt ābin içerseñ Hızr olursuñ bezm-i vahdetden
*Mürīdüñ olmağa me 'mür olur İskender ü **Mūsā*** (142/92)

*Eger Kāf u eger 'Ankā eger İskender ü **Mūsā***
Senüñ zātuñdadur cem 'ā eger Sidre eger Tübā (142/93)

*Mu 'ciz-beyān-ı nağme-i Dāvūd 'dur **Rizā***
Tefsīr éder ma 'āñi-ı 'aşkı Zebūr-ı 'aşk (224/8)

Bu sırrı fehm éden ehl-i şühüddur
*Ki şālih '**İsā** vü **Mūsā** vü **Hūd*** (275/19)

2.4.10.4. Dört Halifenin İsimleri

Ömer, Osman, Ebu Bekir, Ali, Haydar, Murtaza:

***Ebū Bekir** 'Ömer 'Oşmān getürdi şıdk-ile imān*
*'Aliyyü 'l-Murtażā ol cān '**Alī**'dür yā Resūla 'llāh* (35/4)

***Ebū Bekr** ü 'Ömer 'Oşmān '**Alī** kim çār yāruñdur*
Baña ol çār yāruñ reh-nümā kıl yā Resūla 'llāh (123/7)

*Şāhibüñ oldı **Ebū Bekr** ü 'Ömer*
*Dahı '**Oşmān** u '**Aliyy-i Hayder*** (138/XIII)

2.4.10.5. On İki İmamın İsimleri

Hasan, Hüseyin:

***Hasan** 'dur cāme-i sebz-ile serv-i gülşen-i Firdevs*
*Gül-i hamrā **Hüseyin**-i Kerbelā 'dur yā Resūla 'llāh* (16/41)

Oldı hubb-ı çār-yāruñ 'unşur-ı ...den
*Merdüm-i çeşm-i cihān benem **Hüseyin** ile **Hasan***

*Dü **Hüseyin** mülk-i vücūdumda ey halkı **Hasan***
Lutf édüp bu kālīb-ı nā-çārına sen (286/5)

2.4.10.6. Din ve Tarikat Büyüklerinin İsimleri

Hazret-i Mısrî, Şeyh Abdülvehhâb, Şeyh Şemseddin, Şeyh Alâeddin, Tâceddîn, Monla Pîrî:

- Baňa feyz-i İlähi **Hazret-i Mısrî**'den olmuşdur*
O daħı bil Sinân Ümmî'den almışdur yed-i tülâ (142/115)
- O er daħı er oğlından alupdur mâye-i zâtı*
*O daħı **Şeyh Abdü'l-vehhâb**'dan aldı bu sırrı hâ* (142/116)
- O daħı **Şeyh Şemse'd-dîn Yigitbaşı**'dan el aldı*
Cihân[a] kıble oldu ol mişâl-i Ka'be-i 'ulyâ (142/117)
- O daħı **Şeyh 'Alâ'eddîn**'den érdi zât-ı Raħmân'a*
Şeb-i vuşlatda vahdet étdi buldı hâlet-i kurbâ (142/118)
- O daħı **Kayserî Tâce'ddîn** aldı çün tâ kile*
Anuñ-çün zâhir ü bâtın odur 'arıflere 'urfâ (142/119)
- O er **Zencânî Monlâ Pîrî**'den érdi bu esrâra*
Anuñ-çün 'ilm-i sır baħrinde olmuşdur dür-i yek-tâ (142/120)
- Cihân içre bu tarz üzre rivâyet étmedi kimse*
*Ne **Şadre'd-dîn** ne **Bedre'd-dîn** ne **Muħyi'd-dîn** ne **Mevlânâ*** (142/128)

2.4.10.7. Diğer Kişi İsimleri

Mecnun (Kays), Leyla, Hızır, İskender, Rüstem, Meryem, Havâriyun:

- İzini âh u vâh-ile tehî fūrkatde **Mecnûn**'am*
*Yitirdüm **Leylî** vü leyl ü nehârum yâ Resûla'llâh* (15/3)
- Göñül **Kays**-ı muħabbet hânesidür yâ Resûla'llâh*
*Şaçuñ **Leylâsınuñ** kâşânesidür yâ Resûla'llâh* (100/1)
- Hayât âbın içerseñ **Hızır** olursuñ bezm-i vahdetden*
*Mürîdüñ olmağa me'mûr olur **İskender** ü Mûsâ* (142/92)
- Çuvvet-i bázûma **Rüstem** olsa bir zerre degül*
*Zîr ü pâya şaldı âħir urdı **Çahramân**-ı 'aşç* (229/2)
- Tekye-gâh étse sipihri 'İsâ vü **Meryem** n'ola*
İntizâr u mukdemüñle olmada halvet-nişîn (227/4)
- Buları sevmeyen kavim eğaldür*
***Havâriyyûn**-ı 'İsâ'[ya] bedeldür* (252/VIII)

2.4.10.8. Kutsal Kitap İsimleri

Kur'an, Tevrat, İncil, Zebur:

- Münevverdür ziyâ-i nûr-ı **Kur'ân** ile Zi'n-nüreyn*
İmâm-ı zümre-i ehli-hayâdur yâ Resûla'llâh (16/36)

- Nüzül étdi saña **Ḳur'ān** sen olduñ derdlere dermān
Baña kıl luṭf-ile iḥsān ṣefā 'at yā Resūla 'llāh (22/9)*
- Mütercimdür Rızā bābında fī 't-**Tevrūt**-ı ve 'l-**İncil**
Beni hāṣimi-i bi 't-tihāmī yā Resūla 'llāh (105/7)*
- Mu 'ciz-beyān-ı mağme-i Dāvud'dur Rızā
Tefsīr éder ma 'ānī-i 'aşkı **Zebūr**-ı 'aşk (224/8)*

2.4.10.9. Soy İsimleri

Hāṣimî:

- Türk ü Kürd ü 'Acem ü Hindū bilür bunu ki sen
Hāṣimî'sin 'Arabī'sin Medenī'sin Ḳureṣī (140/III)*

2.4.10.10. Millet İsimleri

Medenî, Arap, Kureyşî, Acem, Türk, Kürt, Hint:

- Ururam na 're-i mestāne hemān ṣubḥ u 'iṣī
Lī Ḥabībūn **Medeniyyūn** 'Arabiiyyūn **Ḳureṣī** (139/I)*
- Türk ü Kürd ü 'Acem ü **Hindū** bilür bunu ki sen
Hāṣimî'sin 'Arabī'sin **Medenī**'sin **Ḳureṣī** (141/III)*

2.4.10.11. Melek İsimleri

Cebrail, Rıdvān:

- Rikābuñ ḥıdmetinde olduğıçündür sebeb ancaḳ
Véren **Cebrā'il**'e ḳadr [ü] 'alālar yā Resūla 'llāh (19/5)*
- O ḥizmetde senüñ emrūñle **Rıdvān** bir ḡulāmuñdur
Müsellemdür saña miftāḥ-ı cennet yā Resūla 'llāh (37/2)*

2.4.10.12. Yer İsimleri

Kenan, Buhara, Yemen, Kerbela, Hicaz, Hind, Sind, Belh, Mısır:

- Miṣāl-i Yūsuf-i **Ken'ān** ümīd-i ṣadr-ı 'izzetle
Bün-i nā-ḳa 'r-yāb-ı çāha geldüm yā Resūla 'llāh (11/3)*
- Ṭoldı āvāze-i i 'cāzuñ ile çarḥ-ı kühen
Bildiler ṣānuñı aşḫāb-ı **Buḥārā** vü **Yemen** (140/III)*
- Ḥasan'dur cāme-i sebz-ile serv-i ḡülṣen-i Firdevs
Ḡül-i ḥamrā Ḥüseyn-i **Kerbela**'dur yā Resūla 'llāh (16/41)*
- Sensin ol ṣāh-ı **Hicāz** u **Hind Buḥārā Sind** ü **Belḥ**
Düşmen-i dīnūñ olanlar cümle olsun ḳahr u telḥ (135/IX)*
- Yūsuf-ı **Mısr**-ı cemāl meh yüzi ḳaşı hilāl
Menba '-ı āb-ı zülāl ṣalle İlähī 'aleyh (265/14)*

2.4.10.13. Hayvan İsimleri

Burak, Refref:

*Yâ Resûla 'llâh sana gönderdi Hâk tâc u **Burâk**
Çün kamer gördi cemâlün vâkı' oldı inşikâk* (158/1)

*Gitdüğünde şeh-süvâr-ı fetḥ mülk-i vuşlata
Saña ḥayme çerḥ-i atlas **Refref** olmuşdı feres* (250/11)

2.4.10.14. Tarikat İsimleri

Halveti, Celveti:

***Halvetiyyedür** tarîkimuz bizüz ol serverân
Pîrimüz sulṭānumuz oldı 'Aliyy-i Murtażā (187/9)*

*Hakkıyâ aşlum benüm nūr-ı ḥarād ... tūrâb
Bu tarîk-i **Celvetî**'de yolımı yañılmazam* (305/5)

2.4.10.15. Gezegen ve Yıldız İsimleri

***Zehresi** yok **Zühre**'nüñ bezm-i felekde cünbişe
Haşyet-i şer'ün anı étmişdür o deñlü sehm-gîn* (231/29)

2.4.11. Şiirlerde Yer Alan Efsanevi ve Mitolojik Unsurlar

Klasik Türk edebiyatı, tarihsel gerçekliklerin yanında birtakım efsanevi yahut mitolojik kişileri ve kavramları da yansıtmaktadır. Bu kişi veya kavramlar birçok nazım türünde olduğu gibi na't türünde de karşımıza çıkar. İncelediğimiz mecmuada bulunan şiirlerdeki bu tip efsanevi ve mitolojik unsurlar şunlardır:

Kaf Dağı, Zümrüdüanka Kuşu:

*Ne deñlü cürm ü 'ișyānum olursa **Kūh-ı Kāf-āsā**
Éder bir zerrece lutfuñ kifāyet yâ Resûla 'llâh* (39/6)

*Benüm **Kāf**-ile '**Ankā**'dan murādum remz ü imādur
Vücūdum içre gönüm **Kāf** tecellī sırrıdur '**Ankā*** (142/89)

2.4.12. Şiirlerin Başlıklarında Kullanılan İfadeler

1. İlk şiir başlığının besmele ile yazıldığı görülmektedir: *Der Vâsf-ı Besmele-i Şerîf-i Hazret-i Kânî Efendi*.

2. İncelemiş olduğumuz mecmuadaki şiirlerin başlıkları, kalıplaşmış birtakım ifadelerle başlamaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilir: *Na't-ı Şerîf, Eyzan, Velehü, Velehü Eyzan, Der Na't-ı Şerîf*.

3. Yeni veya bir öncekinden farklı bir şairin şiirine geçildiğinde ve çoğunlukla, o şiiri yazan şairin ismini kapsayacak bir başlık atılır: *Na't-ı Şerîf-i Nâbî Efendi, Der Na't-ı Şerîf-i 'İşretî Efendi*.

4. Bu şekilde başlık atılmış olan bir şiirden sonra yine aynı şairin şiiri gelecekse o şiirlere “*Velehü* (bu da onun), *Eyzan* (bu da öyle), *Velehü Eyzan* (bu da öyle onun), *Kit'a-i Velehü* (bu da onun kıtası)” gibi başlıklar atılır. Bu durum sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

5. Ayrıca birçok şiire de o şiirin nazım birimi veya nazım şekliyle alakalı başlıklar atıldığı görülür: *Na't-ı Şerîf, Münâcât-ı Şerîf, 'An Kasâyid-i Senâyî Kuddise Sırruhu, Kit'a, Beyit*.

6. Bazen de bu tip başlıkların yazımı sırasında o şiiri yazan şairin ölüm tarihine dair bilgi verildiği görülür: *Bu Nutk-ı Şerîfî Buyurdıklarından Üç Gün Mürûrunda Vâsıl-ı Sırr-ı Bekâ Olmuşlardur Kuddise Sırruhu 'An Kasâyid-i Senâyî Kuddise Sırruhu*.

7. Kimi başlıklarda ise, o na'ti yazan kişinin isminden sonra hürmet ve saygı ifadesi olarak “Kuddise Sırruhü” veya “Hazreti” ifadesi gelmektedir: *Na't-ı Şerîf-i Senâyî Kuddise Sırruhü, Na't-ı Şerîf-i Hazret-i Selâmî*.

8. Bazı başlıklarda, o şiiri yazan şairin ismi tek başına yer alırken bazı başlıklarda ise şairin isminden sonra “efendi” ifadesi gelmektedir: *Na't-ı Şerîf-i Cemâlî, Na't-ı Şerîf-i 'İlmî Efendi*.

9. Vefat etmiş olan şairlerin şiiri geçtiği zaman, başlıklara bu şairlerin ismiyle birlikte “merhum” veya “rahmetullâhi aleyh” ifadesi konur: *Na't-ı Şerîf-i Kenzî Merhûm, Na't-ı Şerîf-i Fâzıl Efendi Rahmetullâhi Aleyh*.

10. Osmanlı padişahı ve dolayısıyla İslam halifesi olan sultan şairlerin şiirlerine yer verilirken başlıklarda bu hükümdarların unvanları belirtilir: *Na't-ı Şerîf-i Sultân Mustafâ Halîfe-i Müctebâ, Sultan Süleyman Hân Fermûde.*

11. Babalarının hatta dedelerinin ismiyle birlikte anılan şairlerin şiirleri de başlıklarda belirtilir: *Şerfeddin Bin Eşref-zâde-i Kuddise Sırruhü, Na't-i Şerîf-i Şeyh Ahmed-zâde-Nesib Kuddise Sırruhü.*

2.5. ŞİİRLERİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

2.5.1. Şiirlerin Yazıldığı Nazım Şekilleri

Mecmua çoğunlukla kaside nazım şekliyle yazılmış olan şiirlerden meydana gelir. Mecmuada kaside dışında diğer nazım şekilleri de kullanılmıştır. Özellikle de bentli nazım şekilleriyle yazılan kimi şiirler epey uzundur. Mecmuada tasavvufi bir üslupla kaleme alınan şiirler de bulunmaktadır. Mecmuadaki nazım şekillerine ait bilgiler tabloyla gösterilmiştir.

Ayrıca mecmuada bentli nazım şekilleriyle yazılan musammat şiirlerde şekil özellikleri bakımından bazı istisnai durumlar söz konusudur. Bunları maddeleyebiliriz:

- 131. şiir altışar mısralık musammatlarla kurulmuş ve aruz vezniyle yazılmış olması sebebiyle mütekerrir müseddestir ve bu şiirin bentleri kafiye örgüsü bakımından “aaaaAA, bbbbAA, ccccAA” şeklinde olması gerekirken ilk iki bendinin kafiyesi “aaaBB” şeklindedir. Şiirin devamındaki bentler “cccBB, ddddBB” kafiye örgüsüyle devam eder. Ayrıca beşinci ve altıncı dize aynen tekrar edilmesi gerekirken altıncı dize değişikliğe uğrar. Bu dizenin ilk kelimesi her bentte birbirine uyumlu bir şekilde değişim göstermektedir. Biz bu şiirin nazım şeklini mütekerris müseddes olarak değerlendirdik.

- 135. şiir de sekizer mısralık musammatlarla kurulmuş ve aruz vezniyle yazılmış olması sebebiyle mütekerrir müsemmedir. Buna göre bu şiirin kafiye örgüsü “aaaaaaAA, bbbbbbbAA, ccccccAA” şeklinde kurulması gerekirken ilk üç bent “aaaaaaAA” kafiye örgüsüyle kurulmuştur. Bu da, bu bentlerin Arap alfabesinin alfabetik sıralamasıyla yazılmış olmasından ileri

gelmektedir. İlk üç bent *elif* harfine uygun şekilde bir kafiye şeması oluştururken dördüncü bentten itibaren şiirler “bbbbbbAA, ccccccAA, ddddddAA” şeklinde sırasıyla Arap alfabesindeki harflere göre kafiyelenmiştir. Bu sebepten ötürü şiir oldukça uzundur ve toplamda 34 (metin kısmında XXXIV) bentten meydana gelmektedir. Biz bu şiirin nazım şeklini mütekerrir müsemmen olarak değerlendirdik.

- 150. şiir dörder mısralık musammatlarla kurulmuş ve aruz vezniyle yazılmış olması sebebiyle müzdeviç murabba özelliği taşımaktadır ancak birinci ve beşinci bentlerin üçüncü mısraları bu nazım şeklinin kafiye örgüsüne (aaaa, bbba, ccca, ddda) uymamaktadır. İlk bent, “aaaa” kafiye örgüsüyle kurulması gerekirken “aaxa” kafiye örgüsüyle, beşinci bent de “eeee” kafiye örgüsüyle kurulması gerekirken “eexa” kafiye örgüsüyle kurulmuştur. Bu şiirin diğer üç bendinde bu durum söz konusu değildir ve diğer bentler sırasıyla “bbba, ccca, ddda, eeea” kafiye örgüsüyle yazıldığından müzdeviç murabba nazım şekliyle örtüşür. Bahsi geçen şiir hece vezniyle değil aruz vezniyle yazıldığından ve kendisine en uygun nazım şekli müzdeviç murabba olduğundan bu şiirin nazım şeklini müzdeviç murabba olarak değerlendirdik. Müzdeviç murabбалarda iç kafiye olması gerekirken bu şiirde iç kafiye yoktur. Ancak murabba nazım şeklinde de son mısraların bire bir tekrar edilip kafiye örgüsünün “aaaA” olması gerekir ve bu şiirde böyle bir durum söz konusu olmadığı için bu şiirin nazım şeklini müzdeviç murabba olarak değerlendirdik.

- 151. şiirde de yine benzer bir durum söz konusudur. Dörder mısralık musammatlarla kurulan bu şiir de 5 bentten meydana gelir ve mütekerrir murabba özelliği gösterir. Yine istisnai olarak ilk bendi mütekerrir murabba nazım şeklinin kafiye örgüsüne (aaaA) uymamaktadır ve ilk bent “xAxA” kafiye örgüsüyle yazılmıştır. Şiirin diğer dört bendinde bu durum söz konusu değildir ve bu bentler olması gerektiği gibi sırasıyla “bbbA, cccA, dddA, eeeA” kafiye örgüsüyle göre kurulmuştur. Biz bu şiirin nazım şeklini mütekerrir murabba olarak değerlendirdik.

- Yine 152. şiirde de benzer bir durum vardır. Mütekerrir murabba nazım şekline göre “aaaA, bbbA, cccA, dddA” kafiye örgüsüyle yazılması gereken bu şiirin ilk bendi “xAxA” kafiye örgüsüyle yazılmıştır. Üç bentten

meydana gelen bu şiirin diğeri iki bendi ise olması gerektiği gibi “bbbA, cccA” kafiye örgüsüyle yazılmıştır. Bu şiirin nazım şeklini de yine mütekerrir murabba olarak değerlendirdik.

- 154., 155. ve 162. şiirde de benzer bir durum vardır. Mütekerrir murabba nazım şekline göre “aaaA, bbbA, cccA, dddA” kafiye örgüsüyle yazılması gereken bu şiirlerin ilk bendi “xAxA” kafiye örgüsüyle yazılmıştır. Bu şiirleri de yine mütekerrir murabba nazım şekliyle değerlendirdik.

- 163. şiirde de yine istisnai bir durum söz konusudur. Mütekerrir murabba nazım şekline göre yazılan bu şiirin kafiye örgüsünün aaaA, bbbA, cccA, dddA” şeklinde olması gerekirken bu şiir “aAaA, bbaA, ccaA” şeklinde bir kafiye örgüsüyle kurulmuştur. Her bendin 3. dizesinin redifi birbiriyle uyumludur ancak bu dizinin kelimeleri her bentte değişiklik göstermektedir. Bu şiiri de her bendin son dizesinin tekrar etmesi hasebiyle mütekerrir murabba olarak değerlendirdik.

- 165. şiiri de aruz vezniyle yazılması ve kafiye örgüsünün mütekerrir murabbayla örtüşmesi bakımından mütekerrir murabba olarak değerlendirdik. Ancak yine bu şiirde de “aaaA, bbbA, cccA” şeklinde bir kafiye örgüsü olması gerekirken “aAaA, aaaA, bbbA, cccA” şeklinde bir kafiye örgüsü vardır.

- 166. ve 169. şiir de mütekerrir murabba özelliği gösterir ancak ilk bendi “aaaA” kafiye örgüsüyle kurulması gerekirken “xAxA” kafiye örgüsüyle kurulmuştur. Diğer bentler ise bu bende uygun olarak “xxxA” şeklinde devam etmektedir. Aynı durum 167. şiirde de vardır ancak bu şiirin bir farkı vardır: Kafiye örgüsünün oluşması için tekrar etmesi gereken dizelerin ikinci ve üçüncü kelimeleri her seferinde değişiklik gösterir. Bu şiirleri de yine mütekerrir murabba olarak değerlendirdik.

- Yukarıdaki maddelerde bahsi geçen şiirlerin çoğu Senâyi’ye aittir. Kendisi tekke şairlerinden olduğu için kafiye örgüsünü divan şairleri kadar önemsememiştir diyebiliriz. Nitekim kendisi âşık şairlerden de değildir ve şiirlerini hece vezniyle değil aruz vezniyle yazdığı için biz bu tip şiirleri koşma nazım şekliyle değil musammatlarla kurulan nazım şekilleriyle değerlendirdik. Yine aynı şekilde Hamdî’nin şiiri de aruz vezniyle yazıldığı

ve bentlerle oluşturulan nazım şekillerinden olan mütekerrir müseddesle örtüştüğü için bu şiiri de mütekerrir müseddes olarak değerlendirdik.

Tablo 2: Şiirlerin Nazım Şekilleri

<p style="text-align: center;">Gazel Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (225 şiir)</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 130, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 158, 159, 160, 161, 164, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 234, 247, 248, 249, 253, 255, 256, 257, 261, 262, 271, 275, 278, 279, 280, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 304, 305, 306, 307, 308, 309</p>
<p style="text-align: center;">Kıta Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (16 şiir)</p> <p>42, 58, 66, 116, 124, 125, 211, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 243, 303</p>
<p style="text-align: center;">Nazım Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (6 şiir)</p> <p>65, 66, 116, 124, 125, 132</p>
<p style="text-align: center;">Mütekerrir Müseddes Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (10 şiir)</p> <p>131, 133, 134, 266, 267, 272, 281, 282, 283, 288,</p>
<p style="text-align: center;">Mütekerrir Müsemmen Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir)</p> <p>135</p>
<p style="text-align: center;">Mütekerrir Muhammes Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (6 şiir)</p> <p>136, 137, 246, 268, 285, 287,</p>
<p style="text-align: center;">Mütekerrir Müsebba Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir)</p> <p>138</p>

Müzdeviç Muhammes Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 139
Tahmis Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 140, 141, 263
Kaside Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (10 şiir) 143, 145, 254
Mütekerrir Murabba Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (20 şiir) 146, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 162, 163, 165, 166, 167 169, 273, 274, 276, 277, 286, 289
Müzdeviç Murabba Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 150
Koşma Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 183
Semai Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 196
Matla' Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (3 şiir) 203, 204, 212
Murabba Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (2 şiir) 233, 252
Rubai Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (2 şiir) 238, 239
Müfred Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (2 şiir) 244, 245

Tercî-Bend Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 250
Terkîb-Bend Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 251
Tahmis Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (3 şiir) 258, 259, 284
Mesnevi Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (3 şiir) 264, 269, 270
Kıt'a-i Kebire Nazım Şekliyle Yazılan Şiirler (1 şiir) 265

2.5.2. Şiirlerde Kullanılan Nazım Türleri

İncelediğimiz mecmuadaki şiirlerin tamamına yakını na't türüyle yazılmıştır. 137, 254, 282, 283 numaralı şiirler münacat olarak; 142, 143 numaralı şiirler methiye olarak yazılmıştır ancak bu şiirlerin türleri na'ttir.

Münâcâtlar Allah'a yalvarma ve yakarma şiirleridir. En çok kaside nazım şekliyle yazılmakla birlikte bu şiirler gazel, mesnevi, kıta, rubai, terkîb-bend, tercî-bend gibi nazım şekilleriyle de yazılabilirler. Zaman zaman musammat olarak da yazılabilen bu tür, mecmuada birkaç şiirde karşımıza çıkmaktadır.⁴⁷ Mecmuada çoğunlukla na't türünde şiirler vardır ancak münâcât olarak yazılan şiirler de bent ve beyit sayıları bakımından azımsanmayacak derecededir.

Methiyeler ise çoğunlukla kaside nazım şekliyle yazılmakla birlikte gazel, mesnevi, musammat, tercî-bend, şarkı gibi nazım şekilleriyle de

⁴⁷ Münâcât nazım türü hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Rıdvan Canım, *Divan Edebiyatında Türler*, Ankara: Grafiğer Yayınları, 2010 ss. 168-170.

yazılabilir.⁴⁸ Şairler, kasideyi yazma amacını bu bölümde ifade ederler. Mecmuada Kâsım-zâde Seyyid Muhammed Efendi tarafından ve Senâyî tarafından yazılan methiyeler (142. ve 143. şiir) mevcuttur.

2.5.3. Şiirlerin Beyit ve Bent Sayıları

Na'atların beyit sayıları değişiklik göstermektedir. Örneğin mecmuada 5 veya 7 beyitlik kısa şiirler olabildiği gibi 21, 38, 51, 104, 136 beyitlik şiirler de bulunmaktadır. Ayrıca mecmuada bentli nazım şekilleriyle yazılan na'atlar da bulunmaktadır. Bu bentlerin sayısı ise 5-34 arasında değişmektedir.

Tablo 3: Şiirlerin Beyit Sayıları

Beyit Sayısı	Şiir Numarası	Beyit Sayısının Kaç Kez Kullanıldığı
1 beyit	203, 204, 212, 244, 245	3 kez
2 beyit	42, 58, 65, 66, 116, 124, 125, 132, 211, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 260	18 kez
3 beyit	41	2 kez
4 beyit	24, 26, 36, 45, 51, 119, 120, 160, 220, 248	10 kez
5 beyit	2, 3, 12, 15, 25, 28, 35, 38, 40, 44, 46, 47, 49, 50, 52, 54, 55, 60, 61, 67, 73, 74, 75, 76, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 121, 130, 158, 159, 161, 181, 195, 197, 198, 199, 200, 205, 206, 208, 209, 210, 213, 214, 215, 216, 221, 222, 225, 226, 228, 229, 234, 247, 249, 255, 257	60 kez

⁴⁸ Methiye nazım türü hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Canım, Divan Edebiyatında Türler, ss. 123-126.

6 beyit	11, 13, 20, 48, 56, 62, 63, 70, 71, 84, 93, 94, 108, 118, 129, 144, 148, 168, 171, 172, 173, 180, 189, 190, 191, 192, 196, 218, 219	28 kez
7 beyit	5, 8, 29, 30, 31, 32, 37, 39, 53, 59, 72, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 95, 96, 97, 98, 100, 102, 104, 105, 107, 113, 117, 122, 123, 128, 202, 223, 227, 256	42 kez
8 beyit	33, 34, 64, 68, 69, 82, 99, 101, 103, 106, 127, 170, 207, 224, 253	14 kez
9 beyit	27, 126, 201, 217, 261	5 kez
10 beyit	10, 143, 164, 186, 188	8 kez
11 beyit	14, 21, 176, 179, 193	5 kez
12 beyit	1, 6, 145, 177, 185	8 kez
13 beyit	4, 7, 43, 175, 182	5 kez
14 beyit	57	2 kez
15 beyit	9, 147, 174	3 kez
16 beyit	230, 254	1 kez
17 beyit	187, 194	2 kez
20 beyit	23, 184	2 kez
21 beyit	18, 19, 178	3 kez
25 beyit	232	1 kez
30 beyit	22	1 kez
31 beyit	149	1 kez
38 beyit	77	1 kez
47 beyit	231	1 kez
51 beyit	16	1 kez
53 beyit	250	1 kez
104 beyit	17	1 kez
133 beyit	142	1 kez

Tablo 4: Şiirlerin Bent Sayıları

Şiir Numaraları	Kullanılan Nazım Şekli	Şiirdeki Bent Sayısı
131	Mütekerrir Müseddes	V
133	Mütekerrir Müseddes	IV
134	Mütekerrir Müseddes	V
135	Mütekerrir Müsemmen	XXXIV
136	Mütekerrir Muhammes	XXII
137	Mütekerrir Muhammes	XXI
138	Mütekerrir Müsebba	XV
139	Müzdeviç Muhammes	VII
140	Tahmis	IX
141	Tahmis	VII
146	Mütekerrir Murabba	XVIII
150	Müzdeviç Murabba	V
151	Mütekerrir Murabba	V

152	Mütekerrir Murabba	III
153	Mütekerrir Murabba	VI
154	Mütekerrir Murabba	VI
155	Mütekerrir Murabba	V
156	Mütekerrir Murabba	V
157	Mütekerrir Murabba	V
162	Mütekerrir Murabba	VII
163	Mütekerrir Murabba	X
165	Mütekerrir Murabba	V
166	Mütekerrir Murabba	VII
167	Mütekerrir Murabba	VI
169	Mütekerrir Murabba	V
233	Murabba	VI
246	Mütekerrir Muhammes	V
251	Terkîb-Bend	V
252	Murabba	X

258	Tahmis	V
259	Tahmis	V

2.5.4. Şiirlerin Vezinleri

Mecmuadaki şiirlerin büyük kısmı aruz vezniyle yazılmıştır. Ancak nadiren de olsa hece ölçüsüyle (8'li, 12'li, 7+7=14'lü, 10+10=20'li) yazılan şiir örnekleri görmekteyiz. Şairler aruzu kullanırken başarılıdır ancak şiirlerde yer yer imale ve zihaf lar da bulunmaktadır.

En çok kullanılan aruz vezni hezec bahrinden *mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün* ve remel bahrinden *fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün* olup bunların dışında recez, muzari', müctes, cedid bahirlerinden de farklı aruz kalıpları kullanılmıştır. Mecmuada kullanılan aruz vezinleri tabloyla gösterilmiştir:

Tablo 5: Şiirlerin Vezinleri

Aruz / Hece Vezni	Veznin Bulunduğu Şiir
Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün (.--- / .--- / .---- / .--)	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 142, 148, 177, 178, 179, 189, 197, 237, 241, 242, 246, 247, 249, 253, 254, 256, 257, 258, 261, 262, 267, 275, 283, 284, 308
Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün (-.- / -.- / -.- / -.-)	21, 46, 75, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 143, 144, 147, 158, 159, 160, 161, 171, 172, 174, 175, 176, 180, 181, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 221, 222, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 234, 235, 243, 244, 248, 250, 251, 259, 263, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 285, 287, 292, 297, 298, 304, 305, 309
Hece Ölçüsü (7+7=14'lü)	23, 53, 302
Hece Ölçüsü (10+10=20'li)	60

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün (-... / -... / -.-)	137, 153, 154, 162, 168, 207, 209, 211, 219, 233, 240, 245, 264, 268, 269, 270, 273, 290, 293, 301, 306, 307
Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (..- / ..- / ..-)	138
Müste'filün müste'filün müste'filün müste'filün (--.- / --.- / --.- / --.-)	145, 182, 193, 217, 223
Müste'filün müste'filün (--.- / --.-)	146
Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün (-.- / .-... / ..-)	149, 167, 300
Me'fâ'ilün me'fâ'ilün fe'ûlün (.-... / .-... / -.-)	150, 152, 164, 169, 170, 220, 252, 255, 272, 274, 286, 296
Me'f'ûlü me'fâ'ilün (--.- / .-...)	151
Me'fâ'ilün me'fâ'ilün (.-... / .-...)	155
Müste'filün müste'filün (--.- / --.-)	156, 157, 163, 165, 166

Meʃʻülü meʃâʻilü meʃâʻilü feʻülün (-- / --- / --- / --)	173, 225, 260, 299
Hece Ölçüsü 7'li	183
Hece Ölçüsü 8'li	196
Feʻilâtün feʻilâtün feʻilâtün feʻilün (.-- / --- / -- / --)	198, 266, 271, 281, 288
Müfteʻilün fâʻilün müfteʻilün fâʻilün (--- / -- / -- / --)	206, 265
Meʃʻülü fâʻilâtü meʃâʻilü fâʻilün (-- / -- / --- / --)	213, 224, 236
Müfteʻilün meʃâʻilün müfteʻilün meʃâʻilün (-- / --- / -- / --)	215
Ahreb	238, 239
Meʃâʻilün / fâʻilâtün / meʃâʻilün / fâʻilün (--- / --- / --- / --)	291
Hece Ölçüsü 10'lu	294, 295
Hece Ölçüsü 16'lı	303

2.5.5. Şiirlerin Kafiye ve Redif Özellikleri

Eser çoğunlukla gazel ve kaside formuyla yazıldığı için, kafiye örgüsü büyük çoğunlukla aa, ba, ca, da şeklinde kafiyelenen şiirlerden meydana gelmektedir. Mecmua aşağıda örnek verilen ‘Bi’smillâh’ redifiyle başlamaktadır ve bu redif yalnızca ilk 3 şiirde mevcuttur:

*‘Alem kaldursa bir yerde kaçan sultân-ı **Bi’smillâh**
Olur lâhütîyân ârâyiş-i dîvân-ı **Bi’smillâh*** (1/1)

*Olurdu ân-be-ân ekvân garîk-i lücce-i envâr
Eger cihân-nümâ olsaydı hüsn ü ân-ı **Bi’smillâh*** (2/2)

*Fütühât-ı zuhûr u bâtın andan feyz alır dâ’im
Mübârek-bâddur her emr-i hayra kâr-ı **Bi’smillâh*** (3/3)

Mecmuada bir ünlem grubu olan *yâ Resûla’llâh* redifi ve bu ünlem grubunu esas alarak türeyen redifler sıkça kullanılmıştır. Bu türetme esnasında da aynı redif çoğunlukla kendinden önceki kelimeye gelen bir ekle birlikte yeni bir redif oluşturmuştur:

*Hudâ’dan rûh-ı pākūne dahı aşhâb u âlüne
Ola yüz biñ şalât-ile tahîyyet **yâ Resûla’llâh*** (17/102)

*Firâkuñ ile mañzûnam dahı ‘aşkuñla mecnûnam
Cemâl-i pâke meftûnam **şefû’at yâ Resûla’llâh*** (22/11)

*İns ü cîn cümle melâ’ik zât-ı pākūñ bendesi
Zikrini tekrâra geldüm **yâ Resûla’llâh meded*** (46/4)

*Zuhûra geldi nûruñla cemî’-i enbiyâ mürsel
Senüñ nûruñ-ile ‘âlem ziyâdur **yâ Resûla’llâh*** (127/2)

Şiirlerdeki redifler, çoğunlukla eklerden ziyade bir veya birkaç kelimeyle oluşturulmuştur. Ancak eklerle oluşturulan redifler de mevcuttur. Ayrıca şiirlerde aynı redifin birden fazla kafiyeyle birlikte farklı yerlerde sıklıkla kullanıldığını görüyoruz. Bu sebeple bu bölümde yalnızca en çok tercih edilen ve mecmuada pek çok yerde ortak şekilde kullanılan redifleri ele alacağız. Bilhassa *yâ Resûla’llâh* redifi ve bu redifin önüne yahut arkasına getirilen yeni kelimelerle birlikte türeyen diğer redifler de mecmuada sıkça kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda bunları *yâ Resûla’llâh* redifinin olduğu kısımda gösterdik. Ancak önüne veya arkasına yeni bir

kelime gelmek suretiyle *yâ Resûla'llâh* redifi değişikliğe uğramışsa da bunu ayrı bir satırda gösterdik. Aynı durum *'aşk* redifli şiirler için de geçerlidir.

Ayrıca bentlerle oluşturulan nazım şekillerindeki kafiyelere ait istisnai özellikleri yukarıda verdiğimiz ve bunları nazım şekilleri kısmında zaten kafiyelerinden yola çıkarak sınıflandırdığımız için aşağıdaki tabloda bunlara yer vermedik. Aşağıdaki beyitler eklerle oluşturulan rediflere örnektir:

Bir bahrunı pâyâna gir ka'r u kenârı olmaya
Bir gevher-i yektâyâ ér a'dâ aña yol bulmaya (145/1)

Bir katre ol yemden eger zâhir ola bu 'âleme
Ğarķ olmayarak gün ü mekân ehlünden aşlâ kılmaya (145/2)

Mecmuada mesnevi nazım şekliyle yazılan şiirler aa, bb, cc, dd... şeklinde kafiyelenmiştir ve bu sebepten ötürü tablo 7'de belirtilmemiştir.

Tablo 6: Şiirlerin Redifleri

Redif	Şiir Numarası
Bi'smillâh	1, 2, 3
yâ Resûla'llâh	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 47, 48, 49, 51, 52, 55, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 129, 130
yâ Resûla'llâh amân	21
şeâ'at yâ Resûla'llâh	22, 24, 27, 50, 54, 57, 64, 126
sensin yâ Resûla'llâh	23, 53, 112
mI yâ Resûla'llâh	44
yâ Resûla'llâh meded	46

cān fedā saña yā Resūla' llāh	60
yā Resūl	75
tecellī yā Resūla' llāh	79
tesellī yā Resūla' llāh	81
buldum yā Resūla' llāh	86
gördüm yā Resūla' llāh	87
bağmam yā Resūla' llāh	102
ķıl yā Resūla' llāh	123
+IsIn enbiyānuñ ķıl şefā'at étme redd	131
+si	132
Bugün	144
-mAyA	145
ţaleb ķılmaz	148
+uñ senüñ	171
Sana	172
Muğammed	173
sensün yā Muğammed Muşţafā	174
édersün ey felek	175
Olur	176
ğalka-i tevħid	177, 178, 179, 197
olan añlar bizi	182

İstemez	184
bilmez nedür	185
olduğın görsek	189
Sevdigün	190
olan gelsün berü	191
Éylemiş	192
eyle bize i'tā-yı 'aşk	193
'aşk	194, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 229, 230,
Muhammed Muştāfā	195
Tevhīd	196
adı 'aşk	209, 211, 220
hüsñ ü 'aşk	216
étđi 'aşk	227
Olmaya	243, 244,
Olsun	247
bu gönül	248
Halvetī	249
+uñ	253
éyle yā Rabbi	254
éyle yā Rab	255
Sensin	256
Oldı	257

Bu	261
‘aleyh	265
Resûl-ı kibriyâdandır	275
toğduğı aydur gelen	280
yâ Muhammed ‘Arabî	291
olmuşdur göñül	292, 297
‘aşkına	293
âteş-i ‘aşka	294, 295
‘aşka	296
göziñ aç	299
+um meded	301
Lâ ilâhe illa’llâh	302
Hağka ‘âşıkam ağlaram	303
-mazam	304
Ağladur	306
Allâh hû	307
gelmez mi	308

3. BÖLÜM

3.1. METİN TESİSİNDE VE ÇEVİRİ YAZIYA AKTARIM SIRASINDA TAKİP EDİLEN YOL

1. Yapmış olduğumuz çalışma 75 varaklık bir na't mecmuasıdır ve 309 tane şiir içermektedir.

2. Mecmuadaki şiirler varak numarası olarak *1b*'den başlar ve *74b*'de biter. Biz, bu varaklarda bulunan ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan 309 şiiri transkripsiyon yöntemiyle Latin harflerine aktardık.

3. Mecmuadaki şiirleri okurken şairlerin mahlasını **kahn** harflerle işaretledik.

4. Metni hazırlarken nazım şekillerine göre değil mecmuadaki şiir sırasına göre okuma ve numaralandırma yaptık. Ancak bu sıra, bazı istisnalar gözetilerek oluşturulmuştur. Bu istisnalar şöyledir:

• Senâyi'nin şiirlerinin bulunduğu varaklardan biri olan *43a*'da Abdu'ssamed Efendi'ye ait olan bir şiir vardır (*bu şiire nazire değildir*). Bu varaktan sonra da peş peşe birkaç varakta “Velehü” başlığı atılmak suretiyle yazılmış olan ve Senâyi'ye ait olan şiirler bulunur. Söz konusu şiirlerin bütünlüğünün bozulmaması için Abdu'ssamed Efendi'ye ait olan bu şiiri, Senâyi'nin şiirlerinin bittiği varaktaki şiirlerden hemen sonra yazdık. *Bkz. 195. şiir.*

• Yine peş peşe Senâyi'nin şiirlerinin yazılmış olduğu *44a* numaralı varakta, Senâyi'nin o varaktaki şiirlerine Sâdık Efendi ve Sâbit tarafından nazire olarak yazılan 2 adet şiir vardır. Bu 2 şiiri de Senâyi'nin şiirlerinin bitiminden hemen sonra yazmış olduğumuz Abdussamed Efendi'nin şiirinin arkasına yazdık. Nazireleri Senâyi'nin şiirlerinden hemen sonra eklemedik çünkü Abdussamed Efendi'nin şiiri, varak sıralamasına göre bahsi geçen nazire şiirlerden daha önce gelmektedir. *Bkz. 196. ve 197. şiir.*

• Ayrıca müstensihin şiirleri sıralarken hata yapmış olduğunu fark ettik. Müstensih bazen aynı şairin tek şiirini ayrı ayrı başlıklandırıp iki ayrı şiir gibi yazmıştır. Oysaki bu şiirler birbirinin devamıdır. Tezimizde bulunan 227. şiir bu duruma örnektir. Buna göre müstensihin 227. şiirin devamı olarak yazması gereken ancak ayrı bir başlık verdiği diğer şiiri de 227. şiire

dahil ettik ve sıralama esnasında bunları birleştirip tek bir şiir hâlinde yazdık.

5. Her şiirin başlığını dipnotlarla numaralandırdık. İlgili dipnota ise şiirin mecmuada yer aldığı varak numarasını köşeli parantez içinde yazdık. Ör: 273 [67b]

6. Metin içerisinde dipnotlarla belirtilmiş olan şiir numaralarının hemen altına şiirin başlığını, onun hemen altına da şiirin veznini takti etmeden *eğik* yazıyla yazdık. Ör: *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*.

7. Şiirleri yazarken, eğer o şiir beyitlerle oluşturulan nazım şekliyle kurulmuşsa beyitleri sırayla numaralandırdık. İlgili şiir, bentlerle kurulan nazım şekliyle oluşturulmuşsa da tüm bentleri Romen rakamıyla numaralandırdık. Bentlerdeki mısraları ise tekli sayılarla numaralandırdık.

8. Metni oluştururken içinde ayet, hadis, Arapça veya Farsça ibareler bulunan mısraları *eğik* yazıyla gösterdik. Metin üzerinde bu tip ibarelerin bulunduğu yerlere dipnot düşmek suretiyle açıklama yaptık. Kur’an-ı Kerim’den alıntı yapan mısralar için dipnotlarda bilgi verirken önce ilgili ayetin mealini tırnak içinde belirttik. Daha sonra yanına bu ayetin bulunduğu surenin Kur’an-ı Kerim’deki sıra numarasını, ardından bu surenin ismini, ardından da şiirde anılan ayetin bu suredeki numarasını yazdık.

Ör: “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.” 39 Zümer 53.

9. Mecmuayı okurken eksik yazıldığını düşündüğümüz kısımları metnin anlamına uygun olarak tamamlamaya çalıştık. Tamamlamış olduğumuz bu kısımları da metin içinde köşeli parantez içinde gösterdik.

Ör: “Bu çüb-ı huşk-hāme vaşf[uñ] itmek hîç mümkün mi”.

10. Metinde Farçadan alıntı kelimelerle oluşturulan ve *vâv-ı ma‘dûle* olarak tabir edilen kelimeler için “^v” işaretini kullandık.

Ör: *h^vāb, h^vān, h^vāce*.

11. Metinde Arapçadan alıntı kelimelerle oluşturulan ve *elif-i maksûre* olarak tabir edilen kelimeleri *elif* harfiyle yazılsa da *ye* harfiyle yazılsa da “^ā” şeklinde gösterdik. Ör: *Muştafā, İsā, Mûşā, kübrā*.

12. Metinde yine Arapçadan alıntı kelimelerle oluşturulan ve *muzaaf* olarak tabir edilen kelimeleri şeddeli yazılmışsa çift ünsüzle, şeddesiz yazılmışsa tek ünsüzle okuduk. Ancak bazen vezin gereği şeddesiz olanları da çift ünsüzle okuduk. *Ör: Sırr, sır.*

13. Metinde büzülmeye örnek teşkil eden kelimeleri kesme işaretiyle gösterdik. *Ör: N'eyler, n'ola.*

14. Metinde *hemze* ile yazılan kelimeleri de kesme işaretiyle gösterdik. *Ör: Dā'imā, rü'yet.*

15. "İle" kelimesi mecmuada kendinden önceki kelimeye bitişik olarak yazıldıysa bu kelimeleri kısa çizgiyle ayırdık, kendinden önceki kelimedenden ayrı olarak yazıldıysa biz de bu kelimeleri ayrı olarak yazdık. *Ör: Mürşid-ile, vaşluñ ile.*

16. ٱ harfiyle yazılan ve zarf-fiil olan "-Up" ekini p'li şekilde okuduk. *Ör: Gelüp, olup.*

17. Arapça ve Farsça olan ön ekleri kısa çizgiyle ayırdık. *Ör: Bī-şübhe, nā-şekīb.*

18. Farsça ikileme olarak yazılan kelimelerin arasına giren ekleri de kısa çizgiyle ayırarak yazdık. *Ör: Dem-be-dem, ser-ā-pā, ser-ā-ser.*

19. Şiirlerin nazım şekilleri, nazım türleri, beyit ve bent sayıları gibi bilgiler çalışmamızın 2. bölümünde yer alan tablolarda şiir sırasına göre verilmiştir. Ancak beyit sayıları verilirken 1'den başlanmıştır ve bu numaralandırma mecmuadaki beyit sayılarına göre artarak devam etmiştir. Bu bilgiler, karışıklık yaratmamak adına ayrı tablolar hâlinde gösterilmiştir.

20. İncelediğimiz mecmuanın muhteva özellikleriyle ilgili bilgi verdiğimiz bölümde; mecmuada geçen şiirlerde tespit ettiğimiz unsurlara ait başlıklar açtık ve metin içinden *eğik* yazıyla o başlığa uygun şiir örnekleri sunduk. Örneklerde başlığa uygun olarak yazılmış kelimeleri **kalın** harflerle gösterdik. Metin içinden aldığımız bu örnek şiirlere parantez açarak numara verdik. Parantez içindeki ilk numara şiir numarasını, ikinci numara ise şiirdeki beyit veya bent numarasını belirtmektedir. *Örnek: (123/12).*

21. Bentlerden örnek verdiğimiz durumlarda da o bendi tamamen almadık ve bendin sadece başlıkla ilgili olan mısralarından ikişer dize örnekledik. *Örnek: (135/VIII)*

22. Mecmuanın imla özelliklerinden bahsederken de şiiirlerden örnek beyitler veya bentler sunduk. Bu örnekleri, metindeki gerçekliği görsel olarak yansıtması açısından Osmanlı Türkçesindeki harfleriyle gösterdik. Yine bu kısımda da parantez içine şiir numaralarının yanına beyit veya bent numaralarını ekledik. Bentlerden örnek verdiğimiz durumlarda o bendin imla özelliğiyle ilgili olan kısımdan ikişer dize örnek sunduk.
Örnek: (137/XI)

3.2. MECMUANIN İMLA ÖZELLİKLERİ

Mecmuada Osmanlı Klasik Sonrası Dönemi'ne ait imla özellikleri vardır ve bu imla özellikleri şöyle sıralanabilir:

• Metinde bazı kelimelerin veya eklerin yazımında imla birliği olmadığı göze çarpar. İmla birliğinin olmadığı durumlar en çok 2. teklik şahıs ekinin yazımında söz konusudur. Bu ekin yazımıyla ilgili ikilik bildiren hususları maddeler hâlinde sıralamak mümkündür:

▪ Bu ek “ك (nazal ñ)” ile yazıldığı durumlarda araya bazen “ی (ye)” harfi girer. Bazen de araya bu harf girmeden yazılır. Biz farklı şekillerde yazılan bu kelimeyi metin içinde *ālūñe* şeklinde okuduk. Benzer durum *āşıklarūña* kelimesinde de vardır:

خوان فضلکله طویور قالدیم آج
بنی عاشق‌ریکه ایله سراج (138/XI)

صد صلاتیله سلام اولسه سکا
دخی اصحابکه آلیکه شه (138/XIV)

خداندن روح پاککه دخی اصحاب و آلکه
اوله یوز بیگ صلاتیله تحیت یا رسول الله (17/102)

▪ Bazı durumlarda 2. teklik şahıs iyelik eki, “ك (nazal ñ)” ile kullanılırken (*emriñe*) bazı durumlarda ise “ك (nazal ñ)” yerine “ن (nun)” harfinin tercih edildiği (*emrinde, gözinden*) görülür.

وجودک باعث ایجاد کونین اولدی بی شهبه
انکچون امریکه واجب اطاعت یا رسول الله (30/3)

ایله محشور لطف ایت ای رب غنی
امریکه منقاد اولنلرله بنی (137/XVII)

هر کیمه کم ذرمجه لطفک ایرشورسه شه
اولدی هر امرنده مأمون یا رسول الله (21/8)

دم عر زتختیده قولک بیچاره حمدینک
کوزندن قان آقر کاری ندادر یا رسول الله (34/8)

• 3. teklik şahıs iyelik eki için “ك (nazal ñ)” kullanıldığı (*gözün*) görülür.

کل ای مستور اولان در خواب غفلت کندودن غافل
کوزک اج شانکه فهم ایت که سنسن جملهدن اعلا (142/39)

- Metinde 1. teklik şahıs iyelik eki kullanılırken ek ile kelime arasında bazen “ ى (ye)” harfi girer ve kelimeyi düz okutur (*derdime, sözime*). Bazen de bu ek “ ى (ye)” harfi kullanılmadan yazılır ve yuvarlak okutur (*derdüme*).

اولدى مخصوص سكا انجق معراج
درديمه لطفك ايله ايله علاج (138/XI)

يا رسول الله بنم درديمه درمان ايت مدد
اول جمال پا كمالك عرض ايدوب بر دم بكا (159/4)

بو سوزيمه كل اينان
ايتمه ثنایی كمان (183/XVI)

خيالك كوكلمه مهمان وصالك دردمه درمان
بو جانم عشقكه قربان شفاعت يا رسول الله (57/4)

- İmla birliğinin olmadığı başka bir örnek de *görünmek* fiilinin geniş zamanının yazımı sırasında karşımıza çıkmaktadır. Geniş zaman eki yuvarlak sesi belirtmek adına zaman zaman “ و (vav)” harfiyle yazılırken (*görünmez*) zaman zaman da “ و (vav)” harfi konulmadan düz bir biçimde (*görünür*) yazılmıştır.
- Ayrıca 1. teklik şahıs iyelik eki de zaman zaman düzlüğü belirtmek adına “ ى (ye)” harfiyle yazılırken (*gözime, derdime, karārum*) zaman zaman da “ ى (ye)” harfi konulmadan yazıldığı için yuvarlak okutur (*gözüm, derdüme*). Okuduğumuz metinden örnek vermiş olduğumuz aşağıdaki beyitler bu durumu açıklamaktadır. Bahsi geçen iki imla özelliğine ait ayrı durumlar tek beyitte aynı anda yer aldığı için (16/18) bu iki özelliği birlikte örnekliyoruz:

خصوصا كيجه كوندز وجهكه حيران اولان مرد
كورنمز كوزينه حورای جنت يا رسول (17/72)

كورينور ديدمه كحل صفاهاني غبار
كوزيمه خاك راهك توتيا دريار رسول الله (16/18)

فراقك جانه كار ايتدي ايشمي اه و زار
كوزم ياشين بكار ايتدی شفاعت يا رسول الله (22/25)

منصور اولوب ينه صبر قراريم قلمدی
اوردم انا لحق نعره سين كوردم دكلمش دار عشق (223/3)

- Mecmuada geçen *derd* kelimesi bazı yerlerde “د (dal)” ile, bazı yerlerde ise “ت (te)” ile yazılmıştır. Ancak biz bu kelimeyi aslına riayet ederek metin içinde *derd* şeklinde okuduk.

ای ثنایی سن نیچون عرض ایلمزسک حالکی
یا دوا ایتمز می صاندک درتله درمان سکا (172/6)

دردی یوغیکن کنمی اوغرادرسک درتله
نیچه بیکده درتلویه درمان ایدرسک ای فلک (175/10)

انعام سنک احسان سنک هم درتله درمان سنک
هر امر و هر فرمان سنک ایله بزه عطا ی عشق (193/4)

- 2. teklik şahıs ekleri bazı kelimelerde “ن (nun)” ile bazı yerlerde ise “ك (nazal ñ)” ile yazılmıştır. Biz bu kelimeleri metin içinde “ك (nazal ñ)”li kullanımına uygun şekilde okuduk (*dilerseñ, ölüreseñ*).

راه حقده ترک جان ایتمک دیلسن دائما
قورقرم کم مانع وصلت اولور بو جان سکا (172/5)

دیلسک اولاسن سنده ثنایی واقف اسرار
رموز مشکلاتی کشف و حدر حلقه توحید (178/21)

اولمدین اول اولورسک ای کوکل
حق سکا قیلور عطار بی شمار (168/4)

- Mecmuada geçen *tākat* kelimesi bazı yerlerde “ط (tı)” ile, bazı yerlerde ise “ت (te)” ile yazılmıştır. Bu tarz kelimeleri de yine aslına uygun olarak *tākat* şeklinde okuduk.

کناهم چوقدر غایت صورر ایسه اول اولو حضرت
(24/2) کتور ممم آکه طاقت شفاعت یا رسول الله

افندی بزده یوقدر صبره تاقت
(150/III) سنک انعامکه یوقدر نهایت

- Mecmuada Osmanlı Geçiş Dönemi'ne ait imla özelliklerinden biri de خ harfinin yazımıyla ilgilidir. Bu harf çoğunlukla gerektiği yerlerde doğru şekilde kullanılmış olsa da metin içinde birkaç defa ح şeklinde yazılmıştır. Ancak biz bu kelimeleri aslına riayet edip خ harfinin yazımına uygun olarak okuduk (*h^vāb, dīraht, Hudā*):

کراندر چشم دلده خواب غفلت یا رسول الله
(68/1) مکر بیدار ایده صبح هدایت یا رسول الله

ریاض وحدتک ارزو ایدنلر میوه سن کلسون
(179/4) اول ایلدن بر درحت پر ثمردر حلقة توحید

امر حقه امتثال ایوب وجودین بذل ایدر
(180/2) لن تنالوا البر حتی تنفقوا دیدی حدا

- İzafet kesrelerinin ء işaretiyle gösterilmesi gerektiği yerlerde bu işaret kullanılırken bazı yerlerde ise kullanılmamıştır.

نفخت فیبه سر □ ندن خبردر حلقة توحید
(179/1) وصال قرب رحمانه سفدر حلقة توحید

- Metinde “ ع (‘ayn) ” harfi birçok yerde doğru bir biçimde kullanılmıştır ancak bu harfle yazılması gereken Arapça kökenli bazı kelimeler, Geçiş Dönemi özelliği göstererek “ ا (elif)” harfiyle karşılanmıştır. Bu kelimeyi de yine aslına riayet ederek ‘*iyān* şeklinde okuduk.

س □ ر توحید اولسون ایان
(196/2) کل توحید ایدمکور توحید

شب معراجده اول ماه عیان
(138/XII) ایلدی سبع سمایی سیران

METİN

1

DER VAŞF-I BESMELE-İ ŞERİF-İ HAZRET-İ KÂNİ EFENDİ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. 'Alem kaldursa bir yerde kaçan sultān-ı Bi'smillāh
Olur lāhūtiyān ārāyiş-i dīvān-ı Bi'smillāh
2. Olur tāvus-ı kudsi evvelin menzilde bāl-eşān
Ne rütbe mürtefi'dür āşiyān-ı şān-ı Bi'smillāh
3. Hezārān Sidre zīr-i sāyesinde buldılar rif'at
Anuñ-çün lā-mekān oldu serā-bōstān-ı Bi'smillāh
4. Degül mi gülşen-i nazm-ı mübīnün serv-i āzādı
Haṭ-ı āzādı oldıysa n'ola 'unvān-ı Bi'smillāh
5. Boyın egdi görünce naḥl-i Tübā rif'at ü şānın
Dédi tūbā leke⁴⁹ ey şāh cihān-gerdān-ı Bi'smillāh
6. Şirāt-ı müstakīmi añla haṭṭ-ı istivāsından
Varur Allāh'a toğrı menhec-i āsān-ı Bi'smillāh
7. Gör anda nükte-i lā taḫṭāṭū min raḥmeti'llāh'⁵⁰
Niçe nezdīkdür Allāh'a bağ Raḥmān-ı Bi'smillāh
8. Raḥīm'ün luṭfına mazḥar olur dāmen tutan āḫir
Raḥīm ile muṭarraz oldu çün dāmān-ı Bi'smillāh
9. Éder hūrşīdi zerre zerreyi hūrşīd-i 'ālem-tāb
Niḫāb-endāz-ı nāz olduçça ḫüsn ü ān-ı Bi'smillāh
10. Burāđ-ı berđ-tāz-ı 'ağlı yarı yolda ÷or dā'im
'İnān-ı himmete 'aşđ eylese yek-rān-ı Bi'smillāh
11. Žiyā-yı şem'-i vaḫdet meş'al-i rāh-ı hidāyetdür
Ser-ā-pā nürdür āyīne-i raḥşān-ı Bi'smillāh
12. Degüldür münḫaṭı' ümmīdümüz Allāh'dan **Kānī**
Olaldan kenz-i lā yefnā-yı raḥmet kān-ı Bi'smillāh

1 [1b]

⁴⁹ "Ne mutlu sana!"

⁵⁰ "Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz." 39 Zümer 53

12 b kenz-i lā-yefnā: Bitmez, tükenmez hazine.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Țulū' itdi derūna çün meh-i tībān-ı Bi'smillāh
Aña 'aks itdi zīrā pertev-i raḥṣān-ı Bi'smillāh
2. Olurdı ān-be-ān ekvān ġarīḳ-i lücce-i envār
Eger cihān-nümā olsaydı ḥüsn ü ān-ı Bi'smillāh
3. Ne rükne sen rükün étseñ gerek erkānsuz şöyle
Țururken sedd-i İskender gibi erkān-ı Bi'smillāh
4. O bir şār[dur] ki memlūdur heme gül-ḳand-ı raḥmetle
Hele ġāyetle 'ālū'l-'āl 'ulüvv-i şān-ı Bi'smillāh
5. Bulursun gevher-i nā-yāb-ı 'irfānı dé çoḳ anı
Geçerse destüñe bir kerre **Kānī** [kān]-ı Bi'smillāh

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Cihānı ḳaplamışdur pertev-i envār-ı Bi'smillāh
Ḳamaşdurmuş dü kevnüñ dīdesin dīdār-ı Bi'smillāh
2. Bilürsüñ kemterīn sırrın iki dünyāya şıḡmazsın
Ki şıḡmaz şaḫḫa-i endīşeye esrār-ı Bi'smillāh
3. Fütūḫāt-ı zuhūr u bāḫın andan feyz alur dā'im
Mübārek-bāddur her emr-i ḫayra kār-ı Bi'smillāh
4. Ḥaḫādan eylemişdür Ḥazret-i Ḥaḳḳ anı vāreste
Hümāyündür ser-ā-pā ḫaḫḫ-ı 'anber-bār-ı Bi'smillāh
5. Degüldür ġayrı **Kānī** olsa olsa mezheb-i Ḥaḳda
Metā'-ı Çīn-i 'irfānda muḫaḳḳaḳ bār-ı Bi'smillāh

2 [1b]

3 [2a]

NA‘T-I ŞERİF-İ HAẒRET-İ SERVER-İ KĀ’İNĀT ‘ALEYHİ’Ş-
ŞALAVĀT

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ğubārı ravzanuñ kuḥl-i cilādur yā Resūla’ llāh
Gözümde ḥāk-ı kūyuñ tūtiyādur yā Resūla’ llāh
2. Cebīnuñ Sūre-i ve’ş-Şems⁵¹ sīneñ maṭla‘-ı ve’l-Fecr⁵²
Şaçuñ ve’l-Leyl⁵³ yüzüñ ve’ḍ-Duḥā⁵⁴dur yā Resūla’ llāh
3. Şeb-i mi’rācda na‘l-i şerīfüñ naḫşın almış çarḥ
Biri meh birisi mihr-i semādur yā Resūla’ llāh
4. Şemīm-i çīn-i zūlfüñ şemmesidür müşg ile ‘anber
Anuñ-çün müşge teşbīhi ḥaṭādur yā Resūla’ llāh
5. Ne yüzle varayım yüz vērmez iseñ bāb-ı Raḥmān’a
Yüzümde rü-siyehlük rü-nümādur yā Resūla’ llāh
6. Ğubārum rüzgār étmezse semt-i ravza-i pāke⁵⁵
Dem-i maḥşerde işüm hep hevādur yā Resūla’ llāh
7. O deñlü mücrimem zerre şevābum varsa de fterde
Yā sehv-i kātibān yā iftirādur yā Resūla’ llāh
8. Egerçi dāmen-i lā taḫnaṭū⁵⁶ der-destdür ammā
Yine her ḥālde ümmīdüm sañadur yā Resūla’ llāh
9. O deñlü luṭfuña ümmīd-vāram ḥavf olup ma’düm
Zebāna her gelen ḥarf-ı recādur yā Resūla’ llāh
10. Derūnum zıkr ü fikr-i ḥāzrete bīgānedür gerçi
Niçe beyhūde fikre aşınādur yā Resūla’ llāh
11. Reh-i mescidde süst ü nā-tüvān üftān ü ḥizāndur
Ṭarīḫ-i fişḫda pek tiz-pādur yā Resūla’ llāh

4 [2a]

⁵¹ Güneş 91 Şems 1

⁵² Tan vakti 89 Fecr 1

⁵³ Gece vakti 92 Leyl 1

⁵⁴ Kuşluk vakti 93 Duha 1

⁵⁵ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁵⁶ Lā taknatū min rah meti’ llah: “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.” 39 Zümer 53

12. Eger rûz-ı cezâda şâhib olmazsañ degül cennet
Cehennem de baña nefret-nümâdur yâ Resûla'llâh
13. Şefâ'at suçluya dërler meşeldür söylenür dâ'im
Çuluñ **Kānī** de bir mücrim gedâdur yâ Resûla'llâh

5

NA'T-I ŞERİF

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Dü gîsü nâfe-i zâtü'l-erecdür yâ Resûla'llâh
Maşûn ez-şemme-i cins-i harecdür yâ Resûla'llâh
2. Senüñ dürrâc-ı rengîn tâc-ı kühistân-ı 'icâzuñ
Ser-i sîmurğdan 'âlî derecdür yâ Resûla'llâh
3. Senüñ pây-ı Kudüs-peymâñ vardığı yere gayruñ
Serî varmaz ayağı zî-'arecdür yâ Resûla'llâh
4. Dü çeşmüm *merce'l-bahreyni*⁵⁷ kalbüm *mâricin min nâr*
Sirişküm hûn ile sehlü'l-merecdür yâ Resûla'llâh
5. Neşirden nazm [u] inşâdan cenîn-i şî'r-i Behzâd'em
Senüñ evşâfuñ içün muhterecdür yâ Resûla'llâh
6. Hevâdan olmaduñ nâtîk güvâhumdur *ve mâ yentîk*
Ki nuţkuñ dahı gayr-ı zî-'ivecdür yâ Resûla'llâh
7. Derüñde çihre-sâluğ pâyesin ister çuluñ **Kānī**
Bilür *eş-şabru miftāhu'l-ferec*⁵⁸ dür yâ Resûla'llâh

6

N'AT-İ ŞERİF

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Ruĥuñdur şâhid-i esrâra peyker yâ Resûla'llâh
Lebüñdür şüretâ rûĥ-ı muşavver yâ Resûla'llâh

5 [2a]

⁵⁷ Bu ibare ayetten alıntıdır. Ayetin tamamı şu şekildedir: “O, birinin suyu lezzetli ve tatlı, diğërininki tuzlu ve acı olan iki denizi saliverip aralarına da görünmez bir perde ve karışmalarını önleyici bir engel koyandır.” 25 Furkan 53

⁵⁸ Hadis-i şerif: “Sabır, kurtuluşun anahtarıdır.”

6 [2b]

1a Ruĥuñdur: Ruĥuñda Y.

2. Hāzīz-i şarkda cirm-i kamer zann étme kim düşdi
Görüp şānuñ senüñ mihr-i münevver yā Resūla' llāh
3. Sen ol remz-āşinā-yı fāş-[gūy]-ı sırr-ı 'irfānsın
Ki étmişdür Mesīhā na'tüñ ezber yā Resūla' llāh
4. Senüñ yoluñda ölmek gerçi haylī işdür ammā
Göñül ölmekden ise hizmet ister yā Resūla' llāh
5. Su'āl-ı haşr olup āmīhte hevli-i kıyāmetle
Cevābın ehl-i cürmüñ başkalar dēr yā Resūla' llāh
6. Gerek 'ūd [u] gerek 'anber senüñ yanaqlaruñdandır
Tenüm berg-i hazān-āsā ditirer yā Resūla' llāh
7. Nesīm-i luţfuñ olmazsa feraḥ-baḥş ehl-i 'işyāna
Siyehkārānı bād-ı kahr-ı şarşar yā Resūla' llāh
8. Ucı ortası bulunmadığıyüñdür senüñ sırruñ
Gizi olduğı bu nüh çarḥ-ı çenber yā Resūla' llāh
9. Saña bu süllem-i nüh-pāye-i gerdün ise azdur
Gerekdür cāmi'üñde ğayrı minber yā Resūla' llāh
10. İki reşha lebüñden şüret ü ma'nāya feyz olmuş
Birisi āb-ı hayvān biri Kevşer yā Resūla' llāh
11. Olaldan nā fe-rīz-i deşt-i raḥmet zülf-i pür-çīnüñ
Günehkārānuñ oldı işi 'anber yā Resūla' llāh
12. Bu **Kānī** bendeñe yok tesliyet bi' llāhi 'ālemde
Anı ümmīd-i feyz-i luţfuñ egler yā Resūla' llāh

7

N'AT-I ŞERİF

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Lebüñ keşfü'r-rumüz-ı mā-sebaḥdur yā Resūla' llāh
Ki [her] bir ḥarfi biñ yıllıḳ sebaḥdur yā Resūla' llāh
2. Sen ol mesned-fürüz-ı şādıka'l-va'di'l-emīnsün kim
Kelāmuñ cümle sırra mā-şadaḥdur yā Resūla' llāh

3. Tabak-ı pîrâ-yı tıbk-ı hüsn ü ândur cevher-i zātuñ
Añuñçün nür-ı rüy-ı nüh-tabakdur yâ Resûla'llâh
4. Görüp dendânlaruñ deryâ 'arağ-rîz oldı hacletden
Şadef içre degüldür dürr 'arağdur yâ Resûla'llâh
5. Azâd olsa 'aceb mi kemterîn çäkerlerüñdendür
Çadîmî kullara i'tâğ-ı Hağ'dur yâ Resûla'llâh
6. Şehîd-i Kerbelâ şehzâde-gân-ı hâşşuñuñ şâhâ
Yüzi hürşîddür hûnı şafağdur yâ Resûla'llâh
7. Sen ol 'ayn-ı hağîkat gözi rûhu'l-'ayn-ı ma'nâsın
Ki nağş-ı na'lüñ envâr-ı hadağdur yâ Resûla'llâh
8. Senüñ deryâ-yı luţfuñ ğarğ éderdi cân-ı Fir'avn'ı
Seni añsaydı ol hîn kim ğarağdur yâ Resûla'llâh
9. Senüñ esrârîñi fâş étdigiçün halka bî-pervâ
O tarluğlar bütün Manşür'a hağdur yâ Resûla'llâh
10. Cemî'-i enbiyâ dergâhuña yüz sürmede hem-vâr
Senüñ aşhâbuñ ile yek-nesağdur yâ Resûla'llâh
11. Saña düşmen olan v'allâh bi'llâh Hağğ'a düşmendür
Mesâ'il bu bağışde müttefiğdür yâ Resûla'llâh
12. Ben elyağ oldığum nâra bilürem eylemem inkâr
Saña lâyığ mı bendeñ nâra yağdur yâ Resûla'llâh
13. Senüñ n'at-ı şerîfüñ rüz u şeb hağğ-ı şarîhümdür
Çuluñ **Kānî** bu ihsâna ehağdur yâ Resûla'llâh

8

NA'T-I ŞERİF

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1. İşiğüñ ğâkine ruşsâre-sâyem yâ Resûla'llâh
N'ola reşğ-i Hümâ oldıysa sâyem yâ Resûla'llâh
2. Edeb-i mâni'dür ihtâra kerem [?] Hağğ'a
Velî minnet-i hüd dest-i du'âyem yâ Resûla'llâh⁵⁹
3. Ner ü mädde zemîn vü âsumânı farğdan kaldum

8 [3a]

⁵⁹ Bu mısradâ vezin bozuktur.

Ser-i dil-bestegān-ı hūy u hāyem yā Resūla'llāh

4. Elüm yüzüm qarasıdur qalan pāyına 'uşşākuñ
Bu emniyyeyle dā'im hāk-i pāyem yā Resūla'llāh
5. Ğam-ālūfte Hudāyī perverān-ı baħr-ı āteşdür
Bu deryāda hele ben nā-ħudāyem yā Resūla'llāh
6. Tenümde cān eşer ibķāsın étmez hıç istihsān
Bilür ki ben saña ez-cān fedāyem yā Resūla'llāh
7. Kedū ber-düş ked-bānū be-zānū mey-kededür dil
Bürehne-ten çü **Kānī** bir gedāyem yā Resūla'llāh

9

N'AT-İ ŞERİF

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1. Ümīd eyler cihān senden 'ināyet yā Resūla'llāh
Unutma bende-i ħāşuñ şefā'at yā Resūla'llāh
2. Düşüp ağladığım yollarda üftān oldığım dā'im
'Aceb mi qalmadı bende irādet yā Resūla'llāh
3. Vücūdum bir günehdür ki aña beñzer günāh olmaz
İşüm gücüm günüm gécem qabāhat yā Resūla'llāh
4. Feres-rān der-miyān-ı fārisānū'l-ħayl-i her vādī
Velī bīgāne-i fenn-i firāset yā Resūla'llāh
5. Müşeffi'dür cihān senden çü zevceyn āferīnişdür
Şefā'at yā Resūla'llāh şefā'at yā Resūla'llāh
6. Amān şad el-amān şad-der-şad āh ey āhlar āhı
Meded ey şāhlar şāhı kerāmet yā Resūla'llāh
7. Kitābuñ nev-nüzül-i midħatuñ biñ nüşha olmışdı
Eger ben étmesem sözden ferāğat yā Resūla'llāh
8. Übeyħe'l-mühcetü'l-ħamrā'i ke'd-dem'i'l-muħammer āh
Yoğ-iken daħı āşār-ı ibāhat yā Resūla'llāh
9. Şabāhat ez-şabāħ-ı cennet-i 'Adn-est rüşen-ter
Zi-reng-i şubħ-ı vaşlam dih şabāhat yā Resūla'llāh
10. Dem-i mühce fūrüg-ı behce ez-her zümre şad lehce
Celālet bād-ı bā-cānhā mübāhat yā Resūla'llāh
11. Şalāt-ile selām ervāħı essün ravz-ı ħāşuñda
Şabāhat tā şevved rüşen revāhat yā Resūla'llāh
12. Melīħān-ı cihān cümle ümeylah lehce-gān yek-ser
Be-mellāħī-i tū yābed melāhat yā Resūla'llāh

13. Eger ez-seng-i tıflān rüz-ı restāhīz mī rencem
Kucā yābem der-īn her kāh-ı rāhat yā Resūla' llāh
14. Eger rih-i şumā ez-luṭf ne'bved müşt Emil dil rā
Rehān yā Rab me-rā z'ān her melāmet yā Resūla' llāh
15. Hādīs-i luṭfi gel étme dirīg ey merḥamet **Kānī**
Hādeşler cümle ber-ḥük-m-i ḥadāşet yā Resūla' llāh

10

NA'T-I ŞERİF

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Sözüñdür vaḥy-i Ḥaḳ āyet [be-āyet] yā Resūla' llāh
Hādīs-i 'aşḳ hep senden rivāyet yā Resūla' llāh
2. Bu çüb-ı ḥuşḳ-ḥāme vaşf[un] itmek hiç mümkün mi
Rehīn-i 'aciz iken ehl-i dirāyet yā Resūla' llāh
3. Olur elbette mäh-ı nev-'alem ḥürşid-i zer-mancūk
Ne yerde eyleseñ taḥrik-i rāyet yā Resūla' llāh
4. Senün dest-i cevād-ı luṭfuña nisbetle el-ķışşā
Hādīs-i baḥr u kân ḳurı ḥikāyet yā Resūla' llāh
5. Vesah-şüy-yı günāh-ı ehl-i maḥşer olmağa bi' llāh
Éder yek ḳatre-i luṭfuñ kifāyet yā Resūla' llāh
6. Olurlar sünbül ü gül lāle-veş maḥrüm-ı büyāyī
Nesīm-i ḥalkuñ étmezse sirāyet yā Resūla' llāh
7. Egerçi cürmüme taḳdīr-i ḥadd ü gāye müşkildür
Senün de luṭfuña yoḳdur nihāyet yā Resūla' llāh
8. Olur pā-māl-i ceyš-i cürm ü 'işyān ehl-i maḥşer hep
Cünüd-ı 'afvuñ étmezse ḥimāyet yā Resūla' llāh
9. Daḥīl-i bār-gāhuñ bir şefā'at-ḥ^vāh bendeñdür
Mükedderdür hele aḥvāl-i gāyet yā Resūla' llāh
10. Şu deñlü yekke-tāz-ı 'arşa-i 'işyāndur **Kānī**
Ki nefsi kendiden éyler şikāyet yā Resūla' llāh

11

NA'T-I ŞERİF

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ğarīb-i bī-kesem dergāha geldüm yā Resūla' llāh
Gedāyem bī-nevāyem şāha geldüm yā Resūla' llāh

10 [3b]

11 [4a]

2. Yol azdırmışdı dīv-i nef̄s ammā şad hezār el-ḥamd
Ki el-ḥāle ser-i şeh-rāha geldüm yā Resūla'llāh
3. Mişāl-i Yūsuf-i Ken'ān ümīd-i şadr-ı 'izzetle
Bün-i nā-ḳa'r-yāb-ı çāha geldüm yā Resūla'llāh
4. Ne deñlü rü-siyāham ol ḳadar lā-ḳayd u bī-bākem
Ne ğam sen gibi şāhenşāha geldüm yā Resūla'llāh
5. Uyutdum 'ālemi āvāze-i nānū-yı ğafletle
Egerçi ḥ^vābdan inbāha geldüm yā Resūla'llāh
6. Sezā mı 'avdeti iḥsāndan me'yūs **Kānī**'nüñ
Cenāb-ı şāh-ı 'ālī-cāha geldüm yā Resūla'llāh

12

N'AT-İ ŞERİF

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Hırāmuñ şüret-i rūḥ-ı devāndur yā Resūla'llāh
Ḳıyāmuñ müşbit-i āḫir zamāndur yā Resūla'llāh
2. Senüñ māhiyyetüñ feh̄m étmeyen senden firār eyler
Melek-ḥüyın o kim bilmez remāndur yā Resūla'llāh
3. Elinden nesne gelmez 'āşiyān-ı ümmetüñ āḫir
Gelen elden amān şad el-amāndur yā Resūla'llāh
4. Muḳābil düşdi giyçün[dür] nişān-ı *kābe kavseyne*
Bir adı da o ebrünuñ kemāndur yā Resūla'llāh
5. Zülāl-i luḫfuña her ḳanda olsa teşnedür **Kānī**
Ġarībüñdür anı iḥsāna ḳandur yā Resūla'llāh

13

NA'T-I ŞERİF-İ NĀBĪ EFENDİ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Bi-ḥamdi'llāh naşīb oldı sa'ādet yā Resūla'llāh
Ki étdüm ḥāk-i dergāhuñ ziyāret yā Resūla'llāh
2. Zihī ḥüsrān güher-pāş olmadın bu ḥāke itseydüm
Gözüm gencīne-i ḥ^vāb-ı ferāğat yā Resūla'llāh
3. Güneh-kāram sefeh-kāram siyeh-kāram tebeh-kāram
Beni redd étme ferdā-yı ḳıyāmet yā Resūla'llāh
4. Ḥalāşa dest-bürd-i kār-fermāyān-ı düzaḥdan
Nigāh-ı kemterüñ eyler kifāyet yā Resūla'llāh

12 [4a]

13 [4a]

5. Firîb-i sâkî-i peymâne-gerdân-ı dâlâletden
Dem-i âhirde îmānum emānet yâ Resûla'llāh
6. Kemîneñ Yūsuf-ı **Nabî'**yi aḥbāb u eḳāribile
Şefâ'at yâ Resûla'llāh şefâ'at yâ Resûla'llāh

14

NA'T-I ŞERİF-İ 'AYNİ EFENDİ

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1. Faḳîrem derd-mendem pür-melâlem yâ Resûla'llāh
'Alîlem ihtiyâram bî-mecâlem yâ Resûla'llāh
2. Ḥaḳîr-i nâr u giryānem gedāyi vü nâ-lisâ [?] ⁶⁰
Ġarîbem bî-kesem pejmürde-ḫâlem yâ Resûla'llāh
3. Zâlüm ü cāhilem şeytāna rāmēm nefse maġlûbem
Serî'ü'l-infi'âlem bed-ḫişâlem yâ Resûla'llāh
4. Güneh-kāram perîşân-rüzgāram fâsid-ekāram
Ḥaḫâ-cüyendeyem şāhib-vebâlem yâ Resûla'llāh
5. Demâdem raḫm-i māderden berü zāhirde bātında ⁶¹
Fesâd-endîş ü beyhûde ḫâlüm yâ Resûla'llāh
6. Reh-i cürm ü şaḳâvetde güşâde-ser bürehne-pâ
Zelîlem ḫâk-sāram pây-mâlem yâ Resûla'llāh
7. Be-her dem ğıybet ü zemm ü günâh u lu'b-ile geḫdi
Bütün leyl ü nehârum mâh [u] sâlüm yâ Resûla'llāh
8. O gün kim *nefsi nefsidür* gürizân olmada benden
Tebâr u ehl ü evlād u 'ıyâlüm yâ Resûla'llāh
9. Günâhum i'tirâf ü 'aczümi taḳrîrden ğayrı
'Abeşdür kîl ü ḳâl-i bî-me'âlüm yâ Resûla'llāh
10. Naẓar ḳılma ḳuşûr-ı naẓm-ı küstāḫāneme luḫf it
Perîşāndur amâ ḫâl ü maḳâlüm yâ Resûla'llāh
11. Ġubâr-ı küyuña yüz sürmek ister çâkerüñ '**Aynî**
Budur işte me'âl-i 'arz-ı ḫâlüm yâ Resûla'llāh

15

NA'T-I ŞERİF-İ MAḤVÎ EFENDİ

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1. Bırâḫdum 'aşḳuñ-ile nām [u] 'ārum yâ Resûla'llāh
Unutdum şevḳuñ-ile cümle kârum yâ Resûla'llāh

14 [4b]

⁶⁰ Bu mısradâ vezin bozuktur.

⁶¹ Bu mısradâ vezin bozuktur.

15 [4b]

2. Bu gönlüm bülbüli aşlā cihānuñ bağına bakmaz
Yüzüñ görmek gülistānuñ ararum yā Resūla' llāh
3. İzini āh u vāh-ile tehī fūrkatde Mecnūn'am
Yitirdüm Leylī vü leyl ü nehārum yā Resūla' llāh
4. Derūnum hānesi yandı duhānum çıkdı eflāke
Demādem hadden aşdı āh u zārum yā Resūla' llāh
5. Bu **Maḥvī** bendeñe raḥm ét firākuñ nārına düşmiş
Kıatı ḥaylī zamān oldı yanarum yā Resūla' llāh

16

DER NA'T-I ŞERİF-İ 'İŞRETİ EFENDİ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Dil-i bīmāruma derdüñ devādur yā Resūla' llāh
Vişālūñ 'iydine cānum fedādur yā Resūla' llāh
2. Marīz-i derd-i 'işıyānam 'ināyet isteyü geldüm
Eşigüñ ḥasteye dārü'ş-şifādur yā Resūla' llāh
3. Büküldi kāmētüm bār-ı günehden pīr-i 'āşīyem
Müsel sel göz yaşı elde 'aşādur yā Resūla' llāh
4. Göñül āhūsımı bebr-i dālālet kıpmasun kıurtar
Hevā-yı nefse cānum mübtelādur yā Resūla' llāh
5. Dālālet rāhına düşmişlere ey hādī-i ğufrān
Münevver sözlerüñ şems-i hüdādur yā Resūla' llāh
6. Şeref-ber oldı zātuñ gevher-i 'ālem yaradıldı
Cemālūñ pertev-i nūr-ı Hudā'dur yā Resūla' llāh
7. Hemişe *kābe kavseyn*⁶² ile teşrīf étدی Hāḳ zātuñ
Maḥallūñ ravza-i bağ-ı ve fādur yā Resūla' llāh
8. Senüñ şānuñda vāriddür ḥadīş-i kudsī-i *levlāk*⁶³
Vücūduñ pişvā-yı enbiyādur yā Resūla' llāh
9. Muḳaddem bir ḥaberdür maḳdem-i 'İsā kudümüñden
Velī zātuñ mu'ahḥar mübtedādur yā Resūla' llāh
10. Hidāyet rehberisün muḳtedā-yı ehl-i imānsun
Saña pīr ü kibār-ı evliyādur yā Resūla' llāh
11. Senüñ vaşfuñda nāzil āyet-i şubḥ u mesā rüşen
Şaçun ve'l-Leyl alnuñ ve'd-Ḍuḥā'dur yā Resūla' llāh

16 [5a]

⁶² "İki yay aralığı." 53 Necm 9

⁶³ Bu ibare "Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım." kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

12. Düşürmezse n'ola hürşid-i vaḥdet sāyeñi ḥāke
Kıyāmuñ Ḥaḳḳ'a ḥaṭṭ-ı istivādur yā Resūla'llāh
13. Maḳāmuñ 'arş-ı 'izzet kürsî-i vaḥdet serîrûndür
Saña hürşid-i zerrîn müttekādur yā Resūla'llāh
14. Mesîrûñ āsumāndur āsitānuñ menzil-i Cibrîl
Çapuñda 'arş ferş olsa sezādur yā Resūla'llāh
15. Görenler cilve-gāhuñ istemez bâğ-ı Ḥoten seyrin
Ayağuş toprağı misk-i Ḥıtā'dur yā Resūla'llāh
16. 'Aceb mi 'ayn-ı 'arş olsa ayağuş tozına 'uşşāḳ
Ġubār-ı maḳdemûñ kuḥl-i cilādur yā Resūla'llāh
17. Mübārek ḥāk-i pāyuñ tütüyā-yı dīde-i cāndur
Zemīn ü āsumān ancaḳ bahādur yā Resūla'llāh
18. Görinür dīdeme kuḥl-i Şifāḥānî ğubār-ı ğam
Gözime ḥāk-i rāhuñ tütüyādur yā Resūla'llāh
19. Melāḥat kānısın her bir ḥadīşüñ ḳand [ü] sükkerdür
Kelāmuñ tūṭî-i cāna ğidādur yā Resūla'llāh
20. Ezelden velvele şalmış cihāna şīt-i iḥsānuñ
Felek ṭası anuñla pür-şadādur yā Resūla'llāh
21. Ziyāfet-ḥāne-i cūduñda miḥmān cümle mevcūdāt
Çekilmiş ḥ^vān-ı iḥsānuñ salādur yā Resūla'llāh
22. Niçe taḳrîr édem iḥsānuñı ey ebr-i pür-iḥsān
Felekler bār-ı luṭfuñdan dü-tādur yā Resūla'llāh
23. Şehāda kimi teşbîḥ édeyin zāt-ı 'aṭā-baḥşa
Ḳatuñda Ḥātem-i Ṭāyî gedādur yā Resūla'llāh
24. Dédüm faẓluña iḳrār édüp āmennā ve şaddaḳnā
Saña inkār édenler eşḳıyādur yā Resūla'llāh
25. Bahār-ı cennet-i cūduñla ḥandān olmayan zerüñ
Semend[er]-veş yeri ḳalb-i şitādur yā Resūla'llāh
26. Senüñ fermānuñı ḥaḳḳ-ı cihān minnet bilür cāna
Ḳazā-i emre ümmetden rızādur yā Resūla'llāh
27. Ne cān-ile seni medḥ étmeg-içün eyleyem cür'et
Senüñ meddāḥ-ı memdūḥuñ Ḥudā'dur yā Resūla'llāh
28. Eyā memdūḥ-ı Bārî pür-ḳuşūram medḥüñ étmekde
Ġaraz 'arż-ı ḥulūş édüp du'ādur yā Resūla'llāh
29. Saña bizden şalāt-ile selām olsun bize senden
Dem-i maḥşer şefā'atde şehādur yā Resūla'llāh
30. Senüñ vaşfuñ Resül-ı müctebādur yā Resūla'llāh
Güzîn-i ḥaḳḳ-ı 'ālem Muştafā'dur yā Resūla'llāh
31. Şerî'at ḥānesinüñ çār rükni çār yārüñdür
Diyār-ı dīne anlar pâdişāhdur yā Resūla'llāh

32. Hudā Bū Bekr-i Şiddîk'ı senüñle yār-ı ğār étدی
Şerī'atde imām-ı aşdıķādur yā Resūla' llāh
33. Anuñ haķķında nāzil sāniye 'sneyñ iz hümā fi'l-ġār⁶⁴
Teķarrüb tahtına şāh-ı 'atādur yā Resūla' llāh
34. Édüp bātılları tefriķ haķdan Hāzret-i Fārūķ
'Adāletde emīr-i etķiyādur yā Resūla' llāh
35. Kaçardı sāyesinden havf idüp İblīs-i pür-telbīs
Serīr-i dīne şāh-ı kibriyādur yā Resūla' llāh
36. Münevverdür ziyā-i nūr-ı Qur'an ile Zi'n-nüreyñ
İmām-ı zümre-i ehl-i hayādur yā Resūla' llāh
37. Hayādan çeħre gül-gündur degüldür hūna müstaġraķ
Şafaķ içinde mihr-i pür-ziyādur yā Resūla' llāh
38. Derünüñ kişver-i 'ilm-i ledün ey efşah u emlah
Anuñ bāb-ı 'Aliyy-i Murtażā'dur yā Resūla' llāh
39. Anuñ şānında buyrıldı hıtab-ı laħmike laħmī
Mübārek vaşf-ı zātı lā-fenādur yā Resūla' llāh
40. Anı mengüş-ı güş-ı 'arş maħdümīñ mażlümīñ⁶⁵
Şehādet evcine anlar Hümādur yā Resūla' llāh
41. Hasan'dur cāme-i sebz-ile serv-i gülşen-i Firdevs
Gül-i hamrā Hüseyñ-i Kerbelā'dur yā Resūla' llāh
42. Ne haddümdür benüm vaşf eyleyem evlād u aşhābı
Murādum bu bahāneyle şenādur yā Resūla' llāh
43. Senüñ evlāduña aşhābuña yüz biñ selām olsun
Felekde her biri necm-i hüdādur yā Resūla' llāh
44. Revānı cümlesinüñ şād ola biz ğamda olduķça
Tezekkür anları kalbe şafādur yā Resūla' llāh
45. Belāġat bülbülidür 'İşretī gül-zār-ı medħüñde
Oķur evşāfuñı destān-serādur yā Resūla' llāh
46. N'ola efġān éderse bülbül-i dil dest-i fūrķatde
Vişālün gülsitānında cüdādur yā Resūla' llāh
47. Libās-i 'āfiyetden münselih ğül-ı beyābānem
Đalālet hıl'ati baña ķabādur yā Resūla' llāh
48. Yüzüm ķara suçum çok i'tizāra iķtidārum yok
Baña her ne cezā olsa sezādur yā Resūla' llāh
49. Zebün-ı dīv-i 'işyānem penāhum āsitānuñdur
Eşiġüñ melce'-i ehl-i recādur yā Resūla' llāh
50. Şefā'at eyle maşşerde dil-i gümrāha sultānum
Maħabbet firķa-i āl-i 'abā'dur yā Resūla' llāh

⁶⁴ "Üzülme, Allah biziyle beraberdir." 9 Tevbe 40

⁶⁵ Bu mısırada vezin bozuktur.

51. Benüm étdügüme alma beni ‘add eyle ümmetden
Günah-kāruñ işi abı u aadur yā Resūla’ llāh

17

NA‘T-İ ŞERİF-İ ŐENĀYĪ UDDİSE SİRRUHU

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Sen olduñ azret-i atm-i risālet yā Resūla’ llāh
Hem olduñ mahar-ı lu u ‘ināyet yā Resūla’ llāh
2. Nebīler defterini sende atm étdi Cenāb-ı ak
Anuñ imzāsıdur mühr-i nübüvvet yā Resūla’ llāh
3. Őaā vü Őirk ü tuyānı zuhūruñ tārūmār étdi
Őeref buldı senüñle dīn ü millet yā Resūla’ llāh
4. Édüp ehl-i fesāduñ vech-i arzı bama zindān
Denesden yer yüzi buldı ahāret yā Resūla’ llāh
5. Őalup pertev zemīne tī-ı ‘auñ ber-ı lāmi’-veş
Cezāsın buldı cümle ehl-i bid‘at yā Resūla’ llāh
6. Gerek cinn ü gerek inse be-küllī alka ba‘Ő olduñ
Sen étdüñ cümle alkı dīne da‘vet yā Resūla’ llāh
7. Cemī’-i ‘āleme nūruñ ser-ā-pā zīb ü fer vērđi
Gelüp günden güne İslām’a uvvet yā Resūla’ llāh
8. Yüzüñ Şuyına alk étdi cemī’-i ‘ālemi Mevlā
Kim éder bunu inkāra cesāret yā Resūla’ llāh
9. Senüñ nūruñ yanında zerre olmaz cümle-i envār
udüm-i pāküñ étdi mav-ı zulmet yā Resūla’ llāh
10. Cemī’-i kā’inātuñ mübđi’i maz-ı rüsül sensin
Budur benden ulüş üzre Őehādet yā Resūla’ llāh
11. Őufūf-ı enbiyā vü mürselīne mutedā olduñ
Őeb-i vuŐlatda sen étdüñ imāmet yā Resūla’ llāh
12. Cemāl-i bā-kemāl-i azret-i a’ı ‘ıyān gördüñ
Saña oldı o Őeb ‘ālī ziyāfet yā Resūla’ llāh
13. Bilā-Şek *ābe avseyni ev ednā*⁶⁶ menzilin geçdüñ
Saña ref’-i icāb oldı tamāmet yā Resūla’ llāh
14. Bunu her kim ki inkār eyleye a’dan ba‘ıd olup
Olurlar müstea-ı ahr u zillet yā Resūla’ llāh
15. Gürūh-ı enbiyā vü afiyā vü etiyā cümle
Senüñle buldılar Mevlā’ya urbet yā Resūla’ llāh
16. Ne deñlü enbiyā vü mürselīn geldiyse dünyāya
Niyāz étdi saña olmaa ümmet yā Resūla’ llāh

17 [6a]

⁶⁶ “İki yay aralıı kadar.” 53 Necm 9

17. Bu maḥlūkāt kamu ḥayrān olurlar rŭz-ı maḥşerde
Saña maḥşŭş olur ol dem şefā‘at yā Resŭla’ llāh
18. Dénildi *rahmeten li’l-‘ālemīn*⁶⁷ şānuñda hem *levlāk*⁶⁸
Cenābuñ şāfi‘-i rŭz-ı kıyāmet yā Resŭla’ llāh
19. Cemāl-i bā-kemālŭñ gördiler hem buldılar cennet
Édenler şer‘-i pākŭñe itā‘at yā Resŭla’ llāh
20. Denesden pāk u t̄āhirdür be-kŭllī āl ü aşḥābuñ
‘Ulŭvv-i şānları ḥüccetle müşbet yā Resŭla’ llāh
21. Bula[r]dur her kim inkār eyleye cāyı cehennemdür
Olardur mŭlḥid ü ehl-i ḍalālet yā Resŭla’ llāh
22. ‘Azīz olur iki ‘ālemde éden bunlara ta‘zīm
Görür mi ol kişi zŭll ü ḥākāret yā Resŭla’ llāh
23. Bulara kim ki éde iktidā ey maḥrem-i Mevlā
Ümīdüm bu ebed görmez melālet yā Resŭla’ llāh
24. Gürŭh-ı āl ü aşḥābuñ şefī‘ dutdum kerem eyle
Senŭñ-çün luṭf u iḥsān oldı ‘ādet yā Resŭla’ llāh
25. Mübeşşer bi’l-cinān şehzāde-gān ü ‘ammiyān ḥaḳı
Olardur maḫzar-ı sırr-ı ḥaḳīḳat yā Resŭla’ llāh
26. Saña ey raḫmet-i ‘ālem uyanlar ḳavl u fi‘linde
Bulurlar cümlesi ‘izz ü sa‘ādet yā Resŭla’ llāh
27. Şaḫābī-i kirāmuñ çār-yār-ı ekremŭñ şāhā
Olupdur her biri necm-i hidāyet yā Resŭla’ llāh
28. Kemāl u fāzluñı ızḥār için Vācib Te‘ālādan
Kiminŭñ nüzhetine étđi āyet yā Resŭla’ llāh
29. Ḥabībā āl u aşḥābuñ senŭñ bī-şübhe oldılar
‘Umŭmen şāh-ı iḳlīm-i velāyet yā Resŭla’ llāh
30. Mücerred yā Resŭla’ llāh saña tekrīm içündür hep
Olarŭñ bulduğı ḳadr u şerāfet yā Resŭla’ llāh
31. Yüzüm yok ‘arz-ı ḥāle ḥāk-i pāy-ı devlete zīrā
Baña her demde ‘işyān oldı şöhret yā Resŭla’ llāh
32. Cemī‘an ğuşşadan āzād olup tağ ŭsti bāğ olur
Terāḫḫum eyler ise bu cemā‘at yā Resŭla’ llāh
33. Daḫı bi’l-cümle enşār u muḥācir çār-yār ḥaḳḳı
Baña çekdürme maḥşerde ḥacālet yā Resŭla’ llāh
34. Kerem ḳıl bu selāṭīn ḥürmeti-y-çün ey şeh-i kevneyn
Beni rāh-ı hüdāya ḳıl hidāyet yā Resŭla’ llāh

⁶⁷ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

⁶⁸ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

35. Ricāsın nām-dārānuñ benüm haqqumda maqbül ét
Naşırım ola ol kân-ı şecā‘at yā Resūla’ llāh
36. Éderlerse perişān hālūme bir derece re’ fet
Gider benden keder hüzn ü kasāvet yā Resūla’ llāh
37. Serīr-i iştifā şāhı habīb-i kibriyāsın sen
Ki sensin rehber-i rāh-ı melāmet yā Resūla’ llāh
38. Hudā’ nuñ zāt-ı pāki hürmetine luḫf u ihsān ét
Sivādan kııl beni hıfz u hırāset yā Resūla’ llāh
39. Benüm bir ğayrı kārüm yoḫ zünūbum lā-yu‘ad ancaḫ
Seni taşdıḫadur bende liyāḫat yā Resūla’ llāh
40. Kerem-kārā benüm kārüm ğeçe gündüz seḫāmetdür
Senüñ mücrimlere kārūñ seḫāvet yā Resūla’ llāh
41. Yed-i emmārede ḫaldum baña luḫfuñla yāver ol
Éden sensin benüm hālūme şefḫat yā Resūla’ llāh
42. Baña ancaḫ mu‘īn ü dest-ĝır sensin dü ‘ālemde
İşüm meyl-i hevā kārüm baḫālet yā Resūla’ llāh
43. Derūnum hānesi evzār u ‘işyān-ile māl-ā-māl
Mükedder oldı aḫvālüm beĝāyet yā Resūla’ llāh
44. Senüñ ümmetlerüñde benden āşī bir eḫad yoḫdur
Vücūdum zenbine yoḫ ḫadd ü ĝāyet yā Resūla’ llāh
45. Haḫā vü cürmümi bir vech-ile ḫābil degül iḫşā
Ki yoḫ bende ḫulūş üzre ‘ibādet yā Resūla’ llāh
46. Güneh-zār-ı derūna ekdüğüm toḫm-ı seḫāvetdür
Kerem kııl eyleme benden şikāyet yā Resūla’ llāh
47. Be-ḫaḫḫ-ı ḫazret-i Mevlā be-sırr-ı Leyle-i İsrā
Meded ey şāhib-i tāc-ı kerāmet yā Resūla’ llāh
48. Şefīḫā dāmenüñ elden bıraḫmam ‘ömrüm olduḫça
Ki sensin melce’-i ehl-i seḫāvet yā Resūla’ llāh
49. Melāz ancaḫ ‘uşāt-ı ümmete dergāh-ı luḫfuñdur
‘Uşātuñ kime étsün ‘arz-ı ḫācet yā Resūla’ llāh
50. Cemī’-i ḫaḫḫ-ı ‘ālem ĝarḫ-ı evzār olsa sulḫānum
Éder bir zerrece luḫfuñ ki fāyet yā Resūla’ llāh
51. Beni ey nūr-ı ekrem bāb-ı luḫfuñdan ba‘īd itme
Dem-i āḫir baña eyle i‘ānet yā Resūla’ llāh
52. Şenāyī derd-mendüñ kııl livā’-i ḫamde sen ilḫāḫ
Saña İmānumı vérdüm emānet yā Resūla’ llāh
53. Şefī’ ü reh-nümāmuz maḫhar-ı sırr-ı eḫad sensin
Beni kııl maḫz-ı fāzluñla ḫimāyet yā Resūla’ llāh
54. Gidüp ‘ahd-i şebāb bulduḫça vuşlat ‘ālem-i şebın
Baña ḫül-ı emel étmekde ülfet yā Resūla’ llāh

55. Bu nefsumle hevādan kime şekvā eyleyem bunlar
Vücūdum şehrinı étmekde ġāret yā Resūla'llāh
56. Mu'īn ü dest-ġir ü yāver ol ben bī-kese luṭf ét
Édem tā kim her emrümde işābet yā Resūla'llāh
57. Sivā ḥubbı derūnum ḥānesini eyledi vīrān
Kemāl-i şeḫkatüñle ḳıl 'imāret yā Resūla'llāh
58. Melāz u melce'üm sensin kerem-kārā dü 'ālemde
Biḥār-ı luṭfuña yoḳdur nihāyet yā Resūla'llāh
59. Ḥulūş-ı ḳalb-ile şāhā rücū' étdüm sivālardan
Beni ḳıl nefş ü şeyṫāndan şiyānet yā Resūla'llāh
60. 'Alīl-i renc-i cürme dergehüñ dārü'ş-şifā oldı
Şefā'at şerbetinden ḳıl şifāyet yā Resūla'llāh
61. Ḥulūş eyle dili bu zulmet-i nār-ı ṫabī'atdan
Ziyālar vére tā nūr-ı maḥabbet yā Resūla'llāh
62. Medār-ı [?] *lā taḳnetü*⁶⁹ ḳavl-i şerīfidür⁷⁰
Günehden ġayr[ıy]a yoḳ bende cür'et yā Resūla'llāh
63. Beni ġmān-ile ḥatm olan erbāba muḳārin ḳıl
Ola tā hem-demüm ol ehl-i 'izzet yā Resūla'llāh
64. Gele rūḥa şāfālar naşş-ı *lā ḥavfün* 'aleyhim⁷¹ den
Gidüp ḥüzn ü keder gelsün beşāşet yā Resūla'llāh
65. Eger zāhir eger bātım cenāb-ı pāküñe cezb ét
Dil-i pejmürdeden def' ola vahşet yā Resūla'llāh
66. Kimüñ ḳalbinde kim ola senüñ bir zerre-i 'aşḳuñ
Bulur bī-şübhe devlet üzre devlet yā Resūla'llāh
67. Olur müstaġraḳ-ı iḫşān bulur hem derdine dermān
Saña 'āşıḳ olan ey bāb-ı himmet yā Resūla'llāh
68. Velī 'aşḳuñ hevāsından ḥaberdār olmayan ġāfil
Çeker şoñra o biçāre nedāmet yā Resūla'llāh
69. Reh-i 'aşḳuñda cān u başımı terk eyleyen 'āşıḳ
Olurlar mazḥar-ı elṫāf-ı Ḥazret yā Resūla'llāh
70. Ḳaçan kim 'aşḳ-ı pāküñ pertev-endāz olsa bir dilde
Gider şū[re]t gelür bī-şübhe şafvet yā Resūla'llāh
71. Yeter ancaḳ temāşā-yı cemālüñ anlara ni'met
Gerekmez ol ġürüha ġayrı lezzet yā Resūla'llāh

⁶⁹ Bu ibare Zümer Suresi'nden alınmış olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.” 39 Zümer 53

⁷⁰ Bu mısradaki vezin bozuktur.

⁷¹ Bu ibare Yunus Suresi'nden alınmış olup ayetin tamamı şu şekildedir: “Bilesiniz ki Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.” 10 Yunus 62

72. Huşūşā géce gündüz vechüñe hayrān olan merdüñ
Görünmez gözine havrā-yı cennet yā Resūla'llāh
73. Şehā sevdā-yı 'aşkuñla müdāmā mest ü şeydāyam
Éder dil ārzū-yı zevk-i vuşlat yā Resūla'llāh
74. Beni redd étme bābuñdan be-ħakq-ı naşş-ı lā tenher⁷²
Fırākuñ çekmege yok bende tākāt yā Resūla'llāh
75. Hayātın zıkr ü fikr ü na'tüñe şarf eyleyen kümmel
Olur cārī diline nūr-ı hikmet yā Resūla'llāh
76. Harāb olan derūnı 'aşq-ı pāküñ rüşenā eyler
Éder cümle hevālardan ferāgat yā Resūla'llāh
77. Be-küllī kaṭ' éder ünsiyyetini senden ayrulan
Gelür günden güne bir başka ħalet yā Resūla'llāh
78. Éren nūr-ı cemālüñe senüñ ey gevher-i yektā
Éder mi Yūsuf' uñ ħüsnine raġbet yā Resūla'llāh
79. Bu işyān ile ālūde ġarībem merħamet eyle
Kebāb étدی beni bu nār-ı ħasret yā Resūla'llāh
80. Baña luṭf ét münevver rüyuñı görmek naşīb eyle
Meded ey bülbül-i gülzār-ı vaġdet yā Resūla'llāh
81. Senüñ evşāf-ı pākin mā'adāsın neylesün 'aşık
Ki zıkrüñle bulur dā'im ħalāvet yā Resūla'llāh
82. Dilinde na't-i pāküñ göñlinüñ eglencesi fikrūñ
Olan 'aşıklara Ĥak'dan beşāret yā Resūla'llāh
83. Érince āġıra 'ömrüm bıraġmam na'tüñi dilden
Ne deñlü söylesem gelmez kanā'at yā Resūla'llāh
84. Kemāl üzre seni medġ eyleyen Mevlā iken bi'z-zāt
Beşerden zātuñı mümkün mi midġat yā Resūla'llāh
85. Senüñ vaşfuñda 'ācizler be-küllī 'ālemüñ ħalkı
Ne ħad var vaşf-ı pāküñe ne ġāyet yā Resūla'llāh
86. Cemī'-i 'ömrini maġlūk olursa medġüñe şarrāf
Dükenmez biñde bir érince sā'at yā Resūla'llāh
87. Liyākat yok şehā ben 'ācizüñde ħakq-ı ta'zīme
Ne deñlü eylesem medġüñde keşret yā Resūla'llāh
88. Ne ħaddümdür benüm sen pādişāhı medġ [ü] vaşf etmek
'İbāda na'tüñ ammā farz u sünnet yā Resūla'llāh
89. Ėaraż dergāhuña şāhā bir ednā intisāb ancak
Anuñla tā olam şāyān-ı raġmet yā Resūla'llāh

⁷² Bu ibare İsrā Suresi'nden alınmış olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Rabbin kendisinden başkasına asla ibadet etmememizi, anaya – babaya iyi davranmanızı emretti. Eğer onlardan biri ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara ‘Öf!’ bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle.” 17 İsrā 23

90. Lisānum gerçi ebkem vaşf-ı pākūñden velī maqşad
Zünūbum olmaya bādī-i nefret yā Resūla'llāh
91. Benüm işyānumı luţf eyleyüp Hāq'dan ricā eyle
Édüp ben aḥḥaruñ ḥāline re'fet yā Resūla'llāh
92. Za'if ümmetlerüñ biçāresi bir bī-kesem şāhā
Müyesser kııl baña ḥākūñ ziyāret yā Resūla'llāh
93. Géce gündüz düşüm fikrüm mu'allā merḥadüñdür kim
Ezelden yaqdı ben ḥāki bu ḥasret yā Resūla'llāh
94. Hülüş ile yüzüm sürmek o dergāh-ı muşaffāya
Elüme gire mi āyā o furşat yā Resūla'llāh
95. Benüm işüm kamu 'işyān saña lāyık heme iḥsān
Naşib it baña ol semt-i seyāhat yā Resūla'llāh
96. Mübārek medfene çārüb édüp müjgānumı sürmek
Müyesser ola mı baña o rif'at yā Resūla'llāh
97. Müreccaḥdur cināna ḥāk-i pāy-ı devletüñ bī-şekk
Ümīdüm bu muḥadder ola rü'yet yā Resūla'llāh
98. Bütün dünyā vü mā-fihāya mālīk olmadan yegdür
Deründe eylemek bir laḥza ḥıdmet yā Resūla'llāh
99. Bu cism ü cānımı ḥāk-i rehūñde terk éden vāşıl
Éder bi'l-cümle kārında ticāret yā Resūla'llāh
100. Kerem eyle kerem ben 'ācize ey Faḥr-ı 'ālem āh
Helāk étdi beni nār-ı maḥabbet yā Resūla'llāh
101. Érişüp āḥıra 'ömrüm bıraksam bu teni anda
Hitām-ı misk-ile olunsa temmet yā Resūla'llāh
102. Hūdā'dan rūḥ-ı pāk üñe daḥı aşḥāb u ālüñe
Ola yüz biñ şalāt-ile taḥiyyet yā Resūla'llāh
103. Şalāt-ile selāmum umarum maqbül ola yarım
Anuñla ḥaşıl olsun vezne şıḳlet yā Resūla'llāh
104. **Senāyī** müznibe eyle kerem ey hādī-i ümmet
Saña ḳaldı hemān ancak mürüvvet yā Resūla'llāh

18

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Derūnum 'aşkuñ ile pür-'ileldür yā Resūla'llāh
Ki zīrā 'aşḳ-ı pākūñ bī-bedeldür yā Resūla'llāh
2. Dem-ā-dem ḥasretüñle āh u zārum sūz [u] efgānum
Çıkarsa evc-i eflāke maḥaldür yā Resūla'llāh

3. Senüñ bir zerre-i ‘aşkuña mālīk olmaq ‘uşşāk uñ
Yanında cāh-ı dünyādan güzeldür yā Resūla’ llāh
4. Kimüñ qalbinde bir zerre nümāyān olsa ‘aşkuñdan
Érişür gāyete meşhūr meşeldür yā Resūla’ llāh
5. Benüm ey Faḥr-ı ‘ālem gece gündüz kār-ı bed-kārum
Sivā ḥubbı ile tūl-i emeldür yā Resūla’ llāh
6. Derūnum ḥānesini nefis [ü] şeyṭān eyledi ber-bād
Benüm emmāre-i nefsum ḥıyeldür yā Resūla’ llāh
7. Érüp sinn-i vuḳūfa qalımışam bī-çāre gāfletde
İşüm meyl-i hevā kārūm zeledür yā Resūla’ llāh
8. Kerem-kārā kemāl-i luṭfuña qaldum kerem eyle
‘Uşāta şefkat vü raḥmuñ ezeldür yā Resūla’ llāh
9. Bırakmam dāmenüñ elden meded kıl ben güneḥ-kāra
Gece gündüz işüm sū’-i ‘ameldür yā Resūla’ llāh
10. Zünūbum vefretinden bu-durur ḥavfūm benüm dā’im
Ola bādī-i nefret muḥtemeldür yā Resūla’ llāh
11. Biḥār-ı luṭfuña nisbet ne deñlü çok ise cürmüm
Bir ednā qaşradan daḥı eḳaldür yā Resūla’ llāh
12. Be-ḥaḳḳ-ı Ḥazret-i Bārī beni şāyān-ı re’ fēt kıl
Ki qadrüñ cümleden a’lā eceldür yā Resūla’ llāh
13. Firākuñ āteşi yaḳdı dil ü cānı kebāb étđi
Maḳar Mecnūn gibi baña cebeldür yā Resūla’ llāh
14. Senüñ bir şemme ‘aşkuñdan ḥaber-dār olmayan kimse
Hemān ḥayvāndur ol belki eḳaldür yā Resūla’ llāh
15. Tama’la ḥırş-ile meşgūl olup işi anuñ dā’im
Denī dünyā ile ceng [ü] cedeldür yā Resūla’ llāh
16. İki ‘ālemde ‘aşkuñla faḳīri behre-yāb eyle
Derūnda tāb u ferri bī-efeldür yā Resūla’ llāh
17. Şalāt ile selām olsun revān-ı pākūñe her bār
Dilümde zıkr ü fikrūñ mā-ḥaşaldur yā Resūla’ llāh
18. Daḥı aşhāb u ālüñ her birine bi’ttība’ olsun
Olar maḳbūl-i Ḥayy-ı lem-yezeldür yā Resūla’ llāh
19. Cemī’-i āl ü aşhāb ḥürmetine ey şefī’-i Ḥaḳ
Ki rāh-ı cennete anlar edeldür yā Resūla’ llāh
20. Senüñ dergāh-ı luṭfuñda şefī’üm ol gürūh olsun
Olara ittībā’ etmek güzeldür yā Resūla’ llāh
21. **Şenāyī** derd-mendi vāşıl-ı nūr-ı cemālūñ kıl
Derūnı hecrūñ-ile pür-keseldür yā Resūla’ llāh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Cemālūndür véren rūḥa şafālar yā Resūla' llāh
Bu ḥaste göñlüme irgür şifālar yā Resūla' llāh
2. Bahār-ı feyz-i Raḥmān'da açılmış bir gül-i tersüñ
İki 'ālem aña olmaz behālar yā Resūla' llāh
3. Bu 'arş u kürsī mihr ü meh semāvāt ü nücüm eflāk
Senüñ nūruñdan almışdur ziyālar yā Resūla' llāh
4. Gerek a'lā-yı 'illiyyīn gerek 'arş üzre kā'imdür
Melā'ik cündine sensin gıdālar yā Resūla' llāh
5. Rikābuñ ḥıdmetinde olduğıyüñdür sebep ancak
Véren Cebrā'il'e ḳadr [ü] 'alālar yā Resūla' llāh
6. Ferāşet ḥıdmetüñ kerrübiyānuñ minnet-i cānı
Rehüñ ḥākin hem étmek tütüyālar yā Resūla' llāh
7. Sen ol Tübā-yı bī-hemtā-yı bāğ-ı lā-mekānīsün
Senüñ ednā ḳuluñdur evliyālar yā Resūla' llāh
8. Gürüh-ı cinn ü inse cümle maḥlūḳāta mürselsün
Sen olduñ ma'den-i cūd u şehālar yā Resūla' llāh
9. Saña ümmetden olmağı temennī ḳıldılar Ḥaḳ'dan
Gürüh-ı mürselīn ü enbiyālar yā Resūla' llāh
10. Senüñ bir zerre 'aşḳuñla merāma nā'il oldılar
Cemī'-i etḳiyālar aşfiyālar yā Resūla' llāh
11. Temāşā-yı cemālūñ ḳalbine kesb-i şafā eyler
Saña 'aşḳ olan çekmez ezālar yā Resūla' llāh
12. Ḥudā'dur na't-i pāküñ eyleyen ancak kemāl üzre
Beşerden niçe mümkündür şenālar yā Resūla' llāh
13. Saña maḥşuş olur ancak şefā'at yevm-i mev'üdda
Nigāhuñla olur maḥv-ı ḥatālar yā Resūla' llāh
14. Nübüvvet tācını giydüñ nebīler içre şāh olduñ
Saña zīr-i ḳadem oldu semālar yā Resūla' llāh
15. Bi-ḥamdi' llāh eyā ḥayru'l-verā kim muḳtedāmuz [?]
Rehüñde cism ü cān olsun fedālar yā Resūla' llāh
16. Meded ey mülket-i levlāk serīrinüñ şehensāhı
Derūnum derdine eyle devālar yā Resūla' llāh
17. Niyāzum bu faḳīri 'aşḳuñ-ile mest ü şeydā ḳıl
Gide ḳalbümdeñ 'aşḳdan mā-'adālar yā Resūla' llāh

18. Hudā'dan rūḥuña her bir nefesde biñ selām olsun
Budur benden ḥulūş üzre edālar yā Resūla'llāh
19. Şehā luṭfuñla olsunlar gürūh-ı āl ü aşḥabuñ
Baña rāh-ı hüdāya reh-nümālar yā Resūla'llāh
20. Bulara iktidā éden olur fevz ü felāḥ ehli
Gelür mir'āt-ı ḳalbine cilālar yā Resūla'llāh
21. Faḳīrūñ cān u dilden 'āşıḳuñ āvāre-i vaşluñ
Şenāyī bendeñe eyle 'aṭālar yā Resūla'llāh

20

VELEHÜ EYŻAN

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1. Şefī'-i rüz-ı maḥşerdür cenābuñ yā Resūla'llāh
'İbāda 'ıyd-i ekberdür cemālūñ yā Resūla'llāh
2. Sen ol sultān-ı 'ālīsün ki indi medḥüñe āyāt
Beyān étdi senūñ evşāf-ı pākūñ yā Resūla'llāh
3. Ḳaçan kim rüz-ı maḥşerde 'uşātuñ olalar 'āciz
Şefā'atdi o demde ḥāl ü şānuñ yā Resūla'llāh
4. Cemī'-i enbiyānuñ pādişāḥı ḥātemi sensin
Cemālin gördüñ ol kān-ı 'aṭānuñ yā Resūla'llāh
5. Be-küllī derde dermān sensin ey sultān-ı 'ālī-şān
Sen olduñ ma'deni luṭf u seḥānuñ yā Resūla'llāh
6. Cemālūñ görmege kemter **Şenāyī** cāndan 'āşıḳdur
Müeyesser ḳıl aña rāh-ı vişālūñ yā Resūla'llāh

21

VELEHÜ EYŻAN

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Fürḳatüñle ḳoma maḥzūn yā Resūla'llāh amān
Oldı dil 'aşıḳuña meşḥūn yā Resūla'llāh amān
2. Cān u dilden 'āşıḳ-ı nūr-ı cemālūñ olmuşam
İştıyāḳum ḥadden efzūn yā Resūla'llāh amān
3. Géce gündüz intizār u iştıyāḳum sañadur
Ḳıl teraḥḥum ḳoma maḡbūn yā Resūla'llāh amān
4. Hecrūñ-ile gözlerümden durmayup aḳmaḳdadur
Ḳanlu yaşum mişl-i Ceyḥūn yā Resūla'llāh amān

20 [9b]

21 [9b]

5. Bî-kes ü bî-çäre kaldum şefkat eyle hâlûme
Olmışam ğurbetde mescûn yâ Resûla' llâh amân
6. Hâsetüñ kâr étدی cāna kalmadı şabra mecāl
Oldı dil v'allāhi Mecnûn yâ Resûla' llâh amân
7. Yâ Şefî'-i Hâk budur dâ'im niyâzı bendenüñ
Her işüm kııl hayra maqrûn yâ Resûla' llâh amân
8. Her kime kim zerrece luţfuñ erişürse şehâ
Oldı her emrinde me'mûn yâ Resûla' llâh amân
9. Her ne kim var iki 'âlemde cemî'-i kâ'inât
Oldılar hep saña meftûn yâ Resûla' llâh amân
10. İsterem senden faķire édesün 'arz-ı cemāl
Cümle hep [bir] vaķte merhûn yâ Resûla' llâh amân
11. Bir ğarîbüñdür **Senāyî** bendeñe kııl merħamet
Vuşlatuñla eyle memnûn yâ Resûla' llâh amân

22

VELEHÜ EYŻAN

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Cemî'-i haķka sultānsun şefā'at yâ Resûla' llâh
Hudā'dan bize ihsānsun şefā'at yâ Resûla' llâh
2. Benüm kārüm kamu işyān saña lâyıķ olan ihsān
Beni kııl vaşluña şâyān şefā'at yâ Resûla' llâh
3. Firākuñ eyledi ber-bād éderem rüz u şeb feryād
Dil-i maħzûmı kııl ābād şefā'at yâ Resûla' llâh
4. Beni 'aşķuñla dil-şād ét bu haste göñlümi şād ét
Tariķ-ı Hâķķ'a irşād ét şefā'at yâ Resûla' llâh
5. Şehâ luţfuñla kııl mesrür zünubum eyleyüp mağfûr
Vişālünle olam ma'mûr şefā'at yâ Resûla' llâh
6. Be-sırr-ı Leyle-i İsrā be-ħaķķ-ı sırr-ı ev ednā⁷³
Be-nûr-ı Hâzret-i Mevlā şefā'at yâ Resûla' llâh
7. Saña ref'-i hicāb oldı 'acāyib fetħ-i bāb oldı
Hiţāb-ı müsteţāb oldı şefā'at yâ Resûla' llâh
8. Görüñdi cümleten envār Cemālu' llâh olup ızhār
Sen olduñ maħrem-i Settār şefā'at yâ Resûla' llâh
9. Nüzül étدی saña Kur'an sen olduñ derdlere dermān
Baña kııl luţf-ile ihsān şefā'at yâ Resûla' llâh

22 [10a]

⁷³ Bu ibare Necm Suresi'nden alınmıştır. "İki yay aralığı kadar." 53 Necm 9

10. Kadem başduñ semāvāta Hudā'ya 'arz-ı hācāta
Érişduñ özge hālāta şefā'at yā Resūla' llāh
11. Firākuñ ile maḥzūnam dahı 'aşkuñla mecnūnam
Cemāl-i pāke meftūnam şefā'at yā Resūla' llāh
12. Ki sensin mefhar-ı mevcūd Habīb-i Hazret-i Ma'būd
Maḳām oldı saña Maḥmūd şefā'at yā Resūla' llāh
13. Hitām-ı enbiyā sensin 'ibāda mültecā sensin
Cenāb-ı Muştāfā sensin şefā'at yā Resūla' llāh
14. Beni ey mefhar-ı 'ālem vişālūñle édüp hurrem
Dil-i nā-şādı kıl mükrem şefā'at yā Resūla' llāh
15. İmām-ı enbiyā sensin kamu derde devā sensin
Şefi' ü reh-nümā sensin şefā'at yā Resūla' llāh
16. Hülüş üzre olup 'aşık olam tā 'aşkuña fāyık
Beni kıl vaşluña lāyık şefā'at yā Resūla' llāh
17. Cemālūñi gören gözler bu fāñi 'ālemi neyler
Gece gündüz seni gözler şefā'at yā Resūla' llāh
18. Olup 'aşkuña āvāre keremler eyle ben zāre
Bu bī-kes 'abd-i nā-çāre şefā'at yā Resūla' llāh
19. Mübārek ravzaña varsam münevver kabrūñi görsem
Eşiğūñe yüzüm sürsem şefā'at yā Resūla' llāh
20. Ol eṭrāfā sefer kılsam mücāvir oluben kılsam
Ki soñra ğam degül ölse şefā'at yā Resūla' llāh
21. Édüp feryād-ile zārī unutsam ğayrı efkārı
Dil olsa cümleden 'ārī şefā'at yā Resūla' llāh
22. Senūñ 'aşkuña ey dil-dār derūnum hānesi pür-nār
Meded kıl ey gül-i bī-hār şefā'at yā Resūla' llāh
23. Beni 'aşkuña hem-dem ét kamu esrāra maḥrem ét
Dile luṭfuña merhem ét şefā'at yā Resūla' llāh
24. Olup hecrūñle dil sūzān akar bu gözlerümden kan
Yoluña olayım kurbān şefā'at yā Resūla' llāh
25. Firākuñ cāna kār étđi işümi āh u zār étđi
Gözüm yaşın bñar étđi şefā'at yā Resūla' llāh
26. Olup 'aşkuñ dile hem-rāh beni nālān éder her ğāh
Amān ey Fahr-ı 'ālem āh şefā'at yā Resūla' llāh
27. Vişāle olmuşam müştāk beni 'uşşāka kıl ilhāk
Baña kıl merḥamet işfāk şefā'at yā Resūla' llāh
28. Saña müştākam ey meh-rū éder dil vuşlatuñ arzū
Şehā senden niyāzum bu şefā'at yā Resūla' llāh
29. İki 'ālemdesultānsun oñulmaz derde dermānsun
Bilā-şek sırr-ı Kūr'an'sun şefā'at yā Resūla' llāh

30. **Şenāyī** aḥḳar u kemter cemālūñ seyrini ister
Kerem édüp aña göster şefā‘at yā Resūla’ llāh

23

VELEHÜ EYŻAN

Hece Ölçüsü 7+7=14’lü

1. Mālik-i mülk-i ebed sensin yā Resūla’ llāh
Vāşıl-ı bezm-i eḳad sensin yā Resūla’ llāh
2. Mazhar-ı ‘ilm ü esmā şāḫib-i tāc u livā
Zāt-ı ḥaḳḳa reh-nümā sensin yā Resūla’ llāh
3. Bādī-i kevn ü mekān bā‘iṣ-ı emn ü amān
Mir’āt-ı zāt-ı Raḥmān sensin yā Resūla’ llāh
4. ‘Āşıḳuñ çeşminde cān mehbiṭ-i sırr-ı Qur’ān
Verd-i bāğ-ı lā-mekān sensin yā Resūla’ llāh
5. Dertlü diller dermānı baḫr-i ma‘ārif kānı
İki cihān sultānı sensin yā Resūla’ llāh
6. Mazhar-ı zāt u şıfāt āyīne-yi küne zāt
Ma‘şūḳ-ı Mevlā bi’z-zāt sensin yā Resūla’ llāh
7. Kible-gāh-ı ‘āşıḳın mültecā-yı vāşılın
Rehber-i ehl-i yaḳın sensin yā Resūla’ llāh
8. Sultān-ı cem‘-i rüsül vaḫdet bāğında bülbül
Lā-cerem maḳşūd-ı gül sensin yā Resūla’ llāh
9. Maḫbüb-ı lem yezelī sırr-ı rāz-ı ezelī
Ol güzeller güzeli sensin yā Resūla’ llāh
10. Marīz-i cürme devā Şefī‘-i rüz-ı cezā
Emīn-i vaḫy-i Ḥudā sensin yā Resūla’ llāh
11. Şāḫib-i şıdḳ [u] ve fā gevher-i baḫr-i şafā
Faḫr-ı ‘ālem Muştafā sensin yā Resūla’ llāh
12. Çeşm-i ‘uşşāka cilā derd-i hicrāna devā
‘Ālem-i nūr u ziyā sensin yā Resūla’ llāh
13. Şem‘-i bezm-i enbiyā maḫz-ı fażl [u] kibriyā
Mazhar-ı tāmm-ı Ḥudā sensin yā Resūla’ llāh
14. Kurretü’l-‘ayn-ı Ḥalīl gevher-i kān-ı celīl
Rāh-ı Mevlā’ya delīl sensin yā Resūla’ llāh
15. Māḫī-i şirk [ü] zalām hādī-i dārü’s-selām
Melce’-i cümle enām sensin yā Resūla’ llāh
16. Nāzenīn-i Zü’l-celāl nūr-ı pāk-i Lā yezāl
Ol şeh-i şāḫib-kemāl sensin yā Resūla’ llāh

17. Baħr-i ‘ilm ü ħilm ü cūd dŭrr-i yektā-yı Ma‘būd
Şāħib-i Ĥavz-ı Mevrūd sensin yā Resūla’ llāh
18. Nŭruñ ‘āleme sirāc zātuña maħşŭş mi‘rāc
Derd-i ‘alīle ‘ilāc sensin yā Resūla’ llāh
19. Kā’ināta ibtidā enbiyāya intihā
Maħrem-i sırr-ı İsrā sensin yā Resūla’ llāh
20. Tālibleruñ maṭlŭbı rāġıblaruñ mergŭbı
Şenāyī⁷³ nŭñ maħbŭbı sensin yā Resūla’ llāh

24

NA‘T-I ŞERİF-İ CEMALİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ğarīķ-i baħr-ı ‘işıyanam şefā‘at yā Resūla’ llāh
Olup cŭrmŭm perişānam şefā‘at yā Resūla’ llāh
2. Gŭnāhum çoķdur ġāyet şorar ise ol ulu Ĥazret⁷⁴
Getŭremem aña ṭāķat şefā‘at yā Resūla’ llāh
3. Kereminden ħaber aldum ħapuña yalvaru geldŭm
Senuñ luṭfuña dayandum şefā‘at yā Resūla’ llāh
4. **Cemālī** cŭrmini bildi ħacālet nārına yandı
Hemān ancak saña ħaldı şefā‘at yā Resūla’ llāh

25

NA‘T-I ŞERİF-İ ‘İLMİ EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Vŭcŭduñ ‘āleme ‘ayn-ı ‘aṭādur yā Resūla’ llāh
Kelāmuñ cŭmle[ye] mŭşķil-gŭşādur yā Resūla’ llāh
2. Sen ol sultān-ı ‘ālem mazħar-ı şān-ı risāletsin
Zuhŭruñ bā‘iṣ-i luṭf-ı Ĥudā’dur yā Resūla’ llāh
3. Ser-ā-pā nŭrdur cismŭñ anuñ-çün sāye-dār olmaz
Saña Şems-i Duħā dēnse revādur yā Resūla’ llāh
4. Sen ol yektā-sŭvār-ı maħremsŭn kim mi‘rāc⁷⁵
Rikābuñ ṭıtsa Cebrā’il sezādur yā Resūla’ llāh⁷⁶
5. Ğarīķ-i lŭcce-i ‘işıyāndur ‘**İlmī**-i şefā‘at-ħŭāh
Elin al derd-mendŭñ bir gedādur yā Resūla’ llāh

24 [11a]

⁷⁴ Bu mısradā vezin bozuktur.

25 [11b]

⁷⁵ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁷⁶ Bu mısradā vezin bozuktur.

NA‘T-İ ŞERİF-İ HAĞĞİ EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Dilüm fūrkat ğamina mübtelādur yā Resūla’ llāh
Gözüm ḥasret nemine āşinādur yā Resūla’ llāh
2. Sürenler yüz o dergāh[a] bulurlar devlet-i bākī
‘İbād-ı āsitānuñ kīmyādur yā Resūla’ llāh
3. Dirīġā āh baġrum yarası kıan oldı derdüñle
Ölürsem yoluña cānum fedādur yā Resūla’ llāh
4. Ümīd-i **Haġġī** budur kıalmaya dem-beste şoñ demde
Dili na‘tüñle zīrā bā- gedādur yā Resūla’ llāh

NA‘T-İ ŞERİF-İ MUḤAMMED EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Sañadur ümmīdüm her ġāh şefā‘at yā Resūla’ llāh⁷⁷
Ki oldum cürm- ile gümrāh şefā‘at yā Resūla’ llāh
2. Benüm ‘āşī benüm şaķī benüm pür-zenb [ü] pür-ḥaṭā
Umaram kılasun ‘atā şefā‘at yā Resūla’ llāh
3. Yarın maḥşerde yā Aḥmed çekicek ümmetüñ zaḥmet
Esirge baña da raḥm ét şefā‘at yā Resūla’ llāh
4. Zebāñiler gele ṭuta ‘āşīleri oda ata⁷⁸
Bes yanuben anlar tüte şefā‘at yā Resūla’ llāh
5. Kimisi şırāṭı geçe kimisi geçmeden uça
Kiminden od irāķ kaça şefā‘at yā Resūla’ llāh
6. Mālik eydür yürüñ ṭutuñ bu ‘āşīyi oda atuñ
Umarum éde Ḥazretüñ şefā‘at yā Resūla’ llāh
7. Güller ḥūrlar kıarşu [?] mü’minlere sācid
Bilürüz étmişüz şuçı şefā‘at yā Resūla’ llāh
8. Gire cennete mü’minler édeler ḥoş ni‘metler
Umar andan bu mücrimler şefā‘at yā Resūla’ llāh
9. Bu bir **Muḥammed** ‘āşī ‘āşīler ulusı[du] ḥāşşı⁷⁹
Hemān senden temennāsı şefā‘at yā Resūla’ llāh

26 [11b]

27 [11b]

⁷⁷ Bu mısradā vezin bozuktur.⁷⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.⁷⁹ Bu mısradā zihaf vardır.

NA‘T-I ŞERİF-İ HAMDİ EFENDİ

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Karînum nefs ü şeytân ü hevâdur yâ Resûla’ llâh
Dem-â-dem fikr ü zikrüm mâsivâdur yâ Resûla’ llâh
2. Vücûdum ser-be-ser maḥz-ı me‘âşiden ‘ibâretdür
Hemîşe cümle ef‘âlüm ḥaṭâdur yâ Resûla’ llâh
3. ‘Înâyet kııl devâlar ‘illet-i ‘ișyâna ser-tâ-pâ
Şefâ‘at derd-i ișyâna devâdur yâ Resûla’ llâh
4. N’ola peymâneler nûş eylesek baḥr-i şefâ‘atden
Şefâ‘at Kevşeri maḥz-ı şifâdur yâ Resûla’ llâh
5. N’ola **Hamdî** gibi bî-ḥad güneh-kâra şefî‘ olsañ
Tebârek dergeh-i Ḥaḳ’da revâdur yâ Resûla’ llâh

VELEHÜ EYŻAN

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Ḥarîḳ-ı nâr-ı hicrânam selâmet yâ Resûla’ llâh
Ġarîḳ-ı baḥr-ı ișyânam şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
2. Beyâbân-ı dalâletde taḥassürle olup me’yûs
Cenâbuñdan umar cânım hidâyet yâ Resûla’ llâh
3. Beni cürm ü günâhum eyledi şermende [vü] ḥayrân
Amân muḥtâc-ı ğufrânam beġâyet yâ Resûla’ llâh
4. Niçe demdür giriñtâram elinde nefs ü şeytânunñ
Senüñdür bende sultânım şıyânet yâ Resûla’ llâh
5. Vücûduñ ‘âlemine raḥmet irsâl eyledi Raḥmân
Resûl-i Ḥaḳ’sın îmânum emânet yâ Resûla’ llâh
6. Şefâ‘at şânuña maḥşûş u mev‘ûd u müsellemdür
Kerem bâbında derbânım ‘inâyet yâ Resûla’ llâh
7. Cemâlün Ka‘besin ṭâ’if olur ise ḳuluñ **Hamdî**
Vişâl-i ‘iyde ḳurbânım şehâdet yâ Resûla’ llâh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Zebānuñ bülbül-i bāğ-ı belāğat yā Resūla' llāh
Dehānuñ verd-i güلزār-ı feşāhat yā Resūla' llāh
2. Hudā hulķ-ı 'azīm ihsān édüp zātuñ senā kıldı
Haķıķatde budur şān-ı risālet yā Resūla' llāh
3. Vücūduñ bā'ış-i icād-ı kevneyn oldı bī-şübhe
Anuñ-çün emriñe vācib iţā'at yā Resūla' llāh
4. Harāb-ender-harāb oldı göñül mülki firākuñla
N'ola kılsañ vişālüñle 'imāret yā Resūla' llāh
5. Fedā olsun rehüñde cān naşīb eyler ise Raḥmān
Mübārek ravza-i pāküñ ziyāret yā Resūla' llāh
6. Muķaddes rūḥuña bī-ḥad şalāt-ile selām olsun
Daḥı aşḥāb [ü] āliñe tamāmet yā Resūla' llāh
7. Hudā haķķı şefā'at dāmenin **Hamdī** kımaz elden
Egerçi başına kıpsa kıyāmet yā Resūla' llāh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Göñül maḥzūn u ḥayrān ḥasretüñle yā Resūla' llāh
Derūn mecrūḥ [u] sūzān fūrķatüñle yā Resūla' llāh
2. Dü çeşmi hūn-feşāndur dā'imā fikr ü ḥayālüñle
Sevindür eyle ḥandān vuşlatuñla yā Resūla' llāh
3. Zuhūruñ kā'ināta raḥmet oldı ey Şeh-i Levlāk
Cihān sīrāb her an ni'metüñle yā Resūla' llāh
4. Ne ḥāletdür cemālin keşf édüp bi'z-zāt kelām étdi
Şeb-i İsrā'da Sübhān ḥazretüñle yā Resūla' llāh
5. Nübüvvet taḥtı üzresün şeḥenşāh-ı risāletsin
Necātum eyle fermān şeḥkatüñle yā Resūla' llāh
6. Sen ol sultān-ı kevneynsün ki mişlüñ görmedi 'ālem
Vücūd[a] geldi ekvān ḥürmetüñle yā Resūla' llāh
7. Meded **Hamdī** kıluñ ḥadden füzūn cürm ü günāh étdi
Şefā'at eyle ihsān ümmetüñle yā Resūla' llāh

30 [12a]

31 [12b]

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Göñül şem‘-i ruḥuñ pervānesidür yā Resūla’ llāh
Rehūñde cān vērür pervā nesidür yā Resūla’ llāh
2. Derūnın āteş-i ‘aşk-ile sūzān étmeyen elbet
Caḥīm āteşlerine yanasıdur yā Resūla’ llāh
3. Derūnuñ feyz-i ḥikmetle pür étđi Ḥazret-i Mevlā
Kelāmuñ gūyiyā dürr dānesidür yā Resūla’ llāh
4. Eyā nūr-ı Ḥudā mişlūñ bulunmaz kā’ināt içre
Cenābuñ Bārī’ nūñ bir dānesidür yā Resūla’ llāh
5. Derūnum āteş-i fūrkatle sūzān olmada her dem
Taḥassürle göñül ğam-ḥānesidür yā Resūla’ llāh
6. N’ola ‘uşşāk-ı zāra luṭfédüp ‘arz-ı cemāl étseñ
Amān bī-çāre dil dīvānesidür yā Resūla’ llāh
7. Senüñ ‘aşkuñ şarābı cür‘asın nūş édeli **Ḥamdī**
Ezelden tā ebed mestānesidür yā Resūla’ llāh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Vücūduñ genc-i sırr-ı men ‘aref⁸⁰ dür yā Resūla’ llāh
Aña gencür olan şāh-ı Necef dür yā Resūla’ llāh
2. Cemālūñ nūrına nisbetle māh u encüm ü ḥürşīd
Zemīn üzre nişār olmış ḥazefdür yā Resūla’ llāh
3. Ḥudā şāniña niçe āyet inzāl étđi ez-cümle
Birisi āyet-i ‘ammā selef⁸¹ dür yā Resūla’ llāh
4. Reh-i ‘aşkuñda her kim vermez ise baş-ile cānı
Dirīĝ ol cāna beyhūde telefdür yā Resūla’ llāh
5. Muḥabbet gevheri gencīnesi oldıĝı-çün sīnem
‘Adūlar tīr-i ṭa‘nına hedefdür yā Resūla’ llāh
6. Bizi aşḥāb [u] evlāduñla ḥaşr éde Cenāb-ı Ḥaḳ
Ḥaḳīḳat her biri ni‘me’l-ḥalefdür yā Resūla’ llāh
7. Ḥudā iki cihānda rāzī olsun vālideynüñden
Vücūduñ gibi bir dürr şadefdür yā Resūla’ llāh

32 [12b]

33 [13a]

⁸⁰ Nefsini bilen Rabb’ini bilir.

⁸¹ Bu ibare, alındıĝı ayetin “Allah geçmiştekileri affetmiştir.” cümlesinde geçer. 5 Mâide 95

8. N'ola ger anlara cānın fedā étse uluñ **amdi**
Dü 'ālemde zihī ān u erefdür yā Resūla' llāh

34

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Cemālūñ nūrı mir'āt-ı hüdādur yā Resūla' llāh
Kelāmuñ vahy ü ilhām-ı Hudā'dur yā Resūla' llāh
2. Nübüvvet nūrıdur tenvīr éden 'ālemleri cümle
Başıret ehli yanında bedādur yā Resūla' llāh
3. Dem-i 'İsā egeri mürdeler zinde éder ammā
Senūñ enfāsuñ ervāa ıdādur yā Resūla' llāh
4. ehīd-i 'a için āmāde elbet cennet ü dīdār
Anuñ-ün yoluña cānlar fedādur yā Resūla' llāh
5. Dil-i ūrīdenūñ feryādına dād ét 'ināyet ıl
Gūlistān-ı cemālūñden cūdādur yā Resūla' llāh
6. Ne mümkün zāt-ı pākūñ vaf-ı tarīr eylesün hāme
Hemān 'acz eylemek hūsn-i edādur yā Resūla' llāh
7. Nie demdür dil-i bī-āre ümmīd-i efā' atle
Derūñde müstemend bir gedādur yā Resūla' llāh
8. Dem-i 'arz-ı taıyyetde uluñ bī-āre **amdi**' nūñ
Gözinden an aar kārı nidādur yā Resūla' llāh

35

NA'T-I ERİF

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Senūñ 'auñ amu derde devādur yā Resūla' llāh
Senūñ apuñda hācetler revādur yā Resūla' llāh
2. Seni tevīd éden diller aılır albinde gūller⁸²
Öter bāında būlbūller afādur yā Resūla' llāh
3. Senūñ yüzūñ gören gözler ne ay gözler ne yıldızlar
Nūruñla gee gūndüzler ziyādur yā Resūla' llāh⁸³
4. Ebū Bekir 'Ömer 'Omān getürdi ıd-ile īmān
'Aliyyū' l-Murtażā ol cān 'Alī'dür yā Resūla' llāh

34 [13a]

35 [12a]

1 b revādur: apıdur Y.

⁸² Bu mısradā vezin bozuktur.

⁸³ Bu mısradā zihaf vardır.

5. ‘Alîdür mü’ minlerüñ hâşı arşlanum démiş Hudâsı
Hasan ile Hüseyin’ üñ dedesi Muhammedü’ l-Muşta fâ’ dur yâ
Resûla’ llâh⁸⁴

36

N‘AT-İ ŞERİF

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Meded eyle bu derd-mende şefâ ‘at yâ Resûla’ llâh
Hâl-i perişânuma cürmüme ‘işyânuma kııl ‘inâyet yâ Resûla’ llâh
2. Bî-kesem bî-mecâlem hâl-i perişânuma kııl kerem
Meded eyle bu fakîri gedâya yâ Resûla’ llâh
3. Esîri bet nefs ahlâkum ‘inâyet eyle efendüm yâ Resûla’ llâh
Dem-be-dem hâl-i perişânuma cürmüme ‘işyânuma nihâyet yâ
Resûla’ llâh
4. **Muhtâr** kuluñ kaldı âvâre günâhı çok yüzi qara⁸⁵
Elbet umar senden çâre şefâ ‘at yâ Resûla’ llâh

37

NA‘T-I ŞERİF-İ HÂZİK EFENDİ

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Ser-â-ser olmuşam cürm ü kabâhat yâ Resûla’ llâh
Baña senden olur olsa ‘inâyet yâ Resûla’ llâh
2. O hizmetde senüñ emrünüle Rıdvan bir gulâmuñdur
Müsellemdür saña miftâh-ı cennet yâ Resûla’ llâh
3. Kerem eyle beni atma ırağa hâk-i pâyuñdan
Yerüm kııl zîr-i sancağ-ı siyâdet yâ Resûla’ llâh
4. Lisân-ı hâl ile her bir giyâh-ı hâk-i lahdümdür
Şefâ ‘at yâ Resûla’ llâh şefâ ‘at yâ Resûla’ llâh
5. Mezâkum hâdim-i lezzât-ile telh olduğu demde
Naşib eyle baña şehd-i şehâdet yâ Resûla’ llâh
6. Benüm gibi ‘uşâta ümmetüñden bî-ser ü pâya
Seni şâhib éden Mevlâ’ya minnet yâ Resûla’ llâh
7. Fakîrünüñ derd-mendüñ bir gedâ-yı müstemendüñdür
Kapuñda **Hâzık**-ı pür-cürm ü ‘illet yâ Resûla’ llâh

⁸⁴ Bu beyitte vezin bozuktur.

36 [12a]

⁸⁵ Bu mısradâ vezin bozuktur.

37 [13a]

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. apuńda bir gedā-yı bī-nevāyam yā Resūla' llāh
Velī ālūde-i cūrm ü aayam yā Resūla' llāh
2. Dirīġ étme kef[üm]den gūşe-i dāmān-ı ihsānuñ
Niçe yıldur apuńda āk-i pāyam yā Resūla' llāh
3. Güneh-kāram tehidür destüm ammā ^vān-ı lufuńdan
Ser-ā-pā ārzū-mend-i recāyam yā Resūla' llāh
4. Mişāl-i eşm-i kevkeb ārzū-yı āk-i pāyüñle
Nesīm-i luf-ile dīde-guşāyam yā Resūla' llāh
5. N'ola **Hāzık** mişāli eylesem feryād [ile] efġān
Esīr-i derd-i 'aşam mübtelāyam yā Resūla' llāh

NA'T-I ŞERİF-İ SİYĀHİ EFENDİ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Beni rāh-ı udā' ya ıl hidāyet yā Resūla' llāh
Ki sensin rehber-i rāh-ı selāmet yā Resūla' llāh
2. Benüm bir ġayrı kārüm yok zūnūbum lā-yu'add ancak
Seni taşdıķedür bende liķāyet yā Resūla' llāh
3. Senüñ ümmetlerüñde benden 'āşī bir ead yokdur
Vücūdum zenbine yok add ü ġāyet yā Resūla' llāh
4. aa vü cūrmümi bir vech-ile kābil degül işā
Ki yok bende ulūş üzre 'ibādet yā Resūla' llāh
5. Muırram ben ġarīķ-i bar-i 'işyān oldıġum her dem
Kerem ıl eyleme bizden şikāyet yā Resūla' llāh
6. Ne deñlü cūrm ü 'işyānum olursa Kūh-ı āf-āsā
Éder bir zerrece lufuñ ki fāyet yā Resūla' llāh
7. **Siyāhī** derd-mendüñ bāb-ı lufuńdan ba'īd étme
Gece gündüz umar senden şefā'at yā Resūla' llāh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Elā ey server-i şāh-ı velāyet yā Resūla' llāh
Baña rüz-ı kıyāmetde 'ināyet yā Resūla' llāh
2. Saña lāyık şalāt-ile selāmum yok-durur aşlā
Velākin cürmüme yokdur nihāyet yā Resūla' llāh
3. Dem-ā-dem zāt-ı pāk-i Hāzret-i Hāķ'dan niyāzum bu
Édem bir ravza-i pāküñ ziyāret yā Resūla' llāh
4. Dilüm bīdār olur her dem yanar pervāne-veş nāra
Beni kııl āb-ı vaşluñdan sıķāyet yā Resūla' llāh
5. **Siyāhī** cennete girmek ne mümkin rü-siyāh ile
Eger olmaz ise senden şefā 'at yā Resūla' llāh

NA'T-I ŞERİF-İ KENZİ EFENDİ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Meftāh-ı 'l-hüdā oldı hilā[l]üñ yā Resūla' llāh
Meşābīh-ü'd-dücā nūr-ı cemālüñ yā Resūla' llāh
2. Yazaldan ķalbüme hüsünñ kitābın Hāzret-i Mevlā
Beni mest eyledi fikr [ü] hayālüñ yā Resūla' llāh
3. Hābībā nār-ı fūrķatle ķuluñ **Kenzi** hārāb oldı
'İmāret eyledi 'iyd-i vişālüñ yā Resūla' llāh

KİT'A

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. 'Arab'da seyyidü'l-ķavme duķūl étdükde bir 'āşī
Mehālikden olur āzāde bī-şek yā Resūla' llāh
2. Sen ol sultān-ı kevneynsün bu mücrim ķākerüñ **Kenzi**
Huzūr-ı ravzaña geldi dahīlek yā Resūla' llāh

40 [13b]

41 [13b]

42 [13b]

NA‘T-I ŞERİF-İ RÂŞİD EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Naşīb ét ravza-i pākūñ ziyāret yā Resūla’ llāh
Süreyüm hākūñe rüy-ı mezellet yā Resūla’ llāh
2. Ezelden eyledüm çünki muhabbet ben saña dilden
Beni defterlü ümmet kııl ‘ināyet yā Resūla’ llāh
3. Uyandur āteş-i ‘aşkuñ bu dilde çün mezīd olsun
Fürüzāne ola gönüm tā kıyāmet yā Resūla’ llāh⁸⁶
4. Senüñ çün hāk-i dergāhuñ olupdur gözlere sürme
Keşide édene nūr-ı başiret yā Resūla’ llāh
5. Hemīşe vahy-i tenzīli édüp teblīg belāgatle
Durur yarın da cārīdür feşāhat yā Resūla’ llāh
6. Senüñ ism-i şerīfüñ ism-i tevḥīde olup terdīf
Menābirde olur vaşfuñ hitābet yā Resūla’ llāh
7. Cenāb-ı Hakk’a sen ‘āşık ezelden sen dahı ma‘şūk
Miyān-ı ‘āşık u ma‘şūk leṭāfet yā Resūla’ llāh
8. Yüzüm kara güneh-kāram huzūruñda yüzüm yokdur
Saña lāyık olan ancak kerāmet yā Resūla’ llāh
9. Şefī‘ ü’l-müznibīnsün sen şefā‘at mücrime oldı
Beni redd étme ferdā-yı kıyāmet yā Resūla’ llāh
10. Günāhum çoқdur ‘işyānum ‘ināyet eyle sultānum
Haṭā nisyan olur kıldan cināyet yā Resūla’ llāh
11. Huzūr-ı Hazret’e ihşār étsele hālüm olur düşvār⁸⁷
Su’āl étmezse Hakk fazlā işābet yā Resūla’ llāh
12. Kerem kānı meded eyle süreyim hāk-i pā yüzler
Kulıña [?] olur ḥimāyet yā Resūla’ llāh
13. Ziyāret etmek ister ravza-i pākūñ kuluñ **Rāşid**
Ümīdüm rüz-ı maḥşerde şefā‘at yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF-İ YETİM EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Kudümüñ başdığı hāki görem mi yā Resūla’ llāh
Aña rüy-ı siyāhımı sürem mi yā Resūla’ llāh

43 [14a]

⁸⁶ Bu mısra da zihaf vardır.

⁸⁷ Bu mısra da vezin bozuktur.

44 [14a]

2. Édem mi ol yolu seyrān kalam mı böyle ser-gerdān
Cemālūñ ‘iydine kurbān olam mı yā Resūla’ llāh
3. Yüzüm yok ‘arz-ı hācāta gözüm nāzırdur evkāta
Bu hāl-ile şefā‘ate érem mi yā Resūla’ llāh
4. Çün édesün beni sekrān kala bu gözlerüm hayrān
Şefā‘atden bu dem ihsān bulam mı yā Resūla’ llāh
5. **Yeṭīmī**’ yem yüzüm kara velākin ‘āşık-ı zāra
Elüm boş kendüm āvāre kalam mı yā Resūla’ llāh

45

NA‘T-I ŞERİF-İ NĀ‘İLĪ EFENDİ

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Göñül bīgānelerle āşinādur yā Resūla’ llāh
Der-i devlet-me’ābuñdan cüdādur yā Resūla’ llāh
2. Zer-i hūrşid-i maḥşer kuruşdur iksīr-i hākūñde
Reh-i ‘aşkuñda o kim hāk-i pādur yā Resūla’ llāh
3. Olan hādī şırāt-ı müstaķīme şer‘-i pākūñdür
Bu ‘ālem berzah-ı havf u recādur yā Resūla’ llāh
4. Ne deñlü **Nā‘ilī** şāyān-ı tertīb-i cezā olsa
Cenābuñdan şefā‘at mültecādur yā Resūla’ llāh

46

NA‘T-I ŞERİF-İ KENZİ MERḤŪM

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

1. ‘Āşıkam dīdāra geldüm yā Resūla’ llāh meded
Şādıkam sen yāre geldüm yā Resūla’ llāh meded
2. Şems-i zātuñ bu dili şeydā-yı mecnūn eyledi
Manşūram dīdāra geldüm yā Resūla’ llāh meded
3. On sekiz biñ ‘ālemūñ ḥüsñüñ gelivérđi şafā
Bülbülem gülzāra geldüm yā Resūla’ llāh meded
4. İns ü cīn cümle melā’ik zāt-ı pākūñ bendesi
Zikrini tekrāra geldüm yā Resūla’ llāh meded
5. Ğarqa-i ‘işyān tenezzül **Kenzi**[y]i maḥv eyledi
Sen ulu ḥünkāra geldüm yā Resūla’ llāh meded

45 [14a]

46 [14a]

NA‘T-I ŞERİF-İ KENZİ EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Düşelden derdiñe yoqdur kararum yā Resūla’ llāh
Değişdim ‘aşkuña dār u diyārım yā Resūla’ llāh
2. Görünmez ‘aynuma dār-ı fenānuñ bāğ [u] bōstānı
Senüñ vechüñi görmek gül-‘izārım yā Resūla’ llāh
3. Sevelden zār [u] ser-gerdān olup ‘aşkuñla ey Leylī
Seni cism içre cānumda ararım yā Resūla’ llāh
4. Geçürdi ‘ömrimi sevdā-yı hüsnuñ nār-ı fūrkatle
Benüm āh [u] enīndür bil güzārım yā Resūla’ llāh
5. Sana meftün olan ‘uşşāk-ile hem-rāh olup **Kenzī**
Fedā olsun yoluñda cümle varım yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF-İ NAHİFİ EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Bu gülşende hezār-ı bī-nevāyam yā Resūla’ llāh
Velī āzürde-i hār- ceḫāyam yā Resūla’ llāh
2. N’ola olsam revā cüyende-i dārū-yı ihsānuñ
Esīr-i derd-i ‘aşka mübtelāyam yā Resūla’ llāh
3. Nigāh-ı şefkatüñden ben ğarīb-i zār[ı] dūr étme
Yoluñda ben de kemter hāk-i pāyem yā Resūla’ llāh
4. Yüzüm yok ‘arz-ı hāle ‘arşa-ğāh-ı haşre varduğda
Güneh-kāram giriḫār-ı ceḫāyam yā Resūla’ llāh
5. Meded sendendür ey kār-ı şefā‘at bendeñe yoğsa
Huzūr-ı Hāk’da maḫcüb-ı haḫāyam yā Resūla’ llāh
6. Kerem kıllı lıḫ u ihsānuñla dil-şād eyle ben zārı
Nahīfīyem kapuñda bir gedāyam yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF-İ LUTFİ EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Şifā’-i derd-i dildür āsitānuñ yā Resūla’ llāh
Anuñ-çün Muşḫāḫ’dur nām [ü] şānuñ yā Resūla’ llāh

47 [14a]

48 [14b]

49 [14b]

2. Vücūduñ bā'is-i izhār-ı 'afv [ü] mağfiretdür hep
Sen olduñ menba'-ı luṭf [u] 'aṭadur yā Resūla' llāh
3. Cemī'-i enbiyādan hem mükerrem hem mufaẓẓalsun
Ḥabībīsün Cenāb-ı Kibriyā' nuñ yā Resūla' llāh
4. Sen ol 'Ankā-yı Kāf-ı 'arş-ı a'zam şānuñı bī-pervā⁸⁸
Senüñ bāğ-ı cināndan āşiyānuñ yā Resūla' llāh
5. Ğarīḳ-i baḥr-ı işyānam meded luṭf eyle **Luṭfī'** ye
Elim al ben ğarībūñ bī-nevānuñ yā Resūla' llāh

50

NA'T-I ŞERİF-İ RA'UFİ EFENDİ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Göñül 'aşkuñla ḥ'ār oldı şefā'at yā Resūla' llāh
Derūnum āh ile doldı şefā'at yā Resūla' llāh
2. Cihānı gözlerim görmez aḳar ḳanlı yaşum durmaz
Vişālūñe elim érmez şefā'at yā Resūla' llāh
3. Benüm kārum şaḳāvetdür saña lāyık şefā'atdür
Ḳapuñ baña 'ināyetdür şefā'at yā Resūla' llāh
4. Başumdan ma'şiyet aşdı firāḳuñ cāna erişdi
Bu cān ḳuşı saña uçdı şefā'at yā Resūla' llāh
5. **Ra'ufī'** ḳaldı āvāre günāhum çok yüzi ḳara
Yine senden olur çāre şefā'at yā Resūla' llāh

51

NA'T-I ŞERİF-İ ḤĀFİZ-I MERḤŪM

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ḳarīn-i bezm-i erbāb-ı hevāyam yā Resūla' llāh
Ḥarīm-i kūy-ı ḳurbuñda[n] cüdāyam yā Resūla' llāh
2. Ḥumār-ı ḥasretūñle dil ḥarāb-ender-ḥarāb oldı
Ki ben pervāne-i şem'-i veḫāyam yā Resūla' llāh
3. Yeter oldum yeter ğarḳ-āb-ı girdāb-ı yem-i hecrūñ
Ezelden Ḥazretūñle āşināyam yā Resūla' llāh
4. Vücūdum tīğ-ı 'aşkuñ-ile serüm çāk çāk olsun
Yoluñda **Ḥāfız'** am muḫliş gedāyam yā Resūla' llāh

⁸⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

50 [14b]

51 [15a]

NA‘T-I ŞERİF-İ ‘İZZİ-İ MERHŪM

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Hıyālũñ cānlara rāhat-fezādur yā Resūla’ llāh
Maḳālũñ dillere āb-ı beḳādur yā Resūla’ llāh
2. Senũñ şānuñda nāzil oldı *Sübḫāne’llezī esrā*
Şeb-i mi’rācuña bu iktifādır yā Resūla’ llāh
3. Maḳām-ı *Lī ma’allahda* şeh-i mesned-nişinsin sen
Ḳamudan ḳadr ile şānuñ ‘alādur yā Resūla’ llāh
4. Senũñ teşrīfüñ étdi āsumānuñ rütbesin ‘ālī
Vücüduñ mefḫar-ı zāt-ı Ḳudā’dur yā Resūla’ llāh
5. Kerem ét ‘**İzzī**-i zārı ḳapuñdan sürme luḫf eyle
Ḳapuñ çünki der-i raḫmet-serādur yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF-İ HÜDĀYİ MAḤMŪD EFENDİ

Hece Ölçüsü 7+7=14

1. Şadr-ı cem‘-i mürselīn sensũñ yā Resūla’ llāh
*Raḫmeten li’l-‘ālemīn*⁸⁹ sensin yā Resūla’ llāh
2. Nūruñ sirāc-ı Vehhāb ‘ālemler saña muḫtāc
Şāhib-i tāc-ı vehhāc sensin yā Resūla’ llāh
3. Āyīne-i Raḫmānī nūr-ı pāk-i Sübḫānī
Sırr-ı Seb‘a’l-meşānī sensin yā Resūla’ llāh
4. Şāhidũñ Leyl-i İsrā’ Sübḫāne’llezī esrā
Mazhar-ı nūr-ı esmā sensin yā Resūla’ llāh
5. Ey menba‘-ı luḫf [u] cūd yérũñ maḳām-ı Maḫmūd
Yaradılmışdan maḳşūd sensin yā Resūla’ llāh
6. Cānlar içinde cān[ān] ma‘den-i ‘ilm ü ‘irfān
Ceddüm hem pīrüm sulṫān sensin yā Resūla’ llāh
7. **Hüdāyī**’nũñ ümīdi hidāyetũñ ümīdi
Sensin yā Resūla’ llāh sensin yā Resūla’ llāh

52 [15a]

53 [15a]

⁸⁹ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

NA‘T-I ŞERİF-İ HÂLETİ-İ MERHÛM

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Bize eyle kıyâmetde şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
Çoma bizi melâletde şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
2. Dem-â-dem başda sevdâmuz gönülde hüd tesellâmuz
Budur senden temennâmuz şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
3. İllâhî Ka‘be hâkkı-çün Şafâ vü Merve hâkkı-çün
Dağı ol cilve hâkkı-çün şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
4. Fedâ olsun saña cānum teraḥḥum eyle sultānum
Beni sen vardur İmānum şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
5. Murādı **Hâletî**’nün bu kapuñdan olmaya ayru
Kıla müjgānını cārüb şefâ‘at yâ Resûla’ llâh

N‘AT-İ ŞERİF-İ ŞERİFÂ-YI MERHÛM

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Kemālün pertevdür kıble-gāhum yâ Resûla’ llâh
Devâyir ü teveccühde penāhum yâ Resûla’ llâh
2. O miḥrāba ne dem ki ‘ayn-ı ‘iydüñle nazar kılsam
Makām-ı kudş olur el-hâkk nigāhum yâ Resûla’ llâh
3. Ziyāret eylemek sultānumı bir kez naşīb olsa
Şanasın taht-ı ‘aşqa pādışāham yâ Resûla’ llâh
4. Meded eyle şefâ‘at derd-mendem sen ‘ināyet kııl
Ḥatā-ender-ḥatā çokdur günāhum yâ Resûla’ llâh
5. **Şerīfâ** ‘avn-i Hâk’ la ‘āzim-i semt-i Hicāz olsa
Maḳām-ı ‘adl olur ‘azmümde rāhum yâ Resûla’ llâh

VELEHÛ

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

1. Felekler ‘aşk [u] şevküñle dönerler yâ Resûla’ llâh
Kevākib şekl-i pervāne yanarlar yâ Resûla’ llâh
2. Zülāl-i vuşlatuñ ‘aşşanı[dur] bu bezm-i ‘ālemde
İçüp cām-ı şafâ-baḥş[ı] kanarlar yâ Resûla’ llâh

54 [15a]

55 [15a]

56 [15a]

3. O bezm-i haḳīkatde mecāza benzemez cāmi⁹⁰
Dil ü cāndan ricāline sunarlar yā Resūla' llāh
4. Göñülden na't-ı pāküñ vaşf u şānuñ-ile hem-demdür
O şevḳ-ile seni her dem añarlar yā Resūla' llāh
5. **Şerīfā** bendeyi server tut maḥrüb-ı 'aşḳuñdur⁹¹
Olanlar cezbede lā-büdd [?] yā Resūla' llāh
6. Beni gencīne-i fāzıl-ı Hudā'dan behre-yāb eyle
Şerār-ı āteş-i hecrüñle baḡrum kebāb étme

57

NA'T-I ŞERİF-İ HALİFE-İ MERḤŪM

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Elā ey cānumuñ cānı şefā'at yā Resūla' llāh
Nebīler şāh [u] sulṭānı şefā'at yā Resūla' llāh
2. Ḥabībü'l- 'ālemīn sensüñ imāmü'l- müttakīn sensüñ
Şefī'ü'l- müznibīn sensüñ şefā'at yā Resūla' llāh
3. Mükerrerrem müctebā sensüñ muṭahhar murtażā sensüñ
Göñüllere şifā sensüñ şefā'at yā Resūla' llāh
4. Ḥayālün göñlüme mihmān vişālün derdüme dermān
Bu cānum 'aşḳuñā ḳurbān şefā'at yā Resūla' llāh
5. Ḳamu 'ālem seni öger kemālün cümle şerḥ eyler
Seni vaşf édemez diller şefā'at yā Resūla' llāh
6. Dilerüm ki saña varam o gül yüzüñi [de] görem
Eşigüñe yüzüm sürem şefā'at yā Resūla' llāh
7. Günāhlarum ḥicāb oldı firākuñ key azāb oldı
Yanup baḡrum kebāb oldı şefā'at yā Resūla' llāh
8. Diyār-ı yār[ı] terk étdüm seni unuduben gitdüm
Çoḳ ḡrbet ihtiyār étdüm şefā'at yā Resūla' llāh⁹²
9. Ğarībem ḥöd ser-i gerdān firākuñ derd-ile giryān
Niçe bir çekeyim hicrān şefā'at yā Resūla' llāh
10. Yüzi ḳara güneḥ-kāram velākin 'āşıḳ-ı zāram
Şefā'at senden umaram şefā'at yā Resūla' llāh
11. Bu işyān deñizi taşdı bu bī-çāre yüzün düşdi
Hevālar leşkeri geldi şefā'at yā Resūla' llāh
12. Cismimden çıḳıcaḳ cānum keremüñden şaḳla İmānum
Dérem ey şāh [u] sulṭānum şefā'at yā Resūla' llāh

⁹⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

⁹¹ Bu mısradā vezin bozuktur.

57 [15b]

⁹² Bu mısradā vezin bozuktur.

12. İlähî dilerüm cennet bu ‘âşî kullara rahmet
Senüñ luţfuñ bize ni‘met şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
13. Bu **Halîfe** karavaşı aķar durmaz gözüm yaşı
Oñulmaz baġrumuñ başı şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
14. Umarum okuyanlardan du‘âlar ola anlardan
Dirîġ eyleme anlardan şefâ‘at yâ Resûla’ llâh

58

KİT‘A

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Günâhum çok işüm her dem keseldür yâ Resûla’ llâh
Velâkin ‘afvuña nisbet ekaldür yâ Resûla’ llâh
2. Niyâzî ‘arz-ı hâcâtum rü’yet-i ‘arz-ı cemâlinden⁹³
‘İnâyet buyurulursa maħaldür yâ Resûla’ llâh

59

NA‘T-I ŞERİF-İ NAĤİFİ EFENDİ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Şu‘â-ı pertev-i şems-i hüdâsun yâ Resûla’ llâh
Hidâyet şem‘isün nür-ı Hudâ’sun yâ Resûla’ llâh
2. Şeref-yâb oldı mihrâb-ı risâlet zât-ı pāküñ[I]e
Cemî‘-i enbiyâya muķtedâsun yâ Resûla’ llâh
3. Dil-i nâlânnum eyle himmetüñle bülbül-i şeydâ
Gül-i gülşen-serâ-yı pür-şafâsun yâ Resûla’ llâh
4. ‘Aceb mi el [a]çaram luţfuña ihsânuña dâ’im
Şeh-i gencîne-ârâ-yı ‘atâsun yâ Resûla’ llâh
5. Şifâ-yı şadr-ı ‘işyândur ümîd-i himmet ü luţfuñ
Dil-i bîmârıma maħzâ devâsun yâ Resûla’ llâh
6. Bulur der-pîş edenler şer‘-i pāküñ râh-ı maķşûdı
Tarîķ-i Ĥaķ’da şem‘-i rüşenâsun yâ Resûla’ llâh
7. **NaĤîfî** bendeñe eyle şefâ‘at rüz-ı maķşerde
Ĥuzûr-ı Ĥaķ’da maķbül-ı recâsun yâ Resûla’ llâh

58 [15b]

⁹³ Bu mısradâ vezin bozuktur.

59 [16a]

VELEHÜ EYŻAN

Hece Vezni 10+10=20'li

1. Sensin evc-i risāletüñ mähı cān fedā saña yā Resūla'llāh
Sensin ümmetlerüñ şehenşāhı cān fedā saña yā Resūla'llāh
2. Ğonca-i gülşen-i şafā sensin gevher-i baħr-i ıřtıfā sensin
Cümle maħlūka pıřvā sensin cān fedā saña yā Resūla'llāh
3. Ten-i zerdüm nizār-ı ħasretdür sīne-i şad çāk tıĝ-ı fūrķatdür
Dil giriftār-ı dām-ı ħayretdür cān fedā saña yā Resūla'llāh
4. Derd-i 'aşķuñla dil helāk olsun sīne ħasretle sīne-çāk olsun
Cümle varum yoluñda ħāk olsun cān fedā saña yā Resūla'llāh
5. Bir nigāh eyle cān-ı bīmāra eyle luřfuñla derdüme çāre
Kıl şefā 'at **Naħıfı**-i zāra cān fedā saña yā Resūla'llāh

VELEHÜ EYŻAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Olup püyān-ı şahrā-yı tevekkül yā Resūla'llāh
Ğamuñla eyledüm terk-i tecemmül yā Resūla'llāh
2. Şafā-yı 'ıyd-i vaşluñla olurlar şādumān elbet
Édenler miħnet-i hecre taħammül yā Resūla'llāh
3. Éderdüm maĝz-ı cānı pış-ı ħān-ı tu'me-i minnet
Hümā-yı 'aşķuñ étseydi tenezzül yā Resūla'llāh
4. Murādum intisāb-ı dergeh-i devlet-me'abuñdur
Édüp evşāf-ı pāküñle tevessül yā Resūla'llāh
5. **Naħıfı**-veş yine biñde birin iħşāya ħudret yoķ
Ne deñlü eylesem vaşfuñ te'emmül yā Resūla'llāh

NA'T-I ŞERİF-İ SULTĀN MUŞTAFĀ ĤALİFE-İ MÜCTEBĀ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Hevā-yı nefse cānum mübtelādur yā Resūla'llāh
İşüm hep cümle cürm [ile] ħaťādur yā Resūla'llāh
2. Senüñ sünnetlerüñden biñde birin étmedüm icrā
Baña her ne cezā olsa sezādur yā Resūla'llāh

60 [16a]

61 [16a]

62 [16a]

3. ‘Aceb mi bülbül-i dil deşt-i hasretde figân étse
Cemâlûñ gülsitânından cüdâdur yâ Resûla’ llâh
4. Sen ol sultân-ı ‘âlî-rütbe-i taht-ı risâletsin
Ûdümün olsa ‘arş üzre revâdur yâ Resûla’ llâh
5. Kerem kııl cürmüme eyle şefâ‘at rûz-ı maşşerde
Kelâmuñ cümle maqbûl-i Hudâ’dur yâ Resûla’ llâh
6. Yüzin ferş eyleyenlerden der-i devlet-me’abuñla
Biri de ümmetüñden **Muştafa**’dur yâ Resûla’ llâh

63

NA‘T-I ŞERİF-İ REFİKİ EFENDİ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Vücuduñdur meh-i burc-ı sa‘âdet yâ Resûla’ llâh
Derüñdür ‘âleme bâb-ı hidâyet yâ Resûla’ llâh
2. ‘Ağâ-bağş-ı güneş-kârân-ı ümmetsün şefâ‘at kııl
Hağama gerçi kim yokdur nihâyet yâ Resûla’ llâh
3. Ricâm oldur ki iksîr-i şefâ‘atle mis-i cürmüm
Zer-i hâliş ola rûz-ı kıyâmet yâ Resûla’ llâh
4. Beni şâyeste-i âlâm-ı maşşer görme sultânım
Mürüvvet kânısuñ eyle şehâvet yâ Resûla’ llâh
5. ‘Alâdur kadriñi a‘lâ bilürler cümle-i maşşer
Şefâ‘at yâ Habîba’ llâh şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
6. Zülâ-i luğfuña irgür **Refik**’ün hasteñi luğfét
Derünin yakmasun tâb-ı nedâmet yâ Resûla’ llâh

64

VELEHÜ EYŻAN

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Vücuduñ rahmet-i ‘âlem cemâlüñdür meh-i tâbân
Ricâ-mendem kerem eyle şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
2. Beni redd étme luğfuñdan koma hem zâr u ser-gerdân
Ricâ-mendem kerem eyle şefâ‘at yâ Resûla’ llâh
3. Nevâl-i şefkatüñden behre-yâb eyle dil-i zârı
‘Ağâña istinâd édüp hemân dâ’im hağâ kârı
4. Fedâ étdüm yoluñda baş-ile cân u kamu varı
Ricâ-mendem kerem eyle şefâ‘at yâ Resûla’ llâh

63 [16b]

64 [16b]

4 étdüm : étmedüm Y.

5. Ğubār-ı rāhuñı kuḥl-i ‘uyūn étsem efendüm āh
Şefā‘at-ḥ^vāh olur dā’im cenābuñdan dil-i gümrāh
6. Esīr-i derd-i ‘iṣyānam ḥaṭādur kār-ı dil her gāh
Ricā-mendem kerem eyle şefā‘at yā Resūla’ llāh
7. Günāh édüp **Refīk**-āsā unuttum ‘ahd [ü] peymānı
Ma‘āşidür sezā eden ‘azāb-ı dūzaḥa cānı
8. Çü sensin ma‘den-i şefkat vücūduñdur seḥā kāmı
Ricā-mendem kerem eyle şefā‘at yā Resūla’ llāh

65

TAḤSĪM

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Cemālūñ bezme bir şem‘-i hidāyet yā Resūla’ llāh
Vişālūñ ‘aşıḳ-ı zāra kifāyet yā Resūla’ llāh
2. Bu cürm-i bī-‘adedle rişte-i ümmīdi kaṭ‘ étmem
Der-i iḥsānuña geldüm şefā‘at yā Resūla’ llāh

66

ḲİT‘A

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Fedā olsun saña ābā vü ceddüm yā Resūla’ llāh
Dü-tā olsun reh-i ‘aşḳuñla ḳaddüm yā Resūla’ llāh
2. Senüñ meddāḥuñ ey maḥbūb-i ‘izzet Ḥazret-i Bārī
Seni medḥ ü şenā étmek ne ḥaddüm yā Resūla’ llāh

67

NA‘T-I ŞERĪF-İ ŞĀKİR EFENDİ

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Göñül ḥ^vāhiş-ger-i kūy-ı ḥaṭādur yā Resūla’ llāh
Tekāpū kerde-i rāh-ı hevādur yā Resūla’ llāh
2. Olaydı murğ-ı cānum ‘andelīb-i gülşen-i tevḥīd
Esīr-i dām-ı ḥubb-ı māsivādur yā Resūla’ llāh
3. Olan ruḥ-sūde oldı mālik-i iksīr-i emniyyet
Ğubār-ı āsitānuñ kīmyādur yā Resūla’ llāh
4. Olur ḥādī şirāṭ-ı müstaḳīme ehl-i ‘iṣyānı
Çerāğ-ı şer‘-i pākūñ reh-nümādur yā Resūla’ llāh

7a Refīk-āsā : Refīkī-āsā Y.

65 [16b]

66 [16b]

67 [17b]

5. Şefâ‘at kün be-ḥaḳḳ-ı Ḥazret-i Ḥaḳ ‘abd-i Şâkir râ
Çü kâruñ ‘âleme luṭf u ‘aṭâdur yâ Resûla’ llâh

68

NA‘T-I ŞERİF-İ NAZİM EFENDİ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Girândur çeşm-i dilde ḥ^vâb-ı ğaflet yâ Resûla’ llâh
Meger bîdâr éde şubḥ-ı hidâyet yâ Resûla’ llâh
2. Derûnum şu‘le-rîz étدی ser-â-ser âteş-i işyân
Meger iṭfâ éde eşk-i nedâmet yâ Resûla’ llâh
3. N’ola bâr-ı girân-ı ma‘şiyet ḳaddüm dü-tâ étse
Getürmez ḥâşılı dağ olsa ṭâḳat yâ Resûla’ llâh
4. Ümîdüm ol olam âzâde bîm [ü] hevl-i maḥşerden
Éderseñ maẓhar-ı ‘ayn-ı ‘inâyet yâ Resûla’ llâh
5. Muṭabba‘ yâdigâr-ı da‘vetüñdür ‘âlem [ü] âdem
Müsellemdür saña emr-i risâlet yâ Resûla’ llâh
6. Ḳabûl eyle meded derd ile maḥrûm étme sultânüm
Ġarîbüñdür senüñ bî-çâre ümmet yâ Resûla’ llâh
7. Benüm de ḥâlüme raḥm eyle hengâm-ı şefâ‘atde
‘Uşât-ı ümmete rûz-ı ḳıyâmet yâ Resûla’ llâh
8. Güneh-kâram güneh-kâram güneh-kâram **Naẓîm-âsâ**
Şefâ‘at ḳıl şefâ‘at ḳıl şefâ‘at yâ Resûla’ llâh

69

VELEHÜ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Reh-i ‘aşḳuñda bî-şabr u şekîbem yâ Resûla’ llâh
Seni her kim severe ben raḳîbem yâ Resûla’ llâh
2. Gözüm eşk-ile mâl-â-mâl gönülüm ‘aşḳ-ile memlû
Ba‘îdem şüreten ma‘nen ḳarîbem yâ Resûla’ llâh
3. Debistân-ı ḥaḳîḳatde olup şâkird-i nâ-ḳâbil
Velî fenn-i mecâzîde edîbem yâ Resûla’ llâh
4. Rızâda zühd ü taḳvâda hemân levḥ-i derûn yara
Ḥaṭâda şafḥa-i pür-naḳş u [?] yâ Resûla’ llâh
5. Ḳarîñ eyle gül-i gûş-ı ḳabûle nâle-i şevḳum
Riyâz-ı midḥatüñde ‘andelîbem yâ Resûla’ llâh

68 [17b]

4 a ol : oldur Y

8 b şefâ‘at : şefâ‘at ḳıl Y

69 [17b]

6. Revādur t̄ali' ümde devlet-i evşāfuñ el vērse
Felekde maẓhar-ı keff-i [?] yā Resūla' llāh
7. N'ola şerh éyledükçe vaşfuñı cezb-i kulüb étsem
Senüñ bīmāruñ olmuşken tabībem yā Resūla' llāh
8. **Nazīm**-āsā olup şirīn-mezāk-ı lezzet-i na'tuñ
Zebānum mā'il-i şehd ü zebībem yā Resūla' llāh

70

NA'T-I ŞERİF-İ FETHİ EFENDİ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Cemālün pertev-i nūr-ı Hudā'dur yā Resūla' llāh
Kelāmuñ cümle vahy-i kibriyādur yā Resūla' llāh
2. Ra'ūf hem [de] Raḥīm ile müsem mā oldı çün zātuñ
Şefā'at eylemek saña sezādur yā Resūla' llāh
3. Zülāl-i rü'yete 'aşān olup yandum ḥarāretten
İçür cām-ı vişālünden şifādur yā Resūla' llāh
4. Ğubār-ı ḥāk-i pāyuñı 'abīr-i cānum étsem āh
Qabūl eyle efendüm pek 'aṭādur yā Resūla' llāh
5. Vücūduñ 'ālemīne rahmet iken niçe redd olsun
Ümīdüm ḥazretüñden bir ricādur yā Resūla' llāh
6. Yoluñda ḥaylī demidür sürinür sālīk-i **Fethī**⁹⁴
Esirge kuluñ olsun bī-riyādur yā Resūla' llāh

71

NA'T-I ŞERİF-İ 'ĀRİFİ EFENDİ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Cemālün kıble-gāh-ı 'āşīkāndur yā Resūla' llāh
Ser-i küyuñ meṭāf-ı kudsiyādur yā Resūla' llāh
2. Felekde şemsi tevķīf eyledüñ ednā işāretle
Senüñ her mu'cizüñ günden 'iyāndur yā Resūla' llāh
3. Uşāta va'd-i luṭfuñ bende icrā eyle sulṭānum
Bu işāretle a'dāyı inandur yā Resūla' llāh
4. 'İnāyet kıl baña Allāh içün naqd-i şefā'atle
Faķīrüñ ḥāli zīrā pek yamandur yā Resūla' llāh
5. Bu der-i miḥnet içre gerçi müşkildür emīn olmaķ
Der-i luṭfuñ baña dārü'l-emāndur yā Resūla' llāh

70 [17b]

⁹⁴ Bu mısra da zihaf vardır.

71 [17b]

6. Yeter bu hānkāh-ı ğaflet içre ser-gerdān olsun⁹⁵
Ġarībūñ ‘**Ārif**’i luṭf [ét] uyandır yā Resūla’ llāh

72

NA‘T-I ŞERİF-İ ŞERİF HĀFİZ-I MERHŪM

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Cemī‘ ‘iṣyāna ğarḳ-ābam ‘ināyet yā Resūla’ llāh
Cünün-ı rāh-ı Mevlā’yam delālet yā Resūla’ llāh
2. Bu girdāb-ı ḳalāletden ḫalāşa çāre yok illā
Meger kim érişe bād-ı hidāyet yā Resūla’ llāh
3. Saña lāyık ṣalāt-ile ṣelāma iḳtidārum yok
Velī var rāh-ı ‘aşḳuñda ṣalābet yā Resūla’ llāh
4. Vücūduñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*⁹⁶ oldıysa ğam çekmem
Ümīdüm bu ki dūzaḫdan selāmet yā Resūla’ llāh
5. Seni şıḳ u şafā ile seven ‘aşḳıların cānā
Dü ‘ālemde bulısardur sa‘ādet yā Resūla’ llāh
6. Eger sen şāhib olmazsañ baña maḫşerde vāveylā
Huşuṣā var serümde bu ‘alāmet yā Resūla’ llāh
7. **Şerīf Hāfız** gire mi cennete rūy-ı siyāh-ile
Ne mümkin olmaya senden ṣefā‘at yā Resūla’ llāh

73

NA‘T-I ŞERİF-İ HĀFİZ-I MERHŪM

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Göñül pervāne-i bezm-i viṣālūñ yā Resūla’ llāh
Lisānum bülbül-i bāğ-ı cemālūñ yā Resūla’ llāh
2. Hemīşe şahn-ı mir’āt-ı nigāhumda hüveydādur
Cemālūñ şāhid-i naḳş-ı ḫayālūñ yā Resūla’ llāh
3. Şafā-baḫş-ı ḫarīm-i ḫāne-i endişem olmışdur
Ziyā-i nūr-ı vech-i bī-mişālūñ yā Resūla’ llāh
4. Zülāl-i ‘afvuña ben ḫasteye luṭf eyle seyrān ét
Derūnum yaḳmasun tāb-ı celālūñ yā Resūla’ llāh
5. Ḳapuña intisāb édüp ṣefā‘at ilticā eyler
Faḳīrūñ **Hāfız**-ı şermende-ḫālūñ yā Resūla’ llāh

⁹⁵ Bu mısra da vezin bozuktur.

72 [17b]

⁹⁶ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

73 [17b]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Mey-i 'aşkuñla ser-mest [ü] harābam yā Resūla' llāh
Dem-ā-dem nār-ı şevkuñla kebābam yā Resūla' llāh
2. N'ola üftādeyi bir kerre pāmāl-i nigāh etseñ
Ser-i küyuñda bir kemter türābam yā Resūla' llāh
3. Kerem kı l hātır-ı maḥzūnumı luṭfuñla şādān ét
Ġamuñla tā be-key pür-ıztırābam yā Resūla' llāh
4. Derūnum feyz-i bāb ét çeşme-sār-ı āb-ı vaşluñdan
Teb-i hicrānuña pür-süz-ı nābam yā Resūla' llāh
5. Der-i devlet-medāruñdan beni redd étme sultānum
Ġarībem **Hāfiz**'am ḥasret-me'ābam yā Resūla' llāh

NA'T-I ŞERİF-İ MAḤVİ EFENDİ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Derd-mendem mücrimem dermāna geldüm yā Resül
Sā'ilem muḥtācuñam iḥsāna geldüm yā Resül
2. Ka'be-i vaşluñ yolında sa'y édüp düşdüm ğarīb
Ġayrı nem var cānumı ḳurbāna geldüm yā Resül
3. İntisāb-ı zāt-ı pāküñ 'afv-ı cürme çün sebep
Āsitān-ı raḥmetüñ Raḥmān'a geldüm yā Resül
4. Étme **Maḥvī** bendeñi redd ey şe fā'at menba'ı
Sen gibi iḥsān[ı] çok sultāna geldüm yā Resül
5. Varluğum zenbin bıraḳdum kenz-i raḥmet bulma ğa
Baş açık yalın ayak dīvāna geldüm yā Resül

NA'T-I ŞERİF-İ DERVİŞ-İ MERḤŪM

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Senüñ 'aşkuñ ḳamu derde devādur yā Resūla' llāh
Senüñ yanuñda ḥācetler revādur yā Resūla' llāh
2. Ay u güneş ḳamu yıldız seni gözler géce gündüz
Senüñ sözüñden ö[z]ge söz ḥaṭādur yā Resūla' llāh

74 [17b]

75 [17b] Bu şiirin redifi yazmada “yā Resūla' llāh” şeklindedir.

76 [18a]

3. Yüzüñden şād olur kullar derüñden açılır güller
Senüñle dertli göñüller cilādur yā Resūla' llāh
4. Meded senden umar cānlar éderler saña efgānlar
Senüñ yanuñda sultānlar gedādur yā Resūla' llāh
5. **Derviş**dir bunu söyleyen muħabbet baħrın boylayan
Senüñ medħüñi eyleyen Ĥudā'dur yā Resūla' llāh

77

NA'T-I ŞERİF-İ RİZĀ'Ī ĶUDDİSE SIRRUHU

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Niçe beñzer kařuñ resm-i hilāle yā Resūla' llāh
Per-i zıll-ı hümā gelmez miřāle yā Resūla' llāh
2. Cemāl-i bā-kemāl-i 'arızuñ fikriyle gülşende
Gelür reng-i deger çekerek ele yā Resūla' llāh
3. Seħerler şebnem-i feyz-āver-i güftār-ı evřāfuñ
Tarāvet-baħř olur bāğ-ı ĥayāle yā Resūla' llāh
4. Beyāz étse süvār-ı nuř umı kil-k-i süħan-perver
Olur her bir kelāmum bir risāle yā Resūla' llāh
5. Dururken lezzet-i güftār-ı evřāfuñ dehānumda
Göñül meyl eylemez reř-i zülāle yā Resūla' llāh
6. Bahār-ı ravza-gāh-ı āsitānuñ intizārıyla
Éder dil bülbüli feryād u nāle yā Resūla' llāh
7. Ĥumār-ālüdegān-ı řubħ-ı vaşla sākī-i meh-rü⁹⁷
Dutar destinde bir zerrīn piyāle yā Resūla' llāh
8. řebāb eyyāmı geçdi tekye-i ġaflet[d]e pīr oldum
Budur āh u enīnum māh u sāle yā Resūla' llāh
9. Beni *el-fakru fahrī*⁹⁸ süfresinden mühre-dār itdüñ
Nevālem eyleme ġayra ĥavāle yā Resūla' llāh
10. Hezārān ĥamd u minnet rāzıyam *naħnü ĥasemnā*⁹⁹dan
Giriftār olmadum zell-i su'āle yā Resūla' llāh
11. Zimām-ı 'azmümi ser-menzi-i mařlūba 'ařfeyle
Semend-i himmetüm étme imāle yā Resūla' llāh
12. Beni aķrān içinde nā'il-i kaşr-ı merām étdüñ
Verā-yı mařlaba eyle ināle yā Resūla' llāh

77 [18a]

⁹⁷ Bu mısradā zihaf vardır.

⁹⁸ Hadis-i şerif: "Fakirlik benim övüncümdür."

⁹⁹ Bu ibare Zuhruf Suresi'nden alınmış olup ilgili kısımın meali şöyledir: "Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık." 43 Zuhruf 32

13. Ğaraz nımeyn nigāh-ı merħametdür ħāk-i pāyuñdan
Der-i vālā-cenāba ‘arz-ı ħāle yā Resūla’ llāh
14. Menāzil kaçatı fī lemħi’l-başar mümkin iken zāhid
Édermiş mümkinātı istiħāle yā Resūla’ llāh
15. Burāk-ı himmetüñ tayy étدی ez-mescid ile’l-aķşā
Érişdüñ Leyle-i İsrā Cemāl’e yā Resūla’ llāh
16. Bulursam dest-res iksīr-i ħāk-i pāk-i dergāha
‘Aceb ruħşat olur mı iktiħāle yā Resūla’ llāh
17. Olur güm-geşte-i şahrā-yı ħayret şaħş-ı bī-rehber
Bu vādide düşer rāh-ı đalāle yā Resūla’ llāh
18. Dil-i şeydā bu deñlü bī-ķarār olmazdı ammā kim
Sebeb kāküllerüñdür iħtilāle yā Resūla’ llāh
19. ‘İnāyet şānuña maħşüşdur luţfuñla şād eyle
Mecālüm yoķdur endüh u melāle yā Resūla’ llāh
20. Cemālün nūrıdur maţlüb olan şems-i celālünden
Niçe tākāt gelür maħz-ı celāle yā Resūla’ llāh
21. Çemende dāğ-ber-dil renk alur ruħşār-ı ālünden
Kızarmış āteş-i ħasretle lāle yā Resūla’ llāh
22. Meveddet kīsesinde var iken sermāye-i cūduñ
Tenezzül eylemem māl ü menāle yā Resūla’ llāh
23. Nişār olsun le’ālī-i taħıyyāt-ı dürer-bārum
Der-i peyğamber-i nīkū-ħişāle yā Resūla’ llāh
24. Mezālīķden maşūn eyle ħıyābān-ı ta’alluķda
Sivā fikriyle düşdüm iştiğāle yā Resūla’ llāh
25. Refīķ eyle hidāyet kevkebin ef’āl-i esmāda
Düşürme varṭa-gāh-ı infi’āle yā Resūla’ llāh
26. Tehī éyle muħabbet düşımı bār-ı ‘alāyıķdan
Beni sevķ étme rāh-ı iħtimāle yā Resūla’ llāh
27. ‘Uşāt-ı ümmeti güm-rāh-ı bed-nām éylemez āħır
Ṭarīkat şāh-rāhı lā-muħāle yā Resūla’ llāh
28. İcābet ħücesinde şem’-i cem’-ārā-yı müştākān
Müheyyādur *erihñā yā Bilāl*¹⁰⁰ e yā Resūla’ llāh
29. Hemīşe ‘ayn-ı ħāl ét fikr-i bikrüm zıkr [ü] fikründe
Müşebbetdür lisānum irtiħāle yā Resūla’ llāh
30. Miyān-ı rest-gārān-ı mu’āħāt-ı ma’ārifde
Giriftār éyleme ‘aķlum ‘iķāle yā Resūla’ llāh
31. Kuşurum bā’iş-i tekmił-i dergāh-ı reşād eyle
Kamu noķşānumı şarf ét kemāle yā Resūla’ llāh

¹⁰⁰ “Ey Bilal! Bizi ferahlat.”

32. Ne deñlü nā-tüvān olsam melāz u melce'em sensin
Himāyet 'ādetüñdür bī-mecāle yā Resūla'llāh
33. Nidā-yı *kellimīnī yā Humeyrā*¹⁰¹ rüz u şeb hālā
'Aceb hālet vérür erbāb-ı hāle yā Resūla'llāh
34. Nihāl-i vāridāt-ı sırr-ı vaḥdet her kelāmuñda
Gelür bī-nuṭḡ-ı hālūñ ḡīl ü ḡāle yā Resūla'llāh
35. Fenā bāzārına gelmekde sūdum naḡd-i 'aşḡuñdur
Eger şarf-ı niḡāh étsem me'āle yā Resūla'llāh
36. **Rızā** deryūze eyler bir gedādur bāb-ı cūduñda
U[ma]r ḡ^vān-ı girāmīden nevāle yā Resūla'llāh
37. Ne deñlü hem sem-i ma'sıyyet-ile ḡaste-ḡāl olsam
Şefā'at nūş-ı dārūdur vebāle yā Resūla'llāh
38. Bedel étmiş ḡazā-yı mā-sebaḡ ḡufrāna 'işyānum
Ne mümkindür bu abdālı iḡāle yā Resūla'llāh

78

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. 'İzāruñ rü-nümādur yāsemende yā Resūla'llāh
Hüveydā ḡāmetüñ serv-i çemende yā Resūla'llāh
2. Dür-i dendānuñı vaş'éyleyen dürc-i dehānuñda
Nazīrūñ görmemişdür 'adende yā Resūla'llāh
3. Meşāmum 'ıtırşādur nefḡa-i bād-ı vişālūñle¹⁰²
Muḡarrer būy-ı Raḡmānī Yemen'de yā Resūla'llāh
4. Cemālūñ māhına revnaḡ véren mihr-i celālūñdür
Nühüfte zevḡ-ı ḡam gülde dikende yā Resūla'llāh
5. Başumla tāc u rif'at ḡil'at u irşād düşüre
Velī şāh éyledüñ mülk-i süḡanda yā Resūla'llāh
6. Beni dil-ḡaste-i hicrān éden ḡayd-ı vücūdumdur
'İnāyet eyle 'abd-i müstemende yā Resūla'llāh
7. **Rızā** ḡalvet-nişīn encümende ḡubb-ı zātuñla
Kerem senden añā seyr-i vaṡanda yā Resūla'llāh

¹⁰¹ "Ey Ayşe! Benimle konuş."

78 [18a]

¹⁰² Bu mısırda vezin bozuktur.

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Yüzüñdür maṭla'-i nūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
Çapuñ toprağıdır Ṭūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
2. Hüveydā kuḥl-i mā zāga 'l-başar'¹⁰³ nūr-ı cebinüñde
Saña maḥşuş destür-ı tecellī yā Resūla' llāh
3. Olur āmed şüd envār-ı mu'ammer hayālünle
Di-i dīvāne ma'mūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
4. Ene'l-Ḥaḫḫ zülfine berdār olur ser-cümle maḥbübān
Zuhūr éylerse Maşşūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
5. Müzeyyen ziver-i meşşāta-i nūr-ı cemālünden
'Arūs-ı ḥacle-i sūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
6. Mükahhal çeşminün nūr-ı siyāhundan alur vāye
Siyeh gīsū-yı deycūr-ı tecellī yā Resūla' llāh
7. **Rızā** firdevs-i gülzār u vişālün iştıyākıyla
Olur her laḫza mesrūr-ı tecellī yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Vücūduñ minber-i vuşlat ḥaṭibi yā Resūla' llāh
Nebīler şıñfinuñ sensin naḫibi yā Resūla' llāh
2. Şifā-sāz-ı ezel zāt-ı şerīfün éylemiş āhir
Bu ḥāne-i 'aşkuñ ṭabibi yā Resūla' llāh
3. Cemāl-i bā-kemālün gördiler a'yān-ı keşretde
Olanlar dest-i irşādın mübini yā Resūla' llāh
4. Le-'ömrük taḫt-gāhında vücūd-ı maḫz-ı cūduñdur
Cenāb-ı Ḥazret-i Ḥaḫḫuñ ḥabibi yā Resūla' llāh
5. Benüm bī-şabr u ārām oldıgum ma'lüm-ı devletdür
Muṭayyeb éyle 'abd-i nā-şekibi yā Resūla' llāh
6. Der-i devlet-serāy-ı 'āṭifedür maḫşad aḫşā
Benem rāh-ı ṭalebde bir ğarībī yā Resūla' llāh

79 [18a]

¹⁰³ Bu ibare Necm Suresi'nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (onu) aşmadı.” 53 Necm 17

80 [18b]

7. Nevā-sāz-ı nihāl-i merğ-zār-ı na‘t-i bākildür
Bu gül-zārın **Rızā** ‘andelībi yā Resūla’ llāh

81

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Senüñdür feyz-i te’şīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
Saña mahşüş ta’bīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
2. Ne mümkin dest-i ‘ulyā-yı kerāmetden ola mehcūr
İnāyet-kerde-i pīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
3. Dil-i mecrūh-ı ‘uşşāka nemek-dān-ı şefā‘atden
Şifādur hūsn ü tedbīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
4. Lisān-ı rest-gārān-ı hāqāyıkdan rivāyetdür
Hafī luţfuñda tefsīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
5. Muḥallādur ser-i teslīm-i aşhāb-ı irādetde
Nukūş-ı levḫ-i taqdīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
6. Zebān-ı hāl-ile ehl-i dile cümle-i eşyā
Éder her laḫza taqdīr-i tesellī yā Resūla’ llāh
7. **Rızā**’nuñ sikke-i ‘irfānını hāliş ‘ıyān éyle
Zer-i iḫlāş-ı iksīr-i tesellī yā Resūla’ llāh

82

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Mu‘allā éyleyen beytü’l-ḫarāmı yā Resūla’ llāh
Beni kıldı o miḫrābuñ imāmı yā Resūla’ llāh
2. Sipih-r-i āferīnişte cebīn-i nāzenīnüñdür
Melāḫat burcunun māḫ-ı tamāmı yā Resūla’ llāh
3. Gelür şehir-i dile her laḫza iḫlīm-i cinānuñdur
Peyām-ı peyk-i mihmān-ı kirāmı yā Resūla’ llāh
4. Bu kaşr-ı çār-tāḫ şeş-cihātuñ taḫt-gāhunda
Vücūduñdur nizām ü intizāmı yā Resūla’ llāh
5. Barup Ka‘be’ye meyl étmez şarāb-ı nāb-ı selsāle
Éden mīzāb-ı raḫmetde maḫāmı yā Resūla’ llāh
6. Selāmet-yāb olur [?]-yı firdevs-i vişālūñden
Penāh-gāh éyleyen bābü’s-selāmı yā Resūla’ llāh

81 [18b]

82 [18b]

7. Bu vaşf-ı cān-fezā şubḥ u mesā verd-i zebāñumdur
Beni ḥāşimi-i [?] yā Resūla'llāh
8. Sezā reşk-āver-i ḥāḳān-ı 'ālem olsa rif'atle
Rızādur ravza-yı kūyuñ gulāmı yā Resūla'llāh

83

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Zuhūruñ kurretü'l-'ayn-ı beşerdür yā Resūla'llāh
Şuhūduñ küḥl-i mā zāga'l-başardur¹⁰⁴ yā Resūla'llāh
2. Dür-i dendānuñı vaşf'éyledükçe ḥāme-i nuḳum
Sözüm reşk-āver-i dürr [ü] güherdür yā Resūla'llāh
3. Hüveydā pertev-i mihr-i ruḥuñ māh-ı şeb-ārāde
Yüzüñ revnaḳda devr-i ḳamerdür yā Resūla'llāh
4. Açar şebnem fūrüz-ı bād-ı cüduñ dīde-[?]
Göñül efsürde-i ḥ'āb-ı seḫerdür yā Resūla'llāh
5. O deñlü lezzet-i ümmīd-i vuşlat-ile dil-şādam
Fırāḳuñ ḥāḫıra gelmek kederdür yā Resūla'llāh
6. Dil-i pür-tābuma nisbet ile germāye-i düzah
Muḥabbet külḫanundan bir şererdür yā Resūla'llāh
7. **Rızā**'ü'd-dīnünñ aḳşā-yı murādı bāb-ı luḫfuñda
Nevāl ü re'fetünñden mā-ḫazardur yā Resūla'llāh

84

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Cihāna maḫz-ı raḫmetdür zuhūruñ yā Resūla'llāh
Zuhūruñdan zuhūra geldi nūruñ yā Resūla'llāh
2. Şıfāt-ı zāt-ı Ḥaḳḳ şıfātuñda hüveydādur¹⁰⁵
Bürüz-ı ğayb-ı muḫlaḳdur ḫuzūruñ yā Resūla'llāh
3. Zamān-ı şehd-i vaşluñ lezzet-efzā verd-i ğamda
Füzün olmaḳdadur sūr u sūrūruñ yā Resūla'llāh
4. Şeb ü rüzum ḳudüm-ı bi'setünñle ḳadr u 'ıyd oldı
Risālet necmidür māh u şuhūruñ yā Resūla'llāh

83 [18b]

¹⁰⁴ Bu ibare Necm Suresi'nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (onu) aşmadı.” 53 Necm 17

84 [18b]

¹⁰⁵ Bu mısırda vezin bozuktur.

5. Cemî'-i ins ü cinne muksim-i erzāk iken cūduñ
Leb-i hîz-i faṭîr oldı fuṭūruñ yā Resūla'llāh
6. **Rızāyî** bā-vaḳārdur hānedān-ı āl ü evlād[un]
Muḥibb-i muḥlişuñ 'abd-i şekūruñ yā Resūla'llāh

85

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Ene'l-'abdü'z-za'if ente nebîyyi yā Resūla'llāh
Éder her laḫza ihsānuñ temennî yā Resūla'llāh
2. Seḫer tā şubḫ dem ehl-i şalātın gūş-ı hūşında
Ne hoşdur şavt-ı bülbülden teğannî yā Resūla'llāh
3. Şifāt-ı zātuñı zāt-ı şifātuñdur éden îmā
Bî-nürî'z-zāt-ı cidd ü ḫüsn-i zannı yā Resūla'llāh
4. Éder ṭayy-ı merāḫil bîm ü ümmîd-i menāzilde
Édenler rāh-ı vuşlatda te'ennî yā Resūla'llāh
5. Müselsel na'me-i āvāze evşāf-ı na'tüñle
Melek çarḫ-ı felek olmış muğannî yā Resūla'llāh
6. Rızāyem ğarḫ-ı deryā-yı ḫaṭāyem melce'üm sensin
'Alā ḫubbi'l-Ḥabîbi fā'fü anni¹⁰⁶ yā Resūla'llāh
7. **Rızāyem** ṭālib-i esrār-ı 'irfānem 'ināyet kııl
Kitāb-ı feyz-i cūduñdan bu fenni yā Resūla'llāh

86

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Şifāt-ı zātuñı esmāda buldum yā Resūla'llāh
Me'ālin şafḫa-i eşyāda buldum yā Resūla'llāh
2. Cemālūñ rû-nümādur 'aḫs-i mir'āt-ı ḫaḫāyıkda
Şu'ā'm şüret-i ma'nāda buldum yā Resūla'llāh
3. Nihāl-i ḫāmetüñ timsālünü gül-zār-ı ḫüsnüñde
Fidan-ı ğonca-i ra'nāda buldum yā Resūla'llāh
4. Ḳaşuñ mihrābunuñ nūr-ı mişālün cüsd ü cū étdüm
Ḥarîm-i Mescid-i sîmāda buldum yā Resūla'llāh

85 [18b]

¹⁰⁶ Sevgilinin sevgisi hürmetine beni affeyle.

86 [18b]

5. Tefakḫud éyledüm ḥāl-i dili meydān-ı ‘aşḫuñda
Ġubār [ü] jend-i ğamdan sāde buldum yā Resūla’llāh
6. Hemīşe dergeh-i ḥizmetde dāmen-der-miyān étmiş
Ġulām-ı himmeti āmāde buldum yā Resūla’llāh
7. Fezā-yı midḥatūñde serv-i ḳaddūñ iştıyāḳıyla
Rızā dil-dādeni āzāde buldum yā Resūla’llāh

87

VELEHÜ

Mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün

1. Cemālūñ nūrını o [?] gördüm yā Resūla’llāh
Uyandur āsūde gördüm yā Resūla’llāh
2. Ḥarīm-i *şümme vech’ullāh*¹⁰⁷ı görmek idi maḥlūbum
Ve vechi ğuşe-i ebrūda gördüm yā Resūla’llāh
3. Şalāt u sünnetūñ ihmāl éden nādān-ı bed-kārı
Heves şahrāsını peymūde gördüm yā Resūla’llāh
4. ‘Aceb mi maḥla’-ı nūr siyeh var olsa yüzüm zīrā¹⁰⁸
Ḳapuñ toĝraĝuna fersūde gördüm yā Resūla’llāh
5. Ba’id olmaz gözüm nūr-ı siyāhı görse re’yü’l-‘ayn
Sevād-ı kākülūñ gérüde gördüm yā Resūla’llāh
6. Girībān-ı dili ser-ceyb-i ḥalāş étmeyen şahşı
Riyādan dāmenün ālūde gördüm yā Resūla’llāh
7. **Rızā**-yı pür-şaḫāyam āsitān-ı dil-sitāñında
Raḳībūñ vaż‘mı beyhūde gördüm yā Resūla’llāh

88

VELEHÜ

Mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün

1. Reh-i inkārda çekmez rezā’il yā Resūla’llāh¹⁰⁹
Éden ta’vīz-i taşdıḳuñ ḥamāil yā Resūla’llāh

7 a midḥatūñde : medḥūñde Y.

87 [18b]

¹⁰⁷ Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meali şöyledir: “Doĝu da Batı da (tüm yeryüzü) Allah’ındır. Nereye dönerseniz Allah’ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah, lütfü geniş olandır, hakkıyla bilendir.” 2 Bakara 115

¹⁰⁸ Bu mısradaki vezin bozuktur.

88 [19a]

¹⁰⁹ Bu mısradaki vezin bozuktur.

2. Şabā-reftār olursa tevsen-i gerdūn-ı şer‘inde
Rikāb-ı ‘azmūne olmaz muķābil yā Resūla’ llāh
3. Devām-ı hizmet-i ihlāş-ile dergāh-ı ‘izzetde
Tevekkūldür Cenāb-ı şeh-meşāil yā Resūla’ llāh
4. Kitāb-ı müstetāb-ı biş‘etūñ işbāta şāhiddür¹¹⁰
Vuķū‘āt bir ehl-i delāil yā Resūla’ llāh
5. Olur sırr-ı harf-i na‘tüñi inşā éden küttāb
Rumūz-ı evliyāu’ llāha nāil yā Resūla’ llāh
6. Melānuñ zinde dildür zıkr-i evşāf-ı cemīlūñle
Rehi halk-ı kerem hūsn-i şemāil yā Resūla’ llāh
7. Uşāt-ı ümmetūñ ihķāk u istihķāk-ı zımnında
Rızāya el-meded ‘ind el-mesāil yā Resūla’ llāh

89

VELEHÜ

Mefā ‘ilūn mefā ‘ilūn mefā ‘ilūn mefā ‘ilūn

1. Olunca ‘aķl-ı kül seyrūñde hāyir yā Resūla’ llāh
Ķalur hayretde idrāki başāyir yā Resūla’ llāh
2. Dil-i vīrānemi ma‘mūr éden mi‘mār-ı şevķuñdur
Saña ma‘lūmdur hāl-i serāir yā Resūla’ llāh
3. Hüve’ l-hādī Cenāb-ı Aħmed-i muhtāra rāci‘dür
Saña ma‘lūm [?] esrār-ı zamā’ir yā Resūla’ llāh
4. Zuhūr-ı pertev-i zāta şifātuñ perde-dār oldı
Mazāhirdür bu eşyāda nazāir yā Resūla’ llāh
5. Degüldür rüh-ı ķudsī devr-i eflāk étmeden hāki
Olaldan sidre-i şevķunda tair yā Resūla’ llāh
6. Vücūd-ı feyz-i cūduñ noķta-i pergārı vahdetdür
Éder devr-i ķamer devrinde dā’ir yā Resūla’ llāh
7. Muħaķķaķ hāk-i dergāhı **Rızā**ya oldılar vāşıl
Olanlar ravza-i kūyuñda zāir yā Resūla’ llāh

¹¹⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Yüzüm hāk-i der-i ihsāna sürsem yā Resūla' llāh
Bu yüzdən sen meh-i tábānı görsem yā Resūla' llāh
2. Şaçalum köhne cārüb eylesem bāb-ı şefā'atde
Ġubār-ı dergehüñ silsem süpürsem yā Resūla' llāh
3. Yüzüm sürsem yer öpsem her seher dīvān-ı 'aşkuñda
Ġubār-ı dergehüñ silsem süpürsem yā Resūla' llāh
4. Nigeħ-bān-ı der-i devlet-meāb-ı iştıyāk olsam
Saña el қаvşurup қаrşuñda tursam yā Resūla' llāh
5. Hevā-yı bī-ķarār-ı rüzgār-ı 'aşk u şevķüñle
Gehī deryā gibi taşsam köpürsem yā Resūla' llāh
6. Müyesser olmadı feyz-i seherde neşve-yāb olmaķ
Uyandur hū'āb-ı ğafletden uyursam yā Resūla' llāh
7. Düşüp şahrā-yı sevdāya taleb-kār-ı **Rızā** olsam
Eser yellere gibi yelsem yopursam yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Nihānī ? ğonca-i maķşūdı vērsem yā Resūla' llāh
Duyar rāz-ı derūnum hāre vērsem yā Resūla' llāh
2. Sirāc-ı ravzana rıdvanuñı iķād-ı zımnında
Yüzüm sürsem huzūra 'arza girsem yā Resūla' llāh
3. Erenler himmeti ile sebz-i bōstān-ı risāletde
Seni görsem maķām-ı Hızra érsem yā Resūla' llāh
4. Berāt ile baña temlīk éderdi mañşıb-ı 'aşkı
Maħal ile der-i ihsāna girsem yā Resūla' llāh
5. Hudādan mağfiretdür maṭlabum senden şefā'atdür
Ķabül eyle ne istersem ne dérsem yā Resūla' llāh
6. Gir[er]se destüme dāmān-ı gerdun āsitānuñda
Murād üzre anı çeksem çevirsem yā Resūla' llāh
7. Nişāb-ı re' fetüñden nāyil-i naķd-i **Rızā** olsam
Yoluñda mürde-i ? şükrāne vērsem yā Resūla' llāh

90 [19a]

91 [19a]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ele girse giribān-ı ferāgat yā Resūla' llāh
Tehi almazdı dāmān-ı anā'at yā Resūla' llāh
2. Nūūd Őevı zāyi' eyledüm bilmem ne hāletdür
Bulunmaz oldu Őol evvelki hālet yā Resūla' llāh
3. Hāıat secde-gāhında mine'l-evvel ile'l-aır
Vücūdum eyledüñ mihrāb-ı tā'at yā Resūla' llāh
4. Dil ü cāna vücūd-ı feyz-i cüduñdan 'ināyetdür
'Ubüdiyyet rubübiyyet hüviyyet yā Resūla' llāh
5. Dil-i zāra devā olmazsa dārū-yı viŐālüñden
Ne mümkün āteŐ-i hicrāna tāat yā Resūla' llāh
6. Nie marüm olurlar nūr-ı dīdār-ı civāruñdan
Édenler ravza-i kūyuñ ziyāret yā Resūla' llāh
7. 'Aceb mümkün müdür nūr-ı tecellī zuhūruñdan
Rizāyā Őev-i rü'yet zev-i vahdet yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Őefā'at mülkine sensin murahaŐ yā Resūla' llāh
Hudā ılmış bu feyzi saña muhtaŐ yā Resūla' llāh
2. Cenāb-ı 'izzetüñdür neŐe'-i ũlāda urāda
Cemī'-i hāa meb'ūs-ı muaŐŐaŐ yā Resūla' llāh
3. Debīr-i ar tarīc eylemiş na'tüñ hadīŐünden
Touz yapraklı bir cild-i mūlahaŐ yā Resūla' llāh
4. Hāyāt-ı zātuni ĩmā éder ravza-i [?] hālet
Geür nebī nūr-ı vechüñdür müŐahaŐ yā Resūla' llāh
5. Nūhās-ı kāse-i albüm edāt-ile muallādur
Görinür sūretā Őīmīn muraŐŐaŐ yā Resūla' llāh
6. ĩmāmü'l-ibleteyn ü seyyidü'l-kevneyndür Őānuñ
Rizā olmaz dü 'ālemde mūnaaŐ yā Resūla' llāh

92 [19a]

93 [19a]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Beni ser-mest éden bî-sāğar u mey yā Resūla' llāh
Müdām cām-ı la'lüñden riyāyî yā Resūla' llāh
2. Ne hāletdür nesīm ü dūd-ı āh-ı ateşinimden
Açılmaz gönca-i maqşūd tā key yā Resūla' llāh
3. Helāk-i iştiyāk ravza-i kūyuñ lisānundan
Gelür gūş-ı dil-i 'uşşāka ya Hayy yā Resūla' llāh
4. Dil-i pür dāğumı sūrāḥ sūrāḥ éyleyen her dem
Enīnimdür degüldür nāle-i ney yā Resūla' llāh
5. 'Aceb hālet vérir meyhāne-i 'aşq-ı ilāhīde
Pey-ā-pey şavt-ı gül-bāng-i heyā hey yā Resūla' llāh
6. Hāzef kıymet gören sūḳ-ı **Rızā**da gevher-i nazmum
Ḳalür zīr-i ḳadem kem-ḳadr-i lā-şey yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ḳaşuñdur āyetāñ-ı ḥaṭṭ-ı ĩmān yā Resūla' llāh
Siyeh çeşmüñ sevād-ı küḥl-i ĩḳān yā Resūla' llāh
2. Cemāl-i rü-yı ālüñ görmege müştāḳdur el-ḥaḳḳ
Riyāz-ı bōstān-ı 'arş-ı Raḥmān yā Resūla' llāh
3. Nihāl-i ḳāmetüñ serv-i çemen pīrā-yı cennetdür
Yolıñda munṭazırdur ḥūr [u] ḡılmān yā Resūla' llāh
4. Hırām-ı nāz ile gül-geşt-i baḡ étdükçe devletle
Olur reşk-i cinān gül-zār-ı 'adnān yā Resūla' llāh
5. 'İzār-ı tāb-dār-ı müşg-bāruñ intizāriyla
Olur baḡ-ı ḥayālüm sengistān yā Resūla' llāh
6. Medār-ı ḳible-gāh-ı Ka'be-i dil ola hemvāre
Metāf-ı zā'irān ehl-i 'irfān yā Resūla' llāh
7. **Rızā** şüretde iḳlīm-i emānet pādīşāhıdur
Bu şüretde senüñdür emr [ü] fermān yā Resūla' llāh

94 [19a]

95 [19a]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Şarāb-ı 'aşk-ile mest [ü] harābam yā Resūla' llāh
Tenevvür iştıyākında kebābam yā Resūla' llāh
2. Kadem rencide kıl nımeyn-nazarla kīmyā olsun
Reh-i 'aşkuñda bir kemter türābam yā Resūla' llāh
3. Tülü'-ı āfitāb-ı pertev-i hüsnüñle bīdār ét
Hümār-ālūde-i şahbā-yı h^vābem yā Resūla' llāh
4. Halāş ét teşne leb kaldum hıyābān-ı 'alāyıkdan
Rehā-cū-yı şarāb-ı rızrābam yā Resūla' llāh
5. Kābıldüm sükkān-ı māsivāda bī-mecāl oldum
Amān senden sezā-vār-ı 'itābam yā Resūla' llāh
6. Ser-i teslīmden maqşud tesellī-i vişālūñdür
Cevāb-ı bā-şavābuñla mücābam yā Resūla' llāh
7. **Rızā** bī-çāreyem bāb-ı şefā'at intisābuñda
Nıgeh-bān-ı der-i devlet-meābam yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Münevverdür yüzün şems [ü] kamerden yā Resūla' llāh
Mükerrerdür sözüñ şehd ü şekerden yā Resūla' llāh
2. Hevā-yı nefha-i zülfün ile bīdār olan 'aşık
Leḫāfet-yāb olur feyz-i şeherden yā Resūla' llāh
3. Bahār-ı 'arızuñ āşār-ı gül-zār-ı ilāhīdür
Hüveydādur mü'eşşirden eşerden yā Resūla' llāh
4. Muḫākkaḫ rüşenādur hūr-ı 'aynuñ 'ayn-ı 'ayānı
Cilā-yı kühl-i mā zāga'l-başar¹¹¹dan yā Resūla' llāh
5. Merāyā-yı ḫayālümde görelden nūr-i dīdāruñ
Cemālūñ naqş[ı] gitmez nazardan yā Resūla' llāh¹¹²

96 [19a]

97 [19b]

¹¹¹ Bu ibare Necm Suresi'nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (onu) aşmadı.” 53 Necm 17

¹¹² Bu mısradaki vezin bozuktur.

6. Şuhūd-ı fā'izü'l-cüduñla mu'tād éyledüñ çün kim
Maşün ét māye-i sūdum zārardan yā Resūla'llāh
7. Hemīşe hāzır u āmādedür 'uşşāka in'āmuñ
Suāl éyler **Rızā** ol mā-ħazardan yā Resūla'llāh

98

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Niçe beñzer ruħuñ gül-berg-i āle yā Resūla'llāh
Mişāl olmaz cemāl-i bī-mişāle yā Resūla'llāh
2. Zebānum ħikmetü'l-'ayn ü [de]hen vaşfinda lāl oldı
Gelür mi ħoķķa-i la'lüñ maķāle yā Resūla'llāh
3. Beni ser-rişte-i kayd-ı süvār āşufte-ħāl étđi
Çapıldum reng ü büy-ı ħaṭṭ [u] ħāle yā Resūla'llāh
4. Pür- [?] görmüş gibi evc-i risāletde
Kemān-ebrūlaruñ dönmüş hilāle yā Resūla'llāh
5. Fezā-yı intizāruñda seherler şebnem-i eşküm
Tarāvet-baḥş olur bağ-ı ħayāle yā Resūla'llāh
6. Felek gerdiş-nümādur āsumān-ı iştıyāķuñda
Şeb-i fūrķat döner rüz-ı vişāle yā Resūla'llāh
7. **Rızā** dil-dādenüñ aḫvāli ma'lüm-ı sa'ādetdür
Ne ħācet ħāk-i pāya 'arz-ı ħāle yā Resūla'llāh

99

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. 'İzāruñ ħoncası gülsün açılsun yā Resūla'llāh
Gül-āb-ı dürr ü ruhsāruñ şaçılsun yā Resūla'llāh
2. Gözüm nūrı ħarām ét müjde-i teşrīf-i dīdāra
Yoluñda gevher-i eşküm dökülsün yā Resūla'llāh
3. Ĥurūs étdukçe seyl-āb-ı muħabbet rāh-ı 'aşķuñda
Bu vādīlerse eşkümler pür olsun yā Resūla'llāh
4. Nesīm-i āh-ı dil-süzumla deryā-yı ħam-ı 'aşķuñ
Temevvüc eylesün taşsun dökülsün yā Resūla'llāh
5. Ĥayāl-i rü-yı ālüñ cilve-ger olduķça ħāṭırda
Gözüm ħün-ābe-i ħasretle dolsun yā Resūla'llāh

98 [19b]

99 [19b]

6. Ğubār-ı dergehüñ kühl-i cevāhirden kināyetdür
Kerāmet kıl gözüm gönüm açıl sun yā Resūla'llāh
7. Yüzüñ göster saña pervānedür ez-cān ü dil 'aşık
Cemālün şem'ine yansun [yakılsun] yā Resūla'llāh
8. 'Aceb dīvānedür vīrāne gönli ibn-i neccārın
Yed-i mi'mār şevkuñla yapılsun yā Resūla'llāh

100

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Göñül Kays-ı muhabbet hānesidür yā Resūla'llāh
Şaçun Leylāsınun kāşānesidür yā Resūla'llāh
2. Dil-i şeydā humār-ālūde-i hubb-ı sivā olmaz
Lebüñ şahbāsınun mestānesidür yā Resūla'llāh
3. Yağar mı nār-ı fūrkat bir dahı cism-i ciger-sūzum
Vişālün şem'inün pervānesidir yā Resūla'llāh
4. Niçe mümkün başum seng-i sitemle raḥne-dār olmak
Hümā-yı evc-i rif'at lānesidür yā Resūla'llāh
5. Şu'ā'-yı şeb-çerāğ-ı gevher-i na'tün dehānumda
Ḥākāyık baḥrınun dür-dānesidür yā Resūla'llāh
6. Ne deñlü hāne-i kalbüm ḥarāb-ender ḥarāb olsa
Muhabbet kenzinün vīrānesidür yā Resūla'llāh
7. Hevā-yı 'aşkuñla her laḥza ārām u qarār étmez
Rızā bilmem kimün dīvānesidür yā Resūla'llāh

101

VELEHÜ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Nebīyyi zü'l-kerem şāḥib-himemsin yā Resūla'llāh
Şafiyü'l-aşfiyā şeyḥü'l-ḥaremsin yā Resūla'llāh
2. Budur aşdāf-ı evşāfuñda güftār-ı dür[er] bārum
'Azīmü'l-ḥulk zāt-ı muḥteremsin yā Resūla'llāh
3. Cemālün āfitābı meşriq-i şems-i hüviyyetdür
Ziyā-i nūr-ı Ḥūrşīd-i kademsin yā Resūla'llāh
4. Şebistān-ı meşiyet muntazırdur pā-yı teşrīfe
'Arūs-ı ḥacle-gāh-ı zī-selemsin yā Resūla'llāh

100 [19b]

101 [19b]

5. Mu'ahhardur zühür-ı fıtratuñ tārīh-i bi'şetde
Velikin mebbe-i levh ü kalemsün yā Resūla'llāh
6. Kureyşī-ḥaşlet İbrāhīm-ḥullet Hāşimi-tıynet
Şehenşāh-ı ümem 'ālī-şiyemsin yā Resūla'llāh
7. Muḥaşşadır saña ḥulq-ı mekārım ḥaşlet-i nıkū
Muḥakkaḳ menba'-ı ḥilm ü hikemsin yā Resūla'llāh
8. Kāmu emrāza şāfī 'illet-i işyāna kāfısün
Rızā bī-çārenüñ derdiñe emsin yā Resūla'llāh

102

VELEHÜ

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1. 'İzāruñ var iken gül-zāra baḳmam yā Resūla'llāh
Murādum yārdur aḡyāra baḳmam yā Resūla'llāh
2. Tıurken 'aks-i mir'āt-ı cemālūñ zıkr ü fikrümde
Ruḡ-ı āyīne-i efkāra baḳmam yā Resūla'llāh
3. Tırāz-ı nev-ḳumāş-ı na't-i pāküñdür ḡaraż yoḡsa
Behā-yı ḥil'at zer-tāre baḳmam yā Resūla'llāh
4. Zühür-ı vechi bāķī āyet-i vechüñde zāhirdür
Vefāsı olmayan dil-dāra baḳmam yā Resūla'llāh
5. Nażar-gāhum bahār-ı bōstān u vaşf-ı ḡüsñüñdür
Nuḳuş-ı şüret-i dīvāra baḳmam yā Resūla'llāh
6. Göñül bir nev-bahār ister ki gül-zārı ḡazān olmaz
Nihāl-i ḡülşen-i pür-ḡāre baḳmam yā Resūla'llāh
7. **Rızā** burcunda şems-i 'arızuñ tābān iken āḡır
Zevāli der 'aḳab envāra baḳmam yā Resūla'llāh

103

VELEHÜ

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1. Dirīḡā geçdi rey'ān-ı cevānī yā Resūla'llāh
Hebā oldı zamān-ı 'unfuvānī yā Resūla'llāh
2. 'İnāyet mültecādur kilik-i cūduñdan maḡal-ile
Ḥızūra 'arz-ı ḡālüm var nihānī yā Resūla'llāh
3. Ricā-yı 'afv-ile gelmiş şıḡınmış 'abd-i ayıḡdur
Ḳapuñda rü-siyeh bir şeyḡ-i fānī yā Resūla'llāh

102 [19b]

103 [19b]

4. Ümîd-i rü'yetünle zindegâni eyleyen 'âşık
Bulur 'âlemde 'ömr-i cavidânî yâ Resûla'llâh
5. Bu yolda haṭve-i evvelde kaldı hâme-i tahrîr
Dükenmez râh-ı 'aşkuñ dâstânı yâ Resûla'llâh
6. Bakılsa bü'l-'aceb sermâyedür tüccâr-ı 'irfâna
Ve fâ bâzârınuñ sūd u ziyânı yâ Resûla'llâh
7. Lebün mîzâb-ı rahmet çâh-ı zemzemdür süccedânuñ
Yüzün kıble kaşuñ rükn-i yemânî yâ Resûla'llâh
8. **Rızâ**'nun hân-gâhı şayd-gâh-ı vahdeniyyetdür
Budur şebâz-ı vahdet aşiyânı yâ Resûla'llâh

104

VELEHÜ

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1. Fenâdur râh-ı 'aşkuñ ibtidâsı yâ Resûla'llâh
Fenâ içre bekâdur müntehâsı yâ Resûla'llâh
2. Marîz-i hecre dârü-yı vişâlüñdür devâ çün kim
Bu derdüñ çâresizlikdür devâsı yâ Resûla'llâh
3. Vérür nür-ı ziyâ dü şeb-çerâğ çeşm-i 'irfâna
Ğubâr-ı hâk-i pâyuñ tütüyâsıdır yâ Resûla'llâh
4. Ğamuñla dîde-i giryân oldıgün ma'zür tut zîrâ
Bu vâdîñüñ dükenmez mâcerâsı yâ Resûla'llâh
5. Vişâlün zevkine işâl éder o va'llâhî bi'llâhî
Benüm bu çekdigüm fûrkat belâsı yâ Resûla'llâh
6. Maḥaldür gibṭa-pîrâ-yı selâṭîn olsa dergâhuñ
Bu bâbın şâh-ı meşrebdür gedâsı yâ Resûla'llâh
7. Be-kâm olsa şüküh-ı manşib-i ri'fatle şâyândur
Bu dergâh felek-câhuñ **Rızâsı** yâ Resûla'llâh

105

VELEHÜ

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1. Saña maḥşüşdur şadr-ı kirâmî yâ Resûla'llâh
Risâlet şafınuñ sensin imâmı yâ Resûla'llâh
2. Éder kesb-i şabâhat nür-ı Hürşîd-i cemâlünden
Ḥaḳîkat burcunun bedr-i tamâmı yâ Resûla'llâh

104 [19b]

105 [20a]

3. Görür ‘aks-i cemālũñ çār-erkānunda re’yü’l-‘ayn
Ziyāret eyleyen beytü’l-ħarāmı yā Resūla’llāh
4. Niçe demdür ki teşrīfāt-ı pā-būsı hayāliyle
Çudūma muntazırdur rük-n-i şāmī yā Resūla’llāh
5. Fezā-yı Kerbelāyı ğarķ-ı ħũn eden sitem-kāra
Çañur mı ehl-i beytüñ intikāmı yā Resūla’llāh
6. Bu şehir-i çār-tāķ-ı şeş-cihāt-ı saht bünyānuñ
Zuhūruñdur nizām u intizāmı yā Resūla’llāh
7. Mütercīmdür **Rızā** bābında fı’t-Tevrāt-ı ve’l-İncil
Beni hāşimi-i bi’t-tihāmī yā Resūla’llāh¹¹³

106

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ĥazīn étme bu ‘abd-ı nā-şekībi yā Resūla’llāh
Ki sensin ĥaste ĥatırlar tabībi yā Resūla’llāh
2. Cenāb-ı Ĥazret-i vehhāb kılmuş leyletü’l-isrā
Vücūduñ minber-i ‘arşuñ ĥatībi yā Resūla’llāh
3. Göñül mihmān-serāy-ı devletüñ sâyillerindendür
Ferāmüş eyleme merd-i ğarībi yā Resūla’llāh
4. Şefā‘at taĥt-ğāhında vücūd-ı feyz-i cūduñdur
Nübüvvet ĥātemi ĥaķķuñ ĥabībi yā Resūla’llāh
5. Gören rüz-ı vişālũñ mübtelā-yı şām-ı hecr olmaz
Yine vuşlat olur vuşlat-ı ‘uķbā yā Resūla’llāh
6. Saña muĥtācdur sādāt-ı ĥayl-i enbiyā yekser
Risālet şadrmuñ sensin naķībi yā Resūla’llāh
7. Cenāb-ı kibriyā ĥulķ-ı ‘azīmuñ eyledi āĥir
Hidāyet mülkinüñ şāh u şehi yā Resūla’llāh¹¹⁴
8. Nihāl-i ser-bülendin ĥār-ı ğamdan eylesün āzād
Bu gül-zāruñ **Rızā**dur ‘andelībi yā Resūla’llāh

¹¹³ Bu mısradā vezin bozuktur.

106 [20a]

¹¹⁴ Bu mısradā vezin bozuktur.

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Lebüñdür hātem-i devlet-mekīni yā Resūla' llāh
Haḳāyık kenzinüñ oldur emīni yā Resūla' llāh
2. Zamān-ı mebd-e-i fıtrat vücūd-ı maḳz-ı cūduñdur
Cenāb-ı kibriyānuñ nāzenīni yā Resūla' llāh
3. Hemīşe muḳtebesdür pertev-i māh-ı cebīnūñden
Hidāyet baḫtınıñ nūr-ı mübīni yā Resūla' llāh
4. Müdāvā-yı hayālūñdür seḫerler ḫāne-i dilde
Gürūh-ı ehl-i derdūñ hem-niḫīni yā Resūla' llāh
5. 'Uḫāt-ı ümmeti gümrāh-ı bed-nām éylemez āḫir
Ṭarīḳat bābınıñ ḫablū'l-metīni yā Resūla' llāh
6. Ğamuñla yerde ḳalmaz cilve-gāḫı 'arḫ-ı a' lādur
Seḫerler 'aḫıkuñ āḫ u enīni yā Resūla' llāh
7. Ğubār-ı müḫg-sāy-ı tütüyā-yı ḫāk-i pāyuñdur
Rızānuñ sürme-i 'aynü'l-yāḳīni yā Resūla' llāh

NA'T-I ŞERİF-İ FĀZİL EFENDİ RAḫMETU' LLĀHİ ' ALEYH

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Saña mihr ü muḫabbet cān-fezādur yā Resūla' llāh
Reh-i 'aḫıkuñda cism ü cān fedādur yā Resūla' llāh
2. Dem-ā-dem bī-nevā dil sīr olur zıkr ü hayālūñle
Hemīşe fikretüñ rüha ğıdādur yā Resūla' llāh
3. Türāb-ı ravza-i pākine ben ḫasret-keḫem bi' llāh
'Amā-yı ḫıḫmıma ? ol tütüyādur yā Resūla' llāh
4. Senüñle yār-ı ğāruñ ḫānına ta'zīm ü 'izzetle
Buyuran ḳavl-i *lā taḫzen*¹¹⁵ ḫudādur yā Resūla' llāh
5. Güneh deryāsına ḫayfā ki ben müstaḫraḳam bi' llāh
Hemīşe kār u yārum āḫ u vādur yā Resūla' llāh
6. Siyeh-rū **Fāzıl**'a rüz-ı cezāda merḫamet eyle
Şefā'at étmeñüz dā'im recādur yā Resūla' llāh

107 [20a]

108 [20a]

¹¹⁵ Bu ibare Tövbe Suresi'nden alınmış olup bu ibarenin meali "Üzülme." şeklindedir. 9

Tevbe 40

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Senüñle oldı kevneyne bidāyet yā Resūla' llāh
Resān buldı zātuña nihāyet yā Resūla' llāh¹¹⁶
2. Degül mi rütbe-i i' cāzına şāhid *ene 'l-efşah*¹¹⁷
Nişānuñdur feşāhatle belāğat yā Resūla' llāh
3. Ene emlaḥ degül mi Yūsufi der-cāh-ı şevḳ éden
Ḥüsün varında hem sende melāḥat yā Resūla' llāh
4. Leb-ā-leb oldıyıçün ḥikmet-i Ḥaḳla vérilmişdür
Saña Yūsuf-ı şadr-ı şefā'at yā Resūla' llāh
5. Cenābuñdan iki dil-ḥ'āhı vardur **Fāzıl**-ı zāruñ
Dü 'ālemde şefā'atle ziyāret yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. İmāmü'r-rüsül ḥatmü'l-enbiyāsun yā Resūla' llāh¹¹⁸
Muḥaşşal ol kerem-reh muḳtedāsun yā Resūla' llāh
2. Meded-cüyāna ol günde sezādur dest-gır olsun
Ḥabīb-i ḥākim-i rüz-ı cezāsın yā Resūla' llāh
3. Senüñle açdılar kenz-i ḥafñüñ ḳufl-ı esrārın
Kilīd-i maḥzen-i rāz-ı Ḥudāsın yā Resūla' llāh
4. Seni kendi gibi yektā yaratmış bī-bedellükde
Muḥaşşal ḥüsn-i ḥaḳdan rü-nümāsın yā Resūla' llāh
5. Zünüb-ı **Fāzıl**ı maḥv eyle dārū-yı şefā'atle
'Uşātuñ derd-i cürmine devāsın yā Resūla' llāh

109 [20a]

¹¹⁶ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹¹⁷ “Ben güzel söz söyleyemim.”

110 [20a]

¹¹⁸ Bu mısradā zihaf vardır.

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Vücūduñ bizlere haqdan 'atādur yā Resūla' llāh
Şefā'at ummamağ senden haqādur yā Resūla' llāh
2. Kimüñ ki intisāb-ı dergehünden behresi yokdur
O kimse raḥmet-i Haqdan cūdādur yā Resūla' llāh
3. Çü sen a' lā bilürsün müntehā-yı menzilüñ Cibrīl
Rikābunda mücerred reh-nümādur yā Resūla' llāh
4. Démem ehl-i kitābuñ enbiyāda dédigün ğayrı
Ne dërsem şāniña lāyık sezādur yā Resūla' llāh
5. Hüdāyasun ziyā ile saña ihdā éder **Fāzıl**
Tehi dest bir kuluñdur bī-nevādur yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Cihānuñ mebde-i ĩcādı sensin yā Resūla' llāh
Bu beytüñ bā'is-i inşadı sensin yā Resūla' llāh
2. Çehār-yārdur püşt ü penāḥ çār-ı dīvārı¹¹⁹
Şerī'at vārımuñ bünyādı sensin yā Resūla' llāh
3. Nedür bülbüllerüñ sūz u figānı bilmezem ammā
Hele 'aşkılaruñ feryā[d]ı sensin yā Resūla' llāh
4. Cihān küfr ile sūzān iken āb-ı raḥmet olduñ sen
O tāruñ bā'is-i aḥmārı sensin yā Resūla' llāh
5. Kemīne **Fāzıla** bir bende ihsān éyle dersüñden
Dü kevnüñ ḥ'ācesi üstādı sensin yā Resūla' llāh

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Şarāb-ı 'aşkuña bir kaṭre kandum yā Resūla' llāh
Henüz derd ü serimden ben uyandum yā Resūla' llāh

111 [20a]

112 [20a]

¹¹⁹ Bu mısırada vezin bozuktur.

113 [20a]

2. Beni kullan işiñde bende-i iqbāl-mend éyle
Cihānuñ kār u bārından uşandum yā Resūla' llāh
3. Nu'ūt-i pākūñi nuṭka yoğ iken bende isti'dād
Ḥasāret eyledüm ammā utandum yā Resūla' llāh
4. Bu dest-āvīz-i ikrārumdan özge ki bir şey'üm yoğdur
Saña ez-cān u dil ü haqsın inandum yā Resūla' llāh
5. Ola maqbūl-ı Ḥazret şāyed ol güftār-ı evşāfuñ
Anuñ-çün secde-i şükr[e] kapandum yā Resūla' llāh
6. Kemīne ḥāme-i çüpīn pāyā ney-süvār oldum
Reh-i na'tüñde ben kaldum tayandum yā Resūla' llāh
7. Yine senden umar ancak 'ināyet **Fāzıl**-ı nā-çār
Saña ben ḥüsn-i zann ile tayandum yā Resūla' llāh

114

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Saña 'āşık éden rüşen-dilānı yā Resūla' llāh
Yaratdı Ḥaqq zemīn ü āsumānı yā Resūla' llāh
2. Qarār için birinde birini seyrān-gāh için
Senüñ için yaratdı ins ü cānı yā Resūla' llāh
3. Muqarrebler daḥı idrākden 'aczüñ éder ikrār
Ki vardur sende bir sırr-ı nihānı yā Resūla' llāh
4. Aña nisbet ile bir megesden dūnter kadri¹²⁰
Kim olur gerd-i pāyuña cihānı yā Resūla' llāh
5. Sezā **Fāzıl** öñüñde zār [u] giryān derdini dökse
Çü sensin gözeden hep bī-kesā[nı] yā Resūla' llāh

115

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ğubār-ı ḥāk-i rāh-ı ḥānedānum yā Resūla' llāh
Fedā olsun yoluñda cism ü cānum yā Resūla' llāh
2. Tenüm gibi sözüm de kālīb-ı bī-rūḥ idi gūyā
Sen olduñ anda da rūḥ-ı revānum yā Resūla' llāh
3. Yüzüm sürsem türāb-ı ravza-yı firdevs-i a'lāña
Müsā'id olsa da vaqt ü zamānum yā Resūla' llāh

114 [20b]

¹²⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

115 [20b]

4. Bu sözlerden biri maqbül olursa nezd-i pākūnde
Kem olmaz haşre dek nām u [ni]şānum yā Resūla' llāh
5. 'Abeş-gū olmadan keff-i lisān étmezse de **Fāzıl**
Gehī gūyā-yı na' tūndür zebānum yā Resūla' llāh

116

KİT' A-İ VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Nebiyy-i şādika' l-vādü' l-emīn¹²¹ üñ yek-be-yek harfi
Seni taşdıķ éder nazm [?] yā Resūla' llāh
2. Delīl-i rif'at-ı zāt-ı güzīnündür ki Haķķ ile
Berāber yazılır ism-i şerīfün yā Resūla' llāh

117

NA' T-I ŞERİF-İ ŞAKİR-İ MERHŪM

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Sezādur zātuña ancak risālet yā Resūla' llāh
Beşirsün şānuña lāyık beşāret yā Resūla' llāh
2. Seni 'ālemlere rahmet için gönderdi ol Bārī
Bize bir merhamet kılamak mürüvvet yā Resūla' llāh
3. Yüzün görmeksizin imān getürdük biz bilā-şübhe
Cenābuñdan umaraz biz şefā'at yā Resūla' llāh
4. Sirāc-ı nūr-ı enversin yüzün nūryla ey sulţān
Şirātdan bizleri geçür selāmet yā Resūla' llāh
5. Senün na' tünde kâşırdur lisānı cümle insānuñ
Seni medh eylemek bulmaz nihāyet yā Resūla' llāh
6. Bir ismün 'urvetü' l-vüsķā'¹²² saña kim étse istimsāk
Bulur ol māh-ı maţlūba hidāyet yā Resūla' llāh
7. Ricā éder bunu senden bu kemter 'aşıķuñ **Şakir**
Édem bir kerre kabrünü ziyāret yā Resūla' llāh

116 [20b]

¹²¹ Emin ve sözünün eri olan (Muhammed).

117 [20b]

¹²² Bu ibare ayetten alıntıdır ve ilgili ayetin meali şöyledir: “Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır. O halde kim tâğûtu tanımayıp Allah'a inanırsa, kopmak bilmeyen sapaşğlam bir kulpa yapışmıştır. Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.”

NA‘T-I ŞERİF-İ NEŞ‘ET-İ MERHŪM

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Cemālün maṭlab-ı cān u cihāndur yā Resūla’ llāh
Derūñ dārū’ l-emān-ı ins ü cāndur yā Resūla’ llāh
2. Teşehhüde var engüşt-i şehādet mu‘cizātuña
Ki mi‘rācuñ müşārün bi’ l-benāndur yā Resūla’ llāh
3. Zamān-ı devletünde intisāb-ı dergehün āsān
Ne müşkil şimdi kim āhir zamāndur yā Resūla’ llāh
4. Meded dil-teşne kaldum Kerbelā-yı vādi-i ğamda
Zülāl-i tığ-ı ‘aşquñ-ile kandur yā Resūla’ llāh
5. Tamām ihsān u rahmuñ ey beni e’r-rahma [?]
Amān zīrā zamān āhir zamāndur yā Resūla’ llāh
6. Kerem kıl müjde-i vaşluñla luṭf ét tesliyet-baḥş ol
Ġamuñla Neş‘et’üñ kārı yamandur yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF-İ ŞEYH AḤMED-ZĀDE-NESİB

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Vücutuñ maḥz-ı elṭāf-ı Hudā’ dur yā Resūla’ llāh
Kudümün ‘āleme ‘avn [ü] ‘aṭādur yā Resūla’ llāh
2. Ger olmasañ bedīd olmaz idi ‘ālem muḥakḳaḳdur
Dénilmek vaşfuña *levlāk*¹²³ sezādur yā Resūla’ llāh
3. Benüm cevrüm siyeh-kāram füzün-ender-füzün ammā
Şefā‘at ‘illet-i cevrüm devādur yā Resūla’ llāh
4. Açıkdur bāb-ı şefkat şübhesüz el-ḥaḳ Nesībā çün
Şefā‘at eylemek senden revādur yā Resūla’ llāh

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Çü zātuñ gülşeni pür-işṭifādur yā Resūla’ llāh
Anuñ-çün ism-i pāküñ Muştafā’ dur yā Resūla’ llāh

118 [20b]

119 [20b]

¹²³ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

120 [20b]

2. Girilmez yek kadem dergāh-ı Hāḫḫ'a sensüz ey rehber
Saña her olmayan kārı ceḫādur yā Resūla' llāh
3. Seni rehber éden oldı reh-i Hāḫ' da teraḫḫī- yāb
Vücūduñ cümleten [?] 'ayn-ı viḫādur yā Resūla' llāh
4. Hābībā görmeyeli gün yüzüñ oldı **Nesīb** a' mā
Cemālünden cüdālar bī-veḫādur yā Resūla' llāh

121

NA'T-I ŞERİF-İ RÜŞDİ EFENDİ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Yüzüñ mir'āt-ı ḫüsn-i bī-nişāndur yā Resūla' llāh
Özüñ gencīne-i künc-i nihāndur yā Resūla' llāh
2. Vücūduñ ser-te-ser āyīne-i nūr-ı tecellīdür
Derūnuñ cilve-gāh-ı bī-mekāndur yā Resūla' llāh
3. Zuhūruñ 'āleme 'ayn-ı keremdür cānib-i Hāḫ'dan
Ki zātuñ cümleye emn ü emāndur yā Resūla' llāh
4. Sen ol şāh-ı melāḫatsin ki ḫüsnüñe senüñ 'aşık
Cemāl issi Hudāvend-i cihāndur yā Resūla' llāh
5. Meded eyle bu **Rüşdī** bendeñe her hālde luḫfuñla
Meded étmez iseñ ḫāli yamandur yā Resūla' llāh

122

NA'T-I ŞERİF-İ NESİB

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ğubār-ı dergehüñ küḫl-i başardur yā Resūla' llāh
Harīmüñ ḫible-i ehl-i nazardur yā Resūla' llāh
2. Ser-i küyuñda kim reşk-āver-i Firdevs-i a' lādur
Bir Cibrīl-i ferş-i reh-güzārdur yā Resūla' llāh¹²⁴
3. Şu deñlü nūr-ı feyz ile leb-ā-leb ravza-yı pāk[üñ]
Ki Hūrşīd anda bir şem'-i seḫerdür yā Resūla' llāh
4. Gül-i Hūrşīdi ihdā étse gerdün eylemez raĝbet
Aña kim dāĝ-ı 'aşḫuñ zīb-i serdür yā Resūla' llāh
5. Meded kıl bir nigāh-ı merḫametle incilā-baḫş ol
Göñül mir'ātı pür-jeng [ü] kederdür yā Resūla' llāh
6. Güneh-kāram ḫayālüm rüz [u] şeb cürm ü ma'āşīdür
İşüm şubḫ u mesā hep şūr u şerdür yā Resūla' llāh

121 [20b]

122 [20b]

¹²⁴ Bu mısradā vezin bozuktur.

7. Muḳīm-i ḥāk-i kūyuñdur Nesīb-i ma‘şiyet-pişe
Zülāl-i luṭfuña leb-teşne-terdür yâ Resûla’llâh

123

NA‘T-I ŞERİF-İ ‘AZİZİ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Yed-i mihrüñle çeşm[i] rüşenâ kııl yâ Resûla’llâh
Yem-i ‘aşkuñla ḳalbüm âşinâ kııl yâ Resûla’llâh
2. Yoluñ bilmezlüg-ile kim ḳalan mücrimlere yarın
Cemâlün nurını şem‘-i hüdâ kııl yâ Resûla’llâh
3. Tavâf-ı Ka‘be-i kūy-ı laṭifüñ eyleyüp himmet
Göñül âyīnesini pür-şafâ kııl yâ Resûla’llâh
4. Ğarīk-i baḫr-ı işyān bir bölük ‘aşīlerüz luṭf ét
Bizi girdāb-ı düzaḫdan rehâ kııl yâ Resûla’llâh
5. Yüzümüz ḳarasına baḳmayup rüz-ı kıyāmetde
Bizi dergāh-ı Mevlā’dan recâ kııl yâ Resûla’llâh
6. Biñ ayak bir ayağ üzre gelicek emr-i Ḥaḳḳ-ile
‘AZİZİ düşküñe luṭfuñ ‘aṭâ kııl yâ Resûla’llâh
7. Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oşmān ‘Alī kim çār yāruñdur
Baña ol çār yāruñ reh-nümâ kııl yâ Resûla’llâh

124

ḲİT‘A-İ NAḤİFİ EFENDİ

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Günāhum ḥadden efzün oldı ḡāyet yâ Resûla’llâh
Ki hīç bir vech-ile yoḳdur nihāyet yâ Resûla’llâh
2. Bu cürm-ile iki luṭfuñ birinden kesmem ümmīdüm
Ḥüdā’dan maḡfired senden şefâ‘at yâ Resûla’llâh

123 [20b]

124 [20a] Bu şiirin bulunduḡu varaḡın numarası da mecmuada “20” olarak geçer. Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır. Bu iki farklı varaḡın mecmuadaki sıralaması peş peşedir.

KİT‘A-İ FAŞİH EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ğam-ı ‘aşkuñla olsam päre päre yā Resūla’ llāh
Çabūl étmem ğamuñdan ğayrı çäre yā Resūla’ llāh
2. Göñül hāk-i derüñ kühl étmek ister dīde-i cāna
Taħammül étmez oldum intizāra yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Elā yā raħmet-i Raħmān şefā‘at yā Resūla’ llāh
Ĥabīb-i Ĥālīk [u] Deyyān şefā‘at yā Resūla’ llāh
2. Eyā sultān-ı çarħ ih vān eyā Ĥūrşīd-i ‘unvān
Ĥalīl-i Ĥazret-i Mennān şefā‘at yā Resūla’ llāh
3. Ki sensin mebbe’-i devrān ki sensin maħzen-i iħsān
Ki sensin derdlere dermān şefā‘at yā Resūla’ llāh
4. Be-ħaħk-ı mücid-i ekvān be-ħaħk-ı mevṭī-i imān
Be-ħaħk-ı derdlere dermān şefā‘at yā Resūla’ llāh
5. Be-ħaħk-ı leyle-i mevlūd olupsun ‘āleme maħşūd
Aduñ Aħmed özüñ Maħmūd şefā‘at yā Resūla’ llāh
6. Be-ħaħk leyle-i mi‘rāc olupsun ‘āleme ser-tāc
Umar senden gedā muħtāc şefā‘at yā Resūla’ llāh
7. Be-ħaħk leyle-i Kadrī olupsun ‘āleme bedrī
Şefā‘at mülkinüñ şadrı şefā‘at yā Resūla’ llāh
8. Dilerüm ki saña varam mübārek ravzañı ğorem
Eşiğüñe yüzüm sürem şefā‘at yā Resūla’ llāh
9. Elümde nāme-i işyān dilümde nāle-i efgān
Çabūlde **Hāsiri** ğayrān şefā‘at yā Resūla’ llāh

125 [20a] Bu şiirin bulunduĝu varaĝın numarası da mecmuada “20” olarak geçer. Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır. Bu iki farklı varaĝın mecmuadaki sıralaması peş peşedir.

126 [20b] Bu şiirin bulunduĝu varaĝın numarası da mecmuada “20” olarak geçer. Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır. Bu iki farklı varaĝın mecmuadaki sıralaması peş peşedir.

NA‘T-I ŞERİF

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Cemālūñ maẓhar-ı nūr-ı liķādur yā Resūla’ llāh
Vücūduñ maḥz-ı luṭf-ı kibriyādur yā Resūla’ llāh
2. Zuhūra geldi nūruñla cemī‘-i enbiyā mürsel
Senūñ nūruñ-ile ‘ālem ziyādur yā Resūla’ llāh
3. Serīr-i *kābe kavseyn*¹²⁵e şehensāh étdi Mevlā çün
Şefī‘-i rüz-ı ḥaşr olsañ revādur yā Resūla’ llāh
4. Senūñ bir vech-ile na‘t-i şerīfūñ édemez kimse
Ki zīrā medḥ éden Bārī Ḥudā’dur yā Resūla’ llāh
5. Beyān-ı vaşfuñ étdükde kaçan ḥasretle ‘uşşāk uñ
Şafā-yı cennet-i Kevşer-nümādur yā Resūla’ llāh
6. ‘Aceb mi yansa hecrūñle ki fārz-ı ‘ayn imiş ‘uşşāk
Vişālūñ ‘āşıķa ‘ayn-ı devādur yā Resūla’ llāh
7. Yeter bir kez nigāhuñ gūşe-i çeşmūñle sultānum
Ḳabūl eyle saña cānum fedādur yā Resūla’ llāh
8. **Faķīr**ūñ iḥsāna maẓhar éylemek ancak murād¹²⁶
Şefā‘at éyle cürmine recādur yā Resūla’ llāh

NA‘T-I ŞERİF

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ruḥuñdur lāle-i bāğ-ı risālet yā Resūla’ llāh
Ḳadūñdür serv-i gülzār-ı sa‘ādet yā Resūla’ llāh
2. Kelāmuñ gevher-i efşān getirür vāķıfu’l-ğaybı
Dehānuñ ḥoķķa-i rāz-ı kerāmet yā Resūla’ llāh
3. Cebīnūñ bāğ-ı ‘izzetden açılmış bir gül-i zībā
Şaçūñdur sünbūlistān-ı leṭāfet yā Resūla’ llāh
4. Vücūduñ sāyesi düşmez yere nūr-ı mücessemdür
Cemālūñ maṭla‘-ı mihr-i nübüvvet yā Resūla’ llāh

127 [20b] Bu şiirin bulunduğu varāğın numarası da mecmuada “20” olarak geçer. Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır. Bu iki farklı varāğın mecmuadaki sıralaması peş peşedir.

¹²⁵ Bu ibare Necm Suresi’nde geçmekte olup bu ibarenin meali “iki yay aralığı” şeklindedir. 53 Necm 9

¹²⁶ Bu mısırda vezin bozuktur.

128 [20b] Bu şiirin bulunduğu varāğın numarası da mecmuada “20” olarak geçer. Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır.

5. Hudā zāt-ı şerīfūñ eyledi çün mazhar-ı *levlāk*¹²⁷
Cemī'-i kā'ināta oldı raḥmet yā Resūla'llāh
6. Şeyā'ında [?] düşdüm vādī- 'işyāna luḥfeyle
Görünsün çeşme-i rāh-ı hidāyet yā Resūla'llāh
7. Yamandur şübhesüz aḥvāl-i **Hāmid** rüz-ı maḥşerde
Cenābuñdan erişmezse şefā'at yā Resūla'llāh

129

NA'T-I ŞERİF

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Dilüm pervāne-veş 'aşquñla yandur yā Resūla'llāh
Dü çeşmüm ḥ'āb-ı ḡafl[et]den uyandur yā Resūla'llāh
2. Vücūduñ maḥz-ı raḥmetdür 'uşāt-ı mücrimān [içün]
Derüñ feyz-i Cenāb-ı Müste'ān'dur yā Resūla'llāh
3. Eyā fāhrü'r-rüsül senden meded érmezse maḥşerde
Benüm ḥāl-i dige-r-günüm yamandur yā Resūla'llāh
4. Güneh-kāram faḳîrem sâ'il-i luḥf u 'aḫā oldum
Çapuñ mücrimlere dārü'l-emāndur yā Resūla'llāh
5. Bu 'Ārif bî-nevāya kıl şefā'at ey kerem kānı
Ki zîrā şefḳatüñ mebzül-cihāndur yā Resūla'llāh
6. Ziyā'-i nūr-ı zātuñla münevver ser-te-ser 'ālem
Senüñ nūruñ 'ıyān-ender-'ıyāndur yā Resūla'llāh

130

NA'T-I ŞERİF-İ SAKİ EFENDİ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Benem bir mertebe rüs-vā-yı 'ālem yā Resūla'llāh
Ki ḥadd-i cürmüme yoḳdur nihāyet yā Resūla'llāh
2. O deñlü müznibem bir bir hesāb olunsa 'işyānum
Gelür mi ehl-i ḥaşre bir de nevbet yā Resūla'llāh
3. Sen o şāh-ı cihānsın kim kamu şāhān-ı şāhib-tāc
Bulurlar ḥizmet-i bābuñla rif'at yā Resūla'llāh

¹²⁷ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

129 [20b] Bu şiirin bulunduğu varığın numarası da mecmuada “20” olarak geçer.

Mecmuada aralarında boşluk bulunan iki farklı varak “20” ile numaralandırılmıştır.

130 [21a]

4. Bakılsa senden evvel fi'l-haḳıḳa kimse yok evvel
Egerçi şoñradur teşrîf-i devlet yâ Resûla'llâh
5. Hemîşe bâb-ı vaşluñdan ayırma **Sâkı**-i zârı
Aña hîç bir nefes gösterme fûrkat yâ Resûla'llâh

131

NA'T-I ŞERİF

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

1. Ey Resûl-ı Kibriyâ ey mazhar-ı nûr-ı Hudâ
Ey Nebiyy-i bâ-şafâ ey melce'-i bay ü gedâ
2. Ey hidâyet menba'ı kıılma şefâ'atden cüdâ
*Rahmeten li'l-âlemînsin*¹²⁸ yoluña cānum fedâ
3. El-emân [ey] el-emân ey Fahr-ı 'âlem el-meded
Erhamısın enbiyānuñ kııl şefâ'at étme redd

II

1. Ey risâlet ma'deni sulṭân-ı cümle enbiyâ
Şānuñ a'lâ eylemiş Raḥmān senüñ fevku's-semâ
2. Maḥz-ı rahmetdür zuhūruñ 'āleme ey serverâ
Bu za'îf ümmetlerüñ ḥâli n'ola yevmü'l-cezâ
3. El-emân [ey] el-emân ey Fahr-ı 'âlem el-meded
Eşfi'isin enbiyānuñ kııl şefâ'at étme redd

III

1. Şübhesüz luṭf-ı Hudâ'sın sen eyâ ḥayru'l-beşer
Nûr-ı Haḳḳ'ıñ tal'atunuñla buldı 'âlem zîb [ü] fer
2. Āsumānda bu kelāma şāhideyn şems [ü] kamer
Nāle-i cān-gāh-ile na'tuñ oḳur şām [u] seher
3. El-emân [ey] el-emân ey Fahr-ı 'âlem el-meded
Aḥsenisin enbiyānuñ kııl şefâ'at étme redd

IV

1. Zātuñı iclâ için Haḳ kendüye kıldı ḥabîb
Bu sebebden çāresüzler derdine oldı ṭabîb
2. 'Ayn-ı rahmetdür vücūdı hem ḥabîb [ü] hem nesîb
Yâ İlāhî fâzıl [u] luṭfuñla rızāsın kııl naşîb
3. El-emân [ey] el-emân ey Fahr-ı 'âlem el-meded
A'zamısın enbiyānuñ kııl şefâ'at étme redd

V

1. Ḥamdü li'llâh ümmetüñ kıldı bizi Rabbü'l-enām
Rûḥ-ı pāküñe nihāyetsüz şalāt-ile selām

131 [23b]

¹²⁸ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

- 2 Hāzret-i Mevlā bilür vaşfuñ haķıķat ey hümām
Çākerüñ **Hamdī** kuşürin ‘afv-ile eyle tamām
- 3 El-emān [ey] el-emān ey Fahr-ı ‘ālem el-meded
Ekremisin enbiyānuñ kıl şefā‘at étme redd

132

NA‘T-I ŞERİF

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Ruḥlaruñ şem‘-i İlāhī’dür gönül pervānesi
Afitāb-ı ḥüsünüñ[üñ] kevn [ü] mekān dīvānesi
2. Şefkatüñ mi‘mārı ta‘mīr eylemese tā-ebed
Yā Resūla’llāh yapılmaz gönülümüñ vīrānesi

133

NA‘T-I ŞERİF-İ HAZRET-İ SELĀMİ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

I

1. Bir mu‘azzam pādişāhsın ki kuluñdur cümle şāh
Ḳurb-ı ev ednāda¹²⁹ vaz‘ oldı senüñ-çün taht-gāh
2. Nüh felek [ü] heft zemīn ancak saña bir bār-gāh
Emrüne maḥkūmdur ‘ālem her sözüñ vahy-i İlāh
3. Eş-şalātü ve’s-selām yā Muştāfā yā Müctebā
“Küntü ‘āşin yā Şefī‘a’l-müzñibīn erḥam lenā”¹³⁰

II

1. Leyl-i mi‘rācda kudümüñ būs édüp ‘arş-ı berīn
Hāliyen ‘aşkuñ ile cevlān éder ey şāh-ı dīn
2. Ravzañ için çağrışur her [bir] melek yā mü’minīn
Ḥazīhi Cennātü ‘Adnīn fe’d-ḥulūhā ḥālidīn¹³¹

132 [24a]

133 [24a]

¹²⁹ Bu ibarenin tamamı “Kābe kavseyni ev ednā” şeklindedir. “İki yay aralığı kadar.” 53

Necm 9

¹³⁰ Ben bir isyankarım. Ey günahkarlara şefaät eden! Bize de merhamet et.

¹³¹ Bu ibare Zümer Suresi’nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şöyledir: “Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da grup grup cennete sevk edilirler. Cennete vardıklarında oranın kapıları açılır ve cennet bekçileri onlara şöyle der: ‘Size selam olsun! Tertemiz oldunuz. Haydi ebedi olarak kalmak üzere buraya girin.’” 39 Zümer 73

- 3 Eş-şalâtü ve's-selâm yâ Muştafâ yâ Müctebâ
“Küntü ‘âşin yâ Şefî‘a’l-müznibîn erham lenâ”

III

- 1 Kim ki nür-ı mihr-i zâtuñ mazhar [u] āgâhdur
Ahter-i İslâm içinde evc-i dîn[ün] mâhdur
2 Kim ğulâm oldı kapuñda kâ’inātuñ şâhdur
Mür olmak dergehüñde bir Süleymân-câhdur
3 Eş-şalâtü ve's-selâm yâ Muştafâ yâ Müctebâ
“Küntü ‘âşin yâ Şefî‘a’l-müznibîn erham lenâ”

IV

- 1 Kañğı hâke başsa pây-ı devletüñ ol Tūr olur
Cānib-i Hağ’dan tecelliyât ile pür-nür olur
2 Her nazarda ‘aynuña nür-ı Hudâ manzūr olur
Bu **Selâmî** hizmet-i na’tüñ ile mağfūr olur
3 Eş-şalâtü ve's-selâm yâ Muştafâ yâ Müctebâ
“Küntü ‘âşin yâ Şefî‘a’l-müznibîn erham lenâ”¹³²

134

NA‘T-I ŞERİF

Fâilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

I

1. Şâh-ı iklîm-i risâletdür mu‘azzam pâdişâh
Nâzenîn-i Rabb-i ‘İzzet bende-i hâliş İlâh
2 Hâk-i pâyı olmayan bulmaz Cenâb-ı Hağğ’a râh
Anuñ için halk olundu nüh felek şems-ile mâh
3 *Sellimū şallū ‘alâ bedri’ d-dücâ nürü’l-hüdâ*¹³³
Nür-ı Hağğ’dur Muştafâ maḥbûb-ı dergâh-ı Hudâ

II

- 1 Ravzasıdur gülşen-i cān-bağş-ı Firdevs-i berîn
Āsitānuñ bekleyüp eyler nidâ Rūhü’l-emîn

¹³² Ben bir isyankarım. Ey günahkarlara şefaât eden! Bize de merhamet et.

134 [24b]

¹³³ Salat ve selam karanlıkların dolunayı ve hidayet nuru olan Hz. Peygamber’in üzerine olsun.

- 2 *Rahmeten li'l-‘ālemīn*¹³⁴ oldı Şefi‘u’l-müznibīn
*Ḥazīhi Cennātü ‘Adnin fe’d-ḥulūhā ḥālidīn*¹³⁵
3 *Sellimū şallū ‘alā bedri’d-dücā nürü’l-ḥüdā*
Nür-ı Hāk’dur Muştafā maḥbüb-ı dergāh-ı Ḥudā
III

- 1 Mültecā-i ḥalk-ı ‘ālem bil anuñ dergāhıdur
Kevkeb-i evc-i sa‘ādet burc-ı ḥüsünüñ māhıdur
2 Şadr-ı dīvān-ı risālet enbiyānuñ şāhıdur
Evvel ü āḥırde anuñ hem şefā‘at cāhıdur
3 *Sellimū şallū ‘alā bedri’d-dücā nürü’l-ḥüdā*
Nür-ı Hāk’dur Muştafā maḥbüb-ı dergāh-ı Ḥudā
IV

- 1 Hāk-i dergāhına anuñ étmeyince intisāb
Ref olup perde gönülden cāna olmaz fetḥ-i bāb
2 Ayağı toprağınıñ her zerresi bir āfitāb
Yolina cān véren ‘āşık[lar] bulur ḥüsünü’l-me‘āb
3 *Sellimū şallū ‘alā bedri’d-dücā nürü’l-ḥüdā*¹³⁶
Nür-ı Hāk’dur Muştafā maḥbüb-ı dergāh-ı Ḥudā
V

- 1 Yād éden ism-i şerīfüñ şev[k]-ile pür-nür olur
Her kim anı sevse cürmi ‘afv olur mağfūr olur
2 Mu‘cizātuñ güş éden maḥzūn gönül mesrūr olur
Ey **Behbūdī** ‘āşık-ı maḥbüb mağrūr olur
3 *Sellimū şallū ‘alā bedri’d-dücā nürü’l-ḥüdā*
Nür-ı Hāk’dur Muştafā maḥbüb-ı dergāh-ı Ḥudā

135

NA‘T-I ŞERİF

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

I

- 1 Faḥr-ı ‘ālem muḳtedā-yı enbiyā vü evliyā
Seyyid-i ḥalk ol şehensāh-ı serīr-i iştifā

¹³⁴ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹³⁵ “Bu Adin cennetidir. Ebedi olarak kalmak üzere oraya giriniz.” Bu mısradaki bir bölümü verilen ayet şöyledir: “Rablerine karşı gelmekten sakınanlar da grup grup cennete sevk edilirler. Cennete vardıklarında oranın kapıları açılır ve cennet bekçileri onlara şöyle der: ‘Size selam olsun! Tertemiz oldunuz. Haydi ebedi kalmak üzere buraya girin.’” 39 Zümer

- 2 Kıldı ešrâf ‘âlemi envâr-ı maħbûb-ı Hudâ
Zât-ı pâki kühl-i mâ zâğâ’l-başar¹³⁷ dur serverâ
- 3 Nâm-ı pâkidür Ebu’l-Ğāsım Muħammed Muştafâ
Maħv-ı zulmet eyleyüp kıldı cihânı pür-ziyâ
- 4 Merħabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pâküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

II

- 1 Ey Cenâb-ı Ğazret-i Ğatm-ı risâlet merħabâ
Zât-ı pâki şâfi’-i rûz-ı kıyâmet merħabâ
- 2 Nûr-ı Mevlâ mazhar-ı luğ u ‘inâyet merħabâ
Müznibîne fazl ü cûdı bî-nihâyet merħabâ
- 3 Baħr-ı raħmet menba’ı kân-ı sa’âdet merħabâ
Faħr-ı kevneyn şâhib-i tâc u kerâmet merħabâ
- 4 Merħabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pâküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

III

- 1 Ey Ğabîb-i nâzenîn-i Ğâlîk-ı arz u semâ
Oldı meddâħuñ kemâl üzre senüñ Rabbü’l-‘alâ
- 2 ‘Abd-i ‘âcizden ne mümkin şânuña lâyıķ edâ
Medħüñe yoķ gerçi řâķat bende ey kân-ı veřâ
- 3 Na’tüñ étmek umaram kim dest-ğîr ola baña
Budur ümmîdüm şefâ’at éde ki rûz-ı cezâ
- 4 Merħabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pâküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

IV

- 1 Merħabâ yâ Ğazret-i Peyğamber-i ‘âlî-cenâb
Merħabâ yâ rûħ-ı Ğdem mültecâ-yı şeyħ ü şâb
- 2 ‘Ālemüñ nûrı senüñ nûruñ yanında pür-ħabâb
Vaşf étmişdür semâdan nâzil olan dört kitâb
- 3 Şıdķ-ile ‘âşıķ olan görmez dü ‘âlemde ‘azâb
Ğazret-i Bârî saña kıldı Ğişâb-ı müsteşâb
- 4 Merħabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pâküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

¹³⁷ Bu ibare Necm Suresi’nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir: “Göz (gördüğünden) şaşmadı ve (onu) aşmadı.” 53 Necm 17

V

- 1 Kā'ināta nūr-ı vechüñdür éden bahş-ı hayāt
‘Āşık-ı nūr-ı cemālün kalbine érmez memāt
- 2 Hürmetüne halk olunmuşdur cemī'-i mümkināt
Çadrüñi kıldı ‘ıyān bunca delā'il beyyināt
- 3 Sensin ol ma'şük-ı Mevlā mazhar-ı zāt u şifāt
Bir nigāhuñ garç-ı 'ısyāna vérür gamdan necāt
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

VI

- 1 Eyleyüp i'zāz u ikrām saña Hayy [ü] Müsteğās
Eyledi sen pādişāhı cinne vü inse bi'ās
- 2 Yā Resūla'llāh ne mümkin zāt-ı pāküñle bihās
Yağdı kül étdi beni nār-ı firākuñ el-ğıyās
- 3 Rūhuña dā'im şalāt eyler zükür u ger inās
Dürri yektāsın şebihüñ var mı işneyn ü şelās
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

VII

- 1 Leyletü'l-İsrā'da gönderdi saña Haç hulle tāc
‘Aşık-ı pāküñle gürüh-ı evliyā buldı revāc
- 2 Zahm-ı tır-i fūrkatüñle hasteyem eyle 'ilāc
Dergehüñ dārü'ş-şifādur halk-ı 'ālem ihtiyāc
- 3 Şerbet-i vaşluñ 'atā kı l ola tiryāk-ı mizāc
Ol cemālün nürmı ben aḥkara eyle sirāc
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

VIII

- 1 İttibā éden saña lā-şek bulur fevz u felāh
Cān u gözi olur güşāde şadrı bulur inşirāh
- 2 Zıkr-ile meşgöl olur bi'l-ğuduvvi ve'r-revāh
Ol gürühdür dü cihānda lā-cerem ehl-i necāh
- 3 Nūr-ı pāküñ kalbine pertev urur mişl-i şabāh
Nāķış kalmaz işinüñ cümleten bulur şihāh
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

IX

- 1 Mağdemüñ kıldı cihāndan levş [ü] küfr ü şirki fesh
Ol muzahher şer'üñ ile sâ'ir edyān oldı nesh
- 2 Şarḡ u ğarba doldı nūruñ eyledi zūlmātı selḡ
Var idüñ Ḥaḡ Ādem'e étmezden evvel rūḡı nefḡ
- 3 Sensin ol şāh-ı Hicāz u Hind Buḡārā Sind ü Belḡ
Düşmen-i dīnūñ olanlar cümle olsun ḡahr u telḡ
- 4 Merḡabā yā kāşif-i sırr-ı ḡicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

X

- 1 Her kim eyler şer'-i pāküñle iḡā'at inḡiyād
Yüzi ağ olur o merdüñ lā-cerem yevmü't-tenād
- 2 Luḡfuña hergiz efendüm sen şehüñ yokdur 'idād
Rü'yetüñ kime müyesser olsa olur ber-murād
- 3 Dā'imā fermān-ber-i emrūñ olup etmez 'inād
Ol gürūḡı lāyıḡ-ı ġufrān éder Allāḡü hād
- 4 Merḡabā yā kāşif-i sırr-ı ḡicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XI

- 1 Var midur dünyā vü mā-fihāda zıkrüñden lezīz
Maḡv éder dilden zālāmı var mı fikrüñden lezīz
- 2 Müznibīne var mı şāhā fazl ü cūduñdan lezīz
Var mı hergiz ey sa'ādet kān[ı] 'aşḡuñdan lezīz
- 3 Pādīşāḡā ġayrı yok 'ālemde şevḡuñdan lezīz
Baña ḡiç bir nesne olmaz āb-ı vaşluñdan lezīz
- 4 Merḡabā yā kāşif-i sırr-ı ḡicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XII

- 1 Kim seni gördi bu fānī mülke kılmaz i'tibār
Sensin ancaḡ maḡşadı ey luḡf u cūdı bī-şümār
- 2 *Ḳābe kavseyni ev ednā*¹³⁸ menzilin kıldı güzār
Ref olup cümle ḡucub Mevlā'yı gördüñ āşikār
- 3 Ağlaram müştāḡ olup dīdāruña leyl ü nehār
Bir nazar eyle baña ey raḡmet-i Perverdigār

¹³⁸ Bu ibare Necm Suresi'nde geçmekte olup bu kısmın meali şöyledir: "İki yay aralığı kadar." 53 Necm 9

- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XIII

- 1 Ğarķ-ı 'işyānam şehā kı l baña luţfuñla nazār
Tā derūnum hānesinden maḥv ola ḥūzn [ü] keder
- 2 Senden ümmīd-i şefā'at eylerem yevmü'l-mefer
Zāt-ı pāküñ bize ey maḥbūb-ı Hāķ devlet yeter
- 3 Dīde-bān-ı merķadüñdür rüz [u] şeb şems ü kamer
Mu'cizātuñdur şehādet étđi aḥcār u şecer
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XIV

- 1 Nāķıs olmaz dem-be-dem bulur ziyād efgānumuz
Sen şehūñ ḥasretlüğinden müşkil oldı ḥālimüz
- 2 Luţf édüp Hāķ'dan ricā eyle kamu 'işyānumuz
Yā Resūla'llah bizim cürm ü ḥaṭādur kārumuz
- 3 Hāmdü li'llāh 'aşķ-ı pāküñdür dile mihmānumuz
Sensin ancak iki 'ālemde bizüm sultānumuz
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XV

- 1 Nār-ı 'aşķuñ zerresinden kimde olsa bir kabes
İḥtirāk édüp ḥub-ı sivā kı maz kı t'ā heves
- 2 Pādişāhum rütbeñi feh m édemez her bir meges
Mā'adā-yı zıkr ü fikrüñden benüm meylümi kes
- 3 Zıkr-i pāküñ kı alb-i zākirde kı maz kı ħıċ kı hār u ḥas
Şad selām olsun revān-ı pāk-ile her bir nefes
- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XVI

- 1 Zāt-ı pāküñ Hāķ Te'ālā derde dermān eylemiş
Hem iki 'ālemde de sen şāhı sultān eylemiş
- 2 Mazḥar-ı zāt u şıfāt u 'ilm ü 'irfān eylemiş
Kendi nūr-ı pākini hem saña iḥsān eylemiş
- 3 İsmiñi bi'z-zāt senüñ ismüñle yeksān eylemiş
Yā Resūla'llah seni mir'āt-ı Raḥmān eylemiş

- 4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XVII

- 1 Şeh-süvār-ı şah-n-ı ev ednā¹³⁹nuñ ey maḥbüb-ı ḥāş
Küntü kenz¹⁴⁰üñ maḥremi sensin eyā ḥāşu'l-ḥavāş
2 Rü'yete zātuñı Mevlā saña kıldı ihtişāş
Ben fakīri bu tabī'at zulmetinden kııl ḥalāş
3 Fırkatüñ bu cism ü cānum eylemişdür çün reşāş
Sensin ancak iki 'ālemde bize melce' menāş
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XVIII

- 1 Sensin ol baḥr-ı ḥaḳāyık sendedür esrār [u] feyz
Sensin ol 'ilm-i ledün ma'deni aḥcār-ı feyz
2 Ey gülüstān-ı ḥaḳīkat sendedür gülz[ā]r-ı feyz
Baḥr-ı raḥmetdür vücūduñ sensin ol enhār-ı feyz
3 Mālik-i mülk-i ebetsin mehbit-i envār-ı feyz
'Āşıkāna sensin i'tā eyleyen her bār-ı feyz
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XIX

- 1 Zıkr ü fikrūñ bu dil-i vīrāneye vérsün neşāt
Na'tüñ ile yā Resūla'llah heme bulsun neşāt
2 'Aşḳ u şevḳ üñle dem-ā-dem ḥaste dil kılsun neşāt
Nūr-ı zātuñla şafālar kesb édüp dolsun neşāt
3 Rü'yet-i vechüñle bu cān u dile érsün neşāt
Kalb-i maḥzūndan kederler maḥv olup gelsün neşāt
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

¹³⁹ Bu ibare Necm Suresi'nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir.
“(Peygamber’e olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu.” 53 Necm 9

¹⁴⁰ Bir hadis-i şeriften alınan bu ibarenin tamamı ve meali şöyledir: “Küntü kenzen mahfiyyen fe-ahbebtü en-u'rifē fe'halaktü'l-halka li-ya'rifünî.” “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyeni sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım.” Çalışkan, “Peygamber’in Hadis-i Şerifleri”, ss. 119-125. Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır.

XX

- 1 Medh-i pākūñden cüdā kıılma dehānum her liḥāz
Şer'-i ḥüsnuñ eylesün tā kim lisānum her liḥāz
- 2 Ārzū-yı vaşluñ eyler cism u cānum her liḥāz
Āteş-i 'aşkuñladur āh u fiḡānum her liḥāz
- 3 Rūḥuñā biñ biñ selāmdur armağanum her liḥāz
Bu-durur ancaḳ benüm vird-i zebānum her liḥāz
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı ḥicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXI

- 1 Nār-ı 'aşkuñ her kimüñ ḳalbinde kim olsa şu'a'
Küllī varım terk éder ḥāk-i rehūñde bī-nizā'
- 2 'Aşḳ-ı pākūñ mā'adāsına éder cümle vedā'
Ol muzahher şer'üne ez-cān u dil olup muṭā'
- 3 Vaşl-ı pākūñle müşerref olur āḥir ol şücā'
Lā-cerem esrār-ı Ḥaḳḳ'a ḥāşıl éyler ittilā'
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı ḥicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXII

- 1 Her kimüñ ḳalbinde olsa zerre-i 'aşkuñla ṭaḡ
Ḥubb-ı dünyādan vü mā-fihādan ol éyler ferāḡ
- 2 Ğuşşadan āzād olup olur aña ṭaḡ üsti bāḡ
Ḥāne-i ḳalbinde yaḳar nūr-ı Mevlā'dan çerāḡ
- 3 Göñli olur ol kişinüñ cümle miḥnetden ferāḡ
Cennet-i 'irfān olur ol [?] içün revāḡ¹⁴¹
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı ḥicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir'āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXIII

- 1 Şānuñı ta'zīm édüp Mevlā senüñ ey nūr-ı şāf
Süre-i *innā feteḥnā*¹⁴² ile kıldı ittişāf
- 2 Mā teḳaddem mā te'eḥḥar zenbüñi étdi mu'āf
Yā Resūla'llah senüñ ḳadrini bilsün ehl-i lāf

XXII/1b dünyādan : dünyāyı Y.

¹⁴¹ Bu mısırada vezin bozuktur.

¹⁴² Bu ibare Fetih Suresi'nin ilk ayetinde geçmektedir. Ayetin tamamının meali şöyledir:

“Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik.”⁴⁸ Fetih 1

- 3 *Rahmeten li'l-‘ālemīn*¹⁴³ olduđuña yok ihtilāf
Medfen-i pākūñ melā’ik rüz [u] şeb eyler tavāf
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXIV

- 1 Āteş-i ‘aşkuñ Habībā kıldı cismi iħrāk
Bu vücūdum mülkini maħv étđi nār-ı iştıyāk
2 Niçe bir hicrān ü hasret tā be-key bu iftirāk
Bir nazār kııl zā’il olsun bu derūnumdan firāk
3 Cennete terciħ éderler ravzāñı bi’l-ittifāk
Der-şeb-i mi‘rāc ‘aṭā oldı saña tāt u Burāk
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXV

- 1 Şeb-çerāğ-ı hāş-ı baħr-ı Zāt’sun bī-iş[ti]rāk
Dédi şānuñda senūñ *levlāk*¹⁴⁴ Ĥaħ ey zāt-ı pāk
2 ‘Āşık-ı hasret-keşūñ eyler dem-ā-dem sīne çāk
Fūrkatūñ ey nūr-ı ‘ālem bendeñi étđi helāk
3 Éderem ĥāk-i rehūñde cism ü cānumı fedāk
Vaħy-i Ĥaħ’da şānuña Yāsīn ü Ṭāhā’dur cezāk
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXVI

- 1 Ey yūzi Seb‘ü’l-meşānī ey Habīb-i lā-yezāl
Saña maħşūş oldı ma‘şūk-ı Ĥaħ-ı ‘azm-i vişāl
2 ‘Aşkuña ĥalk oldı [cümle] ‘ālem ey şāhib-cemāl
İttibā’-ı sūnnet-i pākūñ éden ehl-i kemāl
3 *Len tenālū*¹⁴⁵ āyetine éyleyüp pes imtişāl
Cān u başı terk éderler bī-nizā’ ü bī-cidāl
4 Merhabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pākūñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

¹⁴³ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁴⁴ Bu ibare “Sen olmasaydım kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

¹⁴⁵ Bu ibare Âl-i İmrân Suresi’nde geçmekte olup ayetinin tamamının meali şu şekildedir. “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.” 3 Âl-i İmrân 91

XXVII

- 1 Lā-cerem sensin Ḥabībā mültecā-yı h̄aş u ‘ām
Niçe biñ kez armağan olsun şehā bizden müdām
- 2 Rūḥ-ı pāküñe şalāt-ile selām her şubḥ u şām
Kā’ināta ibtidāsın enbiyāya ihtitām
- 3 Ol muṭahhar ravza-i pāküñ-durur dārü’s-selām
Bir nigāh-ı merḥamet kıl maḥv ola dilden zalām
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXVIII

- 1 Ol cemālüñ nūrına ‘āşık olan görmez ziyān
Ey şeh-i taḥt-ı risālet ey Resūl-ı ins ü cān
- 2 Sāyeñi dār-ı fenāda eyledi Mevlā nihān
Rūz-ı maḥşerde ‘uşāta olmak için sāye-bān
- 3 Kendi nūrından seni halk eyledi ol Müste‘ān
Dergehüñ bevvābıdur şāhā senüñ kerrübiyān
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXIX

- 1 Kılduñ engüştüñ ile şakku’l-kamer ey mäh-rū
Söyledi taşlar ağaçlar saña ey Maḥbüb-ı Hū
- 2 Mu‘cizātuñdur mübārek uşbu‘ uñdan aqdı şu
Nūr-ı zātuñla münevver oldı ‘ālemler kamu
- 3 Cān u dil eyler dem-ā-dem vaşl-ı pāküñ arzū
Bendeñe eyle kerem ey pādişāh-ı nīk kamu
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXX

- 1 İ‘tirāfédüp kuşurum eylerem feryād u āh
Eyledi ḥaddi tecāvüz cürm ü evzār u günāh
- 2 Eşref-i halk eyledi Mevlā seni bī-iştibāh
Zahr-ı pāküñde olan mührüñ ile ey pādişāh
- 3 Defter-i peygamberān imzāsın étđi ol İlāh
Sensin ancaḥ yā Şeff‘-i Ḥaḥ bize cā-yı penāh
- 4 Merḥabā yā kāşif-i sırr-ı hicāb-ı māverā
Vech-i pāküñdür şehā mir’āt-ı Zāt-ı Kibriyā

XXXI

- 1 Hâk Te‘âlâ Hazreti sen zât-ı pākūñ evvelâ
Enbiyâ vü evliyâdan qadrūñi kıldı ‘alâ
- 2 Vuşlat-ı pākūñle bulur dīde-i cān incilâ
Hâk-i pāyuñdur efendüm çeşm-i ‘uşşâka cilâ
- 3 Efkar-ı vaşşâf-ı hüsünüñdür Şenâyî mübtelâ
Kıl şefâ‘at ol gedâya lâyıq-ı rahmet ola
- 4 Merhabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pāküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

XXXII

- 1 Her kimüñ gönlinde kim zâhir ola ‘aşkuñ yeli
Tâli‘ olur qalbine nür-ı tecellî hâşılı
- 2 Mâ‘adâ-yı zikrūñi terk eyler âhir ol velî
Cilve-gâhuñ *kābe kavseyni ev ednâ¹⁴⁶* menzili
- 3 Medh-i vaşfuñ pâdişâhâ şād éder cān u dili
Çâr yāruñdur Ebū Bekr [ü] ‘Ömer ‘Oşmān ‘Alî
- 4 Merhabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pāküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

XXXIII

- 1 Ol selâtin hem dahı şehzâde-gān hazretleri
‘Ammiyānuñ Hamza vü ‘Abbās nāsuñ ahyeri
- 2 Hem müşeyyed bi’l-cenān elţāf-ı Hâk’uñ mazharı
Cümle-i zevcāt ile evlād u âlüñ her biri
- 3 Dahı aşhâb hürmetine ey nebîl-i serverî
Kıl Şenâyî bî-kes[i] ‘aşıklarūñ ser-defteri
- 4 Merhabâ yâ kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pāküñdür şehâ mir’ât-ı Zât-ı Kibriyâ

XXXIV

- 1 Ey Şefî‘-i dü cihān ey enbiyâ ser-‘askeri
Cürm [ü] evzār ile oldum bu cihānda serserî
- 2 Zātuñı vaşf eyleyen olur kederlerden berî
Mâlik-i ‘aşkuñ olan n’eyler cevāhir yâ düri
- 3 ‘Afvuñı eyler recâ dergāh-ı luţfuñ çakeri
Zümre-i ‘uşşâka ilhâk ét Şenâyî kemteri

¹⁴⁶ Bu ibare Necm Suresi’nde geçmekte olup ayetin tamamının meali şu şekildedir:
“(Peygamber’e olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu.” 53 Necm 9

- 4 Merhabā yā kâşif-i sırr-ı hicâb-ı mâverâ
Vech-i pâkûndür şehâ mir'ât-ı Zât-ı Kibriyâ

136

NA'T-I ŞERİF

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

I

- 1 Merhabā ey mazhar-ı elṭâf-ı Rabbü'l-'âlemîn
Merhabā ey mebd-e'-i eşyâ Şefî'u'l-müznibîn
3 Merhabā ey vâşıl-ı 'ayne'l-yakîn ḥaḳḳa'l-yakîn
Zât-ı pâkûñ ḳible-gâh-ı evvelîn ü âhirîn
5 Ol vücûd-ı nâzenînüñ *rahmeten li'l-'âlemîn*¹⁴⁷

II

- 1 Sende zâhir ḳıldı şun'ın ol Cenâb-ı lâ-yezâl
Saña mahşûş oldı 'âlemde şehâ 'azm-i vişâl
3 Ol cemâl-i bâ-kemâle teşneyem rûz [u] leyâl
Zât-ı pâkûñ ḳible-gâh-ı evvelîn ü âhirîn
5 Ol vücûd-ı nâzenînüñ *rahmeten li'l-'âlemîn*

III

- 1 Tâ-ebed tuğrâ-yı zâtuñ oldı ḥatemü'l-enbiyâ
Saña ümmet olmaḳ ister [her] gürûh-ı enbiyâ
3 Éyle luṭfuñ[I]a şefâ'at baña ey baḥr-ı 'atâ
Zât-ı pâkûñ mültecâ'-i evvelîn ü âhirîn
5 Ol vücûd-ı nâzenînüñ *rahmeten li'l-'âlemîn*¹⁴⁸

IV

- 1 Bu cihânda bî-kes ü bî-çâre ḳaldum ey Ḥabîb
İki 'âlemde derûnum derdine sensin ṭabîb
3 İntisâbum luṭfuñdur beni ḳoma ğarîb¹⁴⁹
Zât-ı pâkûñ mültecâ'-i evvelîn ü âhirîn
5 Ol vücûd-ı nâzenînüñ *rahmeten li'l-'âlemîn*

136 [28a]

¹⁴⁷ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rah met olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁴⁸ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rah met olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁴⁹ Bu mısradaki vezin bozuktur.

V

- 1 Fırkatüñ ‘uşşākuña nār-ı cehennemden beter
Sīne-çākem hasretüñle serverā şām u seher
- 3 Rü’yetüñ eyle ‘atā kim maḥv ola dilden keder
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*¹⁵⁰

VI

- 1 Meḫar-ı peygamberānsın hem Resül-i ins ü cān
Şāfi’-i rüz-ı kıyāmet oldıguñ günden ‘ıyān
- 3 Hem emīn-i vaḫy-i Ḥaḳ çārüb-keşüñdür bī-gümān
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

VII

- 1 Vechüñi mir’āt-ı zātı kıldı Ḥayy [ü] Müste‘ān
Oldı hem zāt-ı kerīmüñ bā’ış-i kevn ü mekān
- 3 Ben gedāya kı kerem ey Faḫr-ı ‘ālem el-emān
Zāt-ı pāküñ kıble-gāh-ı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

VIII

- 1 Pādişāhān-ı cihān ednā ḳuluñdur lā-cerem
Dü cihān ḫalk[ı] şehā senden umar luḫf u kerem
- 3 Bir nazār eyle dil-i pejmürdeden maḥv ola ğam
Zāt-ı pāküñ kıble-gāh-ı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*¹⁵¹

IX

- 1 Merḫamet kı ben ğarībüñ ḫāline ey zü’l-‘atā
Mültecā ancaḳ senüñ dergāh-ı luḫfuñdur şehā
- 3 Cism ü cānum [ile] varum yoluña olsun fedā
Zāt-ı pāküñ mültecā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

¹⁵⁰ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁵¹ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

X

- 1 İlticā éden kapuña oldı maḳziyyü'l-merām
Her murāda vāşıl oldı şād olup her şubḥ u şām
- 3 Eş-şalātü ve's-selām ey merci'-i cümle enām
Zāt-ı pāküñ mültecā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnün *rahmeten li'l-'ālemīn*

XI

- 1 Şefkat eyle bendeñe yā *rahmeten li'l-'ālemīn*
Maḫz-ı luḫfuñla beni ḳıl kām-yāb ü kām-bīn
- 3 Niçe bir hicrān u ḫasret tā be-key āh u enīn
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnün *rahmeten li'l-'ālemīn*

XII

- 1 *Rahmeten li'l-'ālemīn* étdi [seni] Ḳādir Ḥudā
Bir niḡāh-ı şefkatüñdür derd [ü] 'işyāna devā
- 3 Menba'-ı cūd u keremsün şāḫib-i tāc u livā
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnün *rahmeten li'l-'ālemīn*

XIII

- 1 Sevdi ḫalk étdi senün zātuñ Cenāb-ı Kibriyā
Enbiyā vü evliyāya sensin ancak reh-nümā
- 3 Yā Şefi'a'l-müznibīn yā seyyidī eşfa' lenā
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnün *rahmeten li'l-'ālemīn*¹⁵²

XIV

1. Lücce-i 'işyāna ḡarḳ oldum meded ḳıl yā Resül
Ümmetün olan gürüha bendeñi eyle ḳabül
- 3 Āl ü aşḫāb ḫürmetine étme maḫzün u melül
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḫirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnün *rahmeten li'l-'ālemīn*

¹⁵² “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rah met olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

XV

- 1 Yā Resūla 'llāh **Senāyi** bī-kese ol dest-gīr
‘Afv u gufrāna sezā-vār eyleye Ḥayy [ü] Ḳadīr
- 3 ‘Arz-ı ḥāle yoḳ yüzüm bī-çāre ḳaldum ben ḥaḳīr
Zāt-ı pākūñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li'l-‘ālemīn*

XVI

- 1 Luṭfuñı iḥsānuñı étdüm senūñ çün kim sened
Fazl [u] cūduña efēndüm sen şehūñ yoḳ ḥadd ü ‘add
- 3 Ḳıl şefā‘at ben gedāya bu recāmı étme redd
Zāt-ı pākūñ ḳıble-gāh-ı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li'l-‘ālemīn*

XVII

1. Āteş-i ‘aşḳūñ derūnum ḥānesin étdi kebāb
Rü’yete nūr-ı cemālūñle beni ḳıl behre-yāb
- 3 Her tarafdan éyle ben bī-kes ḡarībe fetḥ-i bāb
Zāt-ı pākūñ ḳıble-gāh-ı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li'l-‘ālemīn*

XVIII

1. Ḳalmışam bī-çāre zulumetde faḳīrūñ lā-keḷām
Cürm [ü] evzār u baṭālet oldı her kārüm müdām
- 3 Bāb-ı luṭfuñ sâ’iliyem ḳıl beni nā’il-merām
Zāt-ı pākūñ mültecā-yı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li'l-‘ālemīn*¹⁵³

XIX

- 1 Luṭfuña maḗhar olan étmez sivāya iltifāt
Vuşlatuñ zevḳiyle vérir mürde-i ḳalbe ḥayāt
- 3 Medḥ-i vaşfuñda şehā ebkem cemī‘-i kā’ināt
Zāt-ı pākūñ mültecā-yı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnūñ *rahmeten li'l-‘ālemīn*

¹⁵³ “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rah met olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

XX

1. Sensin ol ümmetlere müşfik şefî‘ -i çāre-sāz
Āsitānuñdur ‘usāta ‘ākıbet cāy-ı melāz
- 3 Merḥamet kıl tā ki dilden maḥv ola sūz u güdāz
Zāt-ı pāküñ kıble-gāh-ı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnüñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

XXI

- 1 Sen şehe hem yā [?] aşḥāb u āle lā-keḷām
Çār-yār şehzāde-gān ‘ammiñe de ola müdām
- 3 Cümleñüñ ervāḥına bizden şalāt-ile selām
Zāt-ı pāküñ muḳtedā-yı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnüñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

XXII

- 1 Bu **Şenāyī** derd-mend yandı firāḳuñ nārına
Merḥamet kıl luḫ u iḥsān ile āh u zārına
- 3 Muḫḫali‘ sin ol fakīrūñ bīş ü kem eṭvārına
Zāt-ı pāküñ kıble-gāh-ı evvelīn ü āḥirīn
- 5 Ol vücūd-ı nāzenīnüñ *rahmeten li’l-‘ālemīn*

137

MÜNĀCĀT-I ŞERĪF

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1. Ey kerem kānı Cenāb-ı Kibriyā
Senden olur derd-i ‘iṣyāna devā
- 3 Bāb-ı luḫfuñdan ba‘īd étme Şehā
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

II

- 1 Ḥadden efzūn oldı evzār u günāh
Oldı her ḥālüm perīşān u tebāh
- 3 Géce gündüz eylerem efġān u āh
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

III

1. Ey Hudāvend-i kerīm ü bī-niyāz
‘Afv [ü] ğufrānuñ umar ehl-i niyāz
- 3 Sensin ancağ mücrimīne çāre-sāz
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

IV

- 1 Olmuşam ğarğ-āb-ı baḥr-ı ıztırāb
Nār-ı hicrānuñla dil oldı kebāb
- 3 Qıl kerem eyle Hudāyā fetḥ-i bāb
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

V

- 1 Faḥr-ı kevneyn ḥürmetine yā Kerīm
Ben gedāya eyle elḫāfuñ ‘amīm
- 3 Hālūme a‘lem çü sensin yā Raḫīm
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

VI

- 1 Bār-ğāh-ı izzetüñdür yā Hudā
Ehl-i cürme gece gündüz mültecā
- 3 Quluñ işi dā’imā cürm ü ḫaḫā
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

VII

- 1 Yine ğamda eylerem āh u enīn
Bendecüğüm bilmezem ḫaldum ḫazīn
- 3 Bī-kes ü bī-çāreye sensin mu‘īn
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

VIII

- 1 Merḫamet qıl ben faḫīre el-amān
Qoma maḫzūn bendeñi yā Müste‘ān
- 3 Bu kelāmı étmişem vird-i zebān
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘ vātenā ḥācātenā

IX

- 1 Ey Cenāb-ı lā-yemūt ü lā-yenām
Dergehüñden mültecā-yı hāş u ‘ām
- 3 Luṭfuñ-ile kıl beni nā’ıl-merām
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

X

- 1 Zāt-ı pāküñ vāḥid [ü] ferd [ü] şamed
Bāb-ı luṭfuñdan fakīri étme red
- 3 Luṭfuñı iḥsānuñı étdüm sened
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

XI

- 1 İsm-i A‘zam ḥürmetiyçün yā Ğafūr
Maḥv olup dilden keder gele sürür
- 3 Gerçi kārum dā’imā cürm [ü] kuşūr
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

XII

- 1 Kārmız sehv [ü] zelev ‘işıyāndur
Saña lāyık ‘afv ile ğufrāndur
- 3 Müznibīne ‘ādetüñ iḥsāndur
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

XIII

- 1 Ey Raḥīm ü Lem-yezel ey Bī-zevāl
Fūrkatüñ étdi za‘if ü bī-mecāl
- 3 Luṭfuñ-ile kıl tecellī-i cemāl
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

XIV

- 1 Ben gedāyı koma bir demde melül
Ola dil bākī ḥuzūra tā vuşül
- 3 Bu du‘āmı eyle luṭfuñ[ı]a kabül
Ente ḥasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḥacātenā

XV

- 1 Sensin ol Ḥayy [u] Ḳadîr [ü] Lem-yezel
Bizde yokdı zātuña lâyıḳ ‘amel
3 Mücrimüñ kârı heme sehv [ü] zeel
Ente ḥasbî ente kâfî Rabbenâ
5 İstecib da‘ vâtenâ ḥacâtenâ

XVI

- 1 Ḥürmet-i *innâ fetahnâ*¹⁵⁴ yâ Mu‘în
Ḳıl beni hemm ü küdüretden emîn
3 Zıkr ü fikrüm rûz [u] şeb budur hemîn
Ente ḥasbî ente kâfî Rabbenâ
5 İstecib da‘ vâtenâ ḥacâtenâ

XVII

- 1 Eyle maḥşûr luḫf ét ey Rabb-i ğanî
Emriñe münḳâd olanlarla beni
3 Dîde-i cân bula her demde seni
Ente ḥasbî ente kâfî Rabbenâ
5 İstecib da‘ vâtenâ ḥacâtenâ

XVIII

- 1 Bâb-ı luḫfuñ melce’-i şâh u gedâ
Dergehüñ mücrimlere dârü’ş-şifâ
3 Ḥazretüñden eyler[em] dâ’im recâ
Ente ḥasbî ente kâfî Rabbenâ
5 İstecib da‘ vâtenâ ḥacâtenâ

XIX

- 1 ‘Arz-ı ḥâlüm böyledür sultânuma
Merḥamet ḳıl ben ğarîbüñ ḥâline
3 Muḫḫali‘ sin cümleten aḫvâlüme
Ente ḥasbî ente kâfî Rabbenâ
5 İstecib da‘ vâtenâ ḥacâtenâ

¹⁵⁴ Bu ibare Fetih Suresi’nin ilk ayetinde geçmektedir. Ayetin tamamının meali şöyledir.

“Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik.”⁴⁸ Fetih 1

XX

- 1 Sensin ancak maḡsadum iḡsān éden
Bir gedāyı ḡul iken sultān éden
- 3 Cürmümüz ‘afv éleyüp ṡādān éden
Ente ḡasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḡacātenā

XXI

- 1 Bu **ṡenāyī** bī-kesi ḡıl ber-murād
Eyle luṡfuñla anı her demde ṡād
- 3 Eyle maḡfūr zenbini yevmü’t-tenād
Ente ḡasbī ente kāfī Rabbenā
- 5 İstecib da‘vātenā ḡacātenā

138

NA‘T-I ṡERİF

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

- 1 Enbiyā ṡāhı eyā gevher-i pāk
ḡalḡ olundı senüñ için eflāk
- 3 ‘Aṡḡ [u] ṡevḡüñle édüp sīnemi ḡāk
Éderem yoluña varumı fedāk
- 5 N’ola olsam ḡademüñ zīrine ḡāk
Medḡ-i pāküñde dédi ḡaḡ *levlāk*¹⁵⁵
- 7 Ḳıldı tenzīl *ve mā erselnāk*¹⁵⁶

138 [30a]

¹⁵⁵ Bu ibare kutsi hadiste geçmektedir. Hadisin tamamı şöyledir: “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.”

¹⁵⁶ Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meli şöyledir: “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

II

- 1 H̄azret-i Rabb-i Raḥīm Ḥayy ü Vedūd
Étdi i'tā saña Ḥavz-ı Mevrūd
- 3 Hem şefā'atle maḳām-ı Maḥmūd
N'ola étsem yoluña bezl-i vücūd
- 5 'Aşq-ı pāküñle olur Ḥaḳ meşhūd
Medḥ-i pāküñde dédi Ḥaḳ *levlāk*¹⁵⁷
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

III

- 1 Pādişāhum beni cürm-ile kuşūr
Bend édüp éyledi senden mehcūr
- 3 Ey Ḥabīb-i Melik-i Ḥayy [u] Ğafūr
Keremüñden beni eyle mesrūr
- 5 Éde tā cürmümi Mevlā mağfūr
Medḥ-i pāküñde dédi Ḥaḳ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

IV

- 1 Rehber ét bendeñe 'aşkuñ ey cān
Tā ki bulam seni ey şāh-ı cihān
- 3 Yağdı ben 'ācizi nār-ı hicrān
Na'tüñi dilde okuyup her ān
- 5 Bu kelāmumı éderem vird-i zebān
Medḥ-i pāküñde dédi Ḥaḳ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

V

- 1 H̄ātem-i cem'-i rüsül şāh-ı güzīn
'Aşq-ı pāküñi baña éyle qarīn
- 3 Bendeñe luḫ u kerem eyle hemīn
Beni kıl hemm ü kederlerden emīn
- 5 Olmaḳ ister dil ü cān saña yaḳīn
Medḥ-i pāküñde dédi Ḥaḳ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*¹⁵⁸

¹⁵⁷ Bu ibare “Sen olmasaydım kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

¹⁵⁸ Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meli şöyledir: “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

VI

- 1 Meded ét bendeñe ey kân-ı kerem
Maḥv ola tā bu derūnumdan ğam
- 3 İlticām sañadur ey ‘ālī-himem¹⁵⁹
Senden ayruḡ yā kime zārī kılam¹⁶⁰
- 5 Bendenūñ ḥāline sensin erḡam
Medḡ-i pākūñde dédi Ḥaḡ *levlāk*¹⁶¹
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

VII

- 1 Her denī kıymetūñi ne bilsün
‘Āşıḡānuñ seni ḡanda bulsun
- 3 Bu ğoñül ‘aşḡuñ-ile pür olsun
Vecd-i ḡāletle şafālar kılsun
- 5 Ḳalbe envār-ı ma‘ārif dolsun
Medḡ-i pākūñde dédi Ḥaḡ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

VIII

- 1 Baña ey şāh-ı rüsül eyle meded
Maḥv ola tā bu derūnumdan derd
- 3 Bendeñe éyle kerem ey Aḡmed
Faẓl [u] cūduñ senūñ oldı bī-ḡad
- 5 Sensin ol āyine-i zāt-ı Şamed
Medḡ-i pākūñde dédi Ḥaḡ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*

IX

- 1 Érdüġi demde mübārek nazarı
Şecer-i yābisi pes kıldı ḡarī
- 3 Der-‘aḡab vérđi hemān-dem şemeri
Éyledi uşbu‘ı şaḡḡu‘l-ḡameri
- 5 Nefesi nuḡḡa getürđi ḡaceri
Medḡ-i pākūñde dédi Ḥaḡ *levlāk*
- 7 Kıldı tenzīl *ve mā erselnāk*¹⁶²

¹⁵⁹ Bu mısırada zihaf vardır.

¹⁶⁰ Bu mısırada zihaf vardır.

¹⁶¹ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

X

- 1 Rüsülün ekremi ol mäh-cemil
Bâ' iş-i kevn ü mekândur anı bil
3 Hem-rikâb olsa n'ola Cebrâ'îl
'Aşk-ı pâki tıruk-ı Hâk' a delil
5 Bir nazar kılsa şifâ bulur 'alil
Medh-i pâkünde dedi Hâk *levlāk*
7 Kıldı tenzîl ve mā *erselnāk*

XI

- 1 Saña gönderdi Hudâ hulle vü tãc
Oldı maşşuş saña ancak mi' rãc
3 Derdime luţfuñ-ile eyle 'ilãc
Hvân-ı fażluñla toyur kaldum aç
5 Beni 'âşıklaruna eyle sirãc
Medh-i pâkünde dedi Hâk *levlāk*¹⁶³
7 Kıldı tenzîl ve mā *erselnāk*

XII

- 1 Şeb-i mi' rãcda ol mäh-ı 'ıyân
Éyledi seb'-i semâyı seyrân
3 Oldı meşşûf aña çok rãz-ı nihân
Şaşınup étme buña şekk ü gümân
5 Aña 'arz oldı cemâl-i Raḥmân
Medh-i pâkünde dedi Hâk *levlāk*
7 Kıldı tenzîl ve mā *erselnāk*

XIII

- 1 Senün ey şâhib-i şıdk u münîr
Şâhibün oldı Ebū Bekr ü 'Ömer
3 Daḥı 'Oşmân u 'Aliyy-i Ḥayder
Eyle ben 'âcize luţfuñ rehber
5 Tã olam cūd u 'aţâña mazhar
Medh-i pâkünde dedi Hâk *levlāk*
7 Kıldı tenzîl ve mā *erselnāk*

¹⁶² Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meli şöyledir: “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁶³ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

XIV

- 1 Şad şalât-ile selâm ola saña
Dağ ı aşhâbuña âlüñe şehâ
- 3 İki şehzâde-i dürr-i yektâ
‘Ammiyânuñ ki o merdân-ı Hudâ
- 5 Olayım bunlara bi’l-cümle fedâ
Medh-i pākūñde dédi Hâk *levlāk*
- 7 Kıldı tenzîl *ve mā erselnāk*¹⁶⁴

XV

- 1 Sensin ol mehbiṭ-i envār-ı Hudâ
‘Āşıkuñ oldı Cenâb-ı Mevlâ
- 3 Bu **Şenâyî**’ye édüp cūd u şehâ
Zerre-i ‘aşkuñ aña kıl i’ṭâ
- 5 Cism ü cānı yoluña ola fedâ
Medh-i pākūñde dédi Hâk *levlāk*¹⁶⁵
- 7 Kıldı tenzîl *ve mā erselnāk*

139

NA‘T-I ŞERİF

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

- 1 Bezm-i Cāmî’de mey-i ‘aşkuñ olup cür‘a-keşi
Olmışam mest-i maḥabbet akıdup kanlı yaşı
- 3 Ururam na‘re-i mestâne hemân şubḥ u ‘ıṣî
Lî Habîbün Medeniyyün ‘Arabiyyün Kureşî
- 5 *Ki buved derd ü ğam-eş māye-i şādî vü hoşî*

II

- 1 Vaḥy [ü] ilhām-ı Hudâ’dur süḥan-ı muḥteremi
Olmayan mazḥar-ı elṭâf-ı kemâl ü keremi
- 3 Mazḥar-ı sırr-ı eḥādîş-i şerîf[i] ola mı
Fehm-i rāz-eş ne-konem ü ‘Arabî men ‘Acemî
- 5 *Lāf-ı mihr-eş çi zenem ü Kureşî men Habeşî*

¹⁶⁴ Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meli şöyledir: “(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” 21 Enbiya 107

¹⁶⁵ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinin ilk kelimesinde geçmektedir.

III

- 1 Tā ezel bezm-i elest nūrı iken Fahr-ı cihān
Şem'-i dīdārına sūzān idi pervāne-i cān
- 3 Yanarağ yağılaraq 'āleme geldüm sūzān
Zerre-vārem be-hevā-dārī-i ū rağş-künān
- 5 *Tā şod ān şöhre-i āfāk be-ğürşīd-veşī*

IV

- 1 Bundan a'lā nedür 'uşşāğına ihsān u kerem
Şuretā fūrkat [ü] ma'nide vişāli her dem
- 3 Ola[lar] devlet-i dīdār-ile hoş-dil ħurrem
Gerçi şad merħale dūr-est zi-pīş-i nazarem
- 5 *Vechehü fī nazari küllü gadātün ve 'ışī*

V

- 1 Hūşyārān-ı vefādur heme mestān-ı elest
Sāğar-ı sırr-ı maħabbet ola ħāşā ki şikest
- 3 Neş'e-mend olmaz o kim olmaya peymāne be-dest
Şıfat-ı bāde-i 'aşğ-eş tu me-pors ez-men-i mest
- 5 *Zevğ-i ĩn mey ne-şināsī be-Hudā tā ne-çeşī*

VI

- 1 Sūziş-i 'aşğ-i Nebī ile 'aleyhü'ş-şalavāt
Şöyle dil-teşne gidem maħşere bulduğda ħayāt
- 3 Ola sīr-āb-ı sirişğ ħuşk-lebān-ı 'araşāt
Maşlahat nīst merā sīr ez-ĩn āb-ı ħayāt
- 5 *Żā'afa'llāhü bihi küllü zamān 'aşaşī*

VII

- 1 Sālik-i şāh-reh-i 'aşğa budur tavr-ı pesend
Neş'etā ehl-i maħabbet olana bes bu pend
- 3 Olmaya cān u cihān kayd u 'alāğa peyvend
Cāmī erbāb-ı vefā cuz reh-i 'aşğ-eş ne-reved
- 5 *Ser me-bād-et ki ez-ĩn rāh kadem bāz keşī*

NA‘T-I ŞERİF

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

I

- 1 Bir mehūñ bendesiyem sāye daḥı olmaz eşi
Nūrınuñ zerresi olmaz bu cihānuñ güneşi
3 apladı pür-envār-ı ruḥuñ çār u şeşi¹⁶⁶
Çün to ğup tıtdı cihān nūrını ḥüsnuñ güneşi
5 Kim ola sevmeye bu vech-ile sen māh-veşi

II

- 1 O adar buldı şuyın mu‘cize-i Fahr-ı cihān
O adar āb-ı ‘aā tdı cihāna cereyān
3 Hep ḥayātından elin bulmuş-iken leşkeriyān
Parmaguñdan aıdup āb-ı revān-baḥş-ı revān
5 Niçe yüz biñ kişiden def‘ dübensin ‘aaşı

III

- 1 Tıtdı āvāze-i i‘cāzuñ ile çarḥ-ı kühen
Bildiler şānuñı aşḥāb-ı Buḥārā vü Yemen
3 Degülem vaşfuñ den mülk-i fenāda bir ben
Türk ü Kürd ü ‘Acem ü Hindü bilür bunu ki sen
5 Hāşimī’sin ‘Arabī’sin Medenī’sin ureşī

IV

- 1 Ne adar ‘āşī vü mücrim ne adar mutır ise
Ne adar fāsı u fācir ne adar mükşir ise
3 Ne adar ma‘rifet-i ḥazretüñi münkir ise
Sen emīre ul olan her ne adar müdbir ise
5 Bende-i mubil olur mişl-i Bilāl-i Ḥabeşī

V

- 1 O zamān ki ḥarem-i ‘izzete düñ seferi
Eyledüñ urb-geh-i Ḥazret-i Ha’a güzeri
3 Vardi her zerre o demde saña bu ḥoş ḥaberi
Sensin ol püşt ü penāh-ı melek ü ins ü peri
5 Enbiyānuñ güzeli sevgilüsi ḥüb u ḥoşı

140 [31b]

¹⁶⁶ Bu mısra da vezin bozuktur.

VI

- 1 Gevher-i kenz-i hāfādan aña kim behre dege
İşidüp bu haberi taşlar ile sīne döge
- 3 Göge çıkardı anı çünkü Hudā öge öge
Yerdeki da'veti fevt oldu déyü gitdi göge
- 5 Béline bağladı ol nūr-ı bilā-sāye taşı

VII

- 1 Āteş-i 'aşk-ile tabh oldu vücūduñ muṭlaḳ
Süf're-i ḳurb-ı İlāhī'ye olunca mülḳaḳ
- 3 Var mı pişmiş ḳotarılmış saña beñzer el-ḳaḳ
Dīk-i ḳikmetde pişürdi çü seni sevgüli Ḳaḳ
- 5 Cebra'ıl olsa n'ola maṭbaḳınuñ ḥime-keşi

VIII

- 1 Pehlivanluk eşer-i mu'ciz-i peygamber olur
Küş-t-girān-ı hevā saña niçe hem-ser olur
- 3 Kim bu da'vāyı éder 'āḳibeti bed-ter olur
Üzilür 'ırk-ı Ebū Cehl gibi ebter olur
- 5 Sen Ebu'l-Ḳāsim-ile her kim éderse güreşi

IX

- 1 Bülbül oldu ḳalem-i **Kānī**-i bī-dil gülüñe
Şemme-i feyzüñi bahş ét n'olur ol bülbülüñe
- 3 Yüz ḳaralığıma bağışla siyeh fülfulüñe
Ve'd-Ḍuḫā verdüñe ve'l-Leyl okudum sünbülüñe
- 5 **Rüşenī** virdi budur küllü ḡadātün ve 'işī

141

NA'T-I ŞERİF

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

I

- 1 Saña ey şāh-ı rüsül uymayanuñ bitmez işi
Bū Leheb gibi anuñ Tebbet olur serzenişi
- 3 Ayaḡuñ topraḡuña yüz sürenüñ ḳutlu başı
Çün doğup tutdı cihān yüzini ḥüsnüñ güneşi
- 5 Kim ola sevmeye bu vech-ile sen māh-veşi

II

- 1 Eşk kim giryeden akmaz yere geçsün dür ise
Uymayan şer'ine nefsuñ kuldur ger har ise
- 3 Érişür saña kimüñ 'aşk-ile kalbi pür ise
Sen emîre kul olan her ne kadar müdbir ise
- 5 Bende-i muķbil olur mişl-i Bilāl-i Hābeşī

III

- 1 Kāmetüñ bükdi belin sidrenüñ ey gönca-dehen
Şübhesüz bedr-i ruķuñ şems ü kamerden rüşen
- 3 Hüb idi Yūsuf-ı Ken'an sen andan ahsen
Türk ü Kürd ü 'Acem ü Hindü bilür bunı ki sen
- 5 Hāşimī'sin 'Arabī'sin Medenī'sin Kureşī

IV

- 1 Maķdemüñle n'ola şād olsa Şehā kevn ü mekân
K'oldı āfāķa vücūduñ sebep-i emn ü emân
- 3 Berķ-ı şemşīrūñ-ile yandı şalīb ü evşān
Parmāģuñdan aķıdup āb-ı revān-baķş-ı revān
- 5 Niçe yüz biñ kişiden def' édübensin 'aķaşı

V

- 1 Zīr-i pāyuñda ķodı nüh felegi Rabb-i felāķ
Vechi var sürse yüzün pāyuña Hürşīd-i şafāķ
- 3 Halk-ı eşyāya sebep oldı vücūduñ muţlak
Dīk-i hikmetde pişürdi çü seni sevgüli Hāķ
- 5 Cebra'īl olsa n'ola maţbahınuñ hīme-keşi

VI

- 1 Yüz süren hāk-i der-i devletüñe server olur¹⁶⁷
Haţ-ı seng-i siyāha tavķuña gevher olur
- 3 Cündüñe vaķt-i ğazā cünne der-i Hayber olur
Üzilür 'ırk-ı Ebū Cehl gibi ebter olur
- 5 Sen Ebu'l-Kāsım-ile her kim éderse güreşi

¹⁶⁷ Bu mısradaki vezin bozuktur.

VII

- 1 ‘Andelīb étđi çü Hıağ Rũh-ı Emĩn’i gũlüñe
Cenneti n’ola fedā etse şafĩ fũlfũlüñe
- 3 Bezléder **Nābĩ** kabũl olsa revānuñ yoluña
Ve’đ-Đuđā verdũñe ve’l-Leyl oğudum sũnbũlüñe
- 5 **Rũşeni** virdi budur küllũ ğadātũn ve ‘iřĩ

142

KAŞİDE-İ KĀSİM-ZĀDE ES-SEYYİD MUĤAMMED EFENDİ
ĶUDDİSE SİRRUHU’L-‘AZİZ

Mefā ‘ilũn mefā ‘ilũn mefā ‘ilũn mefā ‘ilũn

1. Elā ey Ĥazret-i inse şuhũd ũzre olan dānā
Elā ey Ķuds-i lāhũta devām ũzre olan bĩnā
2. Elā a‘lem İlāhĩ bağrına ğavvāş olan ‘āşıđ
Kelāmuñ nağdini bilũp ĥađāyıđdan duyan ma‘nā
3. Édeyim kenz-i mağfiden saña bir cevheri iđrāc
Ķulađ dutup başıretle éderseñ sözümi ıřđā
4. Eger ‘āşıđ ise cānuñ baña tut cān-ile sem‘ũñ
Ki vaşf édem ĥađāyıđdan bilesũn ĥikmet-i eşyā
5. Ğanĩ bi’z-zāt idi ol Ĥađ şıfāt u cümle esmādan
Mũnezzeđür ta‘ayyũnden tecellisi idi yektā
6. Tecellĩ eyleyũp cilve éderdi zātı zātına
Aña mađşũş idi ancağ kemāl-i ĥũsn-i bĩ-hem-tā
7. Ķamu esmā mezāhirle [?] içre idi mestũr
Bu ‘abdi ğayrı ĥiç anda tevĥidde idi ĥađđā
8. Velākin ĥũsn-i zātını ta‘alluğ eyledi tā kim
Kemālātı mezāhirden zuhũr édũp biline tā
9. ‘Adem mũlki sarāyında olan eşyā’-i ma‘dũma
Naşĩb ola vũcũdından zuhũra geleder cem‘ā
10. Tecellĩ eyledi tā kim anuñ zātı çũn a‘yāna
Zuhũr étđi Ķamu a‘yān te‘ayyũn buldılar esmā
11. Olup a‘yān-ile esmā biri birine āyĩne
O yũzden nũr-ı Yezdānĩ bu yũzden zulmet-i zulmā
12. Çũn esmā’-i İlāhĩ’ye mezāhir oldılar mir‘āt
Her ismũñ mağharı bil ol isimden eyler istid‘ā
13. Velĩ a‘yān ĥađāyıđda ne şey’e kim ola Ķābil
Ne ismi kim taleb eyler anuñ ĥũkmin éder icrā

14. Muğill ismine mazhardır kimisi ism-i Hādī'ye
Muđillüñ mazharı esfelde Hādī mazhar-ı bālā
15. Ki şanı ne taleb kıldı kamu buldı ta'ayyün ol
Ne tağyır ü ne hod tebdıl aña hiç gelmeye hāşā
16. Sözüñ tayy eyle gel oldı muqarreb hep kamu aḥvāl
Ki fark oldı nebī ile velī hem mü'min ü tersā
17. Ḥudā zav'ına kıldı bu vücūdātı mazāhir çün
Kamuya bil ki feyz andan érer a'lā eger ednā
18. Ne hikmetdür ne kudretdür ne şan'atdur görüñ imdi
Kılur bir zerreyi gāh şems gehī bir qatreyi deryā
19. Egerçi zāhiren ism ü müsemmā görünür gayrı
Görür her laḫza her bir an bir şān-ı 'ārif-i dānā¹⁶⁸
20. Eger ism ü müsemmā 'ilmine sen 'ālim olduñsa
Bilürsüñ sırr-ı esmāyı oğursuñ '*alleme*'-*l-esmā*¹⁶⁹
21. Anuñ zātına gāyet şun'ına hergiz nihāyet yok
Tecellī eylemez bir şüret-ile iki kez Mevlā
22. Velākin gözlerini örtüdi halkuñ 'ālem-i keşret
Velī 'ārif olan her zerreden görüdi bilā-ḥafā
23. Ki her şeyde Ḥaḫ'uñ bir varlığı var zāhir ü bāḫım
Ḥaḫ'ı ḥaşr étme bir şeyde nitekim ḥaşr éder tersā
24. Rumüz-ı *semme vechu'llāh*¹⁷⁰ ile her şeye nāzır ol
Ki her şeyi oğursuñ muşḫaf u defter-durur maḫzā
25. Bu 'ālem kim görürsüñ çār 'unşurdan mürekkebdür
Ne kalur çār 'unşur gitse ızḫār eyle bī-pervā
26. Gören hem görinen kendü-durur bil zāhir ü bāḫım
Cihān vechinde kendi varlığıdur gayrı yok qaḫ'a
27. [?] keşreti cümle o vaḫdetde olur fānī
Ne 'ārif bakaydı anda ne 'irfān eyleme ibḫā
28. Vücüd-ı vāḫidi gör kim ta'ayyünle olur zāhir
Vücüd-ı dā'im ü bāḫī ta'ayyündür olan ifnā
29. Mecāza bakma ey sālīk ḫaḫīḫi maḫlaba 'azm ét
Ki zīrā zıll-ı zāyıldür iḫāmet eylemez dānā

¹⁶⁸ Bu mısra da vezin bozuktur.

¹⁶⁹ Bu ibare Bakara Suresi'nde geçmektedir. Ayetin tamamının meali şöyledir: "Allah Adem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklerle göstererek 'Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.' dedi." 2 Bakara 31

¹⁷⁰ Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meali şöyledir: "Doğu da Batı da (tüm yeryüzü) Allah'ındır. Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir." 2 Bakara 115

30. Temevvüc eyleyen deryāya baḡ emvāca aldanma
Güneş yanında çün şebnem bilürsün kim olur ifnā
31. Muḥīṭ-i baḡr-ı lāhūta eger ḡavvāş olam dērseñ
Vücūduñ ḡatresin maḡv ét ḡoma andan eşer aşlā
32. Şarāb-ı cezbeyi nūş ét seni cezb éde tā Ḥaḡ
Kimi kim cezb éde ‘ālem olur hep ḡözine leylā
33. Niçe yüz biñ ḡıyāmet ḡopsa ayılmaz o mestlikden
Zihī devlet zihī ‘izzet zihī ḡudret-durur ‘uzmā
34. Olursañ sā’ir-i fi’llāh müşāhid olasun her dem
Tecellīsini ol Zāt’uñ ḡoresin bī-men ü bī-mā
35. İletür sevḡ-i Rabbānī yoluñı bir ‘aceb baḡra
Édersüñ seyri yüz biñ yıl bulunmaz intihā aña
36. Şu deñlü ‘ilm olur ḡāşıl beyān olmaz lisān-ile
Ki ebced-h^vān olur ḡatuñda lā-şek Bū ‘Alī Sīnā
37. Olursañ ‘ilm-ile ‘āmil ki *kerremnā*¹⁷¹ ya lāyık suñ
Yazarlar defter-i şāhīde nāmuñ ‘ālim ü dānā
38. ‘İnād-ile şaḡın olma şehā bu ḡālete münkir
Hudā’nuñ luḡfi bī-ḡaddür vérir saña da taḡḡikā
39. Gel ey mestür olan der h^vāb-ı ḡāflet kendüde[n] ḡāfil
ḡözüñ aç şānuñı fehm ét ki sensin cümleden a’lā
40. *Nefaḡtü fīhi min rūḡi*¹⁷² senüñ şānuñda gelmişdür
*Ve nahnü aḡrabü min-küm*¹⁷³ senüñ ḡaḡḡuñdadur ḡaḡḡā
41. Seni Ḥaḡ fażl [u] luḡfindan ḡoyupdur zātına maḡzar
Yüzüñde Fātiḡa āyātını yazdı bilā-implā
42. Ḳamu esrārına maḡrem édüp ḡıldı seni şerīf
Senüñ şānuñda dēnildi ki budur ‘ālem-i kübrā

¹⁷¹ Bu ibare ayetten alıntıdır ve ilgili ayetin meali şöyledir: “Ant olsun, biz insanoḡlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşдық. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoḡundan üstün kıldık.” 17 İsrā 70

¹⁷² Bu ibare iki surede geçmektedir. Birincisi Hicr Suresi’nin 29. ayetinden alıntıdır bu ayet bir önceki ayetle birlikte şöyle meal edilir: “Hani Rabb’in meleklerle, ‘Ben kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş balçıktan bir insan yaratacaḡım; onu düzenleyip içine ruhumdan üflediḡim zaman, onun için hemen sayḡı ile eğilin.’ demişti.” 15 Hicr 28-29 İkincisi ise Sād Suresi’nden alınmış olup ilgili ayetin meali şöyledir: “Onu şekillendirip içine ruhumdan üflediḡim zaman onun için sayḡı ile eğilin.” 38 Sād 72

¹⁷³ Bu ibare ayetten alıntı olup ilgili ayetin meali şudur: “Biz ise ona sizden daha yakınız. Fakat siz göremezsiniz.” 56 Vākıa 85

43. Dédi Hâk *aḥseni takvīm*¹⁷⁴ de halk étdük biz insānı
Ki redd étdük varup seyr eyleye tā esfel ü a‘lā
44. Sebeb budur ki seyr éde merātib zāhir ü bāṭın
Şaḡın zann étme insānı ola merdūd-ı Hâk ḥāşā
45. Dénildi ‘*alleme’l-esmā*¹⁷⁵ cemī‘ an vaşf-ı ādemde
Hâkīkatde ḥaḳāyık her ne var zātuñ-durur ḥaḳḳā
46. Mücellā evi [?] mir‘āta beñzer şüret-i ‘ālem
Cilāsıdur anuñ ādem biri lafzan biri ma‘nā
47. Muḥabbet toḥmını cānda ma‘ārif sırrını dilde
Emānet eyledi sende telef étme şaḳın cānā
48. Muḥaşşal bil bu mevcūdāt senüñle oldılar kâ‘im
Kaḳan sen bāṭın olsañ cümle mevcūdāt olur ifnā
49. Zuhūruñdan zuhūr étdi bu mevcūdāt u maḥsūsāt
Buṭunuñdan nihān olur zuhūr-ı şafvet-i eşyā
50. Cihānı bir cesed farz eyleseñ sen cānisuñ anuñ
Bu sır naḳd-i İlāhī’dür degüldür va‘de-i ferdā
51. Cesed kāndur güher cāndur biri birinden ayrılmaz
Reḡanla şīr gibi kim birbirine oldılar hem-tā
52. Başiretle başar cem‘ine mevkūf bil ki bu kevnüñ
Başar cismi başiret cānı gibi fi’l-meşel gūyā
53. Başiretsiz başar bī-cān ceseddür bilmez ü görmez
Başiretsiz başar gördüğüñüñ hiç aşlı yok aşlā
54. Bu görmeklük ile düş degül-ise dīde-i cānuñ
Görür şanma niçe görsün cihānı dīde-i a‘mā
55. Gel añla zātuñı ‘ayn-ı ‘iyān devr [ü] zamānsın sen
Özüñden ḡayrı bil yoḳdur özüñdür Kāf-ile ‘Anḳā
56. Mekānuñ ‘ālem-i ḳuds u maḳāmuñ ins iken niçün
Düşüp bu çāh-ı imkāna gezersüñ küh-ile şaḡrā
57. Saña ṭāvūs-ı ḳudsīler muşāhib olmaḡa lāyık
Sen uyup zāḡ-ı nefsüñe olursun ‘ālem[e] rüsvā
58. Ricālüñ izini izle bu süflīden ériş ‘ulve
Geçüben *ḳābe ḳavseyni* bula gör sırr-ı ev *ednā*¹⁷⁶
59. Ricāl-i kümmelüñ ḳalbi ṭoludur gerçi feyz-ile
Velī tāliblere lāzım şadāḳat himmet-i vālā

¹⁷⁴ Bu ibare ayetten alıntı olup ilgili ayetin meali şu şekildedir: “Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.” 95 Tîn 4

¹⁷⁵ Bu ibare Bakara Suresi’nde geçmektedir. Ayetin tamamının meali şöyledir: “Allah Adem’e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek ‘Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.’ dedi.” 2 Bakara 31

¹⁷⁶ Kābe ḳavseyni ev ednā: “İki yay aralığı kadar.” 53 Necm 9

60. Erenler şöhetinden behre-dâr olmağ muqarrerdür
Şular kim hağ bilüp her nuğkı şeyhüñ démeye lâ
61. Mürîd-i şâdığ oldur kim murâdından ola fânî
Murâd-ı şeyh ola bâkî fenâ ola kamu ehvâ
62. Kelâm-ı ehl-i Hağ şol kağre-i nîsâna beñzer kim
İşitse kalb-i gâfil hâşıl eyler kenz-i lâ-yefnâ
63. Velî nâ-kâbilüñ kalbin[de] hağ söz semm olur fi'l-hâl
Kelâm-ı ehl-i Hağkı eyledünse mağşad-ı ağşâ
64. Nazar kı l kendüñe gör kağı cānib sende gālibdür
Döker zehrin mişâl-i mār kimi görse éder iğvâ
65. Ne cānib gālib ise cāna cānuñ menzili oldı
Cüdâ olduğda tenden bil aña menzil olur ol cā
66. Letāfetden kesāfetden ne kesb étdünse dünyāda
Kesāfet kesb éderseñ bil olursuñ cümleden eşğā
67. Sa'ādet ehlišüñ devlet senüñdür iki 'ālemde
Bu sözlerden uyanıklığ gelürse cānuña cānâ
68. Kemāl-i ādemi sözden bilindi ey melek-ğaşlet
Velî ol söz-durur ol kim ola ol hücet-i aqvâ
69. Söz oldur benlügenñden çopmaya ol söz çopa Hağ'dan
İşiden dağı Hağ-ıla işide çopmaya gāvğā
70. Kağan kim zātını bilmez kişiden zāhir olsa söz
Dēnilmez söz aña kim ol söze menşe' ola sevdā
71. Benüm söz dédüğüm Rūhu'l-ğudüs'den söyleyen sözdür
O söz 'İsā-yı vağtden söylese şihhat bulur merzā
72. Netice her ne söz söylense ol sözdür kelāmu'llāh
Ne vech-ile kelāmu'llāh-durur sözüñle te'vīlā
73. Sözüñ aşlı nefesdür cümle sözler bir nefesdendür
Nefesden zindedür 'ālem eger a'lā eger ednā
74. Kamu eşyā hağıkat ol nuğkdan āşikār oldı
Çadem bağrı nuğkdur cümle eşyādur ħabāb-āsā
75. Nefes girdükçe çığduğça göñül söz ile kâ'imdür
Göñülsüz söz ü hem sözsüz göñül olmaz ebed kağ'ā
76. Sözi fark eylemek sözden velākin kār-ı dānādur
Sözi fark étmeyen sözden olupdur pîr ü ħamğā
77. Anadan toğma gözsüzler karadan ħayrı görmezler
Göre mi rüy-ı dildārı çarañulukda nā-bīnā
78. Anadan toğma gözsüz gibidür nāğıs olan idrāk
Nedür fehm eylemez sözden rumüz-ı nükte-i ħarrā

62 b kenz-i lâ-yefnâ: Bitmez, tükenmez hazine.

79. Öz ‘aklı ile billürî memâtuñdur dér ey meh¹⁷⁷
Berāber dére ey [?] billürî degül hāşā
80. Haķīkat-bīn olan şarrāfa şor gel cevherin ķadrin
Ķatırcı boncuğın cevher şanandan olmayasun tā
81. Haķīkat nuķ u şüretsüz ucı bir aşla mebnīdür
Fürü‘ı otuz iki ħarfde zāħir oldı taķsīmā
82. Yaradılmış ne kim varsa ķamusı nuķka mażhardur
Dü ‘ālem dil [?] nuķka nāııķdur ķamu eşyā
83. Şıfātuñ zātuña bürhān yüzüñ bil zāt-ile ey cān
Şıfātuñdan sözüñ gitse şıfātuñ ħod olur ifnā
84. Für[ü]‘dur gösteren aşlı für[ü]‘suz aşla yol yokdur
Şadef aşl u içinde fer‘idür bil dürre-i beyzā
85. Şecerden mīvedür maķşūd ķurı eşcārı n’eylerler
Cihānı bir şecr farz eyle ādem mīvedür güyā
86. Cihānuñ cānı ādemdür kim anuñ cismi ‘ālemdür
Şul[ar] kim sırıra maħremdür olardur hem-dem-i ‘İsā
87. Ĥudā’yı bilmek āsān āдеми bilmek velī müşkil
Nitekim Ķāf-ı ecsāmda olan cān içreki ‘Anķā
88. Cisim maħsūs u cān ma‘lüm odur bir emr-i Rabbānī
Ya kimdür ortada Ādem ya anuñ zevcesi Ĥavvā
89. Benüm Ķāf-ile ‘Anķā’dan murādum remz ü İmādur
Vücūdum içre gönüm Ķāf tecellī sırrıdır ‘Anķā
90. *Ene ‘l-Ķur‘ānū ve ‘s-Seb ‘u ‘l-meşānī¹⁷⁸ dédi Muħyi’d-dīn*
Ve rūħu ‘r-rūħi lā rūħu ‘l-evānī¹⁷⁹ dédüm āmennā
91. Göñül Ķāf’ında ‘Anķā’nuñ tecellīsine érdüñse
Görürsüñ ħāk-i pāyuñda durur ķubbe-i mīnā
92. Ĥayāt ābın içerseñ Ĥızr olursuñ bezm-i vaħdetden
Mürīdüñ olmağa me’mür olur İskender ü Mūsā
93. Eger Ķāf u eger ‘Anķā eger İskender ü Mūsā
Senüñ zātuñdadur cem‘ā eger Sidre eger Tūbā
94. Eger bu rütbeye vāşıl iseñ var eyle irşadı
Ki ‘İsā-yı zamān olduñ demüñdür *yuhyiye ‘l-mevtā¹⁸⁰*
95. ‘İlim kim şāħibin ħayy étmeye ol ‘ilmi n’eylerler
‘İlim ol ‘ilm[e] dérler şāħibin ol ‘ilm éder erzā

¹⁷⁷ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁷⁸ “Ben Ķur‘ānım ve tekrarlanan yediyim (Fātiha Sûresi’yim).”

¹⁷⁹ “Rūħun rūħuyum, ānlarım/vakitlerin rūħu değil.”

¹⁸⁰ Bu ibare ayetten alıntı olup ilgili ayetin meali şöyledir: “Şimdi, bunları yapan Allah’n ölülere diriltmeye gücü yetmez mi?” 75 Kıyâmet 40

96. Dénilmez ‘ilm aña kim şāhibin ol ‘ilm éde şeytān
Dénilür ‘ilm aña kim şāhibin ol ‘ilm éde monlā
97. Ériş Hızır-ı zamāna şor ledün ‘ilminüñ esrārın
Beyān eyler saña Hızır-ı zamān ihsān éder an-cā
98. Kime kim Hāq müyesser eyledi ‘ilm-i ledünniden
Hayāt ābını kalbinde éder Hızır-ı zamān icrā
99. Ledün ‘ilmi odur kim kendi kalbünñden tülü‘ eyler
Bu ‘ilmün menba‘ı Hızır-ı zamānuñ kalbidür cānā
100. Hızır dédikleri kütüb-ı zamāndur her zamān içre
Zamānda ān dā’imdür taşarruf üzredür erķā
101. Taşarruf üzredür kütüb-ı zamān ‘ālemde ādemde
Hāq’uñ ihsānı[nı] kütüb-ı zamāndur eyleyen baḥşā
102. Érerseñ kütüb-ı devrāna bulursun maḥlabuñ sen de
Şadākatle muḥabbetle édersüñ himmetüñ vālā
103. Érişür her nefesde bil saña ilhām-ı Rabbānī¹⁸¹
Seni irşād édüp saña ol demde der-i ricā
104. Kime kim feyz éder ol bil zamānuñ evḥadindendür
Bu kadar kābiliyyet her vücūda neşr olur ibhā
105. Bu çarḥ dōlābı dā’im ān dā’im üzre devr eyler
Ki her devrinde biñ şüret-ile zāhir olur i’fā
106. O devr-ile gelüpdür enbiyā mürsel merātibce
Gehī mü’min zūhūr eyler éder zāhir gehī tersā
107. Ki ben daḥı o devr-ile niçe geldüm niçe gitdüm
Gelüp bu ‘ālem-i mülke édindüm esefli meşvā
108. ‘Amā idi maḥām-ı evvelüm bil ‘ālem-i ervāḥ
Ki ‘arşuñ fevķı oldum çün o ‘arşuñ istivāsı mā
109. Tabāyi‘den güzer kıldum ‘anāşır rengine girdüm
Ma‘ādinden nebāt renginde giydüm ḥulle-i ḥazrā
110. Bırakdum ḥulle-i ḥazrāyı hayvān rengine girdüm
Geçüp hayvāndan insān şüretin giydüm dédüm Hū yā
111. Çün insān şüretin buldum Hāq’a ḥamd ü şenā kıldum
Fenā-ender-fenā oldum ki buldum Hāq-ıla ibķā
112. Érişdi şafvet-i nūrī gönül oldı Hāq’uñ Tūr’ı
Ḳamu sırlar ‘ayān oldı gümānum ḳalmadı aşlā
113. Erenler şöḫbetin buldum dün ü gün ḥıdmetin kıldum
Ne dédilerse pes illā dédüm hergiz démedüm lā
114. Dil-i insān-ı kāmīl maḥzen-i feyz-i İlāhī’dür
O yüzden baḥş éder bil dā’imā pes feyzini ifzā

¹⁸¹ Bu mısradā vezin bozuktur.

115. Baña feyz-i İlâhi Hazret-i Mıṣrî'den olmuşdur
O daḥı bil Sinān Ümmî'den almışdur yed-i ṭulā
116. O er daḥı er oğlından alıpdur māye-i zātı
O daḥı Şeyḥ Abdü'l-vehhāb'dan aldı bu sırrı hā¹⁸²
117. O daḥı Şeyḥ Şemse'd-dīn Yigitbaşı'dan el aldı
Cihān[a] kıble oldu ol mişāl-i Ka'be-i 'ulyā
118. O daḥı Şeyḥ 'Alā'eddīn'den érdi zāt-ı Raḥmān'a
Şeb-i vuşlatda vaḥdet étdi buldı ḥālet-i kıurbā
119. O daḥı Kayşerî Tāce'ddīn aldı çün tā kıle¹⁸³
Anuñ-çün zāhir ü bāṭın odur 'āriflere 'urfā
120. O er Zencānī Monlā Piri'den érdi bu esrāra¹⁸⁴
Anuñ-çün 'ilm-i sır baḥrinde olmuşdur dür-i yek-tā
121. O da bil Seyyid-i Yaḥyā'dan érdi vuşlat-ı Ḥaḳḳ'a
Ṭarīkat ehl[i] içre nāmı olmuşdur cihān-ārā
122. Bu tertīb üzre sırr-ı sārīdür 'ālemde ādemde
Bu sırruñ sırrını bu Seyyid'e Ḥaḳ eyledi i 'tā
123. Bu sırdan kim ḥaber-dār oldu 'ārifdi özi anuñ
Yürü şād ol ki 'ālemde ki sensin 'ālim ü dānā
124. Bu sırdan kim ḥaber-dār oldu 'ārifdi özi anuñ
Geçüp ḥayvān adından ol çü buldı menzil-i me'vā
125. Saña deryā-yı ḥikmetden çıkardum bir dür-i yektā
Ki mişlin görmedi 'ālemde hiç İskender [ü] Dārā
126. İşāret 'ilmine 'ālim iseñ nazmum saña kāfī
'İbāretdür murādum fehmi édentür kıabil ezkā
127. Eger fehmi olmaya nazmum ḥaberdür *leyse fi'd-dāreyn*¹⁸⁵
Duyarsun ma'nisin anuñ yiyesün menn ile selvā
128. Cihān içre bu tarz üzre rivāyet étmedi kimse
Ne Şadre'd-dīn ne Bedre'd-dīn ne Muḥyi'd-dīn ne Mevlānā
129. Dürüst idrāk-ile bu nazmuma kılsa nazar 'ārif
Hezār aḥsent okırdı ol lisān-ı Ḥaḳḳ-ıla ḥaḳḳā
130. Cevāhirle müzeyyen bir kaçırdu bu kaçīde kim
İçine girenüñ ḥālün ziyāret édiser ḥavrā
131. Ḥaḳīkatde bu manzūme cemī'-i 'ilmi ḥāvidür
Velī bir ḥarfini bilmez vücūdın kılmayan ifnā

¹⁸² Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁸³ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁸⁴ Bu mısradā zihaf vardır.

¹⁸⁵ İki evde (dünya ve ahirette) Allah'tan başkası yoktur. Bu ifadenin çevirisi aşağıdaki eserden alıntıdır. Bu ve buna benzer İslamî ibareler için bkz. Mehmet Yılmaz, *İslamî Kaynaklı Sözler*, s.114.

132. Bunuñ her beytinin zımnında niçe biñ ma‘ānı var
Velı a‘ mā gözi görmez gerekdür dıde-i bınā
133. Ledün ‘ilminüñ esrārın ‘ayān étدی saña **Seyyid**
Eger sırrına mahremseñ nazıre söyle gel cānā

143

‘AN KAŞĀYİD-İ ŞENĀYİ KUDDİSE SIRRUHU MAĤLAŞ-I PĀKE
HAZRET-İ MEVLĀNĀ KĀDDESE’LLĀHÜ Bİ-SIRRIHI’L-A‘LĀ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Ğāfil olma gün-be-gün geçmekdedür ‘ahd-i şebāb
Gelmede eyyām-ı şeyb bulmağda vaktüñ iktirāb
2. Niçe bir nefis ü hevā ile göñül ālūdesüñ
Bu fenāya şuğl ile étmekdesün hālūñ harāb
3. Eyledüñ itlāf bu ‘ömr-i nāzenini yok yere
Yā ne taḥşil eyledüñ virgil baña şāfı cevāb
4. İ‘tibār éden fenā çirkine mezmüm oldılar
‘Ārif olan bu deniden dā’im eyler ictināb
5. ‘Ākıl-iseñ kıl ferāğat ḥubb-ı fāniden göñül
Āḥret ta‘mırine sa‘y eyle ey ‘ālī-cenāb
6. Şeyb geldükçe teraḥ bulmada[dur] tül-i emel
Gel yéter āzāde ol kendüñe vérme iztirāb
7. Kümmelīnūñ hālını fikr eyleyüp inşāf kıl
Terk-i dünyā ile oldı kām-bın ü kām-yāb
8. Bu cihānuñ yok vefāsı hem beķāsı ke’l-‘adem
Rağbeti terk ét bu mülke görmeyem dērseñ ‘ıķāb
9. Varluğı ifnā édüp sa‘y ét éregör yoķluğa
Olmak isterseñ eger kim feyz-i Ḥaķ’dan behre-yāb
10. Ey **Şenāyī** ‘ömrüñ érđi āḥire étme gümān
Ğafleti қо édegör dergāh-ı Ḥaķk’a intisāb

144

ŞEREFİ’D-DİN BİN EŞREF-ZĀDE KUDDİSE SIRRUHU

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Rāh-ı ‘aşğda ser-firāz-ı ehl-i ‘irfānam bugün
Maḥzen-i kenz-i haķıķat baḥr-ı ‘ummānam bugün
2. Ḥamdü li’llāh mażhar oldum sırr-ı pāk-i Aḥmed’e
Vuşlata érişdi fūrķat şād u ḥandānam bugün

143 [36b]

144 [37a]

3. Ceddüm Eşref-zāde Rūmī' nūñ ʔarīķı içre ben
‘Āşık-ı şeydāya rehber derde dermānam bugün
4. Gel bu varluğdan geçüp dermān ara ıalma saķım
Ehl-i derde ben ʔabīb olmağa şāyānam bugün
5. Olma münkir eyle iķrar ét teşebbüt şıdķ-ıla
Aç haķıķat ‘aynını gör māh-ı tābānam bugün
6. Zülmet içre teşne-dil ıalmışlara **Seyyid Şeref**
Hızr elinden nūş olunmuş āb-ı hayvānam bugün

145

BU NUTĖ-I ŐERĖFĖ BUYURDUĞLARINDAN ÜÇ GÜN
MÜRÜRİNDA VĀŞIL-I SIRR-I BEĖĀ OLMİŞLARDUR ĖUDDİSE
SIRRUHU

‘AN ĖAŞĀYĖD-Ė ŐENĀYĖ ĖUDDİSE SIRRUHU

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

1. Bir baħr-ı bĖ-pāyāna gir ıa‘r u kenārı olmaya
Bir gevher-i yektāya ér a‘dā aña yol bulmaya
2. Bir ıatre ol yemden eger zāhir ola bu ‘āleme
Ėarķ olarak kevn ü mekān ehlinden aşlā ıalmaya
3. Bir veche hayrān ol dilā bĖ-mişl ü bĖ-hemtā ola
Her kim ki görse Ėüsnini şabr u taħammül ıılmaya
4. Varluķ hayālin ıat‘ édüp nāmūs [u] ‘ārı terk édüp
Nām u nişānı maħv édüp ‘arz u semāyı bilmeye
5. Külħan gibi rüz u leyāl yanup ıutuşa ‘aşķ-ıla
Seyrinde ‘āşık olmaz ol ney gibi bağrın delmeye
6. ‘Āşık odur nālān ola dost yolma ıurbān ola
Fıkr[i] vişāl-i yār ola ağlaya dā’im gülmeye
7. ‘Aşķ yolunuñ sermāyesi maħv eylemekdür varını
‘Āşık niçe olur o kim deryā-yı ‘aşķa dalmaya
8. ıaldur dilünden keşreti sa‘y ét yola gör vaħdeti
Bağ-ı vişāle dāħil ol bir gül ıopar kim şolmaya
9. Girüp serāy-ı vaħdete ér anda zevķ-i vuşlata
Bir bādeden nūş eyle kim mestāne seni eyleye
10. Dōst-ile hem-dem olamaz esrāra maħrem olamaz
Terki daħı terk eyleyüp ıalbine ‘irfān olmaya
11. Dā’im Ėulūş-ı ıalb-ile Ėaķ zıkrine meşğül ola
Şeytān anı idlāl édüp āħır nefes yañılmaya
12. Urma **ŞenāyĖ** ıuru lāf taħşil édegör ıalb-i şāf
Ola vücūduñ Ėā vü ıāf şāyed işüñ güç gelmeye

I

1. İhsanı çok Perverdigār
 oma bizi fūratle zār
 3 Ey luf u cūdı bī-ümār
*Yessir lenā hayrū 'l-ümūr*¹⁸⁶

II

- 1 Ey lā-yezel ü lem-yezel
 Her işümüz tül-i emel
 3 Sensin éden mav-ı zeled
Yessir lenā hayrū 'l-ümūr

III

1. VÉR bu dile amdan emān
 Bulsun hayāt-ı cāvidān
 3 Ey fāti-i genc-i nihān
Yessir lenā hayrū 'l-ümūr

IV

- 1 Ey Hāl-ı arz u semā
 Lāyık olan saa 'aā
 3 Doğru yola ıl ihtidā
Yessir lenā hayrū 'l-ümūr

V

- 1 Bī-āre bī-kes almıuz
 Hecr ü am-ile dolmıuz
 3 Hī bilmezüz kim n'olmıuz
Yessir lenā hayrū 'l-ümūr

VI

1. Étdi dili 'aun kebāb
 oma cenābuna hīcāb
 3 Eyle İlāhī feth-i bāb
Yessir lenā hayrū 'l-ümūr

146 [37b]

¹⁸⁶ Hayırlı işleri mizi bizi m için kolaylatır.

VII

1. Sensin o zāt-ı lā-yezāl
Érmez saña vehm ü hayāl
- 3 Sensüz saña érmek muḥāl
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

VIII

1. Yok faẓluña ḥadd u 'aded
Ġufrānuñı étdüñ sened
- 3 Geldük ḳapuña ḳıl meded
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

IX

- 1 Ey luḫfi bī-ḥad pādişāh
Birlüğüñe yok iştibāh
- 3 Aḥvālümüz etme tebāh
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

X

- 1 Sensin Kerīm ü Müste'ān
Her gizlüler saña 'ıyān
- 3 Ey bī-nişān ü bī-mekān
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

XI

- 1 Yoḳdan bize vérdüñ vücüd
Ḳoma bu dilde hiç ḳuyüd
- 3 İḥsān édüp nūr-ı şuhüd
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

XII

- 1 Geldük bir alay rû-siyāh
Ġufrānuñı édüp penāh
- 3 Her kārımız cürm ü günāh
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

XIII

1. Yok ibtidāña ibtidā
Hem intihāña intihā
- 3 Sensin éden derde devā
Yessir lenā ḥayrū 'l-ümür

XIV

- 1 Geldük kapuña ey Kerîm
Éyle bize luţf-ı ‘amîm
- 3 Eydüp Raĥmān [ü] er-Raĥîm
Yessir lenā ĥayrû ‘l-ümûr

XV

1. ‘Aşķuña Mecnûn olmışuz
Hecrûñle maĥzûn olmışuz
- 3 Vaşluña meftûn olmışuz
Yessir lenā ĥayrû ‘l-ümûr

XVI

- 1 Kalduk İlāhî lâ-‘ilāc
Fażluña doyur koma aç
- 3 Nuruñ bize éyle sirāc
Yessir lenā ĥayrû ‘l-ümûr

XVII

- 1 Ey merhem-i cümle ‘alîl
Étme bizi ĥ‘ār u zelîl
- 3 İĥsān édüp şabr-ı cemîl
Yessir lenā ĥayrû ‘l-ümûr

XVIII

1. Ey Rabb-i Erĥam Zü’ n-nevāl
Kaldı **Şenāyî** bî-mecāl
- 3 Umar tecellî-i cemāl
*Yessir lenā ĥayrû ‘l-ümûr*¹⁸⁷

147

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Oldı erbāb-ı tarîķat rāh-ı Mevlā’da muķîm
Sālikānuñ gıtdügi yoldur şırāţ-ı müstaķîm
2. Reh-nümāsı bu gürühuñ Seyyidü’l-keveyndür
Terk-i küllî eyleyüp buldı bular nehc-i kavîm
3. Pey-rev-i Āl-i ‘Abā’dur vāşıl-ı sırr-ı Ĥudā
Bunlara daĥl eylemez illā éder taḅ‘-ı saķîm

¹⁸⁷ Hayırlı işleri mizi bizim için kolaylaştır.

4. Zāhid-i huşkūñ şaķın aldanma zinhār lāfina
Olmayam dērseñ gürūh-ı ‘ārifān içre zemīm
5. Āteş-i ‘aşķuñña yanup maķv olurlar bunda kim
‘Azm-i bākī eyledükde yaķmaya nār-ı caķīm
6. Oldılar ğavvāş-ı baķr-i lā-yezālī lā-cerem
‘Āşıkān ol baķr içinde buldılar dürr-i yetīm
7. Vérdiler dīde-i cāna nūr-ı zıkr ile zıyā
Bunlara olmaz muķārin cünd-i şeytān-ı racīm
8. Kaķ‘ édüp varluķ cibālin yoķluğa erişdiler
Maķv édüp nām u nişānı buldılar luķf-ı ‘amīm
9. Baķr-ı ‘aşķa şaldılar fülk-i vücūdı sālīkān
‘Ālem-i ğarķa erişüp buldılar zevķ-i ‘aķīm
10. İntizārı vech-i Mevlā’dur ezelden tā ebed
Fikrine gelmez şehā hūrā-yı Cennāt-ı Na‘īm
11. Oldılar ‘ilm-i ledünnīden haber-dār hāşılı
Bunlar oldı sebaķ-daş-ı Hızr u Mūsā-yı Kelīm¹⁸⁸
12. Şöhret ü şānı bırağup étdiler terk-i sivā
Érdiler andan beķā bi’llāha kim mişli ‘adīm
13. Terki daķı terk édüp esrāra maķrem oldılar
Étmede dā’im tesellī bunlara Şāh-ı Kerīm
14. Hem-dem olmağa bulara eyle cidd ü ihtimām
Var ise sende eger kim şūfiyā ‘aķl-ı selīm
15. İşrine sālīk ola gör ey **Senāyī** bunlaruñ
Érişe tā kim saña elķāf-ı Raķmān ü Raķīm

148

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Éren nūr-ı Hudā’ya vech-i ağyāra taleb kılmaz
Cemālin[i] ğörenler ğayrı dildārı taleb kılmaz
2. Olanlar maķrem-i esrār-ı Mevlā sırr-ı sır içre
Bırağur şöhreti nāmūs ile ‘ārı taleb kılmaz
3. Tavāf éden cemāli Ka‘besin Haķķ’uñ bunı añla
Olur hayrān u bī-huş dār u diyārı taleb kılmaz
4. Şarāb-ı lā-yezālīden içüp sekrān olan ‘ārif
Biķār-ı Kevşer’i yā sā’ir enhārı taleb kılmaz

7a Vérdiler dīde-i cāna : Dīde-i cāna vérdiler Y

¹⁸⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.
148 [38a]

5. Riyāz-ı vahdeti bir dem temāşā eyleyen ‘āşık
Érür ‘uzlet sivādan sebz ü gülzārı taleb kılmaz
6. Görenler vech-i dil-dārı **Senāyī** māsivā içre
Ziyā-i mihr ü meh yā sā’ir envārı taleb kılmaz

149

VELEHÜ

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

1. Keşf ola dér iseñ saña esrār
Éyle bülbül gibi dem-ā-dem zār
2. Māsivā hubbını göñülden sil
Göñül āyīnesinde kıoma ğubār
3. Bī-vücüd ol ki kalmaya benlik
Rehber ét ‘aşkı kendüñe her bār
4. Püte-i ‘aşkıda kendüñi kāl ét
Nār-ı ‘aşkıa yanagör leyl ü nehār¹⁸⁹
5. Zāğ-ı nefsi niçe bir besleyesin¹⁹⁰
Vérme ruḥşat şaķın aña zinhār
6. Hāne-i dilde maḥabbet toḥmın
Zer‘ édüp göz yaşıyla kııl tīmār¹⁹¹
7. Eyle tevḥīd-i şırfda maḥv-ı vücüd
Levh-i dilde kıoma kıamu efkār
8. Zevķ-i vaşla heves éden ‘aşık
Cān vérmeķde eylemez ısrār
9. Kıalb-i ‘aşık dilā ḥaķīķatde
Şübhesüz oldu munzar-ı dil-dār
10. Açılıp remz-i *semme vechu’llāh*¹⁹²
Cümle şey’e anuñla ol nezzār
11. Rāḥatı miḥnete mübeddel kııl¹⁹³
Bulmaķ isterseñ eger ḥalvet-i yār
12. Maḥv ola hāne-i derdüñden
Ḥubb-ı ma‘şūķdan ğayrı ne ki var¹⁹⁴

149 [38b]

¹⁸⁹ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁹⁰ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁹¹ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁹² Bu ibare ayetten alıntı olup ayetin tamamının meali şöyledir: “DoĒu da Batı da (tüm yeryüzü) Allah’ındır. Nereye dönerseniz Allah’ın yüzü işte oradadır. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.” 2 Bakara 115

¹⁹³ Bu mısradā vezin bozuktur.

13. Ricāl-i Haḫḫuñ izini izle¹⁹⁵
Ola tā her ḥafī saña ızhār
14. Seni irşād éder reh-i Haḫḫ'a
Hem éder mülḥaḫ-ı ülü'l-ebşār
15. Nefer-i mürşid olmağa sa'y ét
Şeyḫüñi her işüñde ḳıl iḳrār
16. Erenler meclisine éyle duḫül¹⁹⁶
Éde tā murğ-ı dilüñ şayd u şikār¹⁹⁷
17. Himmet-i mürşid ile buldılar
Ḳurb-ı Mevlā'yı kümmel-i aḫrār
18. Cehd ḳıl himmet-i merdān ola gör¹⁹⁸
Rüz u şeb ḫıdmetinde eyle ḳarār
19. Kime kim étse nazār ehlu'llāh
Hāne-i ḳalbine dolar envār
20. Nefes-i mürşid-ile érdiler
Menzil-i Zāta muḳarreb ebrār
21. Bu ilüñ yolları ḫaḫar-nākdür
Reh-nümāsuz olur déme zinhār
22. Bu sefer bir delīle muḫtācdur
Ḫazer ét bunı éyleme inkār
23. Lā-mekān illerine vāşıl éder
Cümle ḫarı saña éder gülzār
24. Māsivā'llāha rağbet étmez iseñ
Éder 'āşıḳlara seni serdār
25. Vaḫdet ehline olursañ maḫrem¹⁹⁹
Keşf olur saña rü'yet-i dīdār
26. *Men 'aref*²⁰⁰ sırrına éren 'ārif
İstemez ol ne dār u ne diyār
27. Seyr-i gülzār-ı *lī ma'allāh*²⁰¹ a
Āḫirü'l-emr éder seni iḳdār
28. Mest olup geçdi cümle varından
Bāde-i 'aşḳ-ile olan hüşyār

¹⁹⁴ Bu beyitte vezin bozuktur.

¹⁹⁵ Bu mısradā zihaf vardır.

¹⁹⁶ Bu mısradā zihaf vardır.

¹⁹⁷ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁹⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

¹⁹⁹ Bu mısradā vezin bozuktur.

²⁰⁰ Bu ibare "Kendini bilen Rabb'ini bilir." hadis-i şerifinde geçmektedir.

²⁰¹ Allah beni mledir.

29. ‘Aşk-ı Hâk mâ‘ adâsını selb ét
Ola gör ‘aşk dârına ber-dâr
30. Bulduñ ise bu sırrı ketm eyle
Bilmeye tâ ki zâhid-i bed-kâr
31. Ki bu esrâr emânet-i Hâk’dur
Şakla muhkem ki duymaya aġyâr
32. Pendini eyle **Senâyi’**nüñ güş
Olmak isterseñ eger berhürdâr.²⁰²

150

VELEHÜ

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

I

1. İläh’um Hâlık’um kıl bize imdâd
Çü sensin mücrim ü ‘aşîlere hâd
- 3 Esirge merhâmet éyle efendüm
Beni vaşluñla kıl ma‘mür u dil-şâd

II

- 1 Senüñ ‘aşkuñla dil dîvâne oldı
Cemî‘-i aşınâ bîgâne oldı
- 3 Baña dérler saña bilmem ne oldı
Édersüñ dâ’imâ zârî vü feryâd

III

1. Efendi bizde yokdur şabra tākāt
Senüñ in‘āmuña yokdur nihāyet
- 3 Édüp ben bî-kese luḡ u ‘ināyet
Beni fūrkat şebinden eyle āzād

IV

- 1 Dilümde cilve-ger olsun hayālün
Göñül kınsun içüp vaşluñ zülālin
- 3 Temevvüc eyleyüp baħr-ı cemālün
Kuyūd-ı māsivādan kılsun ib‘ād

V

- 1 **Senâyi’** fūrkatün nārına yandı

²⁰² Bu beyitte vezin bozuktur.

- Vücūdı şehri ‘aşkuñla boyandı
3 Aña luṭf u ‘aṭā éyle efendi
Cemālũñ rü’yetiyle eyle ābād

151

VELEHÜ

Mef‘ülü mefā‘ilün

I

1. Yā Ḥayy-ı kerīmu’llah
‘Arz eyle cemālũñi
3 Ey iki cihānda şāh
‘Arz éyle cemālũñi

II

- 1 Bu ḥaste dili şād ét
Cezb éyleyüp irşād ét
3 Vaşluñ ile ābād ét
‘Arz eyle cemālũñi

III

1. Oldı gözimüz giryān
Hem ciğerimüz büryān
3 Éyle kerem ü iḥsān
‘Arz eyle cemālũñi

IV

- 1 Kıl ‘aqlumızı zā’ il
Tā kalmaya hiç ḥā’ il
3 Rabbüm bize ve’l-ḥāşıl
‘Arz eyle cemālũñi

V

- 1 Éyler bu **Şenāyī** āh
İḥsānuñ umar her gāh
3 Luṭf ét aña yā Allāh
‘Arz eyle cemālũñi

152

151 [39a]

152 [39a]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

I

1. Bizi éyle vişālũñle mükerrem
Kerem éyle kerem sulṭānum Allāh
3. Dil-i mecrũḥumuz kıł şād u ħurrem
Kerem éyle kerem sulṭānum Allāh

II

1. Meded éyle bize yā Ḥayy u Ğufrān
Senũñ luṭfuñ umar bu cümle-i cān
3. Tecellĩ-i cemālũñ éyle iḥsān
Kerem éyle kerem sulṭānum Allāh

III

1. Sivādan kırtarup kıł dilümüz pāk
Édelüm tā cemāl-i pākũñ idrāk
3. **Şenāyĩ** bendeñi éyle feraḥ-nāk
Kerem éyle kerem sulṭānum Allāh

153

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

I

1. Yā İlāhe'l-'ālemĩn erḥam lenā
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā
3. Yā Ḥalĩm ü yā Kerĩm elṭaf lenā
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

II

1. Ey cemĩ'-i kā' inātuñ Ḥālĩk'ı
Hem cemĩ'-i mümkinātuñ rāzıķı
3. Kıł kerem éyle teraḥḥum yā Ğanĩ
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

III

1. İstinād étdüm şehā dergāhuña

- Merhamet kı l bî-kes ü bî-çäreñe
3 Mazhar éyle luřf-ı bî-pâyānuña
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

IV

- 1 Éyledi ğadden tecāvüz cürmümüz
Luřfuñ-ile mağfired kı l zenbümüz
3 Merhamet kı l bize ey sultānumuz
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

V

- 1 Luřf u iřsān ét bize yā Müste'an
Furkatuñ nārına yandurma amān
3 Bu kelāmdur bendeñe vird-i zebān
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

VI

1. Mu'terif oldum kuşurum yā İlah
Éyle ğufrānuñ meded ey pādiřāh
3 Bu **Şenāyī** cürmüñe oldı tebāh
Va' fu 'annā Rabbenā va' ğfir lenā

154

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

I

1. Yā Muhammed bendeñe eyle kerem
*Yā Şefī'a'l-müznibīn eşfa' lenā*²⁰³
3 Zā'il ola tā derūnumdan elem
Yā Şefī'a'l-müznibīn eşfa' lenā

II

- 1 Sā'ilem geldüm ğapuña yā Resül
Luřf édüp étme beni mařzūn melül
3 Luřfuñ-ile bu niyāzum kı l ğabül
Yā Şefī'a'l-müznibīn eşfa' lenā

III

1. Yā Resūla' llāh baña ol dest-ğir

154 [39a]

²⁰³ Ey günahkārlara řefāat eden, bize řefāat eyle.

Cürmümi ‘afv eyleye Hıyy-ı Kadır

- 3 Luṭf u cūduñ mücrime oldı keşir
Yā Şefi‘a ‘l-müznibin esfa‘ lenā

IV

- 1 Leyle-i İsrā olan ihsān için
‘Āşıkānuñ étdügi efgān için
3 Hürmet-i Rabb-i Rahīm Raḥmān için
Yā Şefi‘a ‘l-müznibin esfa‘ lenā

V

- 1 Kızüm-i ‘işıyāna ğarķ oldum şehā
Bir nigāh-ı merḥamet kıl serverā
3 Maḥz-ı fazluñdan édüp luṭf u ‘atā
Yā Şefi‘a ‘l-müznibin esfa‘ lenā

VI

1. Bu **Şenāyī** derd-mende ol mu‘in
Ey dür-i yektā-yı Rabbü’l-‘ālemīn
3 El-amān ey Raḥmeten li’l-‘ālemīn
Yā Şefi‘a ‘l-müznibin esfa‘ lenā

155

VELEHÜ

Mefā‘ilün mefā‘ilün

I

1. Raḥīmen bāb-ı ğufrāna
Hemān ihsānuña geldük
3 Kerem kıl ehl-i ‘işıyāna
Hemān ihsānuña geldük

II

- 1 Şefi‘üm Seyyidü’s-sādāt
Ola ol Faḥr-ı mevcūdāt
3 Efendi kullaruñ bi’z-zāt
Hemān ihsānuña geldük

III

1. Göñülden ğayrıyı maḥv ét

- Ḳamu ‘iṣyānumuz ‘afv ét
3 Tarīḳat sırrını keṣf ét
Hemān iḥsānuña geldük

IV

- 1 Bize ‘aşḳuñ ‘aṭā eyle
Hem ü ğamdan cüdā eyle
3 Senüñle āşinā eyle
Hemān iḥsānuña geldük

V

- 1 **Şenāyī** bendeñe her an
Kerem ḳıl ey Ğanī Sübhān
3 Anuñ derdine ḳıl dermān
Hemān iḥsānuña geldük

156

VELEHÜ

Müstef‘ilün müstef‘ilün

I

1. Ey maḗhar-ı luṭf-ı Hudā
Senden ṣefā‘at isterüz
3 Olsun saña cānum fedā
Senden ṣefā‘at isterüz

II

- 1 Derdüñle ey şāh-ı cihān
Oldı iṣüm zār u fiġān
3 ‘Arz-ı cemāl eyle amān
Senden ṣefā‘at isterüz

III

1. Ey şāh-ı cümle enbiyā
Sertāc-ı cem‘-i aşfiyā
3 Ey nūr-ı ‘ālem Muṣṭafā
Senden ṣefā‘at isterüz

IV

- 1 Sensin amuya reh-nümā
Eyle bize luf u ‘atā
- 3 Doğrı yola ıl ihtidā
Senden Őefā‘at isterüz

V

- 1 Eyleler Őenāyī āh u vāh
Lufuñ umar bī-iŐtibāh
- 3 Sensin iki ‘ālemde Őāh
Senden Őefā‘at isterüz

I

- 1 Seyyid-i cümle enbiyā
Server-i hayl-i evliyā
3 Tañrı habîbi Muştafâ
Étme beni senden cüdâ

II

- 1 Gördüñ Hudâ'yı evvelâ
Dédün o demde Rabbe-nâ
3 Ümmetüm eylerem recâ
Étme beni senden cüdâ

III

1. Şöyle ki bu arz u semâ
Tâ varıcağ *tahte's-serâ*²⁰⁴
3 Oldı senüñ-çün serverâ
Étme beni senden cüdâ

IV

- 1 Halkı murâd étdi Hudâ
Pes kıldı senden ibtidâ
3 Eyle bize luğ u 'ağâ
Étme bizi senden cüdâ

V

- 1 Sensin bize olan hüdâ
Olsun saña cānum fedâ
3 Dāyım **Şenāyī** kıl nidâ
Étme beni senden cüdâ

157 [39b]

²⁰⁴ “Toprağın altında [ne varsa hepsi O'nundur.]” 20 Tâhâ 6

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Yā Resūla' llāh sana gönderdi Hāḫ tāk u Burāk
Çün ḳamer gördi cemālūñ vāḳı' oldı inşikāk
2. Ben ğarībe merḫamet ḳıl luḫ u iḫsān eyleyüp
Bu vücūdum şehrinı kü l étdi nār-ı iştiyāk
3. 'Aşḳuña düşdi vü Mecnūn oldı dīvāne göñül
Niçe bir bu nār-ı ḫasret tā be-key bu iftirāk
4. Āh u zārı nākış olmaz dem-be-dem bulur ziyād
Luḫfuña olmazsa mazḫar el-firāk şümme'l-firāk
5. Ey **Senāyī** olmayınca vuşlat-ı Şāh-ı Rūsül
Şād u ḫurrem olmamağa eylegil 'ahd-i vifāk

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey vücūduñ bā' iş-i Ādem Resül-i bā-şa fā
Hem zuhūruñ raḫmet-i 'ālem Muḫammed Muşta fā
2. Cümleden efdalsün aña yoḳ-durur şekk ü gümān
Raḫmet-i Hāḫ ber-zemīnsün ey şafıyyü'l-aşfiyā
3. Eylese ümmetlerüñ n'ola saña cānın fedā
Sensin ol Şāh-ı Rūsül sensin İmām-ı Enbiyā
4. Yā Resūla' llāh benüm derdime dermān ét meded
Ol cemāl-i bā-kemālūñ 'arz édüp bir dem baña
5. Maḫz-ı luḫfuñdan şefā'at ḳıl **Senāyī** bendeñe
Sen şefi'ü'l-müznibīnsün ey ḫabīb-i Kibriyā

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey risālet taḫtınıñ şāhı İmāmü'l-müttaḳīn
Bağ-ı vaḫdet bülbülü maḫbül-i Rabbü'l-'ālemīn
2. Çün dédi Hāḫ şānuña *levlāke levlāk*²⁰⁵ e senüñ
Eyledi zāt-ı şerīfuñ muḫtedā-yı mürselīn

158 [40a]

159 [40a]

160 [40a]

²⁰⁵ Bu ibare “Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” kutsi hadisinde geçmektedir.

3. Āh u ḥasret derd-i fūrkat oldı iřüm el-amān
Ol cemāl-i bā-kemālūñ isterem ‘ayne’l-yaķāñ
4. Sāye-i luṭfuña mażhar kıł **Şenāyī** kemteri
Bu recāmı étme red yā Raḥmet-i Ḥaķ ber-zemān

161

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Ṭal‘at-ı ḥüsnuñ nümāyān oldı çün gitdi niķāb
Secdeye varup yüzini yére sürdi āfitāb
2. Gūş édelden ism-i pākūñ ‘aşķ [u] şevķüñle müdām
Cūş éder deryā felekler devr éder çün āsiyāb
3. Evveli vü āḥırı sensin Ḥabībā cümleñüñ
Hep senüñ-çün ḥaķ olundı sensin ol ‘ālī-cenāb
4. Cümleyi geçdüñ Cemālu’llāhı gördüñ āşikār
Yā Resūla’llāh saña oldı ḥiṭāb-ı müsteṭāb
5. Maḥż-ı fażluñdan **Şenāyī** bī-kesi redd eyleme
Āsitānuñ kilīdidür umar ki fetḥ-i bāb²⁰⁶

162

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

I

- 1 Feth ola dērseñ saña bāb-ı ‘aṭā
Mevlid-i pāk-i Resūla’llāh’a gel
- 3 Bulmaķ isterseñ kamu derde devā
Mevlid-i pāk-i Resūla’llāh’a gel

II

- 1 Na‘t-ı pākine duyanlar gūş-ı cān
Şübhesüz bulur ḥayāt-ı cāvidān
- 3 Bulmaķ ḥuzūn kendilerden amān²⁰⁷
Mevlid-i pāk-i Resūla’llāh’a gel

161 [40a]

²⁰⁶ Bu mısra da vezin bozuktur.

162 [40b]

²⁰⁷ Bu mısra da vezin bozuktur.

III

- 1 İçmek isterseñ şarāb-ı vuşlatı
Elde iken zā'il étme fırsatı
- 3 Göreyim dërseñ riyāz-ı cenneti
Mevlid-i pāk-i Resūla'llāh'a gel

IV

- 1 Leyle-i mevlid-i fāzluñda şehā
Eyledi Qadr'e tefevvuk bī-merā
- 3 Ola dërseñ hāne-i dil rüşenā
Mevlid-i pāk-i Resūla'llāh'a gel

V

- 1 İster iseñ çāre derd-i fūrķate
Dāhil ol bu bezm-i hūşş-ı Hāzret'e
- 3 Girmek isterseñ serāy-ı vaħdete
Mevlid-i pāk-i Resūla'llāh'a gel

VI

- 1 Eyle ādāb u tevāzu' ey hümām
Tā bulunca meclis-i 'ālī hıtām
- 3 Cān u dilden eyle sa'y ü ihtimām
Mevlid-i pāk-i Resūla'llāh'a gel

VII

- 1 Ey **Şenāyī** édegör her şubḥ u şām
Rūḥ-ı pākine şalāt-ile selām
- 3 Bulmaḳ isterseñ eger a'lā maḳām
Mevlid-i pāk-i Resūla'llāh'a gel

163

VELEHÜ

Müstef'ilün müstef'ilün

I

- 1 Şadr-ı risālet doğduğı
Māh-ı mübārek merḥabā
- 3 Āşık merāmın bulduğı
Māh-ı mübārek merḥabā

II

- 1 Şevk ü tarabdan nüh felek
Rağşa girüp ins ü melek
- 3 Tabl-ı beşâret çaldığı
Mâh-ı mübârek merhabâ

III

- 1 Hâk'dan érüp feyz-i nesîm
Derd-i derûn-ı 'âşıkâ
- 3 Luğf-ile merhem şardığı
Mâh-ı mübârek merhabâ

IV

- 1 Ehl-i semāvāt u zemîn
Kesb-i şafâ édüp bu şeb
- 3 Nur-ile 'âlem dolduğı
Mâh-ı mübârek merhabâ

V

- 1 Pür-nür olup kevn ü mekân
Tezyîn olup bâğ-ı cinân
- 3 Şemsüñ hayâli olduğı
Mâh-ı mübârek merhabâ

VI

- 1 Doldı cihâna gülğule
Küfr ehline érdi veleh
- 3 Deryâ-yı fikre dalduğı
Mâh-ı mübârek merhabâ

VII

- 1 Mağhûr olup ehl-i 'inâd
Zâ'il olup zûlm ü fesâd
- 3 Derk-i şifânuñ şolduğı
Mâh-ı mübârek merhabâ

VIII

- 1 Oldı mübârek mağdemi
Derd-i firâkuñ merhemi
- 3 Envârı pertev şalduğı
Mâh-ı mübârek merhabâ

IX

- 1 Vuşlat-ı şarābın nūş édüp
Cān u göñülden cūş édüp
- 3 Dā'im şafāda ҡalduđı
Māh-ı mübārek merħabā

X

- 1 Oldı **Şenāyī** pür-sürür
Hüzñ ü kederden oldı dūr
- 3 Baħş [u] 'aṭalar olduğı
Māh-ı mübārek merħabā

164

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

1. N'édersüñ ey göñül sen bu cihānı
Қалur şanma saña bu mülk-i fānı
2. Қanı şol 'āleme sulṭān olanlar
Bırağup gitdiler nām u nişānı
3. Bu mülke geldiler niçe Süleymān
Ne adı ҡaldı anlar[ıñ] ne şānı
4. Қanı māder peder қanı birāder
Қодılar cümlesi hep hānümānı
5. Қanı evlād u ensāb h^viş u aħbāb
Қара җоprađa girdiler bil anı
6. Niçe öldi niçe yüz biñ қահраман
Felek yıқdı bu deñlü pehlivānı
7. Қanı şāhib-hüner bunca behādur
Қanı yanınca biñ tır ü kemānı
8. Neler geldi dağı neler geliser
Gidiserler bırağup cism ü cānı
9. Be-küllī gitdiler cümle gelenler
Gidersüñ sen dağı étme gümānı
10. **Şenāyī** gāfil olma ҡıl һазер kim
Ecel bir gün érer vérmez amānı

164 [41a]

²⁰⁸ Bu mısrada vezin bozuktur.

I

- 1 Sālik merātib kaç' éder
Tekrār-ı Hū yā Hū ile
- 3 'Āşık hicābı ref' éder
Ezkār-ı Hū yā Hū ile

II

- 1 Keşf ü kerāmāta érer
Cümle maqālātı geçer
- 3 Vağdet gülün dā'im dérer
Gülzār-ı Hū yā Hū ile

III

- 1 Her dem éder bezl-i vücūd
Çalmaz dilinde hiç kıuyūd
- 3 Dā'im éder Hağğ'ı şühūd
Envār-ı Hū yā Hū ile

IV

- 1 Keşretde bulur vağdeti
Mihnetde bulur rāhatı
- 3 Fürkatde bulur vuşlatı
Her bār-ı Hū yā Hū ile

V

- 1 Gel ey **Şenāyī** dā'imā
Hū zikrin ét şubh u mesā
- 3 Tā keşf ola saña liğā
Esrār-ı Hū yā Hū ile

VELEHÜ

Müstef'ilün müstef'ilün

I

- 1 Bülbül gibi efgān éder
Hū isminüñ zāk irleri
3 Cānın Hāk'a kurbān éder
Hū isminüñ zāk irleri

II

- 1 Şām [u] seher nālān olur
Hem dīdesi giryān olur
3 Dil mışırına sultān olur
Hū isminüñ zāk irleri

III

- 1 Vaqt-i seherde eyler āh
Mevlāya bulur şāh-rāh
3 Nefsine olur pādişāh
Hū isminüñ zāk irleri

IV

- 1 Luṭf-ı Hudā'ya gark olur
Günden güne 'izzet bulur
3 Hāk'ıñ cemālini görür
Hū isminüñ zāk irleri

V

- 1 Kalmaz dilinde māsivā
Zāhir olur nūr-ı hüdā
3 Bulur fenā-ender-fenā
Hū isminüñ zāk irleri

VI

- 1 Kılmaz taleb ol rāhatı
Her demde ister miḥneti
3 Āhır bulur dost vuşlatı
Hū isminüñ zāk irleri

VII

- 1 Dervîş **Şenâyî** Yâ Mu‘în
Her dem éder āh u enîn
3 Kimdür olan ehl-i yaķın
Hū isminūñ zākırleri

167

VELEHÜ

Fe ‘ilātün mefā ‘ilün fe ‘ilün

I

- 1 Éyle her müşkil işleri āsān
Rabbi kıarrir ‘uyūnenā bi’l-ħayr
3 Dil-i maħzūmı eyle ābādān
Rabb-i ferric bi’l-ħayr

II

- 1 Saña lāyık olan ‘aṭālardur
Rabbi temmim kıuşūrenā bi’l-ħayr
3 Hürmet-i Şāh-ı Rūsül eyle kerem
Rabbi sehhlil ümūrenā bi’l-ħayr

III

- 1 Dağı aşāb ü āli hürmetine
Rabbi keşşir sürūrenā bi’l-ħayr
3 Meded ét ben ğarībe sulṭānum
Rabbi yessir ‘ubūrenā bi’l-ħayr

IV

- 1 Maħz-ı fażluñla kııl bizi ħurrem
Rabbi ve’şriħ şudūrenā bi’l-ħayr
3 Gide dilden cemī‘-i ħüzn ü keder
Rabbi va’ ğfir zünūbenā bi’l-ħayr

V

- 1 Raħmet ü mağfirete eyle sezā
Rabbi settir ‘uyūbenā bi’l-ħayr
3 ‘Āzim olduķda dār-ı ‘uķbāya
Rabbi nevvir kıubūrenā bi’l-ħayr

VI

- 1 Bu **Şenāyī**'ye kııl cemālūñ 'aṭā
Rabbi ḥalled ḥubūrenā bi'l-ḥayr
3
.....²⁰⁹

168

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Ey göñül kııl cānib-i Ḥaḳḳ'a firār
Géce gündüz eyle āh u i'tizār
2. Dā'imā bāzāruñ olsun dost-ile
Māsivā şemmiyle olma pür-ğubār
3. Men 'aref esrārına maḥrem olup
Şakınup bu nefsuñ ile olma yār
4. Ölmeden evvel ölrseñ ey göñül
Ḥaḳ saña kıılır 'aṭalar bī-şümār
5. Varluğūñ maḥv eyleyüp ér yoḳluğa
Kııl Cenāb-ı Ḥaḳḳ'a feryād-ile zār
6. Ey **Şenāyī** kııl tazarru' dā'imā
Tā cemāl ola saña encām-ı kār

169

VELEHÜ

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

I

- 1 Yeter kār étدی cāna iştiyākuñ
Tecellī ét meded sultānum Allāh
3 Beni dīvāne kııldı iftirākuñ
Tecellī ét meded sultānum Allāh

II

- 1 Firākuñ nārına yandı dil ü cān
Dem-ā-dem eylemekde zār u efgān
3 Kerem eyle kerem yā Ḥayy u Sübhān
Tecellī ét meded sultānum Allāh

²⁰⁹ Altıncı bendin son iki beyti yazmada yoktur.

168 [41b]

169 [41b]

III

- 1 Di-i mecrūhuma eyle revālar
Gidüp hüzn ü keder gelsün şafālar
- 3 Édüp ben aḥkara cūd ü seḥālar
Tecellī ét meded sulṭānum Allāh

IV

- 1 Şarāb-ı ‘aşkuñı şun édelüm nüş
Hem anuñ neş’esinden édelüm cüş
- 3 Bizi kılsun vişālūñ mest ü medhüş
Tecellī ét meded sulṭānum Allāh

V

- 1 **Şenāyī** ‘ācizūñ yā Rabbi Ğaffār
Firākuñ nārı ét di cānına kār
- 3 Olup ḥāli mükedder kaldı nā-çār
Tecellī ét meded sulṭānum Allāh

170

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün fe ‘ülün

1. Ériş gel baña ey serv-i şanevber
Meded öldüm ben ey rūḥ-ı mu‘aṭṭar
2. Yeter yaḥduñ beni hecr āteşine
Baña luṭf eyle kı il ihsāna maḥzar
3. Şehā raḥm étmez iseñ ben gedāya
Olur fūrkatle aḥvālüm mükedder
4. N’ola ‘uşşāḳı irgürseñ merāma
Ki düşvār işleri olsa müyesser
5. Eger olmazsa luṭfuñ rehber ey yār
Helāk olmam muḳarrerdür muḳarrer
6. Senüñ in‘āmuña yok ḥadd ü pāyān
Şebīhüñ yoḳdur ey zāt-ı muṭahhar
7. Ḳamer rūyuñ beni dīvāne ét di
Güneşden de münevversüñ münevver
8. **Şenāyī** fūrkatüñ nārına yandı
Vişālūñle aña şun Āb-ı Kevşer

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. N'olduñ ey dil kim kesilmez āh u feryāduñ senüñ
Derd ü miñnet zār u efgān oldı mu' tādūñ senüñ
2. Bir oñulmaz derde düşdüñ dā'imā hayretdesüñ
Kim bu vādide haber vér baña üstāduñ senüñ
3. Āh u zāruñ nāķış olmaz dem-be-dem bulur ziyād
Bilmedik hergiz murāduñ yā ne maķşūduñ senüñ
4. Ērmedüñ şaķ va daķı sekrān-ı 'aşķda ey göñül
'Aşķı Şīrīn eyledüñ yā kimdi Ferhād' uñ senüñ
5. Hāķķ-ıla Hāķ olmağa taķşīle mi sa'y eyledüñ
Mürşid-i kāmīl mi bulduñ kimden irşāduñ senüñ
6. Ey **Şenāyī** görmek isterseñ Cemālu'llāh'ı sen
Dā'imā Allāh Hüve'l-Hāķ olsun evrāduñ senüñ

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Dōst için étseñ fedā sen çok mıdur bir cān saña
Biñ de olsa vérürem vérmeķ nedür bir cān sana
2. Sen seni bilmezlık ile çok şenā'at eyledüñ
Maķż-ı fażl u luţf-ı Hāķ'dur 'afv ile ğufrān saña
3. Ey göñül gel cürmüne baķ bir de fażl-ı Hāķķ'a baķ
İyiler étđi kerem ol Hāżret-i Raķmān saña
4. Her zamān bāĝ-ı vişāl-i vuşlatı ister göñül
Rehber olmazsa hidāyet vāy kim hūsran saña
5. Rāh-ı Hāķ'da terk-i cān étmek dilerseñ dā'imā
Ķorķaram kim māni'-i vuşlat olur bu cān saña
6. Ey **Şenāyī** sen niçün 'arz eylemezsüñ hālūñi
Yā devā étmez mi şanduñ derdlere dermān saña

171 [42a]

172 [42a]

VELEHÜ

Mef'ülü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

1. 'Älemleri pür eyledi envār-ı Muḥammed
İhsān-ı Hudādur bize ızhār-ı Muḥammed
2. Gel eyle şalāt-ile selāmı aña her dem
Ḳalbüñi mu'aṭṭar éde 'aṭā-yı Muḥammed
3. Bil kendüñi bir muḳbil-i dergāh-ı Hudā'sun
Ger oldı ise mesleküñ āşār-ı Muḥammed
4. Pes eyle şalātı o şehüñ rühına her dem
Tā éde münevver dili ikşār-ı Muḥammed
5. Bülbül gibi başladı şalāta dil-i 'uşşāk
Açıldı o bāğ içre çü gülzār-ı Muḥammed
6. İkşār-ı şalāt-ile o sulṭāna ḳarīb ol
Keşf ola **Senāyī** saña esrār-ı Muḥammed

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. 'Āşıḳuñ gülzārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
Ḳalbinüñ envārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
2. Cümle maḥlūḳātuñ ancak ey Resül-ı ins ü cān
Bā'ış-i ızhārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
3. Bülbül-i güyā-yı bī-hemtāsı bāğ-ı vaḥdetüñ
Hem gül-i bī-ḥārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
4. Mazhar-ı sırr-ı Eḥad'sün mālīk-i mülk-i ebed
Luṭf-ı Ḥaḳ enhārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
5. Evvelīn ü āḥirīne vech-i pāküñ ḳıbledür
Mü'minüñ ikrārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
6. Zāt-ı pāküñden mükerrem bir eḥad yokdur senüñ
Enbiyā serdārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
7. 'Āşık-ı nūr-ı cemālüñ dü cihānı istemez
Dā'imā efkārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā
8. Bu cihānuñ şehleri ednā ḳuluñdur serverā
Cümleñün ḥünkārı sensün yā Muḥammed Muşṭa fā

173 [42b]

174 [42b]

9. Bāb-ı luṭfuñdan ‘uşāt-ı ümmeti redd eyleme
Çāre-i nā-çārı sensün yā Muḥammed Muştafā
10. Vech-i pāküñ oldı mir’āt-ı Cenāb-ı Kibriyā
Maḥrem-i settārı sensün yā Muḥammed Muştafā
11. Her ne kim var ‘ālem-i dünyāda maḥlūk-ı Hudā
Cümleñüñ ezkārı sensün yā Muḥammed Muştafā
12. Dört kitāb evşāf-ı ḥüsnüñ eyledi şerḥ ü beyān
Daḥı Hāḫ esrārı sensün yā Muḥammed Muştafā
13. ‘Ālemüñ ‘ilmi senüñ ‘ilmüñ yanında kaçredür
‘İlm-i Hāḫ ebḥārı sensün yā Muḥammed Muştafā
14. Şad selām olsun saña hem āl u aşhāba müdām
Raḥmetüñ emḫārı sensün yā Muḥammed Muştafā
15. Bu **Şenāyī** bī-kesüñ ey menba‘-ı luṭf u ‘atā
Dü cihānda cārī sensün yā Muḥammed Muştafā

175

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Gāh olur bir kaçreyi ‘ummān édersüñ ey felek
Gāh olur şehir yerin külhān édersüñ ey felek
2. Bu fenāda kimini mümtāz u ser-efrāz édüp
Kimini de ḥāk-ile yeksān édersüñ ey felek
3. Āteş-i fakra yaḫarsuñ niçe maḥlūkātı hem
Niçesini ‘āleme sultān édersüñ ey felek
4. Niçe vīrān u ḥarābe yerleri ma‘mūr édüp
Niçe ma‘mūrı daḥı vīrān édersüñ ey felek
5. Niçe maḫzūn dilleri mesrūr u ḥurrem eyleyüp
Niçe ḥurrem kārımı efgān édersüñ ey felek
6. Niçe bī-çāreleri sevdā-yı ‘aşka düş édüp
Bāde-i ‘aşkı şunup sekrān édersüñ ey felek
7. Kimine gülzār édersüñ bu fenā meydānını
Kimine uçdan uca zindān édersüñ ey felek
8. Kimseye bākī degülsün añlayup bildüm seni
Kendüñe bir iki gün mihmān édersüñ ey felek
9. Öyle bir cellād-ı ‘ālemsün saña yokdur şebīh
Bir şorar yok her demi biñ ḫan édersüñ ey felek
10. Derdi yoğ-iken günümi uğradursuñ derdlere
Niçe biñde derdlüye dermān édersüñ ey felek

11. Niçe şāhib-şöhreti bî-ad u bî-şān eyleyüp
Niçe bî-şānı dahı zî-şān édersüñ ey felek
12. Rūzımı ‘iyd u şebini Qadr édersüñ kiminüñ
Ba‘zının da dā’imā giryān édersüñ ey felek
13. Qahruñı çekdi **Şenāyī** bulmadı luḡfuñ senüñ
Bilmez in ‘aksine mi devrān édersüñ ey felek

176

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Vāşıl-ı ‘ayne’l-yaqīn olan dilā nālān olur
Ḥasret [ü] derd-i firāk-ile [de] hem sūzān olur
2. Nār-ı hecr-ile yaqup dā’im vücūd[ı] mülkini
İştıyākuñ āteşiyle sīne de külhān olur
3. Rūz u şeb āh u fiğānı evc-i eflāke çıkar
Fūrkatüñle pādişāhum dīde de giryān olur
4. Mā‘adā-yı ‘aşkuñı levḥ-i dilinden maḥv éder
Géce gündüz vech-i pāküñ ḥüsüne ḥayrān olur
5. ‘Ār u ‘ırz u şöhret ü nām [u] vaqārı terk éder
Cür‘a-i cām-ı vişālüñle ebed mestān olur
6. Göñlinüñ eglencesi fikri ḥayāli zikri hem
Ārzūsı her nefesde vuşlat-ı cānān olur
7. Bu vücūdı fülkini deryā-yı ‘aşqa kim şalar
Qalbinüñ her gūşesi bir baḥr-ı bî-pāyān olur
8. Halk içinde bî-vücūd olup gezer rūz u leyāl
‘Ālem-i ma‘nīde bî-şübhe olur sultān olur
9. Qaṭ‘ édüp varluq cibālin kūy-ı yāre érişür
Şabr éden cev r ü cefāya ‘ākıbet şādān olur
10. ‘İzzet isterseñ eger kim bekle zillet bābını
Pādişāhuñ kullarına ‘ādeti iḥsān olur
11. Ey **Şenāyī** diler-iseñ ‘aşq-ı ma‘şūkı müdām
‘Āşık-ı şādık olan ma‘şūkına qurbān olur

VELEHÜ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Cemāl-i Hakk'a mir'āt-ı şafadur halka-i tevhid
Derün-ı aşika mihr-i ziyadur halka-i tevhid
2. Sebak-daş ét Hızır'a ehl-i tevhibi 'acemidür
Tamāmi kâşif-i sırr-ı Hudā'dur halka-i tevhid
3. Kelām-ı zāhid-i huşke hazer kıl iltifāt étme
Dükenmez haşre dek bir māceradur halka-i tevhid
4. Haķikatde olan a'mā bu sırdan hişse-dār olmaz
Bilā-şekk mehbit-ı nür-ı likādur halka-i tevhid
5. Olanlar bülbül-i güyā-yı bāğ-ı vuşlat-ı cānān
Bilürler zehre-i halvet-seradur halka-i tevhid
6. Begüm bil ehl-i tecride bu bir baḥş-ı İlahi'dür
Muḥakkak maḥz-ı feyz-i Kibriyā'dur halka-i tevhid
7. Mahabbet cür'asından nüş eden ihvāna ma'lümdür
Gürüh-ı aşikāna muḳtedadur halka-i tevhid
8. Vücüdı şehrin iḥrāk eyleyen zāta hüveydadur
Söyünmez tā-ebed şem'-i hüdādur halka-i tevhid
9. Érer sâlik bunuñla *kābe kavseyni ev ednā*²¹⁰ya
Metâf-ı ḳudsiyān olsa sezadur halka-i tevhid
10. Elest bezmindeki 'ahd üzre şābit eyler 'uşşakı
Reh-i Hakk'a 'acāyib reh-nümādur halka-i tevhid
11. Tılsimāt-ı guyūbuñ fethine muğlak mu'ammadur
Rumuzın ḥall éder müşkil-guşadur halka-i tevhid
12. **Senāyi küntü kenz**²¹¹ esrârına vāşıl olan 'ārif
Bilür kim Cānib-i Hakk'dan 'atadur halka-i tevhid

177 [43b]

²¹⁰ "İki yay aralığı kadar." 53 Necm 9

²¹¹ Bir hadis-i şeriften alınan bu ibarenin tamamı ve meali şöyledir: "Küntü kenzen mahfiyyen fe-ahbebtü en-u'rifê fe'halaktü'l-halka li-ya'rifünî." "Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyeni sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım." Çalışkan, "Peygamber'in Hadis-i Şerifleri", ss. 119-125. Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır.

VELEHÜ

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Dil-i 'āşıkda nūr-ı bî-efeldür halka-i tevḥîd
Binā-yı 'aşka bir muḥkem temeldür halka-i tevḥîd
2. Mezāhirde görinen sırr-ı Settār'ı 'ıyān eyler
Şanur zāhid 'abeş yere cedeldür halka-i tevḥîd
3. Görem déreseñ dilā her zerreden şems-i cemāli sen
Huşul-i maḫşada a' lā eceldür halka-i tevḥîd
4. Serāy-ı vaḫdeti ez-cān u dil ārzū éden 'āşık
Duḫul-i bezm-i 'irfāna maḫaldür halka-i tevḥîd
5. Olur ezkār-ı Haḫ ekār u eṭvārı gece gündüz
Dil-i zākirde aḫlā menn 'aseldür halka-i tevḥîd
6. Şarāb-ı 'aşk-ile medhūş olan añlar bunı zīrā
Delīl-i bezm-i ḫāşş-ı lem yezeldür halka-i tevḥîd
7. Fenāfi' llāhı seyre ister-iseñ olmağa tā'ir
Göñül 'Ankā' sına göre cebeldür halka-i tevḥîd
8. Șomaz reng-i küdüretten eşer mir'āt-ı kalbünde
Suy-ı ḫubbını tarḫa bî-bedeldür halka-i tevḥîd
9. Éder vāşıl seni bir reng-i bî-rengē gümān étme
Muḫaşşal reh-nümā-yı bî-'ileldür halka-i tevḥîd
10. Maḫām-ı cem'-i cem'e érmege tālib olan gelsün
Tamāmı kāşif-i rāz-ı ezeldür halka-i tevḥîd
11. Ḥicābı ref' éder dilden érerseñ evc-i maḫşūda
Duḫul-i bezm-i ḫāşşa mā-ḫaşaldur halka-i tevḥîd
12. Tecellī-i Cemāl-i Haḫḫ'a mir'āt-ı zuḫūr oldı
Şerār-ı 'aşk-ı Haḫḫ'dan müştā'aldür halka-i tevḥîd
13. Seni lā-büd ḫarīm-i ḫuds-i lāḫūta éder vāşıl
Șuyūdı ref' éder maḫv-ı zeledür halka-i tevḥîd
14. Hidāyet şem'ini iş'al éder envār-ı esmādan
Göñülden zā'il-i ḫüzn ü keseldür halka-i tevḥîd
15. Be-küllī kenz-i maḫfi sırr-ı ḡaybu'l-ḡaybı keşf eyler
Șomaz bir sırr-ı mübhem muḫtemeldür halka-i tevḥîd
16. Hüviyyet rāzı fetḫ olsun dér iseñ ḫāne-i ḫalbe
Delīl ü reh-nümā eyle güzeldür halka-i tevḥîd
17. Bıraḡup redd ü inkārı bulara iḫtidā ile
Eḫādīş ile müşbet bir 'ameldür halka-i tevḥîd

18. Bulardur pey-rev-i Ehl-i ‘Abā fehmi ét bu ma‘nāyı
Gürüh-ı evliyādan müntakaldür halka-i tevḥīd
19. Verāsetle bulara keşfolur ‘ilm-i ledün dersi
Tarīk-i Hakk’a irşāda edeldür halka-i tevḥīd
20. Celīs olan bu kavme iki ‘ālemde şakī olmaz
Şaḡın zann étme kim tül-i emeldür halka-i tevḥīd
21. Dilerseñ olasıñ sen de **Senāyī** vākıf-ı esrā[r]
Rümüz-ı müşkilātı keş ü ḥaldür halka-i tevḥīd

179

VELEHÜ

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. *Nefahtü fihī*²¹² sırrından ḥaberdür halka-i tevḥīd
Vişāl-i ḡurb-ı Raḥmān’a seferdür halka-i tevḥīd
2. Şaḡın şanma ki bī-ḥāşıl olur cem‘iyyet-i ḥullān
Selefdēn ḡalma emr-i mu‘teberdür halka-i tevḥīd
3. O meclisde cünūd-ı ḡudsiyān bi’l-cümle ḥāzırdur
Eḥādīs ile şābit bir eşerdür halka-i tevḥīd
4. Riyāz-ı vaḥdetüñ ārzü édenler meyvesin gelsün
Ol élden bir dirāht-ı pür-şemerdür halka-i tevḥīd
5. ‘Aceb mi vāşıl-ı ‘ayne’l-yakīn eylerse ‘uşşākı
Sivāya meylüñi ḡaḡ’a zaferdür halka-i tevḥīd
6. Éderlerse n’ola tāvūs-ı ḡudsīlerle pervāzı
Vuşul-i sırr-ı Sübhān’a memerdür halka-i tevḥīd
7. Érer ‘ayn-ı ‘iyāna hem bulur cem‘iyyet-i kübrā
Tamāmı ictimā‘-ı baḡr u berdür halka-i tevḥīd
8. Devām-ı zıkr-ile müstaḡraḡ-ı baḡr-ı vişāl olan
ḡulüb-ı ‘āşıkāna tāb ü ferdür halka-i tevḥīd
9. Ḥaḡīḡat baḡrına ḡavvāş olan añlar bunı ancak
Şadef baḡrında bī-hemtā ḡüherdür halka-i tevḥīd
10. Éderler cezbe ile dā’imā beyt-i dili iḡrāk
Maḡabbet āteşinden bir şererdür halka-i tevḥīd
11. Görür her laḡzada bir ān u bir şān ‘ārif-i bi’llāh
Senāyī ‘aşḡ-ı Mevlā’ya maḡardur halka-i tevḥīd

179 [44a]

²¹² “Ona [rūhumdan] üfledi m.” 15 Hicr 29

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. 'Āşık-ı Hakk olana lâzım degüldür mäsivā
Vāşıl olur 'ālem-i garğa bulur anda şafā
2. Emr-i Hakk'a imtişāl édüp vücūdın bezl éder
*Len tenālū 'l-birra hattā tünfikū*²¹³ dédi Hudā
3. *Mūtū kable en temūtū*²¹⁴ sırrına mazhar olur
Cümleden 'uzlet édüp vaħdetde olur dā'imā
4. Seb'a-i eṭvārı tekmīl eyleyüp serden geçer
Nüh feklele 'arş-ı Raħmān cilve-gāh olur aña
5. Devr édüp ke'n-necmi fi'l-isrā olur keşf-i hicāb
Zevk-i küllīye erişür kalbine gelür cilā
6. Ey **Senāyī** tārık-i dünyā vü hem 'uqbā olur
Hakk aña eyler cemāl-i bā-kemālini 'atā

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Biz şol 'abdāluz bize ne hırğa lâzım ne 'abā
Hāzret-i Rabb-i Raħīm'den ğayra yok bizde recā
2. Okuyup 'ilm-i ledün dersini ezber eyledük
Rüz u şeb esmālar ile vērürüz kalbe ziyā
3. Fikrümüz dā'im cemāl-i bā-kemālidür Hakk'un
Nefsümüz pāk eyledük oldı dilümüz bī-riyā
4. Bu fenānuñ māl ü mülki bizlere lâzım degül
Bize bunca luṭf u iħsān eyledi Kādir Hudā
5. Ey **Senāyī** her kim ister bunca 'izzet bulmağı
Varsun ol bir mürşid-i kāmile étsün iktidā

180 [44b]

²¹³ Bu ibare Âl-i İmrân Suresi'nde geçmekte olup ayetinin tamamının meali şu şekildedir.
“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir.” 3 Âl-i İmrân 92

²¹⁴ Ölmeden önce ölünüz.

181 [44b]

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1. 'Aşq âteşiyle dā'imā sūzān olan añlar bizi
Bülbül gibi rüz u leyāl nālān olan añlar bizi
2. Derd-i firāk-ı yār ile efgān u zārī eyleyüp
Yağup vücūdı mülkini külhan olan añlar bizi
3. 'Ucb u vağar ile gelen zāhid bizi fēhm édemez
Varluğ libāsın birağup 'uryān olan añlar bizi
4. Nāmūs u 'ārı terk édüp nām u nişānı mağv édüp
Efkārı dā'im vuşlat-ı cānān olan añlar bizi
5. Hıbb-ı sivāyı kağ' édüp fānī vücūdı terk éden
'Aşq pütesinde kāl olup büryān olan añlar bizi
6. İki cihān sevdāsını iħrāc édüp dilden tamām
Ĝarğ 'āleminde dā'imā 'ummān olan añlar bizi
7. Senlügeni mağv eyleyüp kendüyi kendinde bula
'Aşq bādesin nüş eyleyüp sekrān olan añlar bizi
8. Sırr-ı fenā fi'llāha kim sa'y ile vāşıl olmağa
Ta'mır-i cismi selb édüp vīrān olan añlar bizi
9. Keşret hicābından geçüp érişe bezm-i vağdete
Dōsta édüp cānın fedā kurbān olan añlar bizi
10. Terki dağı terk eyleyüp ére sarāy-ı vağdete
Dā'im cemāl-i Ğazret'e hayrān olan añlar bizi
11. Her bir qurı lāf ehlinüñ idrāki érmez bizlere
Fehm eyle kim ancağ zevi'l-'irfān olan añlar bizi
12. Her kim **Şenāyī** isteye bu bezme dāhil olmağa
Taht-ı dile ğüküm eyleyüp sulţān olan añlar bizi
13. Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün
Ğızz-ı zamāna her demī mihmān olan añlar bizi

I

1. Doğrı yola reh-nümā
Lā İlähe illa'llāh
- 3 Sālikāna muḳtedā
Lā İlähe illa'llāh

II

- 1 Saña dérüm ey kişi
Sür göñülden teşvīşi
- 3 Hāll éder müşkil işi
Lā İlähe illa'llāh

III

1. Çomaz dillerde fütür
Ġamdan eyler seni dūr
- 3 Éder ilḳā-yı sürür
Lā İlähe illa'llāh

IV

- 1 Zikire vérür lezzet
Çomaz göñülde ḳasvet
- 3 Vaşfa gelmez bir ḫālet
Lā İlähe illa'llāh

V

- 1 Def' ola déreseñ vaḫşet
Eyle zikrinde keşret
- 3 Rehber-i rāh-ı cennet
Lā İlähe illa'llāh

VI

1. Vāşıl éder devlete
Nā'il éder vuşlata
- 3 Delīl olur vaḫdete
Lā İlähe illa'llāh

VII

1. omaz dillerde hā'il
Maşūdı eyler hāşıl
- 3 Ma'şūqa éder vāşıl
Lā İlähe illa'llāh

VIII

1. Dilden sürer ayārı
omaz ayrı efkārı
- 3 Aar sırr-ı Settār'ı
Lā İlähe illa'llāh

IX

- 1 Kūdūrātı rāfi'dür
Dilde nūr-ı lāmi'dür
- 3 'Aceb seyf-i kātı'dur
Lā İlähe illa'llāh

X

- 1 Cānlaruñ içinde cān
Göñül tahtında sultān
- 3 Mü'mine dīn ü ĩmān
Lā İlähe illa'llāh

XI

- 1 Miftāh-ı genc-i nihān
Cennet apusın aan
- 3 Hādan bize armaan
Lā İlähe illa'llāh

XII

- 1 Doldurur albe envārı
Éder vāıf esrārı
- 3 Gösterür saña dīdārı
Lā İlähe illa'llāh

XIII

1. 'Aşık laruñ gülzārı
Şādık laruñ efkārı
- 3 Sālikleruñ ezkārı
Lā İlähe illa'llāh

XIV

- 1 Gönüllerüñ envârı
Vâşıllaruñ dildârı
- 3 Raḥmet-i Ḥaḳ emtârı
Lâ İlāhe illa'llāh

XV

1. Cānib-i Ḥaḳ'dan iḥsān
Göñülde vérür ḥandān
- 3 İsm-i A'zam bî-gümān
Lâ İlāhe illa'llāh

XVI

- 1 Bu sözime gel inan
Étme **Şenāyî** gümān
- 3 Gösterür Ḥaḳḳ'ı 'ıyān
Lâ İlāhe illa'llāh

184

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. 'Āşıḳ-ı nūr-ı cemālün ḥūr u ğilmān istemez
Ārzü-yı vaşluñ éden bâğ-ı Rıdvān istemez
2. 'Ālemi ğarḳa édüp ḥayrān olur leyl ü nehār
Cennet-i küyuñdan ayru bir gülistān istemez
3. Güle ḳarşu bülbül-i şeydā gibi nālān olup
Güsitān-ı vuşlatuñdan hecri bir an istemez
4. Cān atar pervāne-veş cāndan geçüp maḥv olmağa
Āteş-i 'aşḳuñdan özge nār-ı sūzān istemez
5. Fikri sensün zıkrı sensün géce gündüz 'āşıḳuñ
'Aşḳ-ile bīmār olan derdine Loḳmān istemez
6. *Men 'aref*²¹⁵ esrārına maḥrem olan merdān-ı Ḥaḳ
Dā'imā ḥayrān u mestdür şaḥv-ı sekrān istemez
7. Māl ü mülk ü hüsn-i Yūsuf zerre gelmez 'aynına
Cān içinde cānı sensün ğayrı cānān istemez
8. Mā'adā-yı 'aşḳuñı levḥ-i dilinden selb éder
Bu fenānuñ 'izz ü cāhın merd-i 'irfān istemez
9. Zıkr ü fikrūñle göñül levḥin muşaffā eyleyüp

184 [45b]

²¹⁵ Bu ibare "Kendini bilen Rabb'ini bilir." hadis-i şerifinde geçmektedir.

Taht-ı dilde pâdişāhum ğayrı sultān istemez

10. *Ḳābe kavseyn*²¹⁶ Ḳāf muñ ‘Anḳāsı olan serverā
Ḳahr u luṭfi bir bilüp ‘ālemden iḥsān istemez
11. Māsivā-yı pür-melālden ḳaṭ‘-ı raġbet eyler ol
Şıdk-ile ‘aşık olanlar ğayrı ḥullān istemez
12. Zerre-i ‘aşḳuñ kimüñ ḳalbinde kim éde zuhūr
Cānını ḳurbān éder ol emr ü fermāñ istemez
13. Géce gündüz ḳible-gāh édüp cemāl-i bā-kemāl
İştıyāḳuñ āteşinden göñli hicrān istemez
14. ‘Ālemüñ bu ‘izzet ü ‘izz ü vaḳārından geçer
Varluġın yağmaya vérür ‘aḳl u iz‘ān istemez
15. Zerre gelmez ol ülü’l-ebsāra bu kevn ü mekān
Nūr-ı ‘aynum mülket-i dünyāyı merdān istemez
16. Terk édüp nāmūs u ‘ārı şöhret ü şāndan geçer
‘Aşḳ-ile me’lūf olan dil şād u ḥandān istemez
17. Gözine zindān olur bu ‘ālemüñ her gūşesi
Dā’imā meşhūdı sensün ğayrı seyrān istemez
18. Āh olur ‘aşıklarüñ kārı heme rüz u leyāl
Ḳanda baksa derd arar bir laḫza dermān istemez
19. Cān u dilden kim ki ‘aşık olmaġa eyler sülük
Ḥāne-i ḳalbinde ‘aşḳdan ğayrı yārān istemez
20. Terki terk édüp şafā-yı bezm-i maḫva érişür
Şöhret ü nāmı **Şenāyi** kāmil insān istemez

185

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. ‘Āşık-ı Yezdān olanlar āşinā bilmez nedür
Terk éder bunlar sivāyı māsivā bilmez nedür
2. Şöyle müstaġraḳ olurlar nūr-ı şems-i vaḫdete
Māh-ı tābān-ile mihr-i pür-zıyā bilmez nedür
3. Dersi çün kim ḥ^vāce-i ‘ālemden almışlar bular
Pes oḳurlar bī-ḥurūf anlar şadā bilmez nedür
4. Sağ u şolı fevḳ u taḫtı bîş ü kem fark eylemez
Nūr u zulmet rüz u şeb arz u semā bilmez nedür
5. Gevher-i yektā-yı Zāt’uñ baḫrına ġavvāş olup
Dür ü mercān ü cevāhir taş ḳaya bilmez nedür

²¹⁶ “İki yay aralığı.” 53 Necm 9

6. Faqr u zillet ‘izz ü devlet ğam sürür māl u menāl
Vahdet ü keşret ‘adū vü aşdıķā bilmez nedür
7. Vérseler dünyā vü māfihāyı rağbet eylemez
Varluĝın maħva vérüp zevķ-i fenā bilmez nedür
8. Nār-ı ‘aşķ-ile vücūdı şehriñi ihrāk édüp
‘Aşķ-ı Hāķ’dan mā‘adāyı zāhidā bilmez nedür
9. ‘Ār u ‘ırzı şöhret ü nāmı vaķārı terk éder
‘Aşķ-ile mestānedür bunlar riya bilmez nedür
10. Seyr-i fi’llāha édüp pervāz murĝ-ı rühları
Āşiyān-ı lā-mekāndan özge cā bilmez nedür
11. Gülsitān-ı vahdetüñ bülbülleridür serverā
Ğayrı kāra i ‘tibārı şūfiyā bilmez nedür
12. Ey **Şenāyī** ‘ārif-i bi’llāh olan kāmillerüñ
Dā’imā meşhūdı Hāķ’dur mā‘adā bilmez nedür

186

VELEHÜ

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

1. ‘Ārif-i bi’llāh ol ey dil olma nādāna qarīn
‘Arş u kürsiden mu‘azzamdur ķulüb-ı ‘ārifin
2. Ehl-i ‘irfān zümresinden ol dénilsün şānuña
*Hāzihī cennātü ‘Adnin fe’dhulühā ħālidin*²¹⁷
3. Gerçi kim cennāt u ğilmān istemez ‘uşşāk-ı Hāķ
‘Aşķı taşşıl étmege ister begüm ķalb-i ħazīn
4. Ķayd-ı dünyā kayd-ı ‘uķbādan geķerler ‘aşıķün
Ķasret ü derd-i firāk-ile éder āh u enīn
5. Gördüģince ħalk-ı ‘ālem anı dīvāne şanur
Pes bu hey’etde görünür tā ezelden kāmilīn
6. Bāde-i ‘aşķ-ı İlāhī anları mest eylemiş
Cezbe-i feyz-i Hūdā ile olardur kām-bīn
7. Varluĝını Hāķķ’a vérüp Hāķ’ıla Hāķ oldılar
Maħv-ı şırfā vāşıl olup oldılar ehl-i yakīn
8. Zerre-i ‘aşķ-ı Hūdā’ya cānların édüp fedā
Dā’imā dīdār-ı Hāķ’dur intizār-ı ‘aşıķīn
9. Ad u şanı ‘izzet ü fāħr [u] vaķārı terk éder
Lī-ma‘a’llāh ğülşeninde cilve eyler vāşılīn

186 [46b]

²¹⁷ “İşte Adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya.” 20 Tâhâ 76.

10. Ey **Şenāyī** cān u dilden ol gürūha kulluk ét
Daħl éderse gam yéme saña gürūh-ı münkirīn

187

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Cümle halkdan 'uzlet eyler bu gürūh-ı pür-şa fā
'Ālem vaħdetde şāhdur şüretā baķsañ gedā
2. Anuñ-içün ihtiyār-ı fākr éderler bu tarīķ
Aña *fahrī* dédi zīrā kim Resūl-i Kibriyā
3. Vérseler dünyā vü māfīhāyı almaz 'aynına
İftihārı oldu anlaruñ begüm fākr u fenā
4. Rūz u şeb hem rü'yet-i dīdārdur maṭlabları
Cem'-i cem'e érmek ister cān u dilden dā'imā
5. Cānib-i *firru ile 'llāh*²¹⁸ a 'azīmet eyleyüp
Keşreti terk eyleyüp vaħdet dilerler serverā
6. Zerre-i 'aşķı de ğişmez māl u cāh-ı 'āleme
İki 'ālemde bularuñ maṭlabı 'aşķ-ı Hūdā
7. Maħzen-i 'ilm-i ledünnī maḫhar envār-ı Hāķ
Sırr-ı ğaybu'l-ğayba maħrem dāħil-i ğalvet-serā
8. Nūr-ı 'aynum bunlara daħl étme zīrā kim bular
Sırr-ı Hāķ'a āşinādur āşinādur āşinā
9. Ğalvetiyyedür tarīķ imuz bizüz ol serverān
Pīrimüz sultānumuz oldu 'Aliyy-i Murtażā
10. Rehberimüzdür Cüneyd ile Hāsan Başrī bizüm
Pādişāh-ı 'ālem-i ma'nā bulardur ey hümā
11. Cümle pīrān zıkr olma bā'iş-i taṭvīl olur
Kıṭb u ğavş oldu çoğı 'aşırında bī-çün ü çirā
12. Her birin hem gayrı aşhāb-ı tıruķ ervāhını
Ğarķ-ı envār-ı tecelliyāt éde Rabbü'l-'alā
13. Bunlara in'ām olan elṭāf-ı Hāķ'dan umaruz
Bizleri de hişşe-mend éde Cenāb-ı Kibriyā
14. Başımuzda tāc imuz tāc-ı sa'ādetdür bizüm
Dü cihānda olmuşuzdur pey-rev-i 'Āl-i 'Abā

187 [46b]

²¹⁸ "Öyleyse Allah'a kaçın/koşun." 51 Zâriyât 50.

15. Nefy ü işbâtdur me'âli dört taraftan pes anuñ
Varluğı nefy eyleyüp işbât éder yoğluk saña
16. Ķalbümüz esmâ-i ĦaĶĶ ile muĥallâ eylerüz
Anuñ-içün bize mir'âtdur 'ulüm-ı enbiyâ
17. Ey **Senâyi** ister iseñ olmağa ehl-i yaĶın
Âsitân-ı Ħalveti' ye sür yüzüñ şubĥ u mesâ

188

VELEHÜ

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Bu göñüldür sırr-ı ğaybu'l-ğayba mazhar evvelâ
Mehbiť-ı esrâr-ı Mevlâ mâlik-i 'aşĶ-ı Ħudâ
2. 'Arş-ı a'zamdan mu'allâ bu dil-i vîrânedür
Mâlik-i sırr-ı ev ednâ sâ'ir-i seb'-i semâ
3. Nüh felek seyyâresi mir'ât-ı nür-ı ĦaĶ-durur
Şeş cihâta bu göñülden bahş olur her dem ziyâ
4. Zâhir ü bâtm künüz-ı 'alleme'l-esmâ²¹⁹ olan
Sırr-ı vahdet maĥremi hem bülbül-i ĥalvet-serâ
5. Kâşif-i ğayb-ı ğuyüb hem baĥr-ı bî-pâyân-ı ĦaĶ
Mehbiť-ı Rûĥu'l-Ķudüs'dür 'andelîb-i ĥoş-nevâ
6. Ķible-gâh-ı evliyâ vü aşdikâdur lâ-keâm
Şubhe étme bu göñüldür sâlikâna muĶtedâ
7. İbtidâ vü intihâ hem cümle eşyâya budur
'Âşikâna bu göñüldendür tesellî dâ'imâ
8. Tarfetü'l-'ayn içre seyr eyle cemî'-i 'âlemi
Bu kerâmât-ile fikrüm bu göñüldür serverâ
9. Cümleten esrâr-ı maĥfî oldı buña âşikâr
Yoğ aña bir şey'-i müşkil hep 'ıyândur sâlikâ
10. Ma'den-i 'ilm-i ledünnî mazhar-ı envâr-ı ĦaĶ
Mâ-ĥaşal budur **Senâyi** şâhid-i nür-ı liĶâ

189

188 [47a]

²¹⁹ Bu ibare Bakara Suresi'nde geçmektedir. Ayetin tamamının meali şöyledir: "Allah Adem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklerle göstererek 'Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.' dedi." 2 Bakara 31

189 [47b]

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. 'Aceb mi hem [bu] dünyādan dilüñ dūr olduĝuñ görsek
Fırāk [u] derd-i ğamdan n'ola mehcūr olduĝuñ görsek
2. Muşaffā olsa mir'atı senüñ nūr-ı cemālünden
Hasūd u münkir ol kahr-ile maḫhūr olduĝuñ görsek
3. Érup bāĝ-ı vişāle eylese bülbül gibi feryād
Tecellī-i cemālün ile ma'mūr olduĝuñ görsek
4. Nedür dünyāda her dem çekdüĝi hicrān-ile fürkat
Gidüp hüzn ü keder bir demde mesrūr olduĝuñ görsek
5. Şarāb-ı lā-yezāliden içüp gitse küdürerler
Hem anuñ neş'esiyle mest ü maḫmūr olduĝuñ görsek
6. Hüviyyet kurbını ol āşiyān étse n'ola şāhum
Senāyi mesken-i dil cennet ü hūr olduĝuñ görsek

190

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Kā'inātuñ derdine dermān olandur sevdigüñ
Şāh-ı 'ālem mālīk-i kevn ü mekāndur sevdigüñ
2. Hazret-i Mevlā'nuñ 'āşık olduĝı ol mäh-tāb
Ol Habīb-i Hayy u Ḳayyūm Müste'ān'dur sevdigüñ
3. Hürmetine halk olınan lā-cerem iki cihān
Zāt-ı pāki mültecā-yı mürselātdur sevdigüñ
4. Şems ile mäh cebhe-i pākinden aldılar ziyā
Hazret-i Şāh-ı Rüsül ol kām-rāndur sevdigüñ
5. Hüsni-i Yūsuf hüsni yanında anuñ zerre degül
Zāt-ı pāki zīnet-i hūr-ı cināndur sevdigüñ
6. Cümle aşhābı anuñ rāh-ı Hudā'ya reh-nümā
Eşref-i halk hātem-i peygamberāndur sevdigüñ
7. Şad selām olsun aña hem āl u aşhāba müdām
Vech-i pāki kıble-ĝāh-ı 'āşıkāndur sevdigüñ
8. Sırr-ı pākine anuñ kıl her nefesde ilticā
Bir niĝāh-ı şefḳati dermān-ı cāndur sevdigüñ
9. Zāt-ı Haḳḳ'a andan özge rehber olmaz 'āleme
Rüz-ı maḫşerde penāh-ı 'āşiyāndur sevdigüñ
10. Cidd ü sa'y ét rü'yeti ile müşerref olmaĝa
Ey **Senāyi** pādişāh-ı dü cihāndur sevdigüñ

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. İştıyāk-ı Hakk-ıla sūzān olan gelsün berü
Ateş-i 'aşk-ile hem giryān olan gelsün berü
2. Hū déyüp dā'im yanān meydān-ı 'aşk içre dilā
İñleyüp bülbül gibi nālān olan gelsün berü
3. Şevk-ile āh eyleyüp küllī vücūdından geçen
Vuşlatı ārzü édüp 'uryān olan gelsün berü
4. Hāzret-i Mevlā'ya cāndan 'āşık olup sālīkā
Géce vü gündüz işi efgān olan gelsün berü
5. Bu fenā dü[nyā]ya meyl ü raġbeti kaṭ' eyleyüp
Benlūġini maḥv édüp sultān olan gelsün berü
6. Ey **Senāyī** her kim ister Hakk cemālin görmege
Cān u başından geçüp qurbān olan gelsün berü

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. 'Āşıkūñ kalbini Mevlā bir gülistān éylemiş
Ol gülistān içre yüz biñ bāġ u bostān éylemiş
2. Sebz ü terdür dā'imā bulmaz hāzān hiç bir nefes
Ma'den-i zevk ü şafā hem vecd ü 'irfān éylemiş
3. Bunca eşyāda görinen bu göñülde gizlidür
Cān u gözi açık olanlar anı seyrān éylemiş
4. Olmayan bundan haber-dār bī-başardur bī-başar
Göñlini şeytān la'īn anuñ perişān éylemiş
5. Zühdi kāfī zann édüp inkāra düşmiş derd-mend
Zāt-ı Hakk'ūñ gülşenini hedm ü vīrān éylemiş
6. Ey **Senāyī** Hakk Te'ālā bu cevāhir kenzini
Mürşid-i kāmīl yüzinde cümle pinhān éylemiş

191 [47b]

192 [48a]

VELEHÜ

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

1. Ey Haliķ-ı kevn ü mekân eyle bize i'tâ-yı 'aşk
Ey Râzık-ı ins-ile cân eyle bize i'tâ-yı 'aşk
2. Ey Pâdişâh-ı lâ-yezâl érmez saña vehm ü hayâl
Édüp bize luţf u nevâl eyle bize i'tâ-yı 'aşk
3. Sensün véren bize vücud ihsân édüp nür-ı şühüd
Ey Hazret-i Hayy u Vedüd eyle bize i'tâ-yı 'aşk
4. İn'âm senüñ ihsân senüñ hem derdlere dermân senüñ
Her emr ü her fermân senüñ eyle bize i'tâ-yı 'aşk
5. Sensün ezel sensün ebed senden olur bize meded
Yok luţfuña hadd u 'aded eyle bize i'tâ-yı 'aşk
6. 'Aşkdur éden def-i kürüb 'aşkdur éden setr-i 'uyüb
'Aşkdur éden feth-i guyüb eyle bize i'tâ-yı 'aşk
7. Sensün bizi var eyleyen 'aşka giriftâr eyleyen
Bülbül gibi zâr eyleyen eyle bize i'tâ-yı 'aşk
8. 'Aşkuñ bize olsa delîl kımaz gönülde kâl u kııl
'Aşkdur şifâ-yı her 'alîl eyle bize i'tâ-yı 'aşk
9. 'Aşk-ile görünür cemâl 'aşk-ile bulunur vişâl
Bu maşşadum rüz u leyâl eyle bize i'tâ-yı 'aşk
10. 'Aşk-ile var oldı cihân kenz-i hafî oldı 'ıyân
Ey pâdişâh-ı *kün fe-kân*²²⁰ eyle bize i'tâ-yı 'aşk
11. Miskîn **Senâyî** ey Hudâ éder saña cânın fedâ
Étme anı 'aşkdan cüdâ eyle bize i'tâ-yı 'aşk

VELEHÜ

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1. 'Āşık-ı nür-ı Hudâ'ya keşf éder dîdâr-ı 'aşk
Vaşl-ı cânân isteyenler eylesün ikrâr-ı 'aşk
2. Cân u başın terk édüp hubb-ı sivâdan kııl ferâğ
Maḥv olup nâm u nişânuñ kıalmaya ağyâr-ı 'aşk
3. Bâğ-ı vahdet güllerini dérmek isterseñ eger
Āşiyân-ı murğ-ı rûḥı édegör gülzâr-ı 'aşk
4. Hızr-veş âb-ı hayâta érmek isterseñ dilâ

193 [48a]

²²⁰ "Ol der ve hemen oluverir." 2 Bakara 117

194 [48b]

- Hâne-i kalbüñde icrâ éde gör enhâr-ı ‘aşk
5. Étmek isterseñ sefer cānā haḳ ḳat şehrine
Muḳtedā vü reh-nümā olsun saña her yâr-ı ‘aşk
 6. Tâlib-i ‘aşk-ı İlâhî gayrı kârı n’eylesün
Bir ‘aceb bey’ ü şirâdur ‘âşık-ı bâzâr-ı ‘aşk
 7. Maḥremiyyet ister iseñ *men ‘aref*²²¹ esrârına
Her nefesde édegör efkârıñı ezkâr-ı ‘aşk
 8. Vâsıl-ı Mevlâ olan ‘uşşâk-ı Hâḳḳ’ uñ şüfiyâ
Géce gündüz anlaruñ sermâyesi efkâr-ı ‘aşk
 9. Érmez idi şâh-râh-ı vuşlata ehl-i sülûk
Reh-nümâsı olmasa ger anlaruñ serdâr-ı ‘aşk
 10. Hâne-i ḳalbinde dâ’im yandur[ur] Hâḳ’dan çerâğ
Zulmet ü hicrânı dilden maḥv éder envâr-ı ‘aşk
 11. Bâ’iş-i icâdı ‘aşkdur on sekiz biñ ‘âlemüñ
Bu kelâmı bil muḳaḳḳâk éyleme inkâr-ı ‘aşk
 12. ‘Aşk şarâbın nüş édüp bî-hüş u sekrân ol yüri
Hâne-i dilde temevvüc éde tâ ebḥâr-ı ‘aşk
 13. Râh-ı Mevlâ’da fenâ fi’llâha ‘aşk eyler vuşûl
Bu dil-i pejmürdeyi âbâd éder mi’mâr-ı ‘aşk
 14. *Küntü kenz*²²² esrârına nâ’il olursuñ ‘âḳıbet
Âşinâ eyler senüñle ol gül-i bî-hârı ‘aşk
 15. Keşfolup sırr-ı hüviyyet bir maḳâma érişür
Kendüyi âḥir éder Mañşür-veş serdâr-ı ‘aşk
 16. Püte-i irfânda ḳâl olup zer-i ḥâliş gibi
Vâsıl-ı sırr-ı Hudâ eyler seni esrâr-ı ‘aşk
 17. Terki terk éyle **Senâyî** maḥv-ı şırfa éregör
Tâ tecellî éyleye taḥt-ı dil-i ḥünkâr-ı ‘aşk

²²¹ Bu ibare “Kendini bilen Rabb’ini bilir.” hadis-i şerifinde geçmektedir.

²²² Bir hadis-i şeriften alınan bu ibarenin tamamı ve meali şöyledir: “Küntü kenzen mahfiyyen fe-ahbebtü en-u’rifê fe’halaktü’l-halka li-ya’rifünî.” “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyeni sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım.” Çalışkan, “Peygamber’in Hadis-i Şerifleri”, ss. 119-125. Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır.

195 [43a] Bu şiir Senâyî’nin şiirlerinin bulunduğu varakta yer almaktadır ancak peş peşe birkaç varğa “Velehü” şeklinde başlıklarla yazılan ve Senâyî’ye ait olan şiirlerin bütünlük sırasını bozmamak için buraya kaydedilmiştir.

‘ABDÜ’Ş-ŞAMED EFENDİ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Tende cānum cāna cānānum Muḥammed Muṣṭafā
Mülk-i dil tahtında sulṭānum Muḥammed Muṣṭafā
2. Munṭazırdur meh cemālün görmege ‘āşıklarun
Gel ṭulū‘ ét mäh-ı tībānum Muḥammed Muṣṭafā
3. Cilve-gerdür dā’imā nakş-ı ḥayālün sīnede
Hāne-i ḳalbümde mihmānum Muḥammed Muṣṭafā
4. Derd-mendem ‘āşıḳ-ı bī-çāreyem üftādeyem
El-amān ey derde dermānum Muḥammed Muṣṭafā
5. Yā Resūla’llāh ḡarībūndür senün ‘**Abdü’ş-şamed**
Ḳıl şefā‘at ey kerem kānum Muḥammed Muṣṭafā

196

NAZİRE-İ ŞADIK EFENDİ ḲUDDİSE SIRRUHU

Hece ölçüsü 8’li

1. Aç gözün ḡafletden uyan
Felāḥ bulmaz nefse uyan
2. Sırr-ı tevḥīd olsun ‘ıyān
Gel tevḥīd édegör tevḥīd
3. İşr-i evliyāyı izle
Ṭarīḳ ādābı[nı] gözle
4. Tecellī-i Zāt’ı özle
Gel tevḥīd édegör tevḥīd
5. Geç bu fānī ‘alāyıkdan
İz‘ān ét bil ḥaḳāyıkdan
6. Güş ét ḥaḳ sözi **Şadık**’dan
Gel tevḥīd édegör tevḥīd

197

NAZİRE-İ ŞABİT-İ MERHŪM

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

196 [44a] Bu şiir Senâyi’nin şiirlerinin bulunduğu varaktaki şiirlere nazire olarak yazılmıştır. Ancak peş peşe birkaç varığa “Velehü” şeklinde başlıklarla yazılan ve Senâyi’ye ait olan şiirlerin bütünlük sırasını bozmamak için buraya kaydedilmiştir.

197 [44a]

1. Derūn-ı ‘aşıka hālet-fezādur halka-i tevḥīd
Ġidā-i rūḥ-ı erbāb-ı ve fādur halka-i tevḥīd
2. Kimisi bülbül-i gūyā kimi gül ehl-i tevḥīdüñ
Riyāz-ı vahdete havz-ı ‘atādur halka-i tevḥīd
3. Mu‘allā tekyeler meyḥāne-i ‘aşk-ı İlāhī’dür
Şarāb-ı ‘aşka bir cām-ı şafādur halka-i tevḥīd
4. Sebük-bārān-ı ‘aşkuñ maḥmilidür şevk-i Rabbānī
Harīm-i vuşlata rāh-ı Hudā’dur halka-i tevḥīd
5. Eḥādīş-i şahīḥ-ile olupdur **Sābitā** nazmum
Meṭāf-ı kudsiyān-ı kibriyādur halka-i tevḥīd

198

YAḤYĀ EFENDİ

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Mest-i lā-ya‘kıl éder ādemi cām-ı Cem-i ‘aşk
Geçirir iki cihāndan kişiyi ‘ālem-i ‘aşk
2. Ey perī cevruñ-ile beni korꞑutma²²³
Göñül eglencesidür ādem olana ğam-ı ‘aşk
3. Bir qarınca dem olur bunda Süleymānluꞑ éder
Halka-i meclisümüz oldu dilā hātem-i ‘aşk
4. Māsivādan geçelüm cām-ı maḥabbet içelüm
Varalum menzil-i maḫşūda olup hem-dem-i ‘aşk
5. Mürşid-i kāmīl ararsañ beri gel ey **Yaḥyā**
Olalım rāh-ı maḥabbetde bu gün maḥrem-i ‘aşk

199

ḤAZRET-İ FENĀ’Ī ḲUDDİSE SIRRUHU

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Cān u dil şehrin ezelden eyledi yaꞑma-yı ‘aşk
Ol vecihden düşdi bu ‘ālemlere ğavgā-yı ‘aşk
2. Derde düşendür bilenler ehl-i derdüñ hālini
Gör nice ‘āķılları Mecnūn éder Leylā-yı ‘aşk
3. Gel gülistān seyryn éyle çık kafesden ey Hümā
Cennet-i kudse ‘urūc ét bulasun me’vā-i ‘aşk
4. Zāhir olup sırrımız ‘ālemlere fāş éyledi
Hem-dem olaldan bu sırra nokta-i sevdā-yı ‘aşk
5. Çünkü mevcūd nuṭṭ imiş ‘ālemde ‘aşk kâ’im maḫām

198 [48b]

²²³ Bu mısırada vezin bozuktur.

199 [49a]

Bize bildürdi **Fenâ'î** rehberi Mevlâ-yı 'aşk

200

HAZRET-İ ĞAFÜRİ

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Taht-gâh étdi vücūdum şehriñi sultân-ı 'aşk
Dil sarâyında kuruldı bir 'aceb dîvân-ı 'aşk
2. Mübtelâ-yı derd-i 'aşk olmuş ser-â-ser bu cihân
Söylenen hem diñlenen dillerde hep destân-ı 'aşk
3. Bende kâr étse 'aceb mi ehl-i 'aşkuñ her sözi
Kim derünında yanar dâ'im anuñ pîrân-ı 'aşk
4. Rütbe-i erbâb-ı 'aşkı zâhidâ sen bilmedüñ
Şâh-ı 'aşk-ı ma'nevîde hâdir-i nâlân-ı 'aşk
5. Ey **Ğafürî** érmek isterseñ eger cânâneñe
Terk-i cân eyle tecellî éylesün sultân-ı 'aşk

201

HAZRET-İ HÂLETİ

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Zümre-i 'uşşâk içinde olmayan şeydâ-yı 'aşk
Étmesün hergiz cihânda bir dağı da'vâ-yı 'aşk
2. Sen anı insâna teşbîh eyleme ey dil bugün
Olmaya başında anuñ zerrece sevdâ-yı 'aşk
3. Ehl-i 'aşkuñ niçe bir inkâr édersün hâline
Sem'üñe girmez mi ey zâhid bu hü u hây-ı 'aşk
4. Her kim oldı bunda a'mâ anda da a'mâdur ol
Aç başîret gözünü tâ olasun bînâ-yı 'aşk
5. Unudur kendin giren çıkmaz anuñ meydânına
Bir 'aceb vâdî-dur[ur] pâyânı yok şahrâ-yı 'aşk
6. Çarh urup pervâne kendin urmaz idi âteşe
Olmasa başında anuñ ey göñül pervâ-yı 'aşk
7. Râz-ı 'aşkı añladum bildüm déyen vérsün nişân
Yalıñuz lâf-ile olmaz her kişi dâñâ-yı 'aşk
8. 'Aklı miqdârınca herkes vérür andan bir haber
Kimse idrâk étmez illâ kandadur me'vâ-yı 'aşk
9. Her muğallid baña taqlîd étmesün kendüzini
Olmışam ey **Hâletî** âlüfte [vü] rüs vâ-yı 'aşk

202

200 [49a]

201 [49a]

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Taht-ı dilde bār-gāhın kırdı çün sultān-ı 'aşk
Gel temāşā kıl müzeyyendür yine dīvān-ı 'aşk
2. Ey ki bātıldan taşavvur eyleyen kırb-ı vişāl
Yok liyākat bulmağa şānuñda bil cānān-ı 'aşk
3. Niçe ser-gerdān gezersün [bī]-ser ü pā 'ālemi
Kābiliyyet yok ki sende olasun mihmān-ı 'aşk
4. *Kırb-ı ev ednā*²²⁴ya érdi n'eylesünler ğayrıyı
Küfr-i zülfüñde bulanlar ey şānem ĩmān-ı 'aşk
5. Mācerāsın añma 'uşşākuñ eyā serv-i revān
Göz yaşından 'ālemi ğarķ éyledi tūfān-ı 'aşk
6. Ben esīr-i 'aşkam ü kıyd-ı cihāndan fāriğam
Bende-i fermānıyam her ne kıla fermān-ı 'aşk
7. Hı'āra geçmez ol haķıķat şofrasında bī-dirīğ
Olmayınca 'aşk-ile ey **Hāletü** büryān-ı 'aşk

203

BEYİT

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. *Lī ma 'a 'llāh*²²⁵ sırrını éyler beyān mollā-yı 'aşk
Kim serīr-i hāme-i kudret nevā-yı nāy-ı 'aşk

204

BEYİT

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

2. Na'ra-i berķ-ı tecellīdür şadā-yı nāy-ı 'aşk
Şerh-i remz-i *len terānī*²²⁶ nuķ-ı Mevlānā-yı 'aşk

205

HAZRET-İ 'ADLİ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Éyledi hālüm perişān dōstlar sevdāyı 'aşk

202 [49b]

²²⁴ "İki yay aralığı kadar." 53 Necm 9

203 [49b]

²²⁵ Allah beni mledir.

204 [49b]

²²⁶ "Sen beni asla göremezsın." 7 A 'rāf 143

205 [49b]

- Mülk-i dilde rûha rāhat komadı ğavġā-yı ‘aşk
2. Seyl-i eşküm ‘ālemi ğarķ éylese étmeñ ‘aceb
Başdan aşdı ne çäre n’eyleyüm deryā-yı ‘aşk
 3. Hānkāh-ı ‘aşkuña hem-dem olanlar dédiler
Kimseler görmiş degüldür böyle bir rüsvā-yı ‘aşk
 4. Bī-ser ü sāmān olup hiç bilmezem pīş ü pesi
Şöyle mest étدی beni ol sākī-i şahbā-yı ‘aşk
 5. ‘Akl-ıla yār olmadan dānişle biliş olmaduk
‘Adliyā kalbe düşelden berü istiġnā-yı ‘aşk

206

ĦĀMĪ EFENDİ

Müfte ‘ilün fā ‘ilün müfte ‘ilün fā ‘ilün

1. Éyledi şeydā beni cezbe-i Leylā-yı ‘aşk
Perde-i endişede fikr-i Züleyhā-yı ‘aşk
2. Şa‘şa‘a-i kehkeşān rāh-nümā-yı cihān
Olsa da olmaz-idi bedreķa-i cān-ı ‘aşk
3. Bezm-i cihān içre āsāyiş ümīdüñ gider
Me’men-i mestāndur kişver-i dārā-yı ‘aşk
4. ‘Ömr ile bahşı için minnet-i Ħızr étmeden
Éyledi ihyā bizi mefhar-ı ‘İsā-yı ‘aşk
5. Mazhar-ı sırr-ı Ħudā olmaġa şāyestedür
Ħāmi-i şīrīn-sūhan sālīk-i me’vā-yı ‘aşk

207

ŞEYĦ ZĀTĪ ĶUDDİSE SİRRUHU

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Cāna érđi çün nidā-yı nāy-ı ‘aşk
Düşdi dil şehrine hūy u ħā-yı ‘aşk
2. Bu vücūđım mülkini kıldı ħarāb
Çün temevvüc éyledi deryā-yı ‘aşk
3. Perr ü bāl yaķdı cemālūñ şem‘ine
Ķāf çekmede bugün ‘Anķā-yı ‘aşk
4. Şāh-ı ‘aşk göñlümde ķurdı bir otaġ
Oldı göñlüm ħānesi me’vā-yı ‘aşk
5. Mācerā-yı bī-nihāyetdür ‘aceb
Zümre-i ‘uşşāķda bu ġavġā-yı ‘aşk

206 [50a]

207 [50a]

6. Bu ne fetvāya ne taqvāya gelür
‘Aqla naqla şıgmadı şahrā-yı ‘aşk
7. ‘Ākıll u dānāları éyler zebün
Niçesin Mecnün éder Leylā-yı ‘aşk
8. Sen de bu ğavġā-yı ‘aşka düşeli
Olduñ ey **Zātī** ‘aceb rüsvā-yı ‘aşk

208

HAZRET-İ NACİ Kİ QUDDİSE SIRRUHU

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. *Küntü kenz*²²⁷üñ maḥzeninden koptı bu sevdā-yı ‘aşk
Gösterüp kendin şadefden bu dür-i yektā-yı ‘aşk
2. Mest éden vuşlat meyinüñ cur‘asın cüş cüş éder
‘Āşık-ı şadıklarını mest éder şahbā-yı ‘aşk
3. ‘Ālem-i mülki geçüp her dem açar bāl ü peri
‘Ālem-i lāhūtı seyrān étdürür ‘Ankā-yı ‘aşk
4. Tālibā gel ‘aşkı seyr éyle cānān illerine²²⁸
*Lāy*ı terk éyle saña yüz göstere *illā*-yı ‘aşk
5. Terk édüp ḥubb-ı sivāyı zıkr-i Ḥaḳḳ-ıla müdām
Nāciyā pāk éyle kalbüñ tā ki ola cā-yı ‘aşk

209

ĠĀLİB EFENDİ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Derd ü miḥnetdür belādur adı ‘aşk
Bir marāzdur ibtilādur adı ‘aşk

208 [50a]

²²⁷ Bir hadis-i şeriften alınan bu ibarenin tamamı ve meali şöyledir: “Küntü kenzen mahfiyyen fe-ahbebtü en-u’rife fe’halaktü’l-halka li-ya’rifünî.” “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeyi sevdim, bilinmem için halkı (yaratılmış bütün şeyleri) yarattım.” Bu hadisin sahih olup olmadığı konusunda ihtilaf vardır. Bu hadisin tamamı ve meali aşağıdaki makalenin 121. sayfasından alınmıştır. Makale hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Adem Çalışkan, “Yunus Emre Divanı’nda Hz. Peygamber’in Hadis-i Şerifleri”, *Diyanet İlmî Dergisi*, C. 28, S. 3 (1992), ss. 119-125.

²²⁸ Bu mısradaki zihaf vardır.

209 [49b]

256

2. Andadur rāz-ı ‘adem sırr-ı vücūd
Hıçdür yokdur beķādur adı ‘aşķ
3. Éylemekdür kendüyi maķz-ı recā
Cümleden kaç-ı recādur adı ‘aşķ
4. Cān [u] cānāndan müberrā muttaşıl
Bir bilinmez müdde‘ādur adı ‘aşķ
5. Şimdi **Ĝalib** bir şeh-i ‘ālī-cenāb
Ĝöñlümüzde āşinādur adı ‘aşķ

210

ĤAZRET-İ MEVLĀNĀ ĶUDDİSE SİRRUHU

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Yek demī ĝavvāş büdem ber-leb-i deryā-yı ‘aşķ
Şad hezārān dürr [ü] gevher dīdem ez-deryā-yı ‘aşķ
2. Nāgehān ez-ķudret-i Ĥaķ yek naķar kerdem der-ü
‘Ālemi ser-geşte dīdem mānde-i deryā-yı ‘aşķ
3. Çün Süleymān der-pey-i tāc [u] nigīn-i ĥod me-bāş
Tā ne-mānī ‘āciz ü ser-geşte-i deryā-yı ‘aşķ
4. Hem-çü Mūsā Rabbi ernī ber-zebān-endem ki tā
Şad hezārān len terānī āyed ez-Mevlā-yı ‘aşķ
5. Rev çü **Monlā** ba‘d ez-Īn ez-esrār-ı merdān dem me-zen
Çünki deryā mevc ĝired çün şūr-ı deryā-yı ‘aşķ²²⁹

211

ĶIT‘A

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Kevşer-i āteş-nihāduñ nāmı eşķ
Dūzaķ-ı cennet-nümānuñ adı ‘aşķ
2. Bir lüğat ĝördüm cünün isminde ben
Anda hep cevr ü cefānuñ adı ‘aşķ

212

BEYİT

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. ‘Azm-i rāh-ı Ka‘be-i maķşūd éden erbāb-ı ‘aşķ
Ey Ĝafūrī bende-i maķşūd éden dīdār-ı ‘aşķ

210 [50a]

²²⁹ Bu mısırada zihaf vardır.

211 [50a]

212 [50a]

GÜLŞENİ KUDDİSE SIRRUHU

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1. *Ḳālū belāda ekdi çü toḥm-i belā-yı 'aşḳ*
Bitürdi āb-ı derd-ile ben mübtelā-yı 'aşḳ
2. Çün hāşıl étdi döge döge hürmenümi devr
Bir demde hāşilum yéle vérdi hevā-yı 'aşḳ
3. Göñlümi āşinā édeli derd-i yār-ile
Bīgāne étdi baña ḳamu āşināyı 'aşḳ
4. Benden selāmı kesdi çün eyledi²³⁰
Dest-i melāmet-ile bana merḥabāyı 'aşḳ
5. Ḳalmadı gözde h'āb eşeri toldı āb-ile
Bilmem ki 'āḳıbet n'édiser mācerā-yı 'aşḳ

HIFZİ KUDDİSE SIRRUHU

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Cüş édüp durmaz çıkar bir şu gibi güftār-ı 'aşḳ
Durmayup hāmede taḥrīrindedür eştār-ı 'aşḳ
2. Ne vaḳitle 'āşık olanlara teslīḥ ola gam
Def' éder 'uşşāḳ ḳalbinden cümlesin ezḳār-ı 'aşḳ²³¹
3. 'Aşḳ-ı 'uşşāḳdan ḥaber-dār olmayan ḥar añlamaz
'Arif olanlar bilürler başḳadur refitār-ı 'aşḳ
4. Māсивādan bir telezzüz hāşıl étmez 'āşıḳa
Pür-cilā éyler ḳulübı def' éder ekdārı 'aşḳ
5. **Hıfzı**yā elden ḳoma bu 'aşḳuñı va'llāhi sen
Herkesüñ ḥaddi degül kim érişe bu kār-ı 'aşḳ

RİZAYİ EFENDİ

Müfte'ilün mefā'ilün müfte'ilün mefā'ilün

1. Penbe-i zaḥm-ı dāğ ser-dem zeden-i şabā-yı 'aşḳ
Āh u fiğān-ı şubḥ-dem ḥayye 'ale'l-felāḥ-ı 'aşḳ
2. Āyet-i Feth'dür 'alev ḥall-ile tīğ-ı āhuma

213 [50b]

²³⁰ Bu mısırada vezin bozuktur.

214 [50b]

²³¹ Bu mısırada vezin bozuktur.

215 [50b]

- Eşk-ile āb-dār olup kārın éder silāh-ı ‘aşk
3. Türk[i]-zebān-ı kâldür tāze-zebān-ı ‘āşıkān
Nālesi ‘arz-ı hâldür böyledür ıştılāh-ı ‘aşk
 4. Keyfûne beñzemez senüñ neşve-i ‘aşk zāhidā
Bil ki ğidā-yı rūhdur ‘āşık-ı zāra rāh-ı ‘aşk
 5. Tā ki **Rızâyî** étmedüm ol şeh-i hüsne ‘arz-ı hâl
Hâtır-ı zāra gelmedi hāşılı inşirāh-ı ‘aşk

216

CEVRÎ EFENDİ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Olmasa nāz u temennā tercemān-ı hüsñ ü ‘aşk
Fehm olunmaz nükte-i şerh ü beyān-ı hüsñ ü ‘aşk
2. Gelmese güftāra dilber olmasa şad-çāk dil
Açılır mı ğonca-i rāz-ı nihān-ı hüsñ ü ‘aşk
3. Hande-i hūbān u eşk-i ‘āşıkāndan feyz alur
N’ola olsa hurrem ü ter gülsitān-ı hüsñ ü ‘aşk
4. Her ser-i rāhında biñ cān küşte biñ ğamze nihān
Görmeyen bilmez ne ‘ālemdür cihān-ı hüsñ ü ‘aşk
5. Vaşf-ı rüy-ı dilber ü şerh-i dil-i pür-derd ile
Her sözi **Cevrî**’nüñ oldı dil-sitān-ı hüsñ ü ‘aşk

217

HÜDÂYÎ-İ ÜSKÜDÂRÎ HAZRETLERİ

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

1. Yā Rabbenā yā Rabbenā éyle bize i‘tā-yı ‘aşk
Çeksün bizi senden yaña bu ‘örf ü vüşkâ-yı ‘aşk²³²
2. Bendeki ‘aşk éde karar varlığını éyler nişār
Çomaz kişide ihtiyār ‘aşkın alur sevdā-yı ‘aşk
3. ‘Aşkuñ [yine]oldı ‘ıyān taldı zemīn ü āsumān
Cānlar da yapdı āşiyān şayd éyledi ‘Ankâ-yı ‘aşk
4. Çün ‘aşk érişdi bülbüle ‘arz-ı niyāz étدی güle
Āfāka düşdi ğulgüle fāş oldı hüy u hāy-ı ‘aşk
5. ‘Aşk-iledür şevk ü mürür ‘aşk-iledür zevk ü huzür
Bu kâ’ināt étدی zühür mevc urdı deryā-yı ‘aşk²³³
6. ‘Aşk-ile defter her melek ‘aşk-ile devr éyler felek

216 [50b]

217 [51a]

²³² Bu mısırada vezin bozuktur.

²³³ Bu mısırada vezin bozuktur.

- Éylemeye tā haşire dek kim nüş éde şahbā-yı ‘aşk
7. Budur Hüdāyī’den haber koma vücūduñda eşer
Pervāneye éyle nazār cān terkidür ene-yi ‘aşk
 8. ‘Aşkuñ n’ola olsa ‘ıyān çün ‘aşk u meşk olmaz nihān
Bir zerrece gelmez cihān vāsi’-durur şahrā-yı ‘aşk
 9. Bulan fenā-ender-fenā buldı **Hüdāyī** ol bekā
Olmağā nefy-i māsivā fetvā vérür monlā-yı ‘aşk

218

MUHĪNĪ EFENDĪ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. ‘Āşıkunñ gitmez dilinden hiç bu hüy u hāy-ı ‘aşk
Tutisar ‘arz u semā[yı] ser-te-ser gavğā-yı ‘aşk
2. Ka‘rına érişmedüm mähī olup kaçd éyledüm
Tül u ‘arzı yok ‘aceb ‘ummān imiş deryā-yı ‘aşk
3. Bezm-i ğamda çeng gibi hem inlemek kânün olur
Her kimünñ gönlüñde kala bu şadā-yı ‘aşk
4. Gönlümünñ şebbaz[1] ‘ulvilerde étmişken karar
Bir ‘aceb lu‘b-ile şayd étđi anı ‘Ankā-yı ‘aşk
5. Kendi hālümde yürürken başuma sultān idim
Éyledüm derd ü belā[yı] mübtelā sevdā-yı ‘aşk
6. Ey [?] ‘ālem içre aña ‘aşıkluk harām
Bu melāmet küyü içre olmaya rüs vā-yı ‘aşk

219

‘AŞKĪ EFENDĪ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Düşdi cāna ākıbet sevdā-yı ‘aşk
Éyledi şeydā beni Leylā-yı ‘aşk
2. Mest olup ayılmaya tā haşre dek
Yār elinde nüş éden şahbā-yı ‘aşk
3. Şol elif kāmetsleri dāl éyledi
Deldi bağrın ehl-i derdünñ nāy-ı ‘aşk
4. Gözlerüm yaşı ko aksun hayfā
Böyle olur lü’lü-i lālā-yı ‘aşk
5. Gül yanağın şoldurur ‘aşıklarunñ
Şüreti tebdıl éder ma’nā-yı ‘aşk

218 [51a]

219 [51a]

6. Kimse bilmez hālını ‘aşıqların
Gerçi kim mümkün degül ihfâ-yı ‘aşk

220

EŞREF-ZÂDE KUDDİSE SIRRÜHU

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

1. Cefâ vü renc ü miñnetdür adı ‘aşk
Fırâk u derd-i fûrkatdür adı ‘aşk
2. Vêrüp râhatları miñnetler alup
Dün ü gün âh-ı hasretdür adı ‘aşk
3. Bu ‘aşkı ol bilür kim ‘aşıq oldı
Nice tevhîd-i vahdetdür adı ‘aşk
4. Şorarsañ Eşrefoğlı **Rûmî** ‘aşkı
Tamâm dost-ile vuşlatdur adı ‘aşk

221

ŞÜHÜDİ EFENDİ

Fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

1. Her ne dem kim gözlerümden cüş éde deryâ-yı ‘aşk
Baħr-ı eşkümden olur her kaçre bir girdâb-ı ‘aşk
2. Zülmet-i ğamdan halâş oldı gönül kâşânesi
Maṭla‘-ı cândan ṭulü‘ étdi meger mehtâb-ı ‘aşk
3. Aldı şatdı bilmezem bizden ne vêrdi alamaz
Ol faķîhi gör kaçbül étmez nedür icâb-ı ‘aşk
4. Dâm-ı tezvîr ile ey zâhid ṭutulmaz murğ-ı dil
Şâh-bâz-ı evc-i rif’atdur dil-i erbâb-ı ‘aşk
5. Reng ü bûyına **Şühüdî** ‘âlemün aldanma sen
Kim bu dehrün alına aldanmadı aşhâb-ı ‘aşk

222

SULṬÂN SÜLEYMAN HÂN FERMÜDE

Fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

1. Çarḫı güm güm gümledür her dem bu hüy u hây-ı ‘aşk
‘Âlemi başdan başa ğarķa vêrür deryâ-yı ‘aşk
2. Meyl édüp gönüm hevâya nâleye âheng éder
Her ne dem ki çalına ğam meclisinde nây-ı ‘aşk
3. Kendü hâlümde yürürken başuma sulṭân idüm

220 [50b]

221 [52a]

222 [52a]

- Éyledi derd ü belāya mübtelā ğavġā-yı ‘aşk
4. Kānī‘em rızkuma ne gelse kanā‘atdūr işüm
Olmışam küh-ı kanā‘atda bugün ‘Ankâ-yı ‘aşk
 5. Ey Muhibbî ‘âşıkun fahrı melāmet olduġı
Gözlemez nāmūs u ‘arı olur ol rüsvā-yı ‘aşk

223

HAZRET-İ GÜLŞENİ

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

1. Bāġ-ı maġabbet-i ezel açıldı çün ezhār-ı ‘aşk
Cān bülbül olmuşdur aña tırmaz oġur güftār-ı ‘aşk
2. Bezm-i ezelde cān gözi görmüşdi nūr-ı Aġmed’i
Anuñ-içün içüm taşum dolmuş-dur[ur] envār-ı ‘aşk
3. Maşūr olup yine şabr u kararım kalmadı²³⁴
Urdum ene’l-Ĥaġ na‘rasın gördüm degülmiş dār-ı ‘aşk
4. Rüsvā-yı ħalk olup n’ola giysem melāmet ħırkasın
Cānında ol bızār olup her kim olursa yār-ı ‘aşk
5. Cām-ı maġabbetden eger nüş éyleseydüñ zāhidā
‘Āşıklara ta‘ne édüp olmaz idüñ inkār-ı ‘aşk
6. Yārüñ cemālin görelî ser-mest [ü] ħayrān olmuşam
Zühd ü riyādan pāk olup hoş olmuşam ħummār-ı ‘aşk
7. ‘Aşk ehlinüñ yolında sen ey **Gülşeni** ħāk ol bugün
Sultān olur yarın ol ola ħizmetkār-ı ‘aşk²³⁵

224

HAZRET-İ RIZĀ

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Toġdı cebīn-i Ĥazret-i Ādem’de nūr-ı ‘aşk
Pertev bıraġdı şem‘-i Elest’e zühūr-ı ‘aşk
2. Ĥürî-mizāc Ādem-i ġilmān-meşrebe
‘Arş-ı berīn-i dilde yapıldı kuşūr-ı ‘aşk
3. Étmiş şu‘ā‘-ı şems-i velāyetden iktibās
Āfākı dutdı şu‘le-i bedr-i büdūr-ı aşk

223 [52b]

²³⁴ Bu mısra da vezin bozuktur.

²³⁵ Bu mısra da vezin bozuktur.

224 [52b]

4. Her zāt-ı muhterem ki seferdür vaṭan éder
Ġayb ‘āleminde éyledi ‘azm ḥuzūr-ı ‘aşk
5. Vérdi mizāc-ı ‘āşık u ma‘şūka i‘tidāl
Geçdi serīr-i fıtrata şadr-ı şudūr-ı ‘aşk
6. Ser-pençe-i ta‘āzim-i meydān-ı naḥveti
Éyler şikeste kuvvet-i bāzū-yı zūr-ı ‘aşk
7. Ser-şafḥa-i tevāzu‘a taḥrīr étdiler
Memdūḥ-ı ehl-i hākdür ancak ğurūr-ı ‘aşk
8. Mu‘ciz-beyān-ı naġme-i Dāvūd’dur **Rızā**
Tefsīr éder ma‘ānī-i ‘aşkı Zebūr-ı ‘aşk

225

HAZRET-İ ŞEYH ĠALİB-İ ES‘AD EFENDİ

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. Her bābda bir derde düşer derbeder-i ‘aşk
Ġāşā ki kedersüz geçile reh-güzer-i ‘aşk
2. Geh nefy geh işbāta düşer ḥulq-ı dehānuñ
Bī-behredür ol mes’eleden behrever-i ‘aşk
3. Maḥmūrını huşyār éder cām-ı maḥabbet
Şāhib-ḥaber-i ḥayret olur bī-ḥaber-i ‘aşk
4. Nüh kubbe-i eflākı yıkar zūr ile ammā
Kırmaz yine zencīrini dīvāne-ser-i ‘aşk
5. Kim kādır ‘ilāc éylemege ḥük-m-i kâderdür
Tārīḥi imiş **Ġalib**-i zāruñ eşer-i ‘aşk

226

VELEHÜ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Boş bulundu cām-ı mey oldı ṭanīn-endāz-ı ‘aşk
Yoḥsa çıkmaz rind-i pür-i ‘irfāndan āvāz-ı ‘aşk
2. Her ne rütbe zūd-pervāz olsa murġ-ı dil yine
Avlar elbet anı yüksekden uçar şebāz-ı ‘aşk
3. Penbe-i maġz-ı ser-i Maşūr’ı der-guş eyleyüp
Pek de atılma göñül eylemez ifşā rāz-ı ‘aşk

225 [53a]

226 [53a]

4. Bî-tevaḳḳuf devr-i sâgardan nümâyândur bu kim
Yek cihetdür neş'e-i encâm-ı kâr âgâz-ı 'aşḳ
5. Bilek ayâ ḳaḅı demde ḥatm olur [bu] güft ü gū
Yâr bî-ḥarf-i ve fâ **Ġalib** sūḥan-pervâz-ı 'aşḳ

227

HAZRET-İ 'İZZET BEG-İ MERḤŪM

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. Girye-i ḥūn-pâş-ı çeşmüm hem-çü tūfân étđi 'aşḳ
Kâse-i âb-ı dili bir baḥr-ı 'ummân étđi 'aşḳ
2. Sâye-veş üftâde ḳıldı 'âşıkı ḥâk-i ğama
Yâr-ı 'ar'ar gibi gülşende ḥırâmân étđi 'aşḳ
3. Emr-i cârîdür velî olmaz nişân me'mürda
Kimseler bilmez ki 'uşşâḳa ne fermân étđi 'aşḳ
4. Étmez istimdâd 'âşıkı Ḥazret-i Cibrîl'den
Âteş-i sūzânı anuñ-çün gülistân étđi 'aşḳ
5. Şeb-çerâğ-ı 'aşḳ pertev-i şaldıḅım i' lân için
Sînede dâğ-ı dili çün mihr-i tâbân étđi 'aşḳ
6. 'Âşıkı pervâne-veş sūzân éder âteşlere
'Ârız-ı dildârı da şem'-i şebistân étđi 'aşḳ
7. Ḥayret-i la'l-i leb-i dilberle **'İzzet** lâl iken
Bülbül-i güyende-veş şimdi ğazel-ḥ'ân étđi 'aşḳ

228

HAZRET-İ SEZÂYİ

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

1. İlti fât étmez Süleymân-ı zamâna nūr-ı 'aşḳ
Ḥükm éder sultâna zîrâ böyledür destür-ı 'aşḳ
2. Çârsü-yı 'aşḳa geldi 'âşıkân dîvâne hep
Kim metâ'-ı 'aḳlı yağma éyledi cumhūr-ı 'aşḳ
3. Zümre-i 'uşşâḳ içinde cümleye serdârdur
Çün Ene'l-Hâḳ sırrın ızḥâr éyledi Manşūr-ı 'aşḳ
4. Murğ-ı rûḥuñ lâ-mekân ilinde pervâz éylemez

227 [53a]

228 [53a]

- Étmeyince tā göñül beyzesini meksür-ı ‘aşk
5. Mest olur Mecnün olur nāmūs u ‘ārı terk éder
Ey **Sezāyī** böyledür ‘ālemde çün mecbūr-ı ‘aşk

229

CĀNĪB-İ BABA

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Hānümānum hep harāb étdi benüm hünkār-ı ‘aşk
Tārumār étdi cünūdum leşkeri serdār-ı ‘aşk
2. Kuvvet-i bāzūma Rüstem olsa bir zerre degül
Zīr ü pāya şaldı āhır urdı Qahramān-ı ‘aşk
3. Leşker-i ğavgā-yı nefsi olsa sürdüm üstine
Vérmedi zerre amān hep étdi tārumār-ı ‘aşk
4. [Bu] vücūdum Kūh-ı Kāf gibi gelürdi özüme
Ĝarķ kıldı vücūdum ser-be-ser tūfān-ı ‘aşk²³⁶
5. Her sere lāyık degüldür kona bu devlet kuşu
Cānibā [her] şadr[ı] mesken éylemez şāh-bāz-ı ‘aşk

230

UŞULĪ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Çün kıyām étdi ezelden kāmet-i bālā-yı ‘aşk
Kopdı bir yérden şadā-yı Rabbiye’l-a’lā-yı ‘aşk
2. Çarha girdi çarh u eşyā dutdı bir kezden semā‘
Çünki çalındı ezel bezminde bir dem nāy-ı ‘aşk
3. Dil *nefahtü fihī min rūhī* deminden cān bulur
Şūr-ı İsrāfīl-veş kılsa şadā surnā-yı ‘aşk
4. Yine şaldı sāyesin devlet Hümāsı başuma
Yine kıldı göñlümüñ Kāf’ın maķām ‘Anķā-yı ‘aşk
5. Seylden leşker çeküp kaldurdı āteşden ‘alem
Yıkdı vü yaķdı diyārın göñlümüñ deryā-yı ‘aşk
6. Yā İlāhī bir avuç topraĝa sen éyle meded
Aķdı geldi üstüme cūş eyleyüp ‘ummān-ı ‘aşk
7. Yine töldi ‘ālem içre her tarafdan hūy u hāy
Var ise girdi melāmet şehrine rüsvā-yı ‘aşk

229 [53a]

²³⁶ Bu beyitte vezin eksiktir.

230 [53a]

8. Pāy-ı ikdām-ile bil başa varılmaz küh-ı derd
Kaṭ' olunmaz kuvvet-i bāzū ile şahrā-yı 'aşk
9. Derd imiş dermān-ı 'āşık derde dermān ét hemān
Derd-i der dermān imiş bu derde bu derdā-yı 'aşk
10. Hāk-i cismüm zerre zerre rakşa girdi şevkden
Çün tecellī éyledi mihr-i cān-ārā-yı 'aşk
11. Vardur[ur] 'ālemde her şüretde bir ma'nā-yı hāş
Līk şüret 'ālemine şıgmadı ma'nā-yı 'aşk
12. Kaṭrede deryā-yı zerrāt içre mihr-i 'ālemi
Seyr éder ger dīde-yi 'irfān açā dānā-yı 'aşk
13. Ka'be'yi büt-hāneden fark éylemezse vechi var
Dost dīdārın görür her yerde çün bīnā-yı 'aşk
14. Bir fakīrüz kim gīnāmuz var gīnādan kim bizi
Étdi müstağnī iki 'ālemde istignā-yı 'aşk
15. Kaşd éince Ka'be-i maşşūda kūy-ı vaḥdete
Her kaḍemde érişür pāy-ı cihān-peymā-yı 'aşk
16. Ey Uşulī ḥādişāt eṭfāli yér yér yügrüşür
Var ise geldi melāmet şehrine rüsvā-yı 'aşk

231

MEDḤ-İ RESŪL-İ BELĠĠ-İ MERḤŪM

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Ey meh-i evc-i risālet āfitāb-ı burc-ı dīn
Pertev-i şer'ünle rüşen şafḥa-i rüy-ı zemīn
2. Hāk-i pāyuñ tūtiyā étse sezādur qudsiyān
Olsa cārüb-ı rehūñ şāyeste zülf-i ḥūr-ı 'iyn
3. Na'l-i şeb-dīzūñ nişānı āsumāna māh-ı nev
Olsa pāy-endāz 'aceb mi atlas-ı çarḥ-ı berīn
4. Tekye-gāh étse sipihri 'İsī-i Meryem n'ola
İntizār-ı maḳdemūñle olmada ḥalvet-nişīn
5. Cān atardı eşheb-i mi'rāca ey şāh-ı rüsül
Ġāşiye ber-düş-ı ḥizmet olmağa Rūḥü'l-emīn
6. Nürdan mirḳāt-ı vālā éylemiş teşrīfüñe
Kehkeşānı pāye pāye şun'-ı Rabbü'l-'ālemīn
7. Sen o sultān-ı dü 'ālemsün ki maşşer-gāhda
İlticā-yı sāyeñe dil-teşne ḥayl-i mürselīn
8. Nür-ı zātuñ tāb-nāk étmişdi eflāk-i henüz

- Hılkatine olmamışken Âdem'ün taḥmîr-i tîn
9. Kâ'inâtı éyledüñ şevk-ile fânûs-ı ḥayâl
Şem'-i zâtuñla döner her laḥza çarḥ-ı heftümîn
 10. Taḥt-gāhuñ 'arş-ı a'zam ey Süleymân-ı rüsül
Ḥâtem-i nāmuñ benân-ı dehre bir faşş-ı nigîn
 11. 'Âlem-i lâhûta érdüñ nûr-ı maḥz olup o şeb
Étdi mir'ât-ı tecellî Ḥaḥ seni 'ayne'l-yaḥîn
 12. Étdiler gördükde rütbeñ leyle-i mi'râcda
Ḳudsiyân-ı âsumâni pâyuña vaz'-ı cebîn
 13. Küñl-i mâ zâg ile mekḥül eylemiş nergislerüñ
Ḥüsnuñe 'uşşâkı meftûn éyleyen ey nâzenîn
 14. Étse dil-dâde n'ola kerrübiyânı vechüñe
Âyet-i levḥ-ı cebînüñ naşş-ı Ḳur'ân-ı mübîn
 15. Dağlar yaḥmış derûn-ı lâleye tâb-ı ruḥuñ
Pîreñen süz-ı ḥayâlüñ gülbün üzre yâsemîn
 16. Ḥasretüñle dem-be-dem ol dîde kim giryân ola
Dâne-i eşküñe reşk étse sezâ dürr-i şemîn
 17. Ârzü-yı nûkhet-i zülfüñle her şâm u seḥer
Cüst ü cûda sünbülistâna cihânı müşk-i Çîn
 18. Rütbe-i vâlâsını bundan kıyâs ét ol şehüñ
Ḥ'âb-gāñı büse-cây-ı enbiyâ-i mürselîn
 19. Ravza-i pâküñde yazmış kilik-i ressâm-ı ezel
*Ḥâzihî cennâtü 'Adnin fe'dḥulühâ ḥâlidîn*²³⁷
 20. Âsumâna ta'n éderse rütbede olmaz ba'id
Gevher-i cism-i laḥîfüñ ile faḥr éyler zemîn
 21. Devlet-i dâreyne maḥzardur ḥakîḳat şübhe yoḥ
Rü'yat-i ḳabr-i şerîfüñle olanlar kām-bîn
 22. Cevher-i zâtuñla ḳâ'im bir 'arâzdur kâ'inât
'İllet-i gâ'iyyesin sen ân berîn ü in berîn
 23. Âb-ı rüyına anuñ ḥalk oldu bu kevn ü mekân
Her ne geldiye vücûda evvelîn ü âḥirîn
 24. Çenber-i gerdün şanmañ zâtına ta'zîm için
Dest-i ḳudretle çekilmiş sâye-bân-ı 'anberîn
 25. Darb olaldan gevher-i mühr-i nübüvvet zahrıña
Ḥaḥ Te'âlâ keyd-i a'dâdan seni etmiş emîn
 26. Âteş-i ta'zîre şâyân oldu düzahda ebed
İnkıyâd-ı şer'üñe her kim ki oldıysa ḥaşîn

²³⁷ “İşte Adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya.” 20 Tâhâ 76.

27. Nūr-pāş-ı mihr-i şer‘ üñ étmese rüşen-nihād
Zulmet-ābād-ı dā lāletde Ʒalurd[ı] ehl-i dīn
28. Ceyş-i bed-endīş-i ne fsānīden olmaz mı Ʒalāş
Kendüye şer‘-i şerīfūñ éyleyen Ʒışn-ı Ʒaşīn
29. Zehresi yok Zühre’ nūñ bezm-i felekde cünbişe
Ʒaşyet-i şer‘ üñ anı étmiş o deñlü sehm-gīn
30. Rüz u şeb perhāş-ı dīne çār-yār-ı bā-şafā
Oldılar ey Faħr-ı ‘ālem her biri yār-ı güzīn
31. Meclisüñde her biri kilik-veş enfāsuñ olup
Bağ-ı güfāruñdan oldu deste deste lāle-çīn
32. Ey seff‘ ü’ l-müzhibīn olmazsa senden merħamet²³⁸
Kimden olsun çāre-cū maħşerde āyā mücrimīn
33. Ol tehī-dest-i ‘amel olmaz mı gencūr-ı şevāb
Zerre-i luţfuñla olsa mālīk-i genc-i defīn
34. Sīne-küb-ı derd-i bī-dermān olurdı hep ‘uşāt
Olmasa çāre-resānı sen tabībū’ l-müzhibīn
35. Maħz-ı luţfindan Hudā bu ümmet-i merħūmeye
Éylemiş zāt-ı şerīfūñ rahmeten li’ l-‘ālemīn
36. Ğazret-i Mevlā ola meddāhı bir meh-ţal‘atuñ
Kūnh-i zātuñ niçe idrāk étşün ‘ağl-ı Ğurde-bīn
37. Na‘t-i pākūñ étmege Ʒab‘umda ƷāƷat yok benüm
Faħr-ı mevcudāt vaşfin édemez ‘abd-ı kemīn
38. Ğatre-i nā-çīz iken takrīb ancak na‘tüñe
Mācerā-yı Ğāl-i zārum ‘arzadur saña hemīn
39. Mübtelā-yı derd-i dildür yā Resūla’ llah Belīğ
Kūlħan étmiş sīne-i sūzānın āh-ı āteşīn
40. Kendi beyhüde hevā-yı nefse nağd-i tāzeñi
Éyledi gül-gonca-i dil-Ğvāhı pejmürde enīn
41. Nağme-i ehl-i Ʒarabdan hāţıra gelmez kelāl
Şūfī pīr-i nāşıhuñ güşumda mānend-i tanīn
42. TelĞ-kām olmam ‘acebdür étse şad pāre [?]
Zehr-i ālām-ı hevā-yı nefş[i] baña engübīn
43. Dāmen-i ihsānuña ancak teşebbüş éyledüm
Senden ümmīd-i şefā‘at baña bir Ğabl-ı metīn
44. Çeşm-i giryānum görünce bir nigāh-ı şefƷat ét
Éyleme ben derd-mendi rüz-ı maħşerde hazīn
45. Étmesün āzürde luţf ét mār u mūrān ‘azāb

²³⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

- Éyledükde cismümi şandūka-i hāke rehīn
46. Merḥamet kıl hāline cümle ‘uşāt-ı ümmetüñ
Ey şefā‘at menba‘ı āhir nefesde ol mu‘īn
47. Şıdķ-ile vird-i zebān étdüm du‘ā-yı na‘tūñi
Bir Hudāvend-i keremsün éyle maķbūle qarīn

232

NA‘T-I ŞERİF-İ REFİKİ-İ MERHŪM

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Ārzū-yı hāk-i pāyüñ iştiyākı dā’imā
Yaķdı bağrum ey seḥā kāmı Resūl-ı kibriyā
2. Dāğ dāğ étdi vücūdum nār-ı hicrān [?]
Yār-ı gār-ı fūrķat oldum hem-demümdür [?] ²³⁹
3. Öyle mest-i ‘aşķuñ oldum bilmezem şağ u şolum
Kıl teraḥḥum hāl-i zāra Şāh-ı cümle enbiyā
4. Ravza-ı pākūñe ḥasret pādışāhum cān u dil
‘Aşık uñdur āh éderse ğam degül şubḥ u mesā
5. Bu dil-i zārum şitāb éyler tesellī kıl meded
Şāh-rāh-ı vuşlatı görsem déyü eyler recā
6. ‘Arş [u] Kürs’e niçe tercīḥ étmeyem ben bende āh
Ol vücūd-ı pākūñe mess éyleyen hāki seḥā
7. Āh édüp ravzañda cānı nice teslīm étmeyem
Kim ki ķurbān olmaya ravzañda şāhum ḥayf aña
8. Çāk çāk oldı vücūdum ķalmadı şabr u qarār
Bu dil-i bī-çārenüñ aḥvāl[i] yā Rab yā n’ola
9. Gülmedüm bir dem cihānda dā’imā bīmāruñam
Baña vaşluñ şerbetin şun cāna olsun ol devā
10. Mağz-ı cānı pīş-ḥ^vān étmek saña minnet degül
Tek hemā[n] ‘aşķuñ étseydi tenezzül [?] ²⁴⁰
11. Bülbül-i dil bāğ-ı ‘ālemde niçe zār olmasun
Vech-i pākūñden ‘iraķdur verd-i aḥmer Aḥmedā
12. [Yā] Resūla’llah sen ol sulṭān-ı ‘ālī-rütbesün
[Bu] ‘aceb mi kim ķudūmüñ olsa ‘arş üzre revā

232 [54b]

²³⁹ Bu beytin mısralarının son kısımları yazmanın ciltlemesi esnasında içte kaldığı için okunamamaktadır.

²⁴⁰ Bu beytin ikinci mısraının son kısımları yazmanın ciltlemesi esnasında içte kaldığı için okunamamaktadır.

13. Behmen-i şānī de olsa yerlere geçsün seri
Kim senüñ ‘aşkıñ yolında étmeye başın fedā
14. [Ben] senüñ sünnetlerüñden étmedüm icrā bir ben
[Ne] cezā tertīb éderse baña Hāḡ şāhum sezā
15. Saña lāyık bir yeşil sürāğa mālīk olmadum
Bir tehī-destem faķīrem dergehüñde ben gedā
16. Pāy-māl éde beni maḡşerde Hāḡ ḡavfum budur
Pertev-endāz olmasa ḡürşīd-i luḡfuñ ger baña
17. Sensin ol Şāh-ı dü ‘ālem şāḡib-i ‘izz ü kerem
Düşmedi sāyeñ cihāna şaḡladı Ḳādir Ḥudā
18. Vaşf-ı pāküñ kime ḡudret eyleye ey pādişāh
Na‘tüñi Hāḡ éylemişdür nūr-ı ‘ālem Muşḡafā
19. Sensin ol fāris-i meydān-ı risālet ki seni
Eşref-i ḡalḡ éyledi ol Pādişāh-ı Zü’l-‘atā
20. Ṭāḡ-i kisrā oldı vīrān daḡı hem deyr-i muḡān
‘Āleme teşrīf édincedin zātuñ ey kān-ı seḡā
21. Āsumān-ı āsitānuñ rütbesin bildi Mesīḡ
Anuñ-içün ümmetüñden olmaḡı étدی recā
22. Ḳābil-i ihyā-yı emvāt éylemezdi anı Hāḡ
Zāt-ı pāküñ étmeseydi ger şefi‘ ḡīn-i du‘ā
23. Aḡmed ü mürsel ki ‘ālem na‘t-i pākin étsele
Ger ola mümkin midür vaşfi anuñ ḡüsn-i edā
24. Ümmetüñden ‘āciz ü aḡḡar **Refīḡ[ī]** bendeñem
Yā Resūla’ llāḡ seḡā‘at ḡıl meded yevmü’ l-cezā
25. Şad dürüd u şad selām olsun o rüḡ-ı pāküñe
Ālüñe aşḡābuña ezvācuña ey pür-şafā

233

NA‘T-I ŞERĪF-İ ḤAZRET-İ NAŞŪĪ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

- 1 Éyleyen ‘uşşāḡı şeydā dā’imā
Ṭal‘atüñdür yā Resūla’ llāḡ senüñ
- 3 Derd ile āḡ étdüren şubḡ u mesā
Ḥasretüñdür yā Resūla’ llāḡ senüñ

II

- 1 Rüz u şeb kārüm benüm eḡḡān éden

- Nā[r]-ı ḥasretle dilüm sūzān éden
3 Dem-be-dem bu gözlerüm giryān éden
Fürkatüñdür yā Resūla' llāh senüñ

III

- 1 Merḥamet kı́l ben ġarīb āvāreye
Mücrimem raḥm eyle yüzi qaraya
3 Şefkat étmek bī-kes ü bī-çāreye
‘Ādetüñdür yā Resūla' llāh senüñ

IV

- 1 Aşfiyā[nuñ] gördügi luṭf-ı Hūdā
Evliyānuñ sürdügi zevk ü şafā
3 Cümlesinden vech-i Ḥaḳḳ' ı ibtidā
Rü'yetüñdür yā Resūla' llāh senüñ

V

- 1 Zāt-ı baḥtuñ nūrisun ey zü'l-'aṭā
[?] enbiyānuñ merhabā
3 Evliyānuñ bulduğı rif'at şehā
Devletüñdür yā Resūla' llāh senüñ

VI

- 1 Ey Şef'ü'l-müznibīn nūr-ı Eḥad
Bir ġarībüñdür **Naşühî'**[ye] meded
3 Bāb-ı luṭfuñdur kerem kı́l étme red
Ümmetüñdür yā Resūla' llāh senüñ

234

NA'T-I ŞERİF

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Ey sa'ādet mülkinüñ sulṭān[ı] Fahrü'l-mürselīn
Pişvā-yı enbiyā maḥbūb-ı Rabbü'l-'ālemīn
2. Sensün ol serv-i ḥurām-ı bōstān-ı feyz kim
Sāye-i luṭfuñda rāḥat oldı aşḥāb-ı güzīn
3. Éylemezdi meyve-i Tūbā'ya hergiz iltifāt
Ümmeti yanuñda pervāz étmese Rūḥu'l-emīn
4. Enbiyāya uşbu'-ı kudretle ḥātem éleyüp
Ḥaḳ Te'alā zāt-ı pāküñ éyledi aña nigīn

5. Zāhir ü bāṭın umar senden nigāh-ı luṭfuñı
Bu Nesīb'e kıl şefā'at yā Şefī'a'l-müzribin

235

KİT' A-İ HALİMİ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Çünkü cārīdür kabā'ilde bu 'ādet ez-ḳadīm
Ḳurtulur mücrim ḳaçan cürm-ile bir ḳavme düşer
2. Cān atup geldüm der-i vālāña bī-tāb [ü] tüvān
Saña dāḫil düşdüm ey Faḫr-ı cihān Ḥayru'l-beşer

236

KİT' A-YI HĀLETİ

Mef'ülü fā'ilātü mef'ülü fā'ilün

1. Kāruñ senüñ şefā'ate ḳaldıysa **Hāletī**
'Arz éyle ḥasb-i ḥāli Ḥudā'nuñ ḥabībine
2. Girdük de zīr-i ḥāke éder şefḳati zuhūr
Ehl-i kerem mürüvvet éder bir garībine

237

KİT' A

Mef'ülün mef'ülün mef'ülün mef'ülün

1. Resūlu'llāhı mir'āt-ı tecellī-i İllāhī bil
Şaḳın timşāl-i aḡyār olmasun şüret-nümā 'ayna
2. Göñül büy-ı gül-i zāt-ı cemīl şemm eylese [?]
Yāpış ger ḥ'ār iseñ de dāmen-i sultān-ı kevneyne

238

RUBĀ'İ²⁴¹

AHREB

1. Ey mebde-i 'ālem sebeb-i mevcūdāt
Ve'y şāḫib-i aḫlāḳ-ı ḥasen 'ālī-zāt
2. Ḳādir mi ola nev'-i beşer meddāḫuñ
Vaşfuñda nüzül éyledi çün kim āyāt

235 [55a]

236 [55a]

237 [55a]

238 [55a]

²⁴¹ Bu şiirin başlığında “Kıt'a” ibaresi vardır ancak şiir bir rubaî olduğu için başlığı da rubâî olarak yazmayı uygun bulduk.

239

RUBĀ'Ī²⁴²

AHREB

1. Ey mef̄har-ı enbiyā vü şāhib-i mi'rāc
Sultān u gedā dergehüñe hep muhtāc
2. Düşmezse n'ola rüy-ı zemīne sāyeñ
'Arş étmiş anı 'izzet ile başına tāc

240

ḲİT' A-İ SELĪM EFENDİ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Beste-i maḥlūk olanuñ kısmet çün kim üzüle²⁴³
Ser-fürü éyleme bir ferde şaḳın gitmez ele
2. Ez-derün eyle du'ā şubḥ u mesā Lem Yezele'e
İhtiyāc éylemesün ḳullarını mübtezele

241

ḲİT' A

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ḳudümün dehre ey Şāh-ı Rüsül ḥatm-i risāletdür
Zuhūruñ Raḥmeten li'l-'ālemīn olmaḳda āyetdür
2. Beni rüz-ı cezā nār-ı ğazabdan bu ḳıyāfetle
Huḫūr-ı Ḥaḳ'da taḥlīşe medār ancaḳ şefā'atdür

242

ḲİT' A

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. O deñlü 'abd-i 'aşıyem bulunmaz yoḳdur aḳrānum
Kirāmen Kātibīn olur günāhum yazmadan ta'cīz
2. Meger kim maḡfiret éde şefi' ola Resūla'llāh
O demde lāyıḳ cennete ola bu bende-i nā-çīz

239 [55a]

²⁴² Bu şiirin başlığında “Ḳıṭ'a” ibaresi vardır ancak şiir bir rubaî olduğu için başlığı da rubâi olarak yazmayı uygun bulduk.

240 [55a]

²⁴³ Bu mısradaki vezin bozuktur.

241 [55a]

242 [55a]

243

KİT' A

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Bir gedā ḥalvet-sarāy-ı şāha étdükde duḥūl
Hîç olur mı luṭf u iḥsān-ile mesrūr olmaya
2. Sen ki Faḥru'l- 'ālemīn [ü] Seyyidü'l-kevneynsün
Ḥāşe li'llāh yüz süren ḳabrüñe āzād olmaya

244

MÜFRED

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey Şefî'-i rüz-ı maḥşer Şāh-ı ḥayl-i enbiyā
Yüz sürenler ravzaña ḥāşā ki maḡfūr olmaya

245

MÜFRED

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Fāriḡ ol 'aybın gözetme kimsenüñ
Tā ki Ḥaḳ setr eyleye 'aybuñ senüñ

246

ZĀKİRĪ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

I

1. Esīr-i nefis-i emmārem 'aceb bed-ḥāl ü bed-kārem
Şefīr-i ḳabre érişdüm hevā ile henüz yārum
3. Giderem dād-ı rāhum yoḡ ne yüz-ile saña varam
Esirge kapuña geldüm dedüñ yā Rabbi Ġaffār'am
5. Senüñ ḳapuñ durur-iken yā varum kime yalvaram

243 [55a]

244 [55a]

245 [55a]

246 [55b]

II

- 1 Niçe yüz bin günāh étsem ümīdüm kesmezem senden
Kelāmunda muşarrahdur didüñ *lā taḳnetü*²⁴⁴ benden
- 3 Mübeşşirlerle şād eyle bu rūḥum çıḳmadan tenden
Esirge kapuña geldüm dedüñ yā Rabbi Ğaffār'am
- 5 Senüñ ḳapuñ durur-iken yā varum kime yalvaram

III

- 1 Hüdāvendā sen ol Allāhü Raḥmān ü Raḥīm'ümsün
Ḳamu aḥvālūme 'ālim ḥabīrüsün başīrüsün
- 3 *Eğışnā yā Ğıyāse'l-müştēğışīn*²⁴⁵ dest-ğīrüsün
Esirge kapuña geldüm dedüñ yā Rabbi Ğaffār'am
- 5 Senüñ ḳapuñ durur-iken yā varum kime yalvaram

IV

- 1 Senüñ her gūşede aduñ oḳur 'ubbād u zühhāduñ
Kimi iḥfāya maḫhardur kimi cehren oḳur aduñ
- 3 Ne eksilür ḥazīnende Ğanī Vehhāb iken aduñ
Esirge kapuña geldüm dedüñ yā Rabbi Ğaffār'am
- 5 Senüñ ḳapuñ durur-iken yā varum kime yalvaram

V

- 1 Ḳuluñdur **Zākiri** derd-mendüñ ey 'Ālim [ü] Dānā²⁴⁶
Senüñ tevḥīdüñi eyler hevā ile éder ammā
- 3 N'ola cürmini 'afv étseñ saña şirk étmedi ḥāşā
Esirge kapuña geldüm dedüñ yā Rabbi Ğaffār'am
- 5 Senüñ ḳapuñ durur-iken yā varum kime yalvaram

247

İLĀHĪ-İ ŞEYḤ AḤMED-ZĀDE NESĪB ḲUDDİSE SIRRUHU

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Kerīmā bāğçe-i 'ömrüm güşād ét bir bahār olsun
Görünsün zülf-i müşğīnün ḳamu kārüm şikār olsun
2. Yıḳılup dā'imā göñlüm ḥarāb-ender-ḥarāb oldı
Derün beytin tezelzüldeñ azād ét ber-ḳarār olsun

²⁴⁴ “Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin.” 39 Zümer 53

²⁴⁵ Ey yardım isteyenlerin yardımcısı, bize yardım et!

²⁴⁶ Bu mısradaki vezin bozuktur.

3. amu ‘ālem gūler ben gūlmezem alā nedūr bilmem
Gēce gūndūz İlāhī bu derūnum ande-kār olsun
4. Beni yine senūñ derdūñle ıl pūr-ibtilā yā Rab
Niyāz-ile gōzūm yaı aup dā’im bīñar olsun
5. **Nesībā**’ya ‘aā ıl Mantıu’-ayr’ı aña bilūr
Cihāndaki nihān n’eyler meh-āsā āikār olsun

248

EYH AMED-ZĀDE NESĪB UDDĪSE SIRRURHU

Fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilūn

1. Pertev-i nūr-ı cemālūñ zerresidūr bu gōñūl
ura-i emsūñ ‘iyān bir u’lesidūr bu gōñūl
2. em’-i bezm-i Kirdgār’a maremem pervāne-ve
Āte-i ‘auñ ‘aceb pervānesidūr bu gōñūl
3. Sırr-ı a’uñ ma‘deni olsa sezādur cān u dil
Kūntū kenzen sırrınuñ ūn aznesidūr bu gōñūl
4. Gevher-i ‘aı yine arrāf-ı ‘a añlar **Nesīb**
adrini bil ‘auñuñ ‘a māyesidūr bu gōñūl

249

EYH AMED-ZĀDE NESĪB UDDĪSE SIRRURHU

Fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilūn

1. āh-ı āhān-ı velāyetdūr gūrūh-ı alvetī
Kevn-i ‘aa zū’l-kerāmetdūr gūrūh-ı alvetī
2. Cümle ‘uā-ı uru bir būlbūl-i eydāyidūr
Aña bostān-ı nezāfetdūr gūrūh-ı alvetī
3. Zāt-ı Mulak maadıdır anlaruñ rūzān u eb
Ma‘den-i zāt-ı hüviyyetdūr gūrūh-ı alvetī
4. Cānib-i a tālibānına alādur cümleten
Mūıl-i zev-i hidāyetdūr gūrūh-ı alvetī
5. Āsitān-ı dil-gūā-yı alvetī’ye sūr yüzūñ
Ey **Nesīb** āhib-selāmetdūr gūrūh-ı alvetī

248 [57a]

249 [57a]

NA‘T-I ŞERİF-İ ZĀTĪ-İ MERĤŪM

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

I

1. Ey ayağūñ toprağı t̄ac-ı ser-i ‘arş-ı berīn
H̄azretūñle toğuz eflāk üzre fahr eyler zemīn
2. Menba‘-ı deryā-yı rahmet ma‘den-i luğf u kerem
Melce‘-i erbāb-ı ‘iṣyān u Şef‘ ‘ü’l-müznibīn
3. Zübde-i evlād-ı ādem fahr-ı cümle enbiyā
Mağlab-ı cümle cihān mağbūb-ı Rabbū’l-‘ālemīn
4. Ka‘be-i dīnūñ harīmīnde melekler çağrışur
*Hāzihī cennātü ‘Adnin fe’dhulühā hālidīn*²⁴⁷
5. Şefkatūñden rahmetūñden étmezem kat‘-ı recā
*Muṣṭafā mā-cā’e illā rahmeten li’l-‘ālemīn*²⁴⁸
6. Bir mücessem rūḥsun ey rūḥ-ı cism-i kā’ ināt
Meskenūñ olsa ‘aceb mi mehb̄t-ı Rūḥū’l-emīn
7. ‘Ākılān-ı ehl-i dāniş kāmīlān-ı ehl-i feh̄m
Cümle āgāh oldı sensin ey emīr-i mülk-i dīn
8. Mebde‘-i bünyād-ı ‘ālem server-i āḥir zamān
Sāye-i ‘arş-ı ‘alā seyyāḥ-ı mülk-i lā-mekān

II

1. Ey şeb-i İsrā’da bulan şubḥ-ı vaşla dest-res
V’ey tekellüm eyleyen cānāne ile her nefes
2. Tūtī-i güyāsı toksan biñ kelām-ı H̄azret’ūñ
Saña āyīne cemāl ü ḥāne-i vuşlat kafes
3. Gitdügūñde şeh-süvārā feḥ̄t-ı mülk-i vuşlata
Saña ḥayme çarḥ-ı aḥlas Refref olmışdı feres
4. Kimsele sen gördiğūñ deryāya ğavvāş olmadı
Bulmadı sen bulduğūñ dürr-i yetīmi hiç kes
5. Rif’atūñ dāmānı altunda felek fānūs olur
Çār-süy-ı şehr-i şer‘ūñde olur her şeb ‘ases
6. Ey vücūdı pāk çün zāt-ı şerīfūñdür senūñ
N’ola cümle ‘āleme mihrūñ olursa mültemes
7. Mebde‘-i bünyād-ı ‘ālem server-i āḥir zamān
Sāye-i ‘arş-ı ‘alā seyyāḥ-ı mülk-i lā-mekān

III

250 [58b]

²⁴⁷ “İşte Adn cenneti budur, ebedî olarak kalmak üzere girin oraya.” 20 Tâhâ 76.

²⁴⁸ Hz. Muhammed Mustafâ (S.A.V.) sadece âlemlere rahmet olarak geldi.

1. Ey ki Hürşîd-i cemâlûñ nûr-ı çeşm-i kâ'inât
Zât-ı bî-mişl-i şerîfûñ cāmî'-i cümle şîfât
2. Server-i rûy-ı zemînsün şâh-ı eflâk-ı berîn
Mîr-i cünd-i enbiyâ sulţân-ı mülk-i mu'cizât
3. Yazmağ-ıçün hûsn-i haţţâta cemâlûñ vaşfını
Yûsuf uñ çâh-ı zenaĥdânı revâ olsa devât
4. Ey kamudan kâdri a'lâ ol iki gîsûları
Bir siyeh bende şeb-i Kâdr istemez hergiz Berât
5. Şubĥa dek her şeb ĥadîşüñden me'ânî kılsun aĥz
Zulmet içre Hızır-veş bulsam da ben âb-ı ĥayât
6. Umaram éde nazâr ben derd-mendüñ ĥâline
Serverâ şol dîdeler k'ola tecellî kıldı Zât
7. Sensin ey Hıyru'l-verâ vü Şâh-ı cünd-i enbiyâ
Cümle âgâĥ oldı bildi Müslimîn [ü] Müslimât
8. Mebde'-i bünyâd-ı 'âlem server-i âĥir zamân
Sâye-i 'arş-ı 'alâ seyyâĥ-ı mülk-i lâ-mekân

IV

1. Étdi rûşen gözleriñde yâri görsün bir nazâr
Sürme-i 'ayne'l-yakîn [ü] kuĥl-i mâ zâĥa'l-başar
2. Bir gece ey ĥ^vâce-i mülk-i risâlet 'aşĥ-ile
Na'tüñe yoĥdur nihâyet eyledüñ bir ĥoş sefer
3. Ĥâzretüñ bir âteşe oldı semender ey Ĥâlîl
Ol arada açamaz hergiz melekler bâl u per
4. Serverâ yérden göge ĥükmüñ revân olduĥma
Şâhid-i 'âdil degül mi mu'ciz-i şakĥu'l-kamer
5. Ümmetüñ-çün bir güzel maĥbûb-ı şefkat-nâmesün
Müĥr urupdur zahriña Ĥaĥ ey Emîn-i mu'teber
6. Rûy-ı dilden perde-i şekki götürdi båd-ı ĥam
Serverâ sensün kamu aşĥâb u ümmet bildiler
7. Mebde'-i bünyâd-ı 'âlem server-i âĥir zamân
Sâye-i 'arş-ı 'alâ seyyâĥ-ı mülk-i lâ-mekân

V

1. Ĥalka olup bir yerde cem' olsa cümle enbiyâ²⁴⁹
Cümlesi bir ĥâtem ü sensün nigîni serverâ

²⁴⁹ Bu mısradâ vezin bozuktur.

2. Māh-ı burc-ı meskenet hürşîd-i evc-i mekremet
Şāh-ı cevfi enbiyā sultān-ı cünd-i aşfiyā
3. Aduñ olmışdur senüñ ey seyyid-i sādāt-ı Hāq
Zübde-i insān-ı kāmil olduğı-çün Muştāfā
4. Vêrür aqar şu gibi şāfi hadîşüñ rāstı
Ka'be-i cümle kulūba Merve haqqı-çün şafā
5. Kıldı bir hoş-bū ile hulkuñ nesīm-i 'ālemi
Gülşen-i qalbūñde hergiz esmedi bād-ı hevā
6. Āsumān-ı dilde mihrüñ seyr éderse tañ degül
Bildiler sensün cihān içre qamu bay u gedā
7. Mebde'-i bünyād-ı 'ālem server-i āhir zamān
Sāye-i 'arş-ı 'alā seyyāh-ı mülk-i lā-mekān

VI

1. Rif'atüñ bezminde hürşîd istedi kim ola def
Dā'ireñ aña déyü yüzine gerdün urdı kef
2. Yüzüñi bir görmege olmaz iki 'ālem bahā
Gevher-i yek-dānesün sen iki 'ālem bir şadef
3. Ayağıñ toprağıñın bir zerresi dünyā deger
Hāq budur kim yoluña harc olmayan dünyā telef
4. On sekiz biñ 'ālemüñ hürşîd-i 'ālem-tābısun
Yedi qat yere tokuz qat çarha vérdüñ sen şeref
5. Cümlesine muqtedā olduñ o dem kim enbiyā
Quds'de İsrā şebinde tā namāza tutdı şaf
6. Cismümüz hevl-i kıyāmetden tüticaq ditreme
Umaruz şefkat zebānıyla déyesün *lā-tehaf*
7. Cümle mü'minlerle Zātî derd-mendi haşre dek
Var ümüdüm édesün dünyā gamından ber-çaraf
8. Mebde'-i bünyād-ı 'ālem server-i āhir zamān
Sāye-i 'arş-ı 'alā seyyāh-ı mülk-i lā-mekān

VII

1. Qāmetüñ ey büstān-ı lā-mekān pīrāyesi
Nürdan bir servdür düşmez zemīne sāyesi
2. Yūsuf'ı gerçi görenler ellerini kesdiler
Gün yüzüñ gördi senüñ şakqı oldı ayuñ ayası
3. Menzilüñ tīr-i du'ā-veş mā-verā-yı nüh-sipih
Qadrüñüñ 'arş-ı mu'allādan mu'allā pāyesi
4. Evvel ü āhir nazīrüñ yok senüñ zātuñ-durur
Hatm-i cümle enbiyā kevn ü mekānuñ māyesi
5. Dér görenler sen meh-i bedrüñ bu luṭf u hüsnüñi
Süd yérüne nūr emzürmiş meger kim dāyesi

6. Āhiret bāzāruna varduḡda éyler fā'ide
Naḡd-i 'aşḡuñdur anuñ kim serverā sermāyesi
7. Bāḡ-ı cennetde ümīdüm bu-durur ben bendesin
Cümle mü'minlerle ol serv édine hem-sāyesi
8. Mebde'-i bünyād-ı 'ālem server-i āḡir zamān
Sāye-i 'arş-ı 'alā seyyāḡ-ı mülk-i lā-mekān

251

RŪḤĪ-İ BAĖDĀDĪ FERMŪDE DER-ḤAḠḠ-I ÇEHĀR-YĀR-I GŪZĪN
RADIYA'LLĀHŪ 'ANHŪM

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

I

1. Öldürürlerdi beni derd ü ḡam u renc ü 'anā
Dest-gīrüm olmasaydı çār-yār-ı bā-şafā
2. Evvelā ol cā-nişīn- şadr-ı dīvān-ı Resŭl
Muḡtedā-yı ehl-i dāniş pişvā-yı evliyā
3. Cāmi'-i iḡsān u himmet mecma'-ı luḡf u kerem
Maḡla'-ı mihr-i ḡilāfet neyyir-i burc-ı vefā
4. Meḡhar-ı erbāb-ı taḡḡīḡ ekber-i ehl-i ḡarīḡ
Mŭcri-i şer' Nebī ser-i ḡayl-i erbāb-ı velā
5. Ol emīrŭ'l-mŭ'mīn Şiddīḡ-ı şāḡib-şiddīḡ kim
'Ārif-i sırr-ı Ḥudā'dur sālīk-i rāḡ-ı hŭdā
6. Ekme'l-i ḡalḡ-ı cihān olmaḡla ey ehl-i şafā
Çār-yār içre ol oldı yār-ı ḡar-ı Muştaḡā

II

1. Şāniyen ol a'del-i ḡŭkkām u mevḡuru'n-nevāl
Efḡal-i erbāb-ı faẓl u ekme'l-i ehl-i kemāl
2. Luḡf-ile ser-defter-i dīvān-ı erbāb-ı kerem
Faẓl-ıla ser-i ḡalḡa-i merdān-ı [şāḡib]-vecd ü ḡāl
3. Ol ki ger lāzım geleydi bir daḡı gelmek Nebī
Ol éderdi perde-i i'cāzdan 'arż-ı cemāl
4. Cān fedā ḡılmaḡ ḡarīḡ-ı Ḥaḡ'da āsān iş degŭl
Ol ḡıyar cāna ki éyler şarf-ı mŭlk ü bezl-i māl
5. Ol velīyy-i muḡterem Fārŭḡ-ı şāḡib-'adl kim
Meddet-i 'ömrin 'adāletle geḡŭrdi māḡ u sāl
6. N'olur ol bed-sīretüñ ḡālī 'aceb rŭz-ı cezā
Kim aña aḡyār ola 'ālemde yār-ı Muştaḡā

III

1. Şālişen ol erşed-i ‘ālem ki pīrān-ı reşīd
Cān vérirlerdi ol ‘ālī-ķadre olmaġa ‘abīd
2. Olmasaydı ‘ālemüñ mümtāzı ‘ilmü’ llāhda
Olmaz idi cāmi’-i āyāt-ı K̄ur’ ān-ı mecīd
3. Şāhideyn oldı aña duġterleri peygamberüñ
Olduġına iki ‘ālemde ‘azīz ü rü-sefīd
4. Aķreb-i etbā‘ u ensāb-ı Resūl-i müctebā
Ekme-l-i ehl-i yaķın ü zümre-i erbāb-ı dīd
5. Ol celīlü’ l-ķadr zi’ n-nūreyn-i şāhib-ı ilm kim
Geldi dünyāya sa’īd ü ġitdi ‘uķbāya şehīd
6. Zāt-ı pākine ne noķşān étseleler inkār aña
Olmayanlar ķābil-i ķavl u ķarār-ı Muştafā

IV

1. Rābi’an ol şāhdur kim yok aña mişl ü ‘adīl
Éylemiş K̄ur’ ān’da vaşfin İzid-i Hıyy u Celīl
2. Bu’zıdır aşl-ı ġünāh u ġubbıdur ‘ayn-ı şalāġ
Fikridür fikr-i celīl ü zıkrıdır zıkr-i cemīl
3. Vechi var kaķ‘ éylese dünyā vü ‘uķbādan nazār
Kim ol ednā rütbedür yanında bu şey’-i ķalīl
4. Cā-nişīn-i Faġr-ı ‘ālem bilmeyen ol kāmili
‘İlminüñ noķşānına besdür o bilmezlık delīl
5. Ol ‘Aliyyü’ l-Murtażā ol ibn-i ‘amm-i Muştafā
Kām-baġş-ı her fakīr ü dest-ġır-ı her zelīl
6. Éylemek ta’rīf o zī-ķadri ne ġacet kim ola
Mazġar-ı sırr-ı ġudā vü rāz-dār-ı Muştafā

V

1. Rūġiyā çün çār-yāruñ eyledüñ medġin tamām
İki ‘ālemde mu’īn olsun saña ol çār imām
2. Biri ol çāruñ enīsüñ ola biri mūnisüñ
Biri yāruñ ola biri hem-demüñ rüz-ı kıyām
3. Başka başka zevķ-baġş olup dil-i maġzūnuña
Her birinden saña bir feyz ola ġāşıl şubġ u şām
4. Édeler dā’im şafā-yı ķalb-ile ġüyā seni
Muttaşıl feth ola rüy-ı taḡ‘uña bāb-ı kelām
5. Édesün bu mışra’ı şubġ u mesā vird-i zebān
Es-selām ey çār-yār-ı pāk-gevher es-selām
6. Ol zekī-taḡ‘uñ niġeh-dārı olur luḡf-ı ġudā
Kim ola ķalbinde ġubb-ı çār-yār-ı bā-şafā

HÂŞİMÎ DER-MEDH-İ ÇEHÂR-YÂR-I GÜZÎN

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün

I

- 1 Tabî'at sırrına mazhar Resûlün
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür
- 3 'Anâşır pertevi ol Şâh-ı dînün
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

II

- 1 Şerî'at hem tarîkat hem hakîkat
Bilindi bunlaruñla sırr-ı vahdet
- 3 Ma'ârif maṭla'ı mir'ât-ı vuşlat
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

III

1. Resûle cehli nisbet étme zinhâr
Şülüşün remzini ders eyle tekrâr
- 3 Hîlâfet mazharı ebrâr u aḫyâr
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

IV

- 1 Begüm 'âlemde kim Şiddîk-ı Ekber
Daḫı Fârûk [u] Zî'n-nüreyn-i eşher
- 3 Velîyyü'l-mü'minîn Kerrâr-ı Ḥayder
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

V

- 1 Nişâni mü'mînün kalbinde taşdıḫ
Münâfiḫdur éden bu çârı tefrîḫ
- 3 Nübüvvet pey-revi aşhâb-ı taḫḫîḫ
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

VI

- 1 Ḥabîb'e cân fedâ dér şâhib-i gâr
Şalâtı éyleyen bu dînde ızhâr
- 3 Cihânuñ mazharı sırrında kerrâr
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür

VII

- 1 Bulardur dîn-i Aḫmed'de muvâfiḫ

- Buları fark édenlerdür münâfık
3 Hükümde haqq u ‘adl üzre muṭâbık
Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī’dür

VIII

- 1 Maḥabbet bunlara bir toğrı yoldur
Buları sevmeyen kavim eḍaldür
3 Ḥavāriyyūn-ı ‘İsā’ya bedeldür
Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī’dür

XI

- 1 Ḥaḳıḳat yine bunlar bir vücūddur
Bu sırrı fehmeden ehl-i ṣuhūddur
3 Ki Ṣālīḥ ‘İsī vü Mūsī vü Hūd’dur
Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī’dür

X

- 1 Delīlūñ var sözüñde Hāşim iz‘ān
Édenler elbet olur ehl-i ‘irfān
3 Ḥilāfet gülşeninde bülbül-i cān
Ebū Bekr ü ‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī’dür

253

MĀTEMİYYE-İ RŪḤĪ-İ BAĖDĀDĪ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Göñül mäh-ı muḥarremdür ḳanı feryād u efgānuñ
Niçün vérmez cihāñı seyle eşk-i çeşm-i giryānuñ
2. Anuñ-çün ṭutdılar yıl başı[nı] mäh-ı muḥarrem kim
Cedīd olur bu ayda mātemi Şāh-ı şehīdānuñ
3. Bu mäh ol māhdur kim Muştafā’nuñ ḳurretü’l-‘aynı
Şehīd-i ḥançer-i bī-dādı ol[dı] Şimr-i nādānuñ
4. Bu mäh ol māhdur kim Murtaẓā’[nuñ] naḳd-i İmānı
Esīr oldı elinde bir bölük bī-dīn [ü] İmānuñ
5. Yezīd’uñ ey felek ḳutb-ı murādı üzre dönmeğden
Bozalsa yegdi pergāruñ dükense yegdi cevlänuñ
6. Ḳanı bir ḥāksār-ı ḥānedān-ı āl-i Aḥmed kim
Yaḳa bir āh-ile nüh saḳ finı gerdün-ı gerdānuñ
7. Ḥüseyn’uñ ravzasın seyr ét ḳıyāmet görmek isterseñ
Ki ṭutmuş serv-ḳadler mātemin ol Şāh-ı zī-şānuñ

8. Yéter kan ağla **Rūhī** Kerbelā' yı ğarķ-ı ħūn étdüñ
Gider seyl-ile mezārı kōrķarın Şāh-ı şehīdānuñ

254

MÜNĀCĀT-I ҚĀZĪYYÜ' L-ĤĀCĀT FĀZİL-I MERĤŪM

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Gözüm yaşın aķıt bir baħr-ı 'ummān eyle yā Rabbī
Dilüm pāk éleyüp pākīze-dāmān eyle yā Rabbī
2. Cüyüş-ı ma 'şiyet şeb-ħūn edince ħ^vāb-ı ğāfletde
Cünūd-ı 'afv u ğufrānuñ nıgeh-bān eyle yā Rabbī
3. Bu çirk-āb-ı ma 'āşī ğavṭa-ħ^vār olmaķla pāk olmaz
Ĝarıķ laṭme-i deryā-yı ğufrān eyle yā Rabbī
4. Ĥuzūr-ı 'izzete rū-māl [olam] dérsen yüzüm yokdur
Tesettür-kerde-i estār-ı ihsān eyle yā Rabbī
5. Mu'īn ü nāşırım sensin beni bu dest-i işyāndan
Yed-i luṭfuñla taḥlīş-i ğirībān eyle yā Rabbī
6. 'Aded taḥtında idrāc eylemek kâbil degül cürmüm
Hemān ğufrānuñı bī-ħadd ü pāyān eyle yā Rabbī
7. Beni 'uķbāda ağlatma bu 'ālemde mücāzāt ét
Biraz ħandān éderseñ ħaylī ğiryān eyle yā Rabbī
8. Bu kâfilmem kanā 'at nūr-ı zātuñla ziyālandur
Yüzüm rüz-ı cezāda mihr-i tābān eyle yā Rabbī
9. 'Uşāt-ı ümmeti ğarķ-ı ğarıķ étdükde ben ħāki
Ĥimāyet-bīn-i zıll-ı 'arş-ı Raħmān eyle yā Rabbī
10. Şenā-yı zāt-ile şükriñe tevfiķ étdiğüñ deñlü
Mezīd-i ni' met ü luṭfuñ firāvān eyle yā Rabbī
11. Beni beyhüde sözlerle be-her vādīde gezdürme
Ĥabībüñ na'ti vādīsinde pūyān eyle yā Rabbī
12. Kālem dāniş-verānuñ destini étdükçe zībende
Nu'ūtuñ zīnet-i ser-tāc-ı 'unvān eyle yā Rabbī
13. Resülün zāt-ı pākiyle revān-ı āl-i zī-şāna
Şalāt-ı zātuñı bī-ħadd ü pāyān eyle yā Rabbī
14. Ten ü cānum nişār-ı ħāk-i pāy-ı āl ü aşĥāb ét
Muḥıbb-i ħānedān-ı çār-erkān eyle yā Rabbī
15. Bu ben bī-çāre [ye] sen çār-yār-ı Aħmed'i ol ğün
Şefī' ü dest-ğır ü ħayır-ħ^vāh eyle yā Rabbī
16. Beķāya reh-revān olduķda rūḥı **Fāzıl**-ı zāruñ
Enīs ü hem-rehüñ Qur'an [u ĩmān] eyle yā Rabbī

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

1. Kuyūd-ı ğamdan āzād eyle yā Rab
Beni luṭfuñla dil-şād eyle yā Rab
2. Cünūd-ı raḥmetüñ olsun mu'īnüm
Baña her demde imdād eyle yā Rab
3. Şerār u āteş-i 'aşkuñ naşīb ét
Anı bürhān-ı irşād eyle yā Rab
4. Bütün silsün süpürsün māsivāyı
Dile bir āteş îkād eyle yā Rab
5. Kemīne çākerüñdür **Fāzıl**-ı zār
Kuyūd-ı ğamdan āzād eyle yā Rab

NA'T-I ŞERİF

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Nedīm-i bezm-i ma'nā maḥrem-i sırr-ı Hudā sensin
Vişāl-i maṭlab-ı bî-çāre-ğāna pîşvā sensin
2. Selām[a] dīde-düz olmuş iken hep enbiyā şaf şaf
İmām-ı enbiyāda muḳtedā-yı enbiyā sensin
3. Cihān-ı şüre-zārı tāze gülzār eyleyen ancak
Füyüz-ı ebr-i raḥmetsün nesīm-i cān-fezā sensin
4. Dü 'ālem hişşe-dār-ı h^vān-ı luṭfuñ olsa lāyıkdur
'İnāyet kânı zātuñ menba'-ı luṭf u 'atā sensin
5. Müfevvezdür umūr-ı Haḳ saña şadr-ı şefā'atde
Yarın dīvān-ı Haḳ'da melce-i şāh [u] gedā sensin
6. Egerçi perde-i 'işyān-ı māni' yā Resūla'llāh
Livā-yı ḥamde al 'āşīleri şāḥib-livā sensin
7. Senüñ **Fāzıl** kuluñ püyende-i vādī-i na'tüñdür
Ki şahrā-yı şefā'at zirvesinde mültecā sensin

VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Vücüduñ mū-be-mū mecrā-yı yenbū'-ı hikem oldı
Yudı dünyāyı çirk-i şirkden 'ayn-ı kerem oldı
2. Ğarāz hem mevlid ü hem medfen-i pāküñ ziyāretdür
Anuñ-çün Ka'be-i beyt-i mükerrerem mültezem oldı
3. Çün étdüñ 'arş u ferşi devlet-i pā-būsma nā'il
Zemīn ü āsumān böyle mu'azzez muhterem oldı
4. Bu da remz-i ha fiyy-i hikmet-i şun'-ı İlāhī'dür
Ki hatm-ı enbiyā hem-mebde' ile muhtenem oldı
5. Bu işbāt-ı vücūd étmek degüldür **Fāzıl**-ı kemter
Maķām-ı hizmetinde bende-i şāhib-ķadem oldı

TAHİMİS-İ DER-SİTĀYİŞ-İ MEDİNE-İ MÜNEVVERE

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

I

1. Başiretle nazār kı l pāy-gāh-ı enbiyādur bu
Melā'ik ma'bedidür secde-gāh-ı aşfiyādur bu
3. Hücüm-ı ğafleti terk ét maķāmāt-ı recādur bu
Şaķıñ terk edebden kūy-ı maħbūb-ı Hudā'dur bu
5. Nazār-gāh- İlāhī'dür maķām-ı Muştafā'dur bu

II

1. Su'al étdi bu cāy-ı aķdesüñ şānında bir sā'il
Dédi tefhīm-i ķadr u 'izzetinde aña bir kāmīl
3. Gözüñ aç h^vābdan hem ol ş u mażmūn ile rüşen-dil
Bu hāküñ pertevinden oldı deycūr-ı 'adem zā'il
5. 'Amādan açdı mevcūdāt çeşmin tütüyādur bu

III

1. Resüle süllem oldı nüh felek mi'rāca da'vetde
Refi'ü'l-şān idi ķadri ziyāde oldı rif'atde
3. Sezā bālā-ter olsa 'arş-ı a'lādan bu şüretde
Ĥabīb-i Kibriyā' nuñ h^vāb-gāhdur fāziletde
5. Tefevvuķ-kerde-i 'arş-ı Cenāb-ı Kibriyā'dur bu

IV

- 1 Ziyā-yı dīde-i Hürşīd-i hāk-i tāb-nākīdür
Civāruñ dört tolanur ‘aşq-bāz-ı hākīdür
- 3 Aña revnaç véren ancaç Resül’uñ zāt-ı pākīdür
Felekde bāb-ı nev Bābü’s-selām’uñ sīne-çākīdür
- 5 Anuñ қandīli cevzā maṭla‘-ı nūr-ı ziyādur bu

V

- 1 Be-cādur nādīm olsañ étdigüñ ‘işyān[uña] nā-gāh
Yüzüñ sür **Fāzīlā** bu āsitān-ı billūra’llāh’a
- 3 Érişdi menzilüñ geldüñ maқām-ı қalb-i āgāha
Mürā‘āt-ı edeb şartıyla gir Nābī bu dergāh
- 5 Meṭāf-ı қudsiyāndur buse-gāh-ı enbiyādur bu

259

TAHMĪS-İ NA‘T-I ŞERĪF

Fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

I

- 1 Maқşad-ı dünyā vü mā-fihā Ḥabīb-i Kibriyā
Āb u tāb-ı cennet-i me’vā Ḥabīb-i Kibriyā
- 3 Hāşılı āyine-i Mevlā Ḥabīb-i Kibriyā
Āfitāb-ı şubḥ-ı mā evḥā Ḥabīb-i Kibriyā
- 5 Māhtāb-ı şām-ı ev ednā Ḥabīb-i Kibriyā

II

- 1 Bezm-i қurb-ı lā-mekānuñ zīver-i kāşānesi
Ḥikmet-i Ḥaққ’uñ muḥaşşal cevher-i yek-dānesi
- 3 Şehr-i Cibrīl’dür çārüb-ı devlet-hānesi
Cevher-i gül tāb-ı sūz-ı mihrinüñ pervānesi
- 5 Şem‘-i bezm-i Leyletü’l-İsrā Ḥabīb-i Kibriyā

III

- 1 Gülşen-i medḥinde ḥayrān eyledi ‘aқl-ı küli
Rāhiya-pīrā-yı ins ü cān [ile] būy-ı güli
- 3 Vaşf édüp bağ-ı belāgatde o yektā bülbüli
Ve’d-ḍuḥā vaşf-ı güli ve’l-leyl şerḥ-i sünbüli
- 5 Bağ-ı Yāsīn ravza-i Ṭāhā Ḥabīb-i Kibriyā

IV

- 1 *Yesme 'u 'llāh ile Lev-lāk* oldu her bir dānesi
Nez[d]-i Mevlā' da delīl-i mesned-i ferzānesi
- 3 Bāz olur mücrimlere bāb-ı şefā' at hānesi
Būlbül-i *Levlāk zātı Yesme 'u 'llāh* lānesi
- 5 Bezm-i kurb-ı tūtī-i güyā Ḥabīb-i Kibriyā

V

- 1 Ey şeref-bağ-ı risālet şadrınıñ ferzānesi
Çokdurur dil-teşne şem'-i vaşfuññ pervānesi
- 3 Ol gürühuñ **Fāzıl**-ı kemter olup bir dānesi
Umaram ma'zūr ola evzā'-ı küstāhānesi
- 5 Bakma noqşān-ı **Nazīm**'e yā Ḥabīb-i Kibriyā

260

VELEHÜ

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün

1. Büksiste olup manzara-i 'aşk-ı mecāzī
Dil özledi ğayrı bu sene rāh-ı Ḥicāz'ı
2. Līk zemzeme-i rāh-ı Ḥicāz'ın
Ey bāde-fürüş alaña şat nāz u niyāz

261

DER-SİTĀYİŞ-İ MEKKE-İ MÜKERREME- NEYLĪ EFENDİ

Mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün mefā'ülün

1. Meṭāf-ı enbiyā beyt-i Cenāb-ı Kibriyā'dur bu
Gözün aç gāfil olma kim nazar-gāh-ı Ḥudādur bu
2. Maṭāfında pey-ā-pey ṭā'ifān emvāc-ı rahmetdür
Yem-i elṭāf-ı bī-pāyān [u] deryā-yı 'atādur bu
3. Ṭufeyl-i zātı iken Muştafā'nuñ 'arş ile kürsī
Zihī 'arş-ı şeref kim kıble-gāh-ı Muştafā'dur bu
4. Makām-ı pāk-i İbrāhīm'ün eyle kadrin iz'ān kim
Kelām-ı Ḥaḳ'la ḥayyiz-kerde-i zıkr ü şenādur bu
5. Elün aç şıdk-ile āmāde-i naqd-i kabül ol kim
Geçer elbet ticāret-gāh-ı kālā-yı du'ādur bu

260 [60b]

261 [61a]

6. Hacer nāmıyla étدی cilve cism-i ehl-i zāhirde
Hakīkātde sevād-ı bīniş-i ehl-i hüdādur bu
7. Şifā kaşdıyla nūş ét şerbet-āsā zemzem-i pākin
Giriftārān-ı derd-i cürm-i ‘işyāna devādur bu
8. Elüñ aç mültezimde kāse-i deryūze-i fāzı ét
Der-i beyt-i Hüdā vü melce-i şāh u gedādur bu
9. Bu fūrşat böyle qalmaz Neyliyā bir gün çıkar elden
Şarıl esbābına [kim] devlet-i pā-der-hevādur bu

262

ES‘AD EFENDİ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Ey habīb-i Hāzret-i Hāq mefhar-ı peygamberān
Yaradıldı zāt-ı zī-şānuñ içün kevn ü mekān
2. Ehl-i maşşer içre rüsvā-yı melāmet eyleme
Kıl şefā‘at bu za‘īf ümmetlerüñe el-amān
3. Varıcaq ‘üryān u giryān arşa-i haşşre bu halk
Hayr u şerden herkesüñ olınca a‘māli ‘iyān
4. Ey cemī‘-i enbiyā vü mürselīnün seyyidi
Hāk-i pāyuñdur o dem ‘āşīlere cāy-ı emān
5. Hayfkim evkātumuz hep geçdi hüy [u] hāy-ile
Eldeki sermāye-i hayr u şalāh oldı ziyān
6. Yā huzūr-ı Hāzret-i Hāq’a ne yüzle varalum
Senden olmazsa meded ey melce-i halk-ı cihān
7. Zāt-i pāküñ kıldı Mevlā rahmeten li’l-‘ālemīn
Hem Şefī‘ü’l-müznibīn olduñ eyā Fahr-ı cihān
8. Ümmetānuñdan bu ‘āciz **Es‘ad**-ı bī-çārenüñ
Cürmüni maḥv éyleyüp kıl vāşıl-ı dār-ı cinān

NA‘T-I ŞERİF-İ MOLLA CÂMÎ TAḤMÎS-İ NAḤÎFÎ

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

I

- 1 Ḥasret-i dergāh-ı Fahr-ı ‘ālem ile dem-be-dem
Dilde dāğ-ı iştiyāk u dīde-i giryānda nem
3 Tā be-key beyhūde geşt-i deşt-i miḥnet eyleyem
Key buved yā Rab ki ‘azm-i Yeşrib ü Baḥḥā konem
5 Geh Mekke menzil ü geh der-Medīne cā konem

II

- 1 Ḥasretem ol rüz-ı fırūze o vaqt-i ḥurreme
Kim édem tekbīr ü lebbeyk ile anda demdeme
3 Girye-i ḥasret gelüp şevk-ile çeşm-i pūr-neme
Ber-kenār-ı zemzem ez-dil bir keşem yā zemzeme
5 V’ez dü çeşm-i ḥūn-feşān ān çeşme rā deryā konem

III

- 1 Cilve-gāh oldı dil-i şeydāya bunca kūh u deşt
Rüz u şeb étdüm ḥayāl-i gülşen-i kūyuñla geşt
3 Ḥūn-ı ḥasretle pūr oldı dīdeler mānend-i taşṭ
Şad hezārān dey der-īn sevdā merā imrüz geşt
5 Nīst şabram ba‘d-ez īn kām-rüz rā ferdā konem

IV

- 1 Şıdḡ u iḥlāş ile étsem Ka‘be-i kūyuñda cāy
Sākinān-ı ravza-ı zī-şāna olsam ḥāk-i pāy
3 Olmağa her dem der-i devlet-me’āba çehre-sāy
Yā Resūla’ llāh be-sūy-ı ḥod merā rāhī nümāy
5 Tā zi-farḡ-ı ser ḡadem sāzem zi-dīde pā konem

V

- 1 Cürm ü işyān ile oldum gerçi maḥcūb u ḥacīl
Ben ḡarībi ḥāk-i pāyuñ olmağa şāyeste ḡıl
3 Cennet-i kūyuñ ḥayāliyle cihānda muttaşıl
Ārzū-yı cennetü’l-me’vā birün kerdem zi-dil
5 Cennetem īn bes ki ber-ḥāk-i der-et me’vā konem

VI

- 1 Rūy-māl-i dergehūñle ey melāz-ı ümmetān
Ġāyet-i me'mūn odur ben hāke rūzān u ŧebān
- 3 Eylesem rāh-ı 'ubūdiyyetde bezl-i naqđ-i cān
H'āhem ez-sevdā-yı pā-būs-et nihem ser-der cihān
- 5 Yā beyāyed ser nihem yā ser der-īn sevdā konem

VII

- 1 Zāt-ı pākūñ midḥat-ı Mevlā ile mevşūf iken
Kimde vardur midḥatūñde bādī-i başt-ı sūḥan
- 3 Bu **Naḥīfī**'nūñ qabūl ét 'özrin iḥsān eyle sen
Her dem ez-şevq-i tu ma'zūram eger her laḥza men
- 5 Cāmi-āsā nāme-i şevq-i turā inşā konem

264

NAZM-I SŪRE-İ KUR'ĀN-I ḤASBĪ-İ MERḤŪM

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

1. Ey Ḥudā-vend-i Kerīm-i Mūte'āl
Luḥfuñı éyle meded sāz-ı maqāl
2. Déyelüm cān-ile şad Bismi'llāh
Ola tā bā'ış-i gufrān-ı günāh
3. Sebeb eyle daḥı zıkr-i sūre
Olda hem Fātiḥa nām-ı Baqara
4. Āl-i 'İmrān u Nisā ḥaqqı baña
Ḥūr ile Mā'ide eyle i'tā
5. Daḥı En'ām ile A'rāf u Nefāl
Ḥürmetine baña kııl Tevbe'yi ḥāl
6. Yūnus u Hūdla Yūsuf hem Ra'd
Ḥürmeti ile beni kâ'ir sefid
7. Zā'ir-i türbet-i İbrāhīm ét
Ḥicr ü Naḥl'ün ḥaqqı luḫf ét qat qat
8. Daḥı İsrā ile Kehf ü Meryem
Ḥaqqı kııl başumı Ṭāhā'ya qadem
9. Enbiyā server ü sultān-ı cihān
Ḥürmeti fażluñ ile yā Ḥannān
10. Kııl müyesser bize Ḥacc-ı mebrūr
Mü'min'in ile daḥı göster Nūr

11. Ba‘de Furqān-ı Kerīm-i ‘Arabī
Okudukca Şu‘arā medh beni
12. Kala bu Neml-i haķır lā-şey
Kaşas-ı ehl-i hüdā pey-der-pey
13. ‘Ankebūt-ı teni kılma yā Rab
Pāy-māl-i sitem- Rūm u ‘Arab
14. Hikmet ile beni Lokmān-kirdār
Söyledüp Secde’yi kıl pīşe vü kār
15. Haķķ-ı Ahzāb u Sebe vü Fātır
Éyle Yāsīn ile hatmüm āhır
16. Şaffāt u Mülk ü Şād haķķı
Kılma tenzīl ile ben ‘abdi fakā
17. Mü’min-i pāk édüp kıl mes‘ūd
Fuşşilet hürmeti ey Hayy [ü] Vedūd
18. Ehl-i Şūrā ile maḥşūr éyle
Hubb-ı Zuḥruf’dan anı devr éyle
19. Çün Duḥānı tuta cürmüñ eṭrāfi
Cāsiye vaķtı be-haķķ-ı Ahķāf
20. ‘Ālemüñ fahrı Muḥammed ihsān
Kıla vü Feth ola Hucurāt hayyān
21. Kıl beni Kāf-ı kanā‘atda muķīm
Zāriyātuñ haķı ey Rabb-i Kerīm
22. Tūr u Necm ü Kamer ey Raḥmān
Hürmeti Vāķı‘ada kıl ihsān
23. Şol zamān k’ola başar ‘ayn-ı Hadīd
Kılma mānende Mücādele teşdīd
24. Şalma Haşr içre bu cānı miḥene
Éyleme nefsümüzi Mümteḥine
25. Şaf u Cum‘a gibi erbāb-ı kefen
Tūr [?] kılma Münāfiķlardan
26. Tāhir ét yevm-i Tegābün ki caḥīm
Kıl Me‘āricde bize cāy u reṭeb
27. Nūḥ k’oldur eb-ı şānī-i beşer
Hürmeti étme bizi ehl-i sefer
28. İns ü Cin étdügi tā‘at haķķı
Harameyn içre ‘ibādet haķķı
29. Kurb-ı Müzzemmil ü Müddeşirde
Kabr ola bu tenümüz bir yerde
30. Ola maḥşūr u gile tenlere cān
Çün kıyāmetde gürüh-ı insān

31. Mürselât-ile bize yâ Mûte‘âl
Nebe’-i cenneti eyle irsâl
32. Nâzi‘ât’ uñ haqı-çün yâ Kıddüs
Yüzümüz éyleme maşerde ‘abüs
33. Bulucaq emr-ile ba‘de’ t-Tekvîr
İnfiâr-ile felekler tağyîr
34. Ehl-i taţfîden ét dür bizi
Éyleyüp luţf-ıla mesrûr bizi
35. İnşikâk-ile hâlel bulsa Bürüc
Târîk’ı étmese A‘lâ’ya ‘urüc
36. Olmasa Ğâşiye-i zulmet u Fecr
Ehline olsa Beled’lerden Hicr
37. Şems-ile Leyl ü Duĥâ bulsa fenâ
İnşirâh-i dil ü cân éyle ‘aţâ
38. Tut dilâ cell metîn-i dîni
‘Alağ-ı kalbüñe vér temkîni
39. Etme zâyi‘ özüñi bil Kıadr’ uñ
Hüccet-i Beyyine eyle şadruñ
40. Tâ ki bu cânuñı rüz-ı Zilzâl
Édesün lâyıq-ı şürb-i salsâl
41. ‘Âdiyât üzre cihâd ét her an
Gülesin eşref-i sükkân-ı cinân
42. Kıari‘a ĥavfını fikr ét dâ’im
Étdüğüñ işleri zıkr ét dâ’im
43. Mülk ü mâl ile Tekâşür kıılma
‘İzz ü câh ile tefâĥür kıılma
44. ‘Aşrda nâmuñı kıılsañ Hümeze
İctinâb éde cihân ĥalkı bize
45. Kııl mânend-i tenāvür olma
Fikr-i rızq-ile mükedder olma
46. Gör Kıureyş’e dédügi maţbû‘
Râzıkuñ eţ‘amehüm min cû‘
47. Dîne dünyâyı bedel kıılma şaķın
Ki içesin Kevşer-i cennât-berîn
48. Kâfirün Naşr ile Tebbet ĥaķķı
Yokdur[ur] süre-i âyet-i ĥafî
49. Eyle a‘mâlümi İĥlâş’a qarîn
Felâğ u Nâs’a eyâ Rabb-i Mu‘în

NA‘T-I ŞERİF-İ HASBİ-İ MERHŪM

Müfte ‘ilün fā ‘ilün müfte ‘ilün fā ‘ilün

1. Tāc-ı ser-i enbiyā pîşrev-i aşfiyā
Seyyidinā Muştafā şalle İlähî ‘aleyh
2. Şāh-ı Kureyşî-neseb ‘ālim-i ümmî-lakab
Hîret ü maḥbûb-ı Rab şalle vesellem ‘aleyh
3. Gevher-i ‘ālî-nejād merci‘-i ḥalk-ı bilād
‘Avn-ı melāz-ı ‘ibād şalle İlähî ‘aleyh
4. Ḥayl-i rüsül ḥātemi sırr-ı ezel ‘ālimi
Muṭṭalibî Hāşimî şalle vesellem ‘aleyh
5. Meyve-i naḥl-i vefā ma‘den-i şıdk u şafā
Menba‘-ı cūd u şehā şalle İlähî ‘aleyh
6. Nūr-ı ‘uyūn-ı kerem nūr-ı ğuşūn-ı kerem
Ġūr-ı fūnūn-ı kerem şalle İlähî ‘aleyh
7. Serv-i ḥırām-ı ḥarem şadr-ı ikrām-ı kerem
Emn-i selām-ı selem şalle vesellem ‘aleyh
8. Bülbül-i bostān-ı kuds verd-i gülistān-ı kuds
Murğ-ı ḥōş-elḥān-ı kuds şalle İlähî ‘aleyh
9. Nāṭık-ı şıdk u şavāb kāşif-i Ümmü’l-kitāb
Şāhib-i faşlu’l-ḥiṭāb şalle vesellem ‘aleyh
10. Menba‘-ı rūd-ı ‘atā aşl-ı vücūd-ı şehā
Şāh-ı cünūd-ı vefā şalle İlähî ‘aleyh
11. Dürr-i Kureyşî şadef şāhib-i ‘izz ü şeref
Ürsül ebhi’t-tuḥaf fe-şalle şalātî ‘aleyh
12. Mülk-i dile ḥātemüz ‘āleme sultānumuz
Mürde dile cānumuz şalle İlähî ‘aleyh
13. Şubḥ-ı cemāl-i şabîḥ vech-i cemil ü melîḥ
Kulları Hıızr u Mesîḥ şalle İlähî ‘aleyh
14. Yūsuf-ı Mışr-ı cemāl meh yüzi kaşı hilāl
Menba‘-ı āb-ı zülāl şalle İlähî ‘aleyh
15. Meyve-i bōstān-ı luṭf lü’lü’-yi ‘ummān-ı luṭf
Baḥr-ı kerem-kān-ı luṭf şalle İlähî ‘aleyh
16. Nāsiḥ-i edyān-ı ğayr hādım-i aşnām u deyr
Bānî-i bünyān-ı ḥayr şalle İlähî ‘aleyh
17. Mālik-i ḥulḳ-i ‘azīm şāri‘-i şer‘-i kavīm
[?] mustakīm şalle İlähî ‘aleyh²⁵⁰

265 [62b]

²⁵⁰ Mısram başı yazma ciltlenirken iç bölümde kaldığı için okunamamaktadır.

18. Dīn añā mahşūşdur şābit ü menşūşdur
Muħkem ü merşūşdur şalle İlāhī ‘aleyh
19. Zāt-ı maķarr-ı şeref bābı melāz u kenef
Fazl-ı mümā selef şalle İlāhī ‘aleyh
20. Muşlahif āyāt-ı ħüsn mecma‘-ı ġāyāt-ı ħüsn
Rāfi‘-i rāyāt-ı ħüsn şalle İlāhī ‘aleyh
21. Şems-i sa‘ādetdür ol bedr-i celāletdür ol
Necm-i hidāyetdür ol şalle İlāhī ‘aleyh
22. Māh-ı sipihr-i cemāl maţla‘-ı mihr-i kemāl
Şāhib-i ‘izz ü celāl şalle vesellem ‘aleyh
23. Maħzen-i sırr-ı Ĥudā kân-ı sehā vü ‘atā
Gevher-i genc-i hüdā şalle İlāhī ‘aleyh
24. Maħrem-i esrār-ı ġayb vāķıf-ı aħbār-ı ġayb
Maţla‘-ı envār-ı ġayb şalle vesellem ‘aleyh
25. Cāna tabīb-i marāz ħalkına oldur ġarāz
Cevher o bākī ‘arāz şalle İlāhī ‘aleyh
26. Taht-ı dile ħān odur dīn-ile ĩmān odur
Ĥalk beden cān odur şalle İlāhī ‘aleyh
27. Muķsim-i luţf-ı İlāh şāhib-i tāc u külāh
Ĥalka melāz u penāħ şalle İlāhī ‘aleyh
28. Mihr-i sipihr-i kerem seyyid-i ‘Arab ‘Acem
Ĥāfiz-ı levħ ü ķalem şalle İlāhī ‘aleyh
29. Neyyir ü mişbāħdur zıkr-i dile rāħdur
Rāħat-ı ervāħdur şalle İlāhī ‘aleyh
30. Sırr-ı ezelden ħabīr-i şāhib-ı fazl-ı kebīr
Ĥalka beşīr ü nezīr şalle İlāhī ‘aleyh
31. Şāh-ı şefīķ-i ‘uşāt āyet-i luţf u necāt
Rūħuna yüz biñ şalāt şalle İlāhī ‘aleyh
32. Zıll-ı zalīl-i Ĥudā mihr-i münīr-i hüdā
Yolina cānlar fedā şalle vesellem ‘aleyh
33. Ĥaķ kıluþ ikrām-ı tām zılluhu bi’l-ġamām
Temmim-i beyne’l-kirām şalle vesellem ‘aleyh
34. Ma‘den-i taħķīķdür menba‘-ı tevfiķdür
Şāhib-i şiddīķdür şalle İlāhī ‘aleyh
35. Nāţık-ı ġüftār-ı Ĥaķ ‘ālim-i ‘ilm ü sebaķ
Şāhib-i Fārūķ-ı Ĥaķ şalle İlāhī ‘aleyh
36. Ma‘den-i iħsān odur merdüm-i insān odur
Şāhib-i ‘Osmān odur şalle İlāhī ‘aleyh
37. Aħmed-i Muħtār’dur Seyyid-i ebrārdur
Şāhib-i Kerrār’dur şalle İlāhī ‘aleyh

38. Cedd-i Hüseyin ü Hasan şāhib-i hulḳ-ı ḥasen
Mıhr-i sipıhr-i kühen şalle İlähî ‘aleyh
39. Efḍal-i ḥayl-i rüsül mazḥar-ı esmā-yı küll
Nāde **Hasbî** fe-ḳul şalle İlähî ‘aleyh
40. Görse cemālin gözüm pāyına sürsem yüzüm
Yok aña lāyık sözüm ḡayru şalātî ‘aleyh
41. Bende-i bî-çāreyem vālih ü āvāreyem
Bî-dil ü pür-yāreyem şalle İlähî ‘aleyh
42. Taḥt-ı dilüñ cānı ḳıl cānumı ḳurbānı ḳıl
Anı beden cānı ḳıl şalle İlähî ‘aleyh
43. Efḍal-i ḥalḳ-ı Hudā eyle şalātı aña
Ḥaşşaşahu’llāh bihā şalle İlähî ‘aleyh

266

NA‘T-I ŞERİF-İ RĀSİḤ-İ MERḤŪM

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

I

- 1 Ey meh-i burc-ı şeref maṭla‘-ı feyz-i ebedî
‘Ārız-ı enverüñ āyine-i nūr-ı şamedî
- 3 Yokdur iḥsānıññ ey kân-ı mürüvvet ‘adedi
Sensin ‘āşî vü zelîlün sened ü mu‘temedi
- 5 Ḳoma yüz üzre bu üftādeñe eyle mededi
Meded ey ḳāfile-sālār-ı rüsül ḥuz bi-yedî

II

- 1 Ḥaḳ resül olduḡına étdi delālet Ḳur’ān
Eyledi medḥ ile mümtāz Cenāb-ı Yezdān
- 3 Kimden ümmîd édeyim derdime ḡayrı dermān
Sen édersin yine mücrimlere ‘afv u iḥsān
- 5 Ḳoma yüz üzre bu üftādeñe eyle mededi
Meded ey ḳāfile-sālār-ı rüsül ḥuz bi-yedî

III

- 1 Oldı ḥürşîd-i cihān-tāba ruḡuñ me’ḥaz-ı nūr
‘Ālemi sensin éden luṭf u keremle mesrūr
- 3 Ne ḳadar var ise bu bende-i zāruñda ḳuşūr
Dergeh-i ‘āṭıfetüñden ḳuluñı eyleme dūr
- 5 Ḳoma yüz üzre bu üftādeñe eyle mededi
Meded ey ḳāfile-sālār-ı rüsül ḥuz bi-yedî

IV

- 1 Benem ol ‘āşī-i pür-cürm ü zelīl ü ahķar
Étdi her sâ‘atum ‘işıyān u haṭā ile güzer
3 Sen kabül étmez iseñ bendeñe şeḫkat kim éder
Kerem ü ‘afvuñı kıl rüz-ı cezāda yāver
5 Koma yüz üzre bu üftādeñe eyle mededi
Meded ey kâfile-sālār-ı rüsül huz bi-yedī

V

- 1 Ārzū-yı heves-i nefse olup vābeste
Derd-i ‘işıyān ile oldı dil-i zārum haste
3 Luṭf édüp **Rāsih**’i kıl bīm-i haṭardan reste
Ne kadar ‘afva degülsem de eger şāyeste
5 Koma yüz üzre bu üftādeñe eyle mededi
Meded ey kâfile-sālār-ı rüsül huz bi-yedī

267

MÜSEDDDES-İ SU‘ÜDİ-İ MERḤŪM [MÜSEDDDES-İ MÜTEKERRİR]

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

I

- 1 Sen ey cām-ı şafā maķbül-ı halk-ı cümle ‘ālemsün
Şafālar baḫş édersün āb-ı rüy-ı ‘iṣret-i Cem’sün
3 Nazīrūñ görmemişdür dīde-i ‘ālem müsellemsün
Felekde ḫālet-i cān-baḫş-ile ‘İsā-yı Meryem’sün
5 Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḫ-baḫş-ı mürde-i ğamsun
Hemān ben hastenūñ cānı degülsün cān-ı ‘ālemsün

II

- 1 ‘Aceb āb-ı Mesīḫā’sun bu cism-i rūḫ-ı şānīsün
Ne dirlük sensüz ey rūḫum ki āb-ı zindegānīsün
3 Cemī’-i ehl-i ‘ıyş u ‘iṣretūñ cismünde cānsun
Sen erbāb-ı ḫarābātuñ ḫayāt-ı cāvidānsun
5 Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḫ-baḫş-ı mürde-i ğamsun
Hemān ben hastenūñ cānı degülsün cān-ı ‘ālemsün

III

- 1 Ne h aletler  omişdur z at-ı p ak unde sen n Yezd n
Ki n şu ndan  der kesb-i şaf  her b -dil   b -c n
- 3 Ged -y  b -ser   p y   ders n ‘ leme sult n
Bulup her m rde c n senden olurlar g l gibi hand n
- 5 H y t-efz -y  ‘ lem r h-baĥş-ı m rde-i ġamsun
Hem n ben hasten n c n  deg ls n c n-ı ‘ lems n

IV

- 1 Y rid r z lmet-i ġamdan  karsa n  b-ı hayv n 
Şaf  devr n n n sensin bug n mihr-dıraĥş n 
- 3 Sa na muĥt c dehr n bay  ger derv ş   sult n 
Muĥaşşal c mle ĥalk-ı cih n n c n sun c n 
- 5 H y t-efz -y  ‘ lem r h-baĥş-ı m rde-i ġamsun
Hem n ben hasten n c n  deg ls n c n-ı ‘ lems n

V

- 1 **Su‘ud ** ger i erb b-ı ma‘ rif i re s ĥird r
Ne de l  ol seni ta‘rif  derse yine k şirdur
- 3 Kem l t-ı şaf - m z n  kim vaşfa k dird r
Sen n keyfiyyet n ta‘b r olunmaz zev e d ’ird r
- 5 H y t-efz -y  ‘ lem r h-baĥş-ı m rde-i ġamsun
Hem n ben hasten n c n  deg ls n c n-ı ‘ lems n

268

EVŞ F-I FAĥR-I  MMET

F ‘il t n f ‘il t n f ‘il n

I

- 1 Ger i kim vaşfu nda dil  al kd r
L k med  n m ntic-i idr kd r
- 3 Z tu na nisbetle cevher ĥ kd r
Z t-ı p k n ma har-ı levl kd r
- 5 H k-i p y n z ver-i efl kd r

II

- 1 Hāşredüñ ahkām-ı şer‘iyyeñ yürür
Her kim inkār étse zincîrin sürür
- 3 İşte bu yerde akan şular тұrur
Zāt-ı pāküñ maẓhar-ı levlākdür
- 5 Hāk-i pāyuñ zīver-i eflākdür

III

- 1 Ehl-i cürm ümmîd-i me’vā éylemek
Olsa da beyne’s-semā’i ve’s-semek
- 3 Baħr-ı luţfuñ қаtresi cirm-i felek
Zāt-ı pāküñ maẓhar-ı levlākdür
- 5 Hāk-i pāyuñ zīver-i eflākdür

IV

- 1 Kurb-ı ev *ednāya* sen oldun qarīn
Yetmez ol cāya bu çarħ-ı heftümīn
- 3 Nışf-ı rehde қaldı Cebrīl-i Emīn
Zāt-ı pāküñ maẓhar-ı levlākdür
- 5 Hāk-i pāyuñ zīver-i eflākdür

V

- 1 Dil **Nebīl**-āsā édüp başt-ı maқāl
Oldı evşāf-ı hümāyūnuñda lāl
- 3 Hāk-i zilletde қoma şūrīde-ħāl
Zāt-ı pāküñ maẓhar-ı levlākdür
- 5 Hāk-i pāyuñ zīver-i eflākdür

269

Mİ‘RACİYYE-İ HAZRET-İ RESÜL FERMÜDE-İ UŞÜLİ-İ MERHÛM

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Āferīn ol pāke cān-ı pākden
Kim bizi yaratdı müştī hākden
2. Bir avuç topraқdan insān éyledi
Hem ħilāfet vérdi sultān éyledi
3. Kendü esrārından āgāh éyledi
Vāşıl-ı maқbül-i dergāh éyledi

4. Hāk-i nā-çizi tüvānā éyledi
‘İlim vérdi anı dānā éyledi
5. Āfitāb-ı rūḥu tābān éyledi
Ādemüñ hākinde pinhān éyledi
6. Kıldı ol sultānı peydā vü nihān
Kendü nūrundan zemīn ü āsumān
7. Kimseye ol aña kimse beñzemez
Her ne kim kılsa kimesne lā demez
8. Hıdmetinde nüh-felek pervānedir
Böstānundan irem efsānedir
9. Gülşen-i cennet cemālinden varaḳ
Āteş-i düzaḳ celālinden sebaḳ
10. Қаtreden lü’lü-yi la’lalar kılar
Nuḳfeden maḥbūb-ı ra’nalar kılar
11. On sekiz biñ ‘ālemi nüh çarḫı hem
Şeş cihet şeş-rüzde kıldı rakem
12. Kā’inātı yoḡ-iken var éyledi
Varlıḡın bunlarda izhār éyledi
13. Bir kitāb olmuş durur her bir varaḳ
Līk göz ḳanı k’ala andan sebaḳ
14. Her ne kim var āşikārā vü nihān
Varlıḡından cümlesi vérir nişān
15. Bī-nişāndır gerçi yoḡ aña nişān
Līk her zerre anı éyler beyān
16. Şüreti ḳo aç gözüñ ma’nīye baḳ
Tā ki eşyāyı göresin ‘ayn-ı ḫaḳ
17. Hāḳdan artıḳ yoḡ durur hergiz vücūd
Bunu böyle buldular ehl-i şuhūd
18. Ey muvaḫḫid ḡayri işbāt éyleme
Şirk durur zīnhār bunu söyleme
19. Bir durur ol birden atıḳ yoḡ durur
Gerçi [?] söyleyenler çoḳ durur
20. Anuñ-çün cümle-i merdān-ı reh
Dédiler zidde lehü lā nidde leh
21. İki gören arada aḫvāl durur
Kendi gibi sözi de mühmel durur
22. Kim vücūduñ zıllını şandı vücūd
Kendü cehlinden véür nābūda būd
23. Zıll-ı esmādır şurer ey bī-ḫaber
Kim mü’eşşir ma’nīdür şüret eşer

24. Ehl-i ma'nā şürete vérmez vücūd
Yok durur şüretde zîrā 'ayn-ı būd
25. Bu izāfāt-ı te'ayyün zıll durur
Lîk ehl-i Hakk'a ma'nî bildürür
26. Bulmasa 'ayne'l-yaķîni ğaybdan
Ķurtulur mı kişi şekk ü raybdan
27. Şüreti қо er gibi ol er gibi
Kāb u ğilde Ķalmayasın ğar gibi
28. Āteş-i 'aşķ-ile ur bağruña tağ
Hey Ķara ğünlü çerāğ ol ğel çerāğ
29. Pes muĶarrer oldu Hakk'ındır vücūd
Cān u dilden añadur cümle sücūd
30. Varlığına ne ebed var ne ezel
Oldurur pes lā yezel ü lem yezel
31. Yoğ idük biz ol ezelde var idi
Ķādir ü Ķayyüm u hem cebbār idi
32. Hādîş olmadan bu baĦr-ı mevc-zen
Gelmeden daĦı vücūda merd ü zen
33. 'Arş u kürs ü levĦ olunmadan raķem
Dest-i Ķudret almadan ele Ķalem
34. Diledi kim yaza Ħatt-ı muĦtelif
Naķş Ķıldı evvel AĦmedden elif
35. Ol şeh-i hāşından étđi tāc-ı ser
Dalunı taṽķ éyledi mîmin kemer
36. Mîm-i AĦmedden göründi kā'ināt
'Arş u ferş u feṽķ u taĦt u şeş-cihāt
37. MuşĦaf-ı Ħüsni yazıldı bāb bāb
Zāhir oldu 'indehū ümmü'l-kitāb
38. Ķün Ķalem adını imlā éyledi
Nāme-i Ħüsni inşā éyledi
39. İki şaķķ oldu Ķalem bî-mācerā
Pes yazıldı āyet-i Leyl ü DuĦā
40. Pes zuhūr étđi mezāhir her ne var
Cümle eşyā yaradıldı āşikār
41. Seyr Ķıldı nokĦa-i Ħatt-ı vücūd
Şüret-i ādemde ğösterdi şühūd
42. Gerçi devr étđi ĦuĦūtuñ hey'etin
NokĦada ğösterdi āĦir şüretin
43. Ādem imiş sācid ü mescūd olan
Adem imiş şāhid ü meşhūd olan

44. Adem imiş hāmil-i sırr-ı Hūdā
Bilmeyen bunu kalır Hāḳḳdan cūdā
45. Ādeme bunca kerem bunca ‘atā
Tā-zuhūr éde Muḥammed Muṣṭafā
46. Ol imām-ı pāk u hādī-i sūbūl
Hātem-i peygamberān fāḥr-ı rusūl
47. Pişvā-yı enbiyā vü mürselīn
Muktedā-yı evvelīn ü āḥirīn
48. Çün vilāyet taḥtuña bastı ḳadem
Dedi kim üd’ü ilallāh ey kerem
49. Ya’ni kim benüm şelātüm cum‘adır
Da’vetüm firḳa degüldür cem‘adır
50. Nūr-ı Hāḳḳ’ım Hāḳḳ baña rehber durur
Ümmetim benüm ilāhīler durur
51. Ya’ni benven mazhar-ı āyāt-ı zāt
Ümmetimdir cāmi’-i cümle şıfāt
52. Zāt-ı insān-ı gevher-i bī-ğaybdır
Nüşa-i dībāce-i lā-raybdır
53. Dürr-i ebḥar-ı ma‘ārifdür sözüñ
Bu tılsımuñ gizli genoidür özüñ
54. Gevheri senge şaḳın ḳılma bedel
Ādem iseñ fıtrata vérme ḥalel
55. Şāhsın bu taḥt me’vādur saña
Bād-ferrāş ebr-i saḳḳādır saña
56. Emrin olduḳça éderler sür’ati
Birbirinden tā önürde ḥıdmeti
57. Gerçi Hāḳḳ’dır ‘ālemi var éyleyen
Ādemi ma’nidir izḥār éyleyen
58. Olmasa Ādem görünmezdi şuver
Hiç bilünmezdi bu esmādan ḥaber
59. Var durur her şeyde bir gizli hüner
Aña āyīne düşer ehl-i nazar
60. Gel temāşā ḳıl Hāḳḳıñ taḳdīrini
Gör bu taḳdīrüñ güzel tedbīrini
61. Ḳanda gider çekilüp bunca ḳaḫar
Ḳangı iḳlīmın ḳumāşıdır bu bār
62. Ne yere olur bu seyr ü bu sülūḳ
Hiç varabildin mi sen ey lenglük
63. Ma’nide her zerre açmışdur dehān
Vaḥdet esrārını éylerler beyān

64. Her te‘ayyün şirketi nefy éylemiş
Lā ilāh illāhū vallāh söylemiş
65. Vaqtidir ger keşf ola nūr-ı başar
Édesün yine havādişden güzer
66. Āteş-i ‘aşk ura gönülünde nefes
Görüne Vādī-i Eymen’den çabes
67. Her şecerden işide Mūsā-yı cān
Na‘re-i innī ennalāhdan beyān
68. Enbiyādan ol ki oldı ehl-i sırr
Rabbic allī lisānu’ş-şıdķdur
69. Hāk-i pāyīdir bu hāk-i hākdan
Yüzi şuyına yaradıldı cihāñ
70. İzi tozu cümle ‘ālem māyesi
Nüh-felek mi‘rāc muñ bir pāresi
71. Kābe Kavseyn iki ebrūsundadır
Āyet-i ve’l-Leyl gīsūsundadır
72. Geldi bir şeb dédi Cebrīl-i Emīn
Da‘vet éyler seni Rabbü’l-‘ālemīn
73. Çün şadef-veş bu dürü gūş éyledi
Cānı deryālar gibi cūş éyledi
74. Oldı hāne-i Ümmīden [çün] revān
Bār-gāh-ı kurba ‘azm étđi hemāñ
75. Çekdiler aña Burāķı berķ-vār
Üstine oldı süvār ol şehsüvār
76. Şöyle sürdi atını ol şāh-ı dīn
Şāh-bāz-ı ķuds oķurdı āferīn
77. Sebze-zārun kılduñ eflāküñ güzer
Ķalması raĝbetle bir rūşen-nażar
78. Lezzet alması bu baĝ u raĝdan
Sürme çekdi gözine mā zāĝdan
79. Kendi gerçi seyr éder eflākde
Cismi ĥalvet-hāne-i levlākde
80. Dédi Cebrīl olamayıp pāye-gīr
Lev denevtü lahtaraķtü ey emīr
81. Gıtdi tenhā kendin hemçün āfitāb
Şöyle kim ķalması bir zerre ĥicāb
82. Ķodı hep estārı bī-kibr ü riyā
Ķalması illā ridā-yı kibriyā
83. Çünki gördi yārının dīdārını
Heybet-i Hākķ’dan yitirdi varını

84. Mîm-i Aḥmed maḥv oldı ol zamān
Pes eḥad ḳaldı ol arada hemān
85. Mîm-i Aḥmed çünki gitdi aradan
Vāşıl oldılar velî bî-mā ü men
86. Āh kim ḳıldı beni bu ḥāl-i lāl
Ḥāldir bu buna şıgmaz ḳîl ü ḳāl
87. Bu arada kim süḥan kütāhdur
Kısmetimiz bizim hemān bir āhdur
88. ‘Aczin izḥār éyleyüp ehl-i beyān
Bu arada dédiler küllü’l-lisāñ
89. Her gedā ḥaddi degüldür bu ḥuzūr
Küh-ı Ḳāf’ı götüremez leng-mür
90. Buldılar bunda oluben gong u lāl
‘Akl-ı küllü nefsi-i küllü kelāl
91. ‘Āḳıbet kendiye geldi Muştafā
Gözi göñli dopdolu şıdḳ u vefā
92. Oldı her bir zerresi bir āfitāb
Ḥazret-i ‘izzetden érişdi ḥitāb
93. Taḥt-ı iḳdāmına éyle bir nazar
Gör görünür mi ḥalāyıḳdan eşer
94. Açdı çün nergislerin ol rüh-ı pāk
Ayağı altında gördi müşt-i ḥāk
95. Dédi yā Rab her ne kim var az u çok
Bir avuç toprakdan artık nesne yok
96. Ḥaḳ Te‘ālā dédi pes ‘ālem hemîn
Rāhın üzre bir avuç toprak mühîn
97. Bu ne devletdür eyā şāh-ı cihān
Bu ne rif’atdur eyā serv-i revān
98. Lā-mekān bōstān-ı cāyıñdır senüñ
Cümle ‘ālem ḥāk-i pāyuñdur senüñ
99. Manzar-ı rabbinde ey nūr-ı mübîn
Nūr-ı pāk idüñ sen ‘ālem mā vü tîn
100. Çün tamām étdi o şeh mi‘rācunı
Başuna urdı le’amrük tācını
101. Hil’at oldı eḡnüne levlākden
İndi yere kürsi-yi eflākden
102. Geldi Rabbü’l-‘ālemînden ol Resül
Āyet-i raḥmet gibi ḳıldı nüzül
103. Şer‘i oldı şüphesiz ḥablü’l-metîn
Oldı anuñ-çün raḥmeten li’l-‘ālemîn

104. Ey Resül-ı Hakk u fahr-ı enbiyâ'
Vey sirâc-ı ümmet-i hayrû'l-verâ
105. Hakk yolında ger gedâ ger şahdur
Cümlesi senden şefâ'at-h'âhdur
106. Bir kara toprağı ey nür-ı Hüdâ
Umaram kim édesün garq-ı ziyâ
107. Varmağa dergâh-ı Hakk'a ben fakîr
Senden artık mesnedüm yok ey emîr
108. Āline evlāduña eşhābuña
Cümle-i ezvācuña aḥbābuña
109. Biñ du'ā vü biñ selām u biñ şenā
Ben gedādan olsun anlardan yana

270

‘ARZ-I HĀL-İ UŞULĪ-İ MERḤŪM

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Yā İlāhe'l-‘ālemīn dil-ḥasteyem
Bu kıuyūd-ı nefis-ile pā-besteyem
2. Bende-i ğam-ġinūñi şād eylegil
Kıayd-ı nefsaniden āzād eylegil
3. Nür-ı Ahmed ḥürmetiçün ey eḫad
Ḥabs-i zulmāñide kıoma tā-ebed
4. Ayırık bu tenümi cāndan
Cānumı ayırmağıl imāndan
5. Çünkü bu ḫāk-i tenüm ḫāk édesün
Umaram kim şirkden pāk édesün
6. Çün bizi ḫāk-iken insān éyledüñ
Bī-nihāyet bize iḥsān éyledüñ
7. Çünkü iḥsānını gördük bu kıadar
Éyleme āḫir behāyīmden beter
8. Yolumı urdı benüm nefis-i leīm
Bu belādan beni kıurtar ey kerīm
9. Bir ğarībem reh-ğüzerde kıalmışam
‘Aşiyem ḫavf ü ḫatarda kıalmışam
10. H'āb-ı ğafletden beni bīdār kııl
Raḫmetüñ bağıunda ber ḫör-dār kııl
11. Vēr beķāñı ét beni benden fenā
*Rabbenā fāğfir lenā verḫemnä*²⁵¹

270 [65a]

²⁵¹ “Ey Rabb’imiz! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı!” 1 Bakara 286

12. Aç dilümüz rahmetinle ey ğafūr
Tā olalum biz daħı abden Őekūr
13. Zāhirimi meskenetle ħāk kıł
Bātınu mu līk nūr-ı pāk kıł
14. Yā İlāhī éylegil bir fetħ-i bāb
Ğitsün ortadan bu yetmiş biñ ħicāb
15. Gündüzün zerrīn ħabāsın çāk kıł
Gécenüñ zülf-i siyāhun ħāk kıł
16. Ĥāke sür yüzün hevā-yı ser-keşüñ
Ĥoy ocağına Őevāb u āteşin
17. Yolum üzre ħoma yā Rab ħiç piç
Tā ki senden ğayrı görünmeye ħiç

HAZRET-İ ŞEMSI

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Ey Resül-i 'Arabî mäh-ı dü kevn-i Medenî
Şāh olur sâ' il-i bâbuñ ne kadar olsa denî
2. İnsüñi bulmağa maħrem-i 'arş olmadı mı
Yine vahdetde şebān-iken Üveys-i Karanî
3. Zîr-i la' lüñde olan kumlaruña ğıbta éder
Tāc-ı şāhānda olan dürr-i şemîn-i 'Adenî
4. Seng-i şahrāsına reşk éder iken la'-i cinān
Hiç hesāba gele mi anda 'aķık-i Yemenî
5. Saltanat mañıbını vérmege çok minnet éder
H^vān-ı fāzluñda zebāb olmağa hāķān-ı senî
6. Ber-i 'aşķuñda şehā şevk-ile 'uşşāķ-ı şafā
Bulmadı zîr-i muğaylan gibi zībā çemeni
7. Nuķ-ı cān-perveri her kanda ola rüh-efzā
Dem-i hikmetle o dem aça mı 'İsî-deheni
8. Lî ma'a'llāh Tūr'ma aĝduķda sen şāh-ı rüsül
Tūr-ı Sînā'da Kelîm éyleye kevn sūħanı
9. Dāmen-i maħmilüñi étđi temessük **Şemsi**
Dilde i'zār u hezār boyına taķmış reseni

ÜSKÜDARİ HAZRET-İ HÂŞİM FERMÜDE

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

I

- 1 Vücüdün mazharın kâbil mi ta'dād
Zuhûrın remzine şems oldı mirşād
- 3 'Ulüvv-i kadriñe pāye dü heftād
Kemālün sırrıdur edvār u ezdād
- 5 Kelāmuñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Kemālünle olam mesrūr u dil-şād

271 [66b]

272 [67b]

II

- 1 Şafātuñdur zühür-ı zāt-ı ekmel
Hakîkat sende gördi haqqı kümmel
- 3 Seni haq görmeyenler oldı aḥvel
Kelāmum *men re'āni*yle müdellel
- 5 Kelāmuñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Vişālüñle olam mesrūr u dil-şād

III

- 1 Saña 'aşık olandur 'ayn-ı insān
Maḥabbetdür saña hem dīn ü ĩmān
- 3 Kelāmuñ bağı cennet rūḥ-ı reyḥān
Zuhūruñ pertevi *el'ān kemā kān*
- 5 Kelāmuñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Vişālüñle olam mesrūr u dil-şād

IV

- 1 Musahḥardur saña dünyā vü 'uqbā
Ṭaleb-kāruñ-durur efrād u eşyā
- 3 Feleklerde mevālid 'ilm ü eşyā
Ḳamu envār-ı 'ilmüñden hüveydā
- 5 Kelāmuñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Kemālüñle olam mesrūr u dil-şād

V

- 1 Hakîkat kıblesidür zāt-ı vechüñ
Īmām oldı bu veche ehl-i beytüñ
- 3 Ḳo derbānı oldı bāb-ı haqquñ
Olardur e-amān ehl-i ḥaşruñ
- 5 Kelāmuñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Cemālüñle olam mesrūr u dil-şād

VI

- 1 Nebīler ümmetüñ hep cümle mürsel
Ḳamunuñ nūr-ı zātısın muḥaşşal
- 3 Fazīlet senden érđi sensin efdal
Bu sırrı bilmeyen Bū Cehl-i echel
- 5 Zuhūruñdur hidāyet 'ilm-i irşād
Kelāmuñla olam mesrūr u dil-şād

VII

- 1 Zuhūruñ evvelīnūñ evvelidür
Kemālūñ āhīrīnūñ āhīridür
- 3 Muḥibbūñ ehl-i beytūñ hep velīdür
Bu **Hāşim** cümlesinūñ aḥkārıdır
- 5 Mişālūñle olam mesrūr u dil-şād
Kemālūñle olam mestūr u dil-şād

273

EYŖAN

Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

I

- 1 Nār-ı fūrḳat yaḳdı yandurdı bizi
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz
- 3 Āb-ı vaşluñla meded ḳandur bizi
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz

II

- 1 Cehd-i fūrḳatden bizi ḳurtar meded
Baḥr-ı vaşluñla bizi ḳaldır meded
- 3 Cennet zātuñla bizi ḳoldur meded
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz

III

- 1 Kimini luḫfuñla insān éyledüñ
Kimini ḳahruñla şeyṭān éyledüñ
- 3 Kimini her derde dermān éyledüñ
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz

IV

- 1 Kimini ‘aşḳıñla serdār éyledüñ
Kimini ‘aşḳıñla berdār éyledüñ
- 3 Perde için kimi eşrār éyledüñ
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz

V

- 1 Var éden sensün ḳalālet çāhını
Gösteren sen hem hidāyet rāhını
- 3 **Hāşim**’e vérgil sa‘ādet tācını
Pādişāhā saña senden el-‘iyāz

I

- 1 Tabī'at sırrına mazhar Resülün
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür
- 3 'Anāşır pertevi ol Şāh-ı dīnün
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

II

- 1 Şerī'at hem tarīkat hem haķīkat
Bilindi bunlaruñla sırr-ı vaħdet
- 3 Ma'ārif maṭla'ı mir'āt-ı vuşlat
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

III

- 1 Resüle cehli nisbet étme zinhār
Şülüşün remzini ders eyle tekrār
- 3 Hilāfet mazharı ebrār u ahyār
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

IV

- 1 Begüm 'ālemde kim Şiddīk-ı Ekber
Daħı Fārūk [u] Zī'n-nüreyin-i eşher
- 3 Velīyyü'l-mü'minīn Kerrār-ı Hayder
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

V

- 1 Nişānı mü'minün kalbinde taşdıķ
Münāfiķdur éden bu çārı tefrīķ
- 3 Nübüvvet pey-revi aşhāb-ı taħķīķ
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

VI

- 1 Hābīb'e cān fedā dēr şāhib-i gār
Şalātı éyleyen bu dīnde ızhār
- 3 Cihānuñ mazharı sırrında kerrār
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alī'dür

VII

- 1 Bulardur dīn-i Aḥmed'de muvāfık
Buları fārķ édenlerdür münāfık
- 3 Hükümde ḥaḳḳ u 'adl üzre muṭābık
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Oṣmān 'Alī'dür

VIII

- 1 Maḥabbet bunlara bir toğrı yoldur
Buları sevmeyen ḳavim eğaldür
- 3 Ḥavāriyyūn-ı 'İsā'ya bedeldür
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Oṣmān 'Alī'dür

XI

- 1 Ḥaḳıḳat yine bunlar bir vücüddür
Bu sırrı fehm éden ehl-i ṣuhüddür
- 3 Ki Şālīḥ 'İsā vü Mūsā vü Hūd'dur
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Oṣmān 'Alī'dür

X

- 1 Delīlūn var sözünde **Hāşim** iz'an
Édenler elbet olur ehl-i 'irfān
- 3 Hilāfet gülşeninde bülbül-i cān
Ebū Bekr ü 'Ömer 'Oṣmān 'Alī'dür

275

EYZAN

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Zuhūr-ı maḫhar-ı ādem-i Resül-ı kibriyādandur
Muḳaddes olması her dem Resül-ı kibriyādandur
2. 'Acebdür niḫa-ı raḫmān mesīḥ oldı fevt-i cān
Ḳamuya feyz-i ḥaḳḳ 'irfān Resül-ı kibriyādandur
3. Bütünde olan envār-ı velāyetde olan esrār
Tecellī-yi Ḥüdā her bār Resül-ı kibriyādandur
4. Muḫammed ḥamdla zākir eḫad Aḫmedle der bāhir
Eger bāṭın eger zāhir Resül-ı kibriyādandur
5. Demidür niḫa-i raḫmān demiyle ḫay olur ābdān
Zuhūr her melek ü insān Resül-ı kibriyādandur
6. Zuhūrı maḫhar-ı esbaḳ kelāmıyla bilüdi Ḥaḳḳ
Ḳulūba feyz-i ḥaḳḳ muṭlaḳ Resül-ı kibriyādandur

7. Saña ‘izzet budur **Hâşim** ki cidd keder Ebû'l-**Q**âsım
Tesellübler saña dâ'im Resûl-ı kibriyâdandır

276

EYŻAN

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

I

- 1 Ey göñül gül mâtem ét kim Kerbelānuñ gūnidür
Ehl-i 'aşkuñ hep hānedānuñ hūndur
3 Āl-i vāvladı Hüseynūñ etķiyānuñ rūhdur
Gel göñül gel mâtem ét kim Kerbelā'nuñ gūnidür

II

- 1 Ger dēr iseñ ben muhibb-i hānedānum ey habīb
Ét bizi de etme tevaķķuf ey ğarīb
3 Gir gürüh-ı 'āşıkāna olmağıl cānum rebīb
Gel göñül gel mâtem ét kim Kerbelā'nuñ gūnidür

III

- 1 Gel bu māha ét ri'āyet terk şarab ile dilā
Çıl hāzer gül olma münker başuna ebz-i belā
3 Böyle yazmışdur şavā'ik ü ladin gelsün şalā
Gel göñül gel mâtem ét kim Kerbelā'nuñ gūnidür

IV

- 1 Her kimūñ ĩmānı varsa bu zamān éyler zuhūr
Derd-i mâtem āteş-ile cigerün éyler buhūr
3 Hıbb-ı habbdur gayretünde **Hâşimā** étme kuşūr
Gel göñül gel mâtem ét kim Kerbelā'nuñ gūnidür

277

VELEHÜ EYŻAN

276 [68a]

277 [68b]

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

I

- 1 Sen ki faḥru'l-mürselĩnsin nūr-ı erbāb-ı yakīn
Şānuña tenzīl ile ta'zīm eden Rūḥü'l-emīn
- 3 Vaşfuña nāzil degül mi raḥmetül-'ālemīn
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

II

- 1 Çünkü Rabbü'l-'ālemīn étmiş cenābuña 'aṭā
Ḥubb-ı zātuñdan 'aceb vérmış maḥabbet-i iştiḫā
- 3 Muştaḫā vü müctebā vü muḳtedā vü münşehā
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

III

- 1 Cümle ervāḫı melānuñ enbiyā vü evliyā
'İlm-i taḫḫīḳüñe étدی her birisi iḳtidā
- 3 Zāt-ı pāküñ enbiyā vü mürselīne muḳtedā
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

IV

- 1 Evvelīn ü āḫirīne zāt-ı pāküñdür delīl
Nūr-ı zātuñdan seni ḥalḳ éylemişdür ol celīl
- 3 Rahm-ı şulbuñdur mazḥar-ı cedd-i pāküñdür ḥalīl
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

V

- 1 Gelmedi aşlā seḫāhdan nūruñ ey ḥayru'l-beşer
Hep nikāḫdur oldı zāhir nūr-ı pāküñ mu'teber
- 3 Bū-yı işrākdan maşūn icdā vü cidār
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

VI

- 1 Vālideyn eger [?] şānları 'aliyyü'l-a'lā
Dürr-i zātuña şadefdür her birisi nūr-ı māḫ
- 3 Pāk-i raḥmdan pāk-i şulbdan geldüñ ey nūr-ı Ḥūdā
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

VII

- 1 Āl ü aşḫābuñdan étدی niçe ḳudretler zuḥūr
Mu'cizüñle nuḳḳa geldi taş u eşyā rahm tuyūr
- 3 Vālideynüñ éylemek ihyā 'aceb mi fi'l-ḳubūr
Yā Resūla'llāh meded senden kerem ey vech-i Ḥaḳ

VIII

- 1 Mu'cizātuñ sırrını dürrüñ édemez 'aql-'alîl
Nağzla burhân-ı pençe hem kıyâs olmaz delîl
- 3 Dîn-i şer'üñde anuñ-çün mantıķı oldı rezîl
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

IX

- 1 Münkerândur ekşeri emrûñle etmezler 'amel
İ'tibâr etmez hadîñüñ hükümüne ekşer maħall
- 3 Dîn-ile aħkâmları olmış feleklerle zuħal
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

X

- 1 Birbirinüñ kulunu aħkâma éderler redîf
Her birisi zu'm-ile hükümünde olmışdur hanîf
- 3 Hük-m-i âyâṭ u hadîṣe i'tibâr etmez harîf
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

XI

- 1 Ümmetüñden zann olur çok kimse hõd-bîn oldılar
Ehl-i beytiñe ihânet birle rüsvâ oldılar
- 3 Senge ṭa'nı ḍarb için hem dest hem pâ oldılar
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

XII

- 1 Hâmd elüne bu zamânda ehl-i beytüñ hâli hoş
Havfla her bir münâfiķ édemez ṭa'na hurüş
- 3 Ger tecellî pîşe étmüş ekşerîsi dîn-fürüş
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

XIII

- 1 Kıdretüñdür ey şefi'ü'l-müznibîn her kim sever
Hânedânuñ râh-ı Hâķdan her biri buldı zafer
- 3 Ravza-ı rıḍvânuñ ile bunlara luṭfét muķar
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

XIV

- 1 Ümmetüñdür ehl-i beytüñ râhuna cânun fedâ
Éyleyenler ey celîlü'l-ķudr mir'ât-ı Hüdâ
- 3 ehl-i beytüñdür imâm-ı muķtedâ
Yâ Resûla'llâh meded senden kerem ey vech-i Hâķ

XV

- 1 Ehl-i beytüñ zümresine éyleyen cevr u ce fâ
Nesl-i mervâni durur hep düşmen-i âl-i ‘abâ
- 3 Ümmetüñden ‘add olunmaz bu gürüh-ı eşkiyâ
Yâ Resûla’ llâh meded senden kerem ey vech-i Hâk

XVI

- 1 Her kelâmum kavlı-i pāküñe [?] ey beni
Bu hayır mazmün-ı kavlüñ vaşf éden sensin beni
- 3 ‘İlm-i kudret hem senüñdür söyleden sensin beni
Yâ Resûla’ llâh meded senden kerem ey vech-i Hâk

XVII

- 1 Bu ğarîk sırr-ı şulbundan kelân talibleri
Genc-i ‘irfânuña bir bir mazhar éyle anları
- 3 Her vechden zâtuña mir’ât ola bātınları
Yâ Resûla’ llâh meded senden kerem ey vech-i Hâk

XVIII

- 1 **Hâşimî**dür hânedân-ı ehl-i beytüñe hâlef
Cedd ü ecdâd ‘izâmıdır aña véren şeref
- 3 Dest-ğiridür şehîdü’l-Kerbelâ şâh-ı
Yâ Resûla’ llâh meded senden kerem ey vech-i Hâk

XIX

- 1 Hânedâna mülhâk étdüm niçe câni beng-i nâm
Râh-ı silk-i hânedânda édeler bir bir kıyâm
- 3 emrine bu vechle vér dem-i nizâm
Yâ Resûla’ llâh meded senden kerem ey vech-i Hâk

278

VELEHÜ EYŻAN

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Eş-şalâtü ve’s-selâm ey sırr-ı ‘âlem-i nür-ı Zât
Eş-şalâtü ve’s-selâm ey ahsen-i hulk [u] şifât
2. Devre-i Âdem Şafî âb-ile hâki geçmeden
Gelmemişken mevlid-i ma’den [ü] hayvân u nebât
3. Zât-ı Hâk’ a mahrem édüñ hem Nebiyy-i muhterem
Evveline érmemişdi sırr-ı vahyüñden nikât

4. Nür-ı ‘irfānuñla sırr-ı Hakk’ı her Nebî²⁵²
‘İlm-i zātuñdan bilindi cehl-ile şirk ü Menāt
5. Gördi Ādem-i hüsn-i vechüñ bildi sensin sırr-ı āb
Cennet[i] ferdāya şaldı buldı nūruñla şebāt
6. Yoliña cān étse kırbān cedd-i pāküñ çok midur
Zemzem-i ‘irfānı buldı kıble oldı hep cihāt
7. Mü’ minān ü mü’ minātdan geldi nūruñ naql ile
Nür-ı pāküñ vérdi cümle şulb ü erhāma hayāt
8. Cümle-i ceddāta ecdāduñ édüp ‘ağd-i şerīf
Gelmedi nūruñ sefāhdan böyledür naql-i şikāt
9. Āl ü evlāduñ hidāyet rāhını étđi ‘iyān
Anlara münkād olanlar buldı berzahdan necāt
10. Çār erkānuñla oldı çār ‘alāmet ümmete
Nür-ı zātuñla érişđi penc havās ile şalāt
11. ‘İlm ü ‘irfānuñla peydā oldı ezvāk-ı cinān
Āl-i Mervānı bu sırrı bilmeyüp oldı buğāt
12. Şems-i zātuñ perteviyle zāhir oldı her vücūd
Münkir-i zātuñ içündür cehl ü küfr hem memāt
13. Oldıyıçün *küntü kenzüñ* sırrı rahmet ‘āleme
Hubb-ı ālüñ ehl-i nīrān ‘afvına oldı berāt
14. Ehl-i beytüñ hubbidur lezzet véren eşyāya hep
Sırr-ı ba‘z oldı merāret böyledür naql-i rüvāt
15. Nisbet-i *el-fakru fahrī* ehl-i beytüñ hücceti
Nisbetüñ işbāt éder fāhr-ile **Hāşim** vāridāt

279

EYŹAN

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Ey şehen-şāh vilāyet-i mesnedü’l- ‘ārīfīn
Şems-i tābān risālet-i rahmetü’l- ‘ālemīn
2. Cebrilde tayy u kudret nür-ı zātuñ ‘sırrıdur
Enbiyā vü evliyā hem nür-ı zātuñ ‘aşıkīn
3. Kāmetüñle haşr olup hep cümle ümmet oğulu
Étdiler Hakkdan temennı enbiyā-yı sālīfīn
4. Şems-i zātuñ zerresidür enbiyā vü evliyā
Pertevi ‘aşkuñla érđi Hakkā cümle vāşılīn
5. Hamdullah zerrece sırruñdan érđi **Hāşime**
Ka‘be-i vaşlıña oldı reh-nümā sākīn

²⁵² Bu mısradā vezin bozuktur.

279 [69a]

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ŗāh-ı iklīm-i risālet toğduğı aydur gelen
Mebde'-i sırr-ı vilāyet toğduğı aydur gelen
2. Zāt u hücceť 'ilmi nihāyet bulmađa 'arıflere
Kenz-i envār-ı hidāyet toğduğı aydur gelen
3. [?] Allāha érüp hem mazhar-ı tāc olmağa
Sālũñe Tūr-ı hidāyet tođduđı aydur gelen
4. Cümle zerrāt u haķāyık varlığun izhār éden
Ŗems-i 'irfān u feŖāhat toğduğı aydur gelen
5. Ümmetine **HāŖimā** teblīđ-i aħkām éyleyen
Rāfi'-i Ŗirk ü đalālet toğduğı aydur gelen

MÜNĀCĀT-I RĀSİH EFENDİ MUĞRİC-İ ENDERÜN-I HÜMĀYÜN

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

I

- 1 İsm-i Raħmān senũñ raħmetũñe bürhāndur
Eyleyen müjde-i luťf u keremũñ Furķān'dur
- 3 Her iŖüm fiŖ u güneh emrũñi hep nisyāndur
Ne 'amel var déyecek haźretũñe Ŗāyāndur
- 5 Ben ķulum ķārı ķuluñ ma'Ŗiyet ü 'iŖyāndur
Sen Kerīm'sin saña yā Rab yaķıŖan ğufrāndur

II

- 1 Cürm ü tuđyān u Ŗenā 'atle zelīl ü zārum
Nefs-i Ŗũmuñ yed-i zūrından amān bī-zārum
- 3 Zerre yoķdur saña 'arz étmeđe lāyık varum
Dā'im 'iŖyān u ķabāhatdür efendüm ķārum
- 5 Ben ķulum ķārı ķuluñ ma'Ŗiyet ü 'iŖyāndur
Sen Kerīm'sin saña yā Rab yaķıŖan ğufrāndur

III

- 1 Raħm édüp bende-i ğam-ĝĩnũñi ħandān eyle
Derd-i 'iŖyānuma 'afvuñ ile dermān eyle
- 3 Mücrimem bendeñe sen Ŗeķat ü iħsān eyle
Ni'am-ı mađfired ü luťfuña Ŗāyān eyle

5 Ben ҡulum kārı ҡuluñ ma‘şiyet ü ‘iṣyāndur
Sen Kerīm’sin saña yā Rab yaqıışan ğufrāndur

IV

1 Beni cürmümle dūçār étme ‘azāba ‘afv ét
Çekme ‘adlūñ ile maḥşerde ḥesāba ‘afv ét
3 Müsteḥaḳ görme bu nā-çarı ‘itāba ‘afv ét
Ne ҡadar lāyıḳ isem zecr ü ‘iḳāba ‘afv ét
5 Ben ҡulum kārı ҡuluñ ma‘şiyet ü ‘iṣyāndur
Sen Kerīm’sin saña yā Rab yaqıışan ğufrāndur

V

1 Eyledüñ müjde ‘uşāta kerem ü maġfiretüñ
Müznibüñ mu‘temedi oldı senüñ mekremetüñ
3 **Rāsih**-i zāruña şāyeste ҡılıp merḥametüñ
Ḥācetüñ eyle ҡabūl étme dirīġ ‘āṭıfetüñ
5 Ben ҡulum kārı ҡuluñ ma‘şiyet ü ‘iṣyāndur
Sen Kerīm’sin saña yā Rab yaqıışan ğufrāndur

282

VELEHÜ EYŻAN MÜNĀCĀT

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

I

1 Ey ḥaṭā-pūş u kerīm ü ḥālıḳ-ı kevn ü mekān
Hep saña ma‘lūmdur rāz-ı derūn-ı ins ü cān
3 ‘İlm-i zātında seniñ her zerreniñ ḥāli ‘ıyān
Étmege ḥācetimi var derd-i dil zārı beyān
5 Müznibem müznib bilürsin ḥāl-i zārım el-amān
‘Ācizem ‘āciz amān ey çāre-sāz-ı ‘ācizān

II

1 Ben ne yüz ile déyem bī-hūde ehl-i ṭā‘atım
Hīç iṭā‘atla benim devr étmedi bir sā‘atım
3 Terk-i zevḳ-ı nefse ҡudret vér ki yoḳdur ҡudretim
‘Afv-ı cürm eyle ҡabūl olmaḳdır ancaḳ ḥācetim

282 [70b]

I¹ ḥaṭā-pūş u : ḥaṭā-pūş-ı M

5 Müznibem müznib bilürsin hâl-i zârım el-amân
'Âcizem 'âciz amân ey çâre-sâz-ı 'âcizân

III

1 Hâyra şarf-édür benim yâ Rabbî isti'dādımı
Defter-i bahş u kabûle eyle meşûr adımı
3 Eyle gûş-ı 'afvuña peyveste bu feryādımı
Luţf u ihsānıñla şād ét hâţır-ı nâ-şādımı
5 Müznibem müznib bilürsin hâl-i zârım el-amân
'Âcizem 'âciz amân ey çâre-sâz-ı 'âcizân

IV

1 Oldı meyl-i zevk-ı fânî rûy-ı maşşûda niķāb
Māsivādır dīde-i ğam-dīdeme ancak hicāb
3 Tīşe-i şevk-ı hevā ile göñül oldı hārāb
Kıl tecellî hâţır-ı vîrānımı luţf eyle yap [?]
5 Müznibem müznib bilürsin hâl-i zârım el-amân
'Âcizem 'âciz amân ey çâre-sâz-ı 'âcizân

V

1 Eyleme yevm-i haşirde derd-i hûsrāna dūçār
Deşne-i rüddük ile étme derūnum şerha-dār
3 Zaḥm-ı tîĝ-ı ma'şiyetle oldı **Rāsih** bî-ķarār
Dergeh-i ihsāna geldi merhem-i şefķat arar
5 Müznibem müznib bilürsin hâl-i zârım el-amân
'Âcizem 'âciz amân ey çâre-sâz-ı 'âcizân

283

MIŞRA'-I PERTEV EFENDİ TAḤMİS-İ MŪMĀ İLEYH

Me fâ'îlün me fâ'îlün me fâ'îlün me fâ'îlün

I

1 Göñül bezm-i rızādan dūr olup hecr-āşinā ķaldı
Nice demdür zebūn-ı pençe-i nefs ü hevā ķaldı
3 Dil-i bî-mār-ı 'işyāna ne dārū-yı şifā ķaldı
Ne zaḥm-ı ķalb-i mecrūḥumda ümmīd-i devā ķaldı

5 Amān ey luṭfi çok Perverdigārum iş saña kaldı

II

1 Müdāmā reh-neverd-i vādī vü şahrā-yı ‘işyānum
Ġubār-ı tünd-bād-ı cürm ile ālūde-dāmānum
3 Çevürdi ceyš-i ğül-ı nefş-i emmāre girībānum
‘Īnāyet kıl érişdür Hızr-ı tevfiķuñ perīşānum
5 Amān ey luṭfi çok Perverdigārum iş saña kaldı

III

1 Günāhumla şıġındum dergeh-i luṭfuñ bilüp me’men
Ĥaṭāya mu’terif ālūde-i çirk-āb-ı cürmem ben
3 Baña kimler acır ğayrı eger raḥm eylemezseñ sen
Siyeh-rūyam zelīlem ma’şiyet-kārem kerem senden
5 Amān ey luṭfi çok Perverdigārum iş saña kaldı

IV

1 Nice demler fezā-yı ārzūda gezdüm āvāre
Dil-i ğam-nākūme tīġ-ı nedāmet açdı şad pāre
3 Sezā kıl merhem-i luṭfuñ bu mecrūḥ-ı güneḥ-kāre
Kerem kıl çāresüz kaldum yine senden olur çāre
5 Amān ey luṭfi çok Perverdigārum iş saña kaldı

V

1 Şifā-sāz ol bu bīmār-ı firāş-ı cürme iḥsān ét
Yüzüm karasına baķma beni memnūn-ı dermān ét
3 Bırakma künc-ı ğamda **Rāsih**-i nālānı ḥandān ét
Eger lāyķ degülsem luṭfuña luṭf eyle şāyān ét
5 Amān ey luṭfi çok Perverdigārum iş saña kaldı

284

MEDḤ-İ RESŪL-İ MŪMĀ İLEYH

Me fā’īlün me fā’īlün me fā’īlün me fā’īlün

I

1 Şehensāh-ı dü ğitī ḥākim-i iķlīm-i ḥikmetsin
Enīs-i bezm-i ḥāşş-ı lā-mekān-ı ķurb-ı ‘izzetsin
3 Vücūduñ bādī-i ḥalk-ı cihāndur maḥz-ı raḥmetsin
Cebīnūñ şubḥ-ı devlet maṭla’-ı mihr-i hidāyetsin

IV/1 demler : demdir Y
284 [71a]

5 Sen ol kân-ı 'ināyet menba' -ı cüy-ı şefâ'atsin

II

1 Gelüp Cibrîl da'vet eyledükde kırb-ı Mevlâ'ya
Saña ey şâh-ı kevneyn oldı Sidre evvelîn pāye
3 Ğubâr-ı hâk-i pāyuñ tütüyādur 'arş-ı a'lāya
'Uşâta 'afv u luţfuñdur tesellî-bağş u sermāye
5 Sen ol kân-ı 'ināyet menba' -ı cüy-ı şefâ'atsin

III

1 Cenâb-ı Aḥmed-i Mürsel Ḥabîb-i Kibriyâsin sen
Şefî'-i 'arşa-i maḥşer şeh-i şâhib-livâsin sen
3 Resûl-i müctebâ cedd-i Ḥüseyn-i Kerbelâ'sın sen
Ümîd-i raḥm éder senden cihân şâhib-'atâsin sen
5 Sen ol kân-ı 'ināyet menba' -ı cüy-ı şefâ'atsin

IV

1 Beyân étدی Ḥudâ Kıur'an-ı münzelde senüñ şānuñ
Elem görmez olanlar bendesi sen şâh-ı vālānuñ
3 Tutanlar hâksâr olmaz senüñ elbette dāmānuñ
Umar her 'āşî vü mücrim dem-â-dem luţf u iḥsānuñ
5 Sen ol kân-ı 'ināyet menba' -ı cüy-ı şefâ'atsin

V

1 Hevâ-yı arzû-yı nefs-i emmāre olup serde
Dil-i bî-çāreyi uğratdı her sâ'atde biñ derde
3 Reẓîl étme kerem kııl **Râsiḥ**-i ğam-ḥ^vârı maḥşerde
Faķîri ḥāme-i 'afvüñla mestûr eyle defterde
5 Sen ol kân-ı 'ināyet menba' -ı cüy-ı şefâ'atsin

285

VELEHÜ EYŻAN

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

I

1 Dergeh-i dâr-ı rızāña her kim étmezse duḥûl
Melce'-i 'afv-ı Cenâb-ı İẓid'e bulmaz vuşûl
3 Redd éderseñ sen eger Mevlâ daḥı étmez kabûl
Sen şehe kıul olmaduķça hiç bir iş bulmaz huşûl

5 Maḥzen-i sırr-ı Hudā şāh-ı beḳāsın yā Resūl

II

1 Buldı fēr çeşm-i felek ravzañ türābından senüñ
Cebra'ıl ayrılmadı bir dem cenābuñdan senüñ
3 Buldı rif'at dergeh-i raḥmet-me'ābuñdan senüñ
Kimseyi dūr étmesün Allāh bābuñdan senüñ
5 Maḥzen-i sırr-ı Hudā şāh-ı beḳāsın yā Resūl

III

1 Oldı ḥubb-ı çār yāruñ 'unşur-ı çār-ı beden
Merdüm-i çeşm-i cihān-bīnüm Hüseyin ile Ḥasan
3 Rūhsın mülk-i vücūdumda sen ey ḥulḳı ḥasen
Luṭf édüp bu ḳāleb-i nā-çāruña raḥm eyle sen
5 Maḥzen-i sırr-ı Hudā şāh-ı beḳāsın yā Resūl

IV

1 Ümmetüñde ben gibi 'āşī bulunmaz bir eḫad
Her işüm sehv ü ḫaṭā fişḳ u günāhum lā-yu'ad
3 Seyl-i 'afva olamaz ḫāşāk-i cürmüm gerçi sed
Bu güneḫkār u zelīli eyleme luṭfuñla red
5 Maḥzen-i sırr-ı Hudā şāh-ı beḳāsın yā Resūl

V

1 Nüş édenler şerbet-i luṭfuñ bulurlar 'āfiyet
'İllet-i 'işyān ile bīmāram eyle merḫamet
3 Nüş-ı dārū-yı şefā'atla beni ḳıl mültefet
Rāsih-i bī-çāreye eyle recā-yı maḡfired
5 Maḥzen-i sırr-ı Hudā şāh-ı beḳāsın yā Resūl

286

VELEHÜ EYZAN MŪMĀ İLEYH

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

I

1 Amān ey şāh-ı iḳlīm-i risālet
Ḥaṭā vü cürmüme yokdur nihāyet
3 Benem bī-çāre-i efrād-ı ümmet
Şefā'at yā Resūla'llāh şefā'at

II

- 1 Ne yüzle ben déyem ‘abd-i ‘abīdim
Der-i vālā-yı tã‘atdan ba‘īdim
3 Seniñ maḥzā kabūlüñdür ümīdim
Şefâ‘at yâ Resûla’llâh şefâ‘at

III

1. Rızāñı olmadım icrāya kâdir
Dem-â-dem cürm ü ‘işyân oldı şâdir
3. Kuluñdur aḥkar-ı ehl-i kebâ’ir
Şefâ‘at yâ Resûla’llâh şefâ‘at

IV

1. Şeffi‘ oldığıña yoḡdur seniñ şek
Faḳîri defteriñden eyleme ḥak
3. Der-i iḥsāniña geldim daḥîlek
Şefâ‘at yâ Resûla’llâh şefâ‘at

V

1. Ḥabīb-i Ḥaḳ Resûl-i Kibriyâ’sın
Şeffi‘-i müznib-i rûz-ı cezâsın
3. Kabûl ét **Râsiḥ**-i zârũñ recâsın
Şefâ‘at yâ Resûla’llâh şefâ‘at

287

MÂTEMİYYE-İ ḤAZRET-İ ḤÜSEYİN VELEHÜ EYZAN MŪMÂ
İLEYH

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

I

- 1 Étdiler ‘aşr-ı muḥarremde ‘adûlar sūr u ‘îd
Kıydı evlād-ı Resûl-i Ḥaḳḳ’a ol ḳavm-i ‘anīd
3 Étmesün cediti Muḥammed’den şefâ‘at hîç ümīd
Defter-i raḥmetden étsün nāmını Mevlâ resīd
5 Bende-i şâh-ı Ḥüseyn’em düşmen-i cân-ı Yezīd

II

- 1 Étmeyüp şehzâde-i sultân-ı dehre inḳıyâd
Étdi biñ dürlü ḥaḳâretle aña baḡy u ‘inâd
3 Yâd édüp ol vaḳ‘ayı lehb-i ḡazab olup ziyâd
Eylerim cân-ı ḥabîş-i kâfiri la‘netle yâd

II/3 maḥzâ : maḥz-ı Y
287 [71b]

I/1 Étdiler : Étdi bu Y

5 Bende-i şāh-ı Hüseyn'em düşmen-i cān-ı Yezīd

III

1 Ehl-i beyt-i Muştafā'niñ baqmadı efgānına
Girdi āl-i şāh-ı kevneyniñ o kāfir qanına
3 Étdi bu hā'inligi ol 'ālemiñ sulţānına
Şad hezārān la 'net ü nefrīn Yezīd'in cānına
5 Bende-i şāh-ı Hüseyn'em düşmen-i cān-ı Yezīd

IV

1 La'net étmekdir 'adū-yı hānedāna meşrebim
Bu me'āli qalb éder icrā sūkūt étse lebim
3 Ta'n édenler eylesün budur benim de mezhebim
İntisāb-ı fahr-ı 'ālemdir bu yüzden maṭlabım
5 Bende-i şāh-ı Hüseyn'em düşmen-i cān-ı Yezīd

V

1 Şu déyü ol gāziyān-ı Kerbelā étdükçe zār
Vérmedi ruḥşat édüp düşmenligini āşikār
3 Hün-ı eşkimle olursa n'ola çeşmim cūybār
Ümmet-i Aḥmed olan olmaz mı **Rāsih** bī-қarār
5 Bende-i şāh-ı Hüseyn'em düşmen-i cān-ı Yezīd

288

VELEHÜ EYZAN MŪMĀ İLEYH

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

I

1 Şāh-ı 'aşk étmege iqlīm-i derūna seferi
Şerḥa-i sīne imiş şāh-reh-i mu'teberi
3 Dāğ imiş şahın-ı dile sūz-ı maḥabbet-eşeri
Şerḥalar dāğlar açdım ki ola reh-güzeri
5 Édeli cāy süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḥdet ne imiş noқtadan aldım ḥaberi

II

1 Cüst ü cū eyleyerek gezme mişāl-i pergār
Merkez-i noқta-i vaḥdetde hemān eyle қarār
3 Zātım kendi bilür birliğin eyle iqrār
Ne ararsañ yine sende bulunur her ne ki var

5 Édeli cāy süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḥdet ne imiş noḡṭadan aldım ḥaberi

III

1 Yanmayan añlayamaz sūz-ı maḥabbet ne imiş
Dūr olan fehmi édemez lezzet-i vuşlat ne imiş
3 Kimse idrāk édemez künh-i ḥaḳīḳat ne imiş
Ehl-i zāhir ne bilür ḳāl ile vaḥdet ne imiş
5 Édeli cāy süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḥdet ne imiş noḡṭadan aldım ḥaberi

IV

1 Ḳāl ü ḳīl eyleme ḥaḳḳında anıñ zā'iddir
Eyleyen baḥşini taṭvīl ḳurı zāhiddir
3 Éden āşārını inkār anıñ mülhiddir
*Ḳul hüve'llāhü eḥād*²⁵³ birliğine şāhiddir
5 Édeli cāy süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḥdet ne imiş noḡṭadan aldım ḥaberi

V

1 Édemez kimse mu'ammā-yı kem ü keyfini ḥall
Mā 'arafnāke degil mi añā mā ḳalle vü dell
3 Çekeli semt-i dile şem'-i maḥabbet meş'al
Güft ü gūya bulamaz **Rāsih**-i kem-māye maḥall
5 Édeli cāy süveydā-yı derūnum o perī
Zāt-ı vaḥdet ne imiş noḡṭadan aldım ḥaberi

289

ḤAZRET-İ İSMĀ'İL ḤAḲḲĪ-İ BURSEVĪ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'lün

I

1 Feth olur bāb-ı āsumān murād

²⁵³ “De ki: ‘O, Allah’tır, bir tektir.’” 112 İhlas 1
289 [73b]

Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât
3 Cism ü cān aġzuna gelür hûş-dār
Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât

II

1 Şem'-i 'aşkı uyandırurup turalum
Ey göñül şaġ u solumuz görelüm
3 Şalavât-ile hâzrete érelüm
Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât

III

1 Nefes-i pākile döner eflāk
Şalavât-ile tırur merkez-i hāk
3 Éyledüñse bu sırrı ger idrāk
Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât

IV

1 Kõqalum bũy-ı Muḥammed gülde
Yaqalum 'ūd-ı maḥabbet dilde
3 Ğayr-ı sermāye çü yokdur elde
Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât

V

1 Çünki emr éyledi Allāh Resûl
İmtişāl éyler elbet kul
3 **Hakḳıyā** Hākḳ'a olmaġa maḳbũl
Déyelüm rûh-ı Resûl'e şalavât

290

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Bir nazār kııl yā Muḥammed Muştafā
Tā ki dil āyinesi bula şafā
2. Çün şefā'at kân-ı 'ālemsün ezel
Éyleseñ n'ola ebũ va'de vefā
3. Ey 'atāsı çok ḥaḫāya baḳma kim
Eksik olmaz 'āşī ümmetden ce fā

4. Şihhat-i dil-i şerbet feyzüñdedür
Bir nefesden haste cân bulur şifâ
5. Bildi çünkim senden özge şâh yok
Hizmetünle etdi **Hakki** iktifâ

291

VELEHÜ

Mefâ'ilün fâ'ilâtün mefâ'ilün fâ'ilün

1. Güzîn-i 'âlem ü kudret-i Muhammed 'Arabî
Emîn-i hazret ü 'izzet-i Muhammed 'Arabî
2. [?] dil şüret-nümâ-yı rahmânı
Nigâh-ı 'âleme rahmet Muhammed-i 'Arabî
3. Çekildi 'arş yerine semâ dağğāk-ı celâl
Érince Hakk-ile halvet yâ Muhammed 'Arabî
4. Göründi keşret-i esmâda çehre-i vahdet
Çü buldı hazrete kurbet yâ Muhammed 'Arabî
5. Bugün şefâ'ate va'de kerîm édüp oldı
Şefî'-i rûz-ı kıyâmet yâ Muhammed 'Arabî
6. Maqâmı n'ola vesîle olursa 'izzet içre
Çü oldı ehl-i fazîlet yâ Muhammed 'Arabî
7. Tûrâb-ı şu'leni kühlü'l-cevâhir ét **Hakki**
Ki ola bâ'ış-i reviyet Muhammed 'Arabî

292

VELEHÜ

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1. 'Aşk u şevke düşeli dîvâne olmışdur göñül
Câm-ı feyzi içeli mestâne olmışdur göñül
2. Bu göñül cân u cihânı kaydına bend olmaz ebr
Şem'-i haste yanmağa pervâne olmışdur göñül
3. 'Arş-ı a'zamdan güzer éder verâ'-ı 'âleme
Kenz-i sırra hâne-i vîrâne olmışdur göñül
4. Bir şadefdür baır-ı icâd içre güyâ bu vücüd
Ol şadefden lü'lü'-i bîkrâne olmışdur göñül
5. Ne felekle devr éder her bir melekle seyr éder
Bu ne sırdur **Hakki**yâ eyâ ne olmışdur göñül

291 [73b]

292 [73b]

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ey göñül zıkr éyle Allāh 'aşkına
Hızmet-i dergāh kııl şāh 'aşkına
2. Nūr isterseñ Resūla'llāha bak
Kıl şalātı dā'im ol māh 'aşkına
3. Hāk-i pāyı evliyāya buse vér
Diyü yā hū kılbi āgāh 'aşkına
4. 'İzzet-i Yūsuf tevāzu' içredür
Düşme muşırr-i dilde var çāh 'aşkına
5. 'Āşık-ı Allāh iseñ **Hakki** eger
Allāh Allāh söyle her gāh 'aşkına

VELEHÜ

Hece ölçüsü (5+5=10)

1. Gelün girelüm āteş-i 'aşka
Diller vérelüm āteş-i 'aşka
2. 'Āşık olalum fenā bulalum
Secde kılalum āteş-i 'aşka
3. Vücüdı kııl ü kāl bulasun tā-hāl
Cism ü cānı şal āteş-i 'aşka
4. Kāmı bir 'āşık kāmı bir şādık
Cigeri yansun āteş-i 'aşka
5. Her kim uyandı 'aşka boyandı
Hakki kul yandı āteş-i 'aşka

VELEHÜ

Hece ölçüsü (5+5=10)

1. Düşdi dil āhır āteş-i 'aşka
Sen de gel cān vér āteş-i 'aşka
2. Nāra pervāne yansa pervāne
Vay aña yansa āteş-i 'aşka

293 [73b]

294 [73b]

295 [73b]

3. Ola gör kıanı bulasın anı
Şal imdi cānı āteş-i ‘aşka
4. Zāhid bilmedi ‘aşık olmadı
Düşen gülmedi āteş-i ‘aşka
5. Yanıcağ çü nār börekler oynar
Hakki-veş yanar āteş-i ‘aşka

296

VELEHÜ

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün fe ‘ülün

1. Şalādır cümle-i merdān-ı ‘aşka
Gelen gelsün bugün meydān-ı ‘aşka
2. Véren vérsün elünde ‘arz-ı hālūñ
Oturdı şāh dil-i dīvāne ‘aşka
3. ‘İnāyet ‘arz-ı hāli étđi āb
Vücūdı şala gör ‘ummāna ‘aşka
4. Efendi terk-i ser-i serrādur
Düşen ehl-i dil içre şāh-ı ‘aşka
5. Çü **Hakka** dönmeğe bir
Gidüp gelmez idi devrāna ‘aşka
6. Çü ismūñ oldı İsmā‘il-i **Hakki**
Boyun bir cānla kıurbān ‘aşka

297

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. ‘Aşk u şevke düşeli dīvāne olmışđur göñül
Cām-ı feyzi içeli mestāne olmışđur göñül
2. Bu göñül cān u cihānı kıaydına bend olmaz ebr
Şem‘-i haste yanmağa pervāne olmışđur göñül
3. ‘Arş-ı ‘azamdan güzer éder verā’-ı ‘āleme
Kenz-i sırra hāne-i vīrāne olmışđur göñül
4. Bir şadefdür baır-ı icād içre güyā bu vücūd
Ol şadefden lü’lü-i bıkırāne olmışđur göñül
5. Ne felekle devr éder her bir melekle seyr éder
Bu ne sırrđur **Hakkiyā** eyā ne olmışđur göñül

296 [73b]

297 [73b]

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Feyz-i aḳdesdür derūnum bāğına véren nümā
Éyleyen nūr-ı tecellīdür dilüm 'ālem-nümā
2. Mürnaḥ-ı cānum 'ālem lāhutdan geldi
Ḥāk-reh zīrā ki mesken ʈutmaz elünde
3. Olmışam ḥabs-ı ḳafes bağ-ı fenāda çün hezār
Ḳalmışam zindān-ı tende teng iken arz u semā
4. Bī-başıret hiç mümkün mi küre-i āşār mı
Ḳanda seyr éde cemāl-i Yūsufi ehl-i 'amā
5. Vech-i Ḥaḳḳa açılır **Ḥaḳḳī** gibi āḥir gözi
Ḥaḳḳ-ı 'illet sev kim çeşm ü dil ü cānı bu yā

VELEHÜ

Mef'ülü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

1. Her yüzde olan şūret-i raḥmāna göziñ aç
Tebdīl-i cān u insde sultāna göziñ aç
2. Bu merkez-i 'ālemde ḥilāfet kimedür baḳ
Ādem yüzini gözle bu insāna göziñ aç
3. Ebvāb-ı kerāmet açılır niçesi ammā
Şadr içre olan şāḥib-i 'irfāna göziñ aç
4. Āḥir gözini bu mimden ey bī-başar Ādem
Vér cān u seri reviyet-i cānāna göziñ aç
5. Gördüm diyeni evde baḳarlar bu meşeldür
'Aḳluñ var ise **Ḥaḳḳī**-yi dīvāne göziñ aç

VELEHÜ

Fe 'ilātün mefā 'ilün fe 'ilün

1. Étme inkār-ı 'aşḳı kendiñe kār
'Āşıḳ ol kim édesün vaşlı şıḳār

298 [73b]

299 [74a]

300 [74a]

2. Şeş cihet ‘aşık a birdür baksañ
Éylemez anı ihāta efkār
3. [?] oldı rusūm-ı ‘ulemā²⁵⁴
‘Ārifūñ sīneme sendedür āb-kār
4. Bilmek isterseñ eger bu sırrı
Zıkr kıl *bi’l-‘aşıyyi ve’l-ibkār*²⁵⁵
5. Şüretā gerçi gedāsın **Hakki**
Ma‘nide kul-durur saña hünkār

301

VELEHÜ

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Yandı ‘aşk odunda bu cānum meded
Senden olur cāna cānānum meded
2. Dergehüñden sâ‘ili redd éyleme
Luṭf u ihsān éyle sultānum meded
3. Yolda kaldum kâfile kendi kamu
Menzile érişdi akrānum meded
4. Bulmasun āhır nefes şeytān yol
Ol ‘adūdan kırtar ĩmānum meded
5. Dér bu **Hakki** şir-i feyzüñ olmasa
Éylemez bir kıatre bu kıanum meded

302

VELEHÜ

Hece Ölçüsü (7+7=14)

1. Déyelüm her nefesde *Lā ilāhe illa ‘llāh*
Hem-çü bülbül kıafesde *Lā ilāhe illa ‘llāh*
2. Fenā bulınca vücūd hāşıl olınca şühūd
Derdümüzdür bī-ħudūd *Lā ilāhe illa ‘llāh*
3. Lā ma‘būde illā Hū fe‘budühü Vāħideh
Kale fe’lem innehü *Lā ilāhe illa ‘llāh*
4. Zıkr-i enbiyā nedür vird-i evliyā nedür
Tevħid **Hakkiyā** nedür *Lā ilāhe illa ‘llāh*

²⁵⁴ Bu mısraın ilk kısmı yazmanın ciltlemesi esnasında içte kaldığı için okunamamaktadır.

²⁵⁵ “*Sabah akşam Rabbini tesbih et.*” 3 Âli İmran 41

301 [74a]

302 [74a]

VELEHÜ

Hece Ölçüsü (8+8=16)

1. Şordum dolāba ey dolāb nedür bu gözlerüñde āb
İñleyüp vérdi [bir] cevāb Hāḫḫa ‘āşıḫam aḡlaram
2. Tāḡlardan kesilüp geldüm vaṭanumdan cüdā oldum
Şulara ḡarḫ olup ḫaldum Hāḫḫa ‘āşıḫam aḡlaram
3. Çarḫ-ı felek gibi dönüp şularda āteşe yanup
Māsivā çirkinden yunup Hāḫḫ’a ‘āşıḫam aḡlaram
4. Bunda ne iş ṭıtsam gerek aḡlamayup n’étsem gerek
Aḡup dosta gitsem gerek Hāḫḫ’a ‘āşıḫam aḡlaram
5. ‘Āşıḫ-ı **Hāḫḫī** eydür belī böyle olur Hāḫḫ’uñ ḫulı
Budur derd ehlinüñ ḫāli Hāḫḫ’a ‘āşıḫam aḡlaram

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Aḡlaram bülbül gibi gülzāra gelmek bilmezem
Ḳan revān olur gözümdeñ ḫanlı yaşum silmezem
2. ‘Āşıḫuñ adunı ḫavlī olmak baña ‘izzet yeter
‘İzzet için fi’l-ḫāḫīḫa zāhide şāh olmazam
3. Sırr-ı ‘aşḫı fehm éder ‘ārif bulunmaz bu zamān
Bulmadılar ehl-i dil çün anı ben de bulmazam
4. Ehl-i dünyā fi’l-ḫāḫīḫa oldı çün zāḡ u zaḡan
Şāh-bāz-ı himmetüm zaḡan-ı dehre şalmazam
5. **Hāḫḫıyā** aşlum benüm nūr-ı Hudā fer‘üm türāb
Bu ṭarīḫ-ı Celveti’de yolunı yañılmazam

VELEHÜ

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Çün beni ‘aşıḫ yaratmış ol ḡanī Perverdigār
Var déyü ḡam yoluna ḫılsam nişār anuñ ne var

303 [74a]

304 [74a]

305 [74a]

2. İkilük boynın urup kaç' étmege ırķuñ anuñ
Çün 'Alī tutsam n'ola destümde her dem Z'ü'l-fiğār
3. Çün şeb-i hicrāndan érdüm şabāh-ı vaşla ben
N'ola berr olsa baña şimden gerü leyl ü nehār
4. Dönerem kudret elinde başumı top éyleyüp
Kim bu meydān-ı İlāhī içre olmaz ihtiyār
5. Bülbül-i 'aşķam kesilmez āh u efğānum ebed
Ağlaram **Hakķī** gibi 'ālemde dā'im zār zār

306

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Ağlaram derdüñ beni çün ağladur
Belki başum yerine hūn ağladur
2. Ebr olur güyā ğam-ı 'aşķuñ baña
İñledür her gece her gün ağladur
3. Ger celālūñle nazār kılsañ baña
Éyleyüp bu çeşm-i mey-gün ağladur
4. Güldürür bu rūh-ı 'ulvī ādemi
Nefs [ü] şeytān āh u zār[la] ağladur
5. Dār-ı mātemdür bu dünyā **Hakķıyā**
Ger vañan ger ğurbet olsun ağladur

307

VELEHÜ

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Cān u dilden dem-be-dem Allāhü Hū
Her şeb ü her şubh-dem Allāhü hū
2. Ger dil éyle ger zebān yā küllehü
Hālišāne zıkr édem Allāhü hū
3. Olmağ-içün şeyh ü seccāde-nişin
[?] gül ey dédüm Allāhü hū
4. Kendini kendi vücūdı zıkr éder
Bu haste niçe dér 'adem Allāhü hū
5. Fi'l-hakķīka maķ'ad-i şıdķa olur
Bā'ış-i vaz'-ı kadem Allāhü hū
6. **Hakķıyā** Hakķ'a sefer kılduķ da ben
Şevķ-ile déyüp gidem Allāhü hū

306 [74a]

307 [74a]

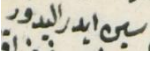
VELEHÜ

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Şu kim kuldur bugün meclis-i sultāna gelmez mi
Ne hāli var ise arz etmege dīvāna gelmez mi
2. Bu insānuñ derūnı muşhaf u esrārı Qurān'dur
Bu sırdan bī-haber dil mekteb-i 'irfāna gelmez mi
3. Cihānda dīn ü mezheb 'aşıka 'aşk-ı İlāhī'dür
Bu haq dīni bulup zāhid dahı ĩmāna gelmez mi
4. Bırak har-mühreyi la 'l ü cevāhir ārā ma 'denden
Ṭaleb-kār-ı dūr-i yektā olan 'ummāna gelmez mi
5. Düşer āhir ayakdan tutmayan **Hakki** elin bunda
Yüzi üzre görürsün 'ākıbet meydāna gelmez mi

VELEHÜ

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Çün tecellī éyledi 'ālemlere Allāh-ı nūr
Zulmet-i nā-būd gitdi vücūd étdi zuhūr
2. Çeşm-i haq-bīn ile 'ārif kaṭrede deryā görür
Bu şeb-i heykele dā'im
3. Vāridāt-ı Haq-durur āsarı feyz-i aqdesüñ
Ni'mete şükr éyle tā kim şükr éde Rabb-i Şekūr
4. Hārdan gül zāhir olur hūn-ı āhū būy alur
Her birinüñ şüretinden sırr-ı Haq éder şudūr
5. **Hakki**yā ālāyiş-i dünyādan éyle kalbi pāk
Tā ki havz-ı cāna cārī ola şol āb-ı ṭahūr

SONUÇ

Tezimizin ilk kısmında bir nazım türü olan na'tten bahsettik. Ayrıca mecmualar hakkında genel bilgi verdik. İkinci kısımda ise İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan T 9313 numaralı mecmuanın içeriğiyle ilgili bilgilendirmeler yaptık. Mecmuadaki şiirlerin nazım biçimlerini, nazım türlerini, beyit sayılarını ve şiirlerin başlıklarını tablolar hâlinde belirttik.

Ele alınan mecmuada Nâbî, Mevlânâ, Yahyâ, Zâtî, Gâlib gibi bilindik şairlerin yanında Şerfe'd-dîn, Abdu's-samed, Cevrî gibi çok fazla tanınmayan şairlerin de şiirlerinin yer aldığını gördük.

Mecmuada bazı varakların derkenar denilen kenar kısımları hiç kullanılmazken bazı varaklarda ise bu kısımların tamamının kullanıldığını gördük. Her varakta başlıklar mutlaka ama mutlaka kırmızı renkle yazılmıştır. Ancak nadiren de olsa birkaç varakta şiirlerin başlıklarının siyahla yazıldığını tespit ettik.

Bu eserin müstensihî tarafından da birçok şiirin gayet okunaklı bir kompozisyonla yazıldığını söylemek mümkün. Ancak zaman zaman kelimeler sözlükteki karşılığına denk gelmeyecek harflerle yazılmış. Yine de nizami bir tertip içerisinde yer alan mecmua, boş varaklar içermesine rağmen hacimlidir ve şiir sayısı bakımından da azımsanmayacak ölçüde şiir barındırır.

Şiirlerin muhtevasını incelediğimizde ise Allah'ın isimlerinin sıklıkla zikredildiğini, Peygamber Efendimiz'e türün gereği olarak övgülerde bulunulduğunu gördük.

Şiirlerin büyük ölçüde aruz vezinlerine ve rediflerine göre sıralandığını görmekteyiz. Bu yüzden aynı şairlerin şiirleri her zaman arka arkaya gelmemektedir. Aynı şairin farklı bir vezindeki şiiri ilgili veznin yer aldığı kısımlarda geçmektedir. Ancak aynı vezindeki şiir, her zaman ilgili kısımda geçmeyebilir. Mecmuadaki şiirlerin çok önemli bir kısmı *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün* kalıbıyla yazılırken *fâ'ilâtün*

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün kalıbı da sıklıkla kullanılmıştır. Hece ölçüsüyle yazılan şiirler de mecmuada bulunmaktadır.

Son bölümde ise incelemiş olduğumuz mecmuanın metin kısmına yer verdik. Bu mecmuada toplamda 309 şiir bulunur.

Bahsi geçen mecmuanın çok fazla tahribata uğramadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Varaklar arasında zaman zaman düzensizlikler yer alıyor olsa da eserde kurtlanma, kopma veya dağılma gibi unsurlar söz konusu değildir. Yapmış olduğumuz bu çalışmadaki amaç, mecmualarda kendine yer bulan bilhassa na't türündeki şiirleri gün yüzüne çıkarabilmek ve onları inceleyerek bilim dünyasına katkıda bulunmaktır.

KAYNAKÇA

AÇA, Mehmet, GÖKALP, Halûk, KOCAKAPLAN, İsa. *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kriter Yayınları, 2009.

AK, Coşkun. *Bağdatlı Rûhî Dîvânı Karşılaştırmalı Metin Cilt I-II* Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları, 2001.

AK, Murat. *Na'tlerin Tasavvufî Temelleri ve Na't Mecmuaları (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 1210, 1211–Tenkidli Metin)*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2014. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 377792).

AKSU, Cemal. *Lutfî Divanı'nın Tahlili*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2002. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 122818);

-----*Divan Arasında Lutfî Divanı'nın Tahlili*, İstanbul: Post Yayın Dağıtım, 2017.

AKTAŞ, Ali. *Yetim Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 1996. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 51532).

ARSLAN, Mehmet. *Antepli Aynî Dîvânı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2004.

AYPAY, A. İrfan. *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)*. Doktora Tezi (2 cilt), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 1992. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 21280).

BAŞOĞLU, M. Adnan, OKUMUŞ, Necdet. *Hasan Rüşdî Divânı*, Manisa: Emek Matbaacılık, 2003.

BEKTAŞ, Ekrem, *Muvakkit-zâde Pertev Dîvânı*, Malatya: Öz Serhat Yayıncılık, 2007;

-----*Muvakkit-zâde Muhammed Pertev Dîvânı.*
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55973,pertev-divanipdf.pdf?0>

(Erişim: 16.06.2019).

BİLKAN, Ali Fuat. *Nâbî Dîvânı (2 cilt)*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1997.

BİLTEKİN, Halit. *Vak'a-nüvis Râşid Efendi ve Divanı'nın Tenkitli Metni*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 1993. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 25941).

CANÇELİK, Ali. *Tarihin Buğulu Aynası: Divan Şiiri ve Muvakkit-zâde Pertev Dîvânı Transkripsiyon ve İnceleme*, İstanbul: Kardelen Yayınları, 2019.

CANGÖZ, Gülşah, *Siyâhî Dede Dîvânı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli, 2010. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 264662).

CANIM, Rıdvan. *Divan Edebiyatında Türler*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2010.

CEBECİOĞLU, Ethem. *Tasavvuf Terimleri & Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Anka Yayınları 2004.

ÇALIŞKAN, Adem. “Yunus Emre Divanı’nda Hz. Peygamber’in Hadis-i Şerifleri”, *Diyanet İlmî Dergisi*, C. 28, S. 3 (1992), ss. 119-125.

ÇETİNKAYA, Bekir. *İlmî Divanı*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli, 2003. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 140634).

ÇIPAN, Mustafa, *Fasih Divanı İnceleme-Tenkidli Metin*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2003.

ÇİÇEKLER, Mustafa, “Na’t”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006.

GÜNEŞ, Mustafa. *Eşrefoğlu Rûmî Hayatı, Eserleri ve Dîvânı*, İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı, 2006.

DEVELLİOĞLU, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2010.

DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.

ERGİN, Muharrem. *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları, 2012.

ERİŞEN YAZICI, Gülgün. *Gelibolu Mevlevîhanesi'nden Yetişmiş Bir Şair Gelibolulu Şâkir Efendi ve Divançesi*, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2016.

ERSOY, Ersen. *Azîzî Dîvân*, İstanbul: Akademi Titiz Yayınları, 2003.

ERTAYLAN, İsmail Hakkı. *Lûtfî Divanı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1960.

GÜFTA, Hüseyin. *Hazık Mehmed Efendi'nin Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum, 1992. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 20805).

GÜNEŞ, Mustafa. *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Malatya, 1994. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 36729).

HAMADA, Reda. *Siyâhîzâde Alî Efendi ve Gülşen-i Ahbâr Adlı Pend-i Attâr Tercümesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2014. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 363469).

HAS HACİB, Yusuf. *Kutadgu Bilig I Metin*, Haz. Reşit Rahmeti Arat, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, C. 1, 1979.

İPEKTEN, Haluk. *Nâ'ilî-i Kadîm Divânı (Edisyon Kritik)*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1970.

İSEN, Mustafa ve öte. *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2002.

- İZ, Mahir. *Tasavvuf Mahiyeti, Büyükleri ve Tarikatler*, İstanbul: Med Yayınları, 1981.
- KALKIŞIM, Muhsin. *Şeyh Gâlib Divânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1994.
- KANAR, Mehmet. *Farsça-Türkçe Sözlük*, İstanbul: Say Yayınları, 2013.
- KAPAL, Nureşan. “Zâtî Divanı’nda Kozmik Unsurlar” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S. 24 (2013), ss. 160-170.
- KAPLAN, Mahmut. *Neşâtî Divanı*, İzmir: Akademi Kitabevi, 1996.
- KARABULUT, Ali Rıza. *Dîvânçe-i Râşid Efendi*, Kayseri: Kalkan Matbaacılık, 2009.
- KARAHAN, Leylâ. *Türkçede Söz Dizimi-Cümle Tahlilleri-*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1991.
- KARAMAN, Gülay. *Hasan Rızâ Dîvânı (İnceleme-Metin-Nesre Çeviri)*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli, 2009. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 241931).
- KAYYA, Serpil. *Selâmî Dîvânı’nın Transkripsiyonlu Metni*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kütahya, 2001. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 101903).
- MERMER, Ahmet. *Karamanlı Aynî ve Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.
- MOLLAİBRAHİMOĞLU, Süleyman. *Yazma Eserler Terminolojisi*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2007.
- ONAY, Ahmet Talât. *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü*, Haz. Cemal Kurnaz, Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları, 2014.
- ÖZDEMİR, Veysi. *Hamdullah Hamdi Divanı (Hayatı Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ, 1993. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 378980).

ÖZYILDIRIM, Ali Emre. *Hamdullah Hamdî Divanı*.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10616,metinpdf.pdf?0>

(Erişim: 12.03.2019).

PALA, İskender. *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları, 2010.

REDHOUSE, James W. *An English And Turkish Dictionary* Beirut: Librairie Du Liban, 1987.

SAMİ, Şemsettin. *Kâmus-ı Türkî*, İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı, 2011.

SAYGIN, Muhterem. *Usûlî Divanı'nda Din Tasavvuf ve Cemiyet*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli, 2016. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 451244).

SİNANOĞLU, Mustafa. “Nübüvvet Mührü”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul 2007, C. 32, ss. 291-293.

ŞENER, Halil İbrahim. “Türk Divan Edebiyatında Na't ve Bazı Na't Mecmuaları”, http://isamveri.org/pdfdr/D00036/1986_3/1986_3_SENERHI.pdf (Erişim: 02.10.2019) Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Sayı III, ss. 147-160.

ŞENÖDEYİCİ Özer ve AKDAĞ Ahmet. *Tırnovalı Râşid Divançesi*, Konya: Kömen Yayınları, 2013.

ŞİMŞEK, Selâmi. *Edirneli Şeyh Ali Senâî el-Celvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Görüşleri ve Divân'ı (İnceleme-Metin)*, Edirne: Edirne Valiliği Kültür Yayınları, 2013.

TARLAN, Ali Nihad. *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Divan Şiiri (Ubeydî, Aşkî, Şem'î, İşretî)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1948.

TAŞTAN, Erdoğan. “Enderunlu Râsih Divanı'nda Klasik Dönem Sonrası Osmanlı Şiirindeki Değişimin Yansımaları”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel S. 4 (2018), ss. 231-243.

TÜRK DİL KURUMU, *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009;

-----*Yazım Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.

YAZAR, İlyas. *Kânî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir, 2006. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 221726);

-----*Kânî Dîvânı Tenkidli Metin ve Tahlili*, İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, 2010.

YENİTERZİ, Emine. *Dîvan Şiirinde Na't*, Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları, 1993;

-----“Bir Edebi Tür Olarak Na'tlar”, *Bir Kutlu Doğum Şaheseri Mevlid ve Süleyman Çelebi (16-17 Nisan 2009)*, Ankara (Eylül 2010), ss. 89-108;

-----“Na't (Türk Edebiyatı)”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006.

YILMAZ, Hayati. “Kudsî Hadis”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 26, Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.

YILMAZ, Mehmet. *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözcükler: Ansiklopedik Sözlük*, İstanbul: Enderun Kitabevi, 1992.

YURTSEVER, M. Murat. *İsmâil Hakkî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa, 1990. Yüksek Öğretim Kurulu: Ulusal Tez Merkezi (Tez Nu. 14530).

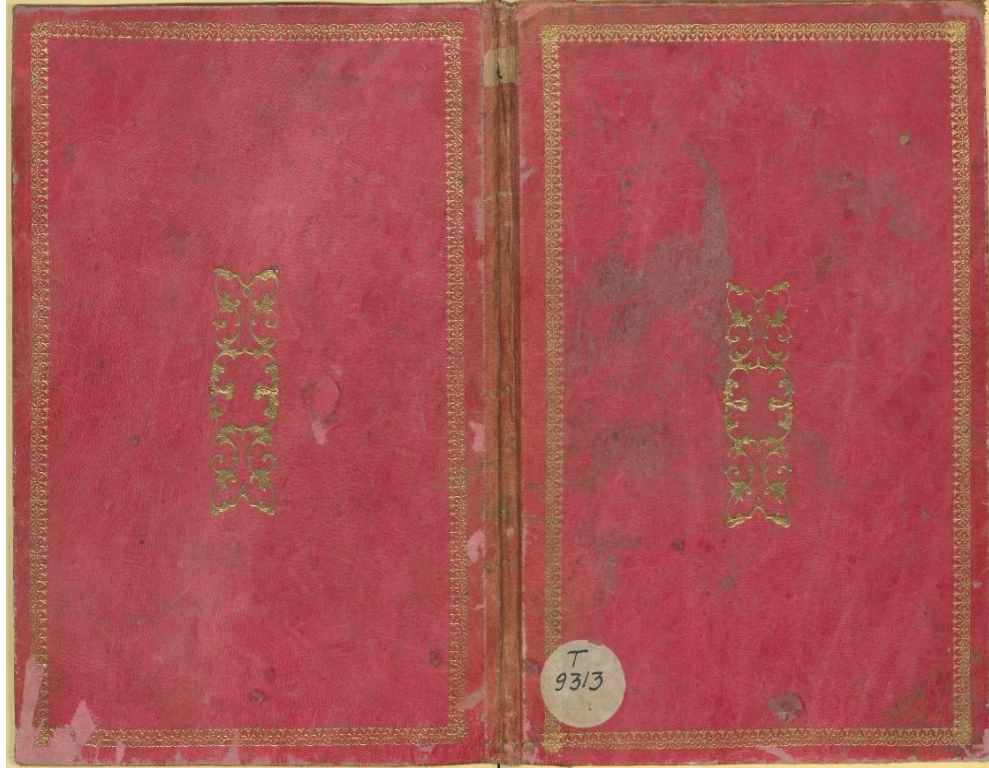
www.sozluk.gov.tr (Erişim: 05.04.2019)

www.lugatim.com (Erişim: 21.05.2019)

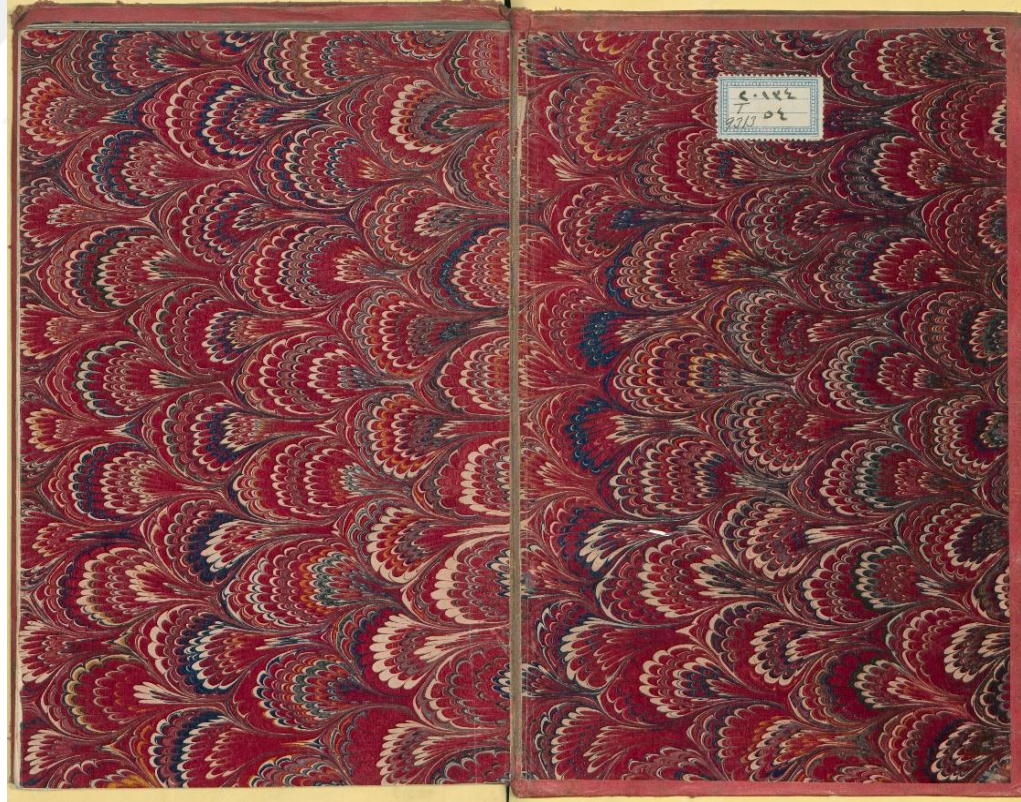
www.kuran.diyagnet.gov.tr/mushaf (Erişim: 01.06.2019)

EKLER

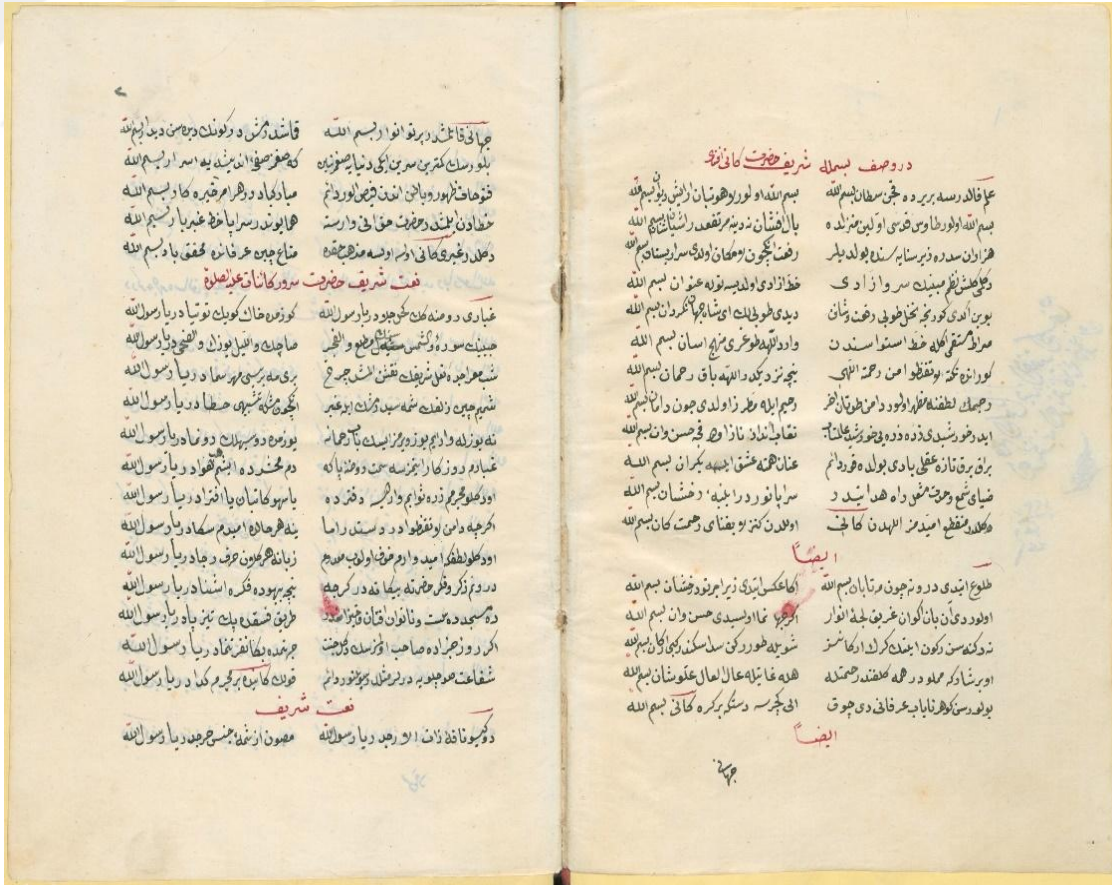
EK 1: ESERİN CİLDİ

EK 2: YAZMANIN İÇ KAPAĞI

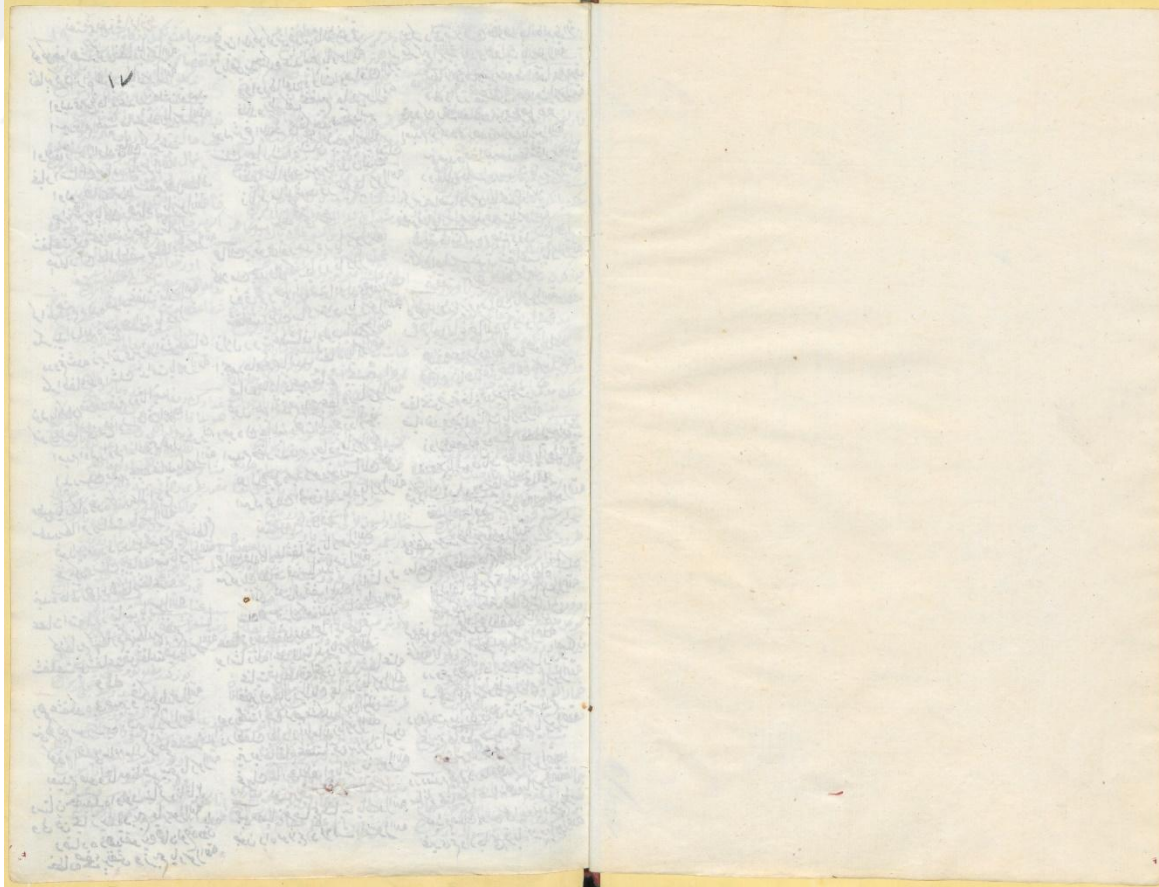

EK 3: 1B VE 2A SAYFALARI

EK 6: 17A SAYFASI

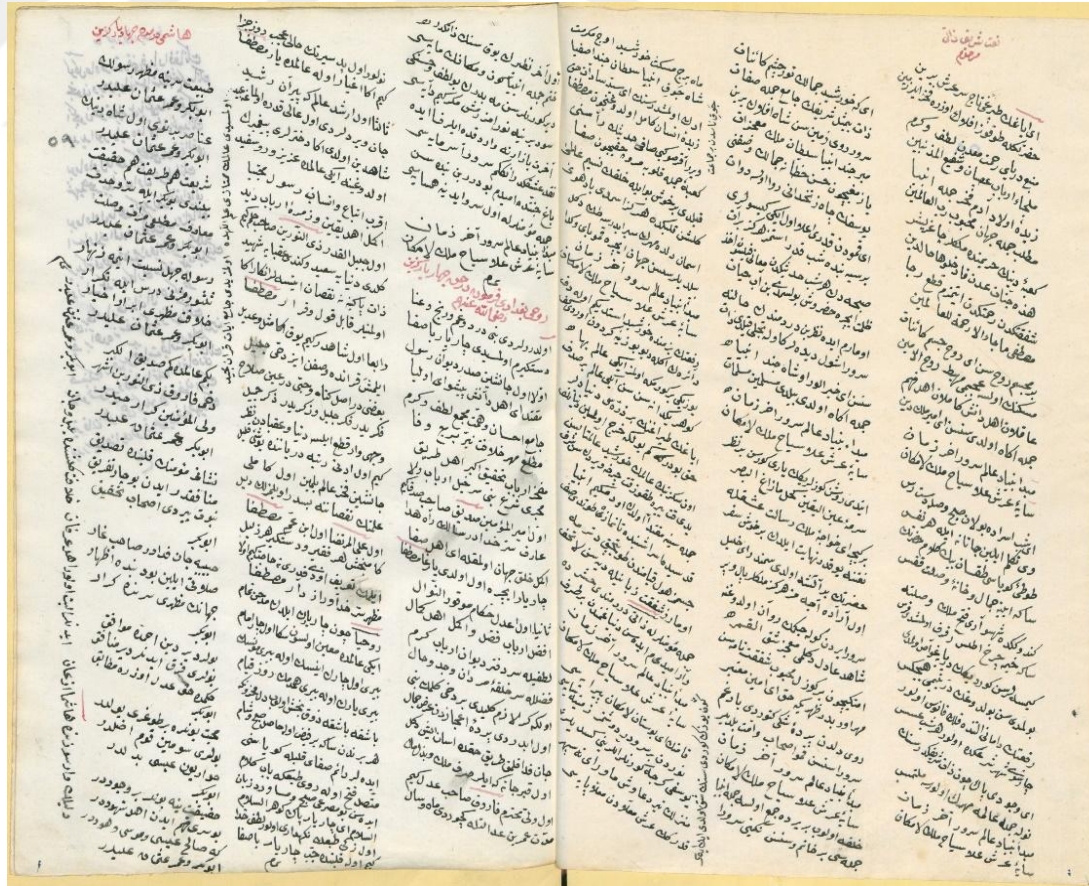

تخت شریف شارخ
 قریب ایدو کوئی فرزند نماند شو
 ریاض مستحکم عندلیم یا رسول الله
 وادو با ایوب دولت اوصافک الیوم
 فلکده نظر کنف تخفیم یا رسول الله
 نوره سرح ایلدی قی حکم جلد بنو
 سنلک بشارک ایشکی کلیم یا رسول الله
 تقما سا اولون شیرین نذان لفت
 زبانه ما اولون نرسیم یا رسول الله
تخت شریف قشقی
 کلا طبع حمد و سحر کبریا در یا رسول الله
 روفی هم رحیم ایلو ستم اولدیجه نزلک
 شفاعت ایلک سکر سزا در یا رسول الله
 زلال دوت عشقان اولون ایلنج حراجه
 ایچره جام وصال نذین شفا در یا رسول الله
 خواجه کایم بیه جاتم یا رسول الله
 قبول ایلد ائدم بیله عفا در یا رسول الله
 عودک عیالنه رحمتا کیم کیم و اولون
 امده اولد اولم ادر هم هر کس شریف
 ایدر سکت مقرر عین غایت یا رسول الله
 مطبوع یا کما جوده محمد عیال اولم
 مصلحتا امریالت یا رسول الله
 قبول ایلد مدد در ایلر دیم ایلر
 غریکد سنلک بجهاد مت یا رسول الله
 نیده حال کیم اولد شفا خفا عینده
 عصا اتیه دون قیامت یا رسول الله
 کیم کایم کیم کایم کایم کایم کایم
 شفا عین شفا عین شفا عین یا رسول الله
وله
 وده عتقده فی صبر شریف یا رسول الله
 سزهر کیم سورسیم دشم یا رسول الله
 کوزم عقیق مالو کوز عتقده ملو در
 بیدیم صورتا معنا خیریم یا رسول الله
 دستان حقیقده اولون شکریم یا رسول الله
 ولی فن کما زید ایدیم یا رسول الله
 ورضا وده تقویه کما اولون در
 خطاه صغیر بقتیر وزیم یا رسول الله

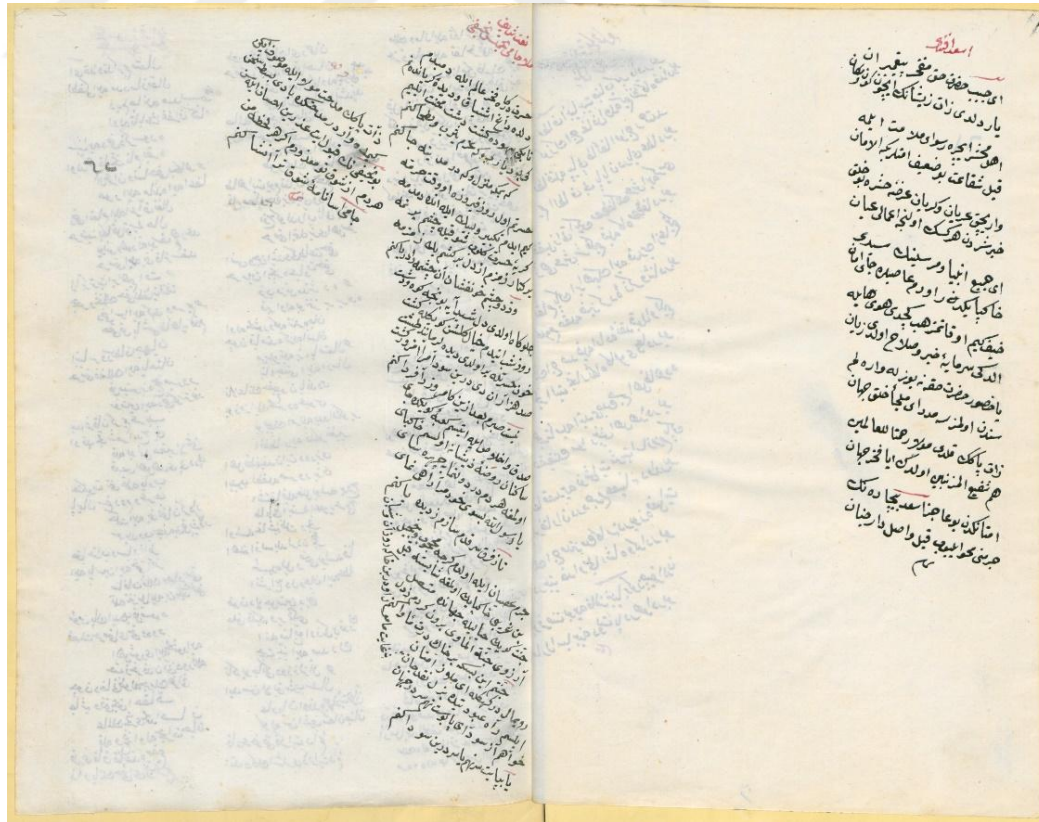
تخت شریف حلال
 بوکر دایض ضلالتیله خصوص جاده بونی الا
 مکریم ابریه باد هدایت یا رسول الله
 سکانین حیدر سید و اقدار بونی
 وف واراه عتقده و صلیت یا رسول الله
 چودن رکت تعلیم اولون عیال کیم
 اصدم بوکر و دوزخ نرسیم یا رسول الله
 سنی صدق صفا ایلسون خاشع بر یا رسول الله
 دعلله فیسور رساله یا رسول الله
 اگر ستم ایلرین یلکجه اولون
 خصوص اولون سورسیم دوزخ نرسیم یا رسول الله
 شریف خاقان کیم و عینت دوی سیه
 شکر اولون سندن شفاعت یا رسول الله
تخت شریف حلال
 کلا طبع حمد و سحر کبریا در یا رسول الله
 روفی هم رحیم ایلو ستم اولدیجه نزلک
 شفاعت ایلک سکر سزا در یا رسول الله
 زلال دوت عشقان اولون ایلنج حراجه
 ایچره جام وصال نذین شفا در یا رسول الله
 خواجه کایم بیه جاتم یا رسول الله
 قبول ایلد ائدم بیله عفا در یا رسول الله
 عودک عیالنه رحمتا کیم کیم و اولون
 امده اولد اولم ادر هم هر کس شریف
 ایدر سکت مقرر عین غایت یا رسول الله
 مطبوع یا کما جوده محمد عیال اولم
 مصلحتا امریالت یا رسول الله
 قبول ایلد مدد در ایلر دیم ایلر
 غریکد سنلک بجهاد مت یا رسول الله
 نیده حال کیم اولد شفا خفا عینده
 عصا اتیه دون قیامت یا رسول الله
 کیم کایم کیم کایم کایم کایم کایم
 شفا عین شفا عین شفا عین یا رسول الله
وله
 وده عتقده فی صبر شریف یا رسول الله
 سزهر کیم سورسیم دشم یا رسول الله
 کوزم عقیق مالو کوز عتقده ملو در
 بیدیم صورتا معنا خیریم یا رسول الله
 دستان حقیقده اولون شکریم یا رسول الله
 ولی فن کما زید ایدیم یا رسول الله
 ورضا وده تقویه کما اولون در
 خطاه صغیر بقتیر وزیم یا رسول الله

تخت شریف حلال
 بوکر دایض ضلالتیله خصوص جاده بونی الا
 مکریم ابریه باد هدایت یا رسول الله
 سکانین حیدر سید و اقدار بونی
 وف واراه عتقده و صلیت یا رسول الله
 چودن رکت تعلیم اولون عیال کیم
 اصدم بوکر و دوزخ نرسیم یا رسول الله
 سنی صدق صفا ایلسون خاشع بر یا رسول الله
 دعلله فیسور رساله یا رسول الله
 اگر ستم ایلرین یلکجه اولون
 خصوص اولون سورسیم دوزخ نرسیم یا رسول الله
 شریف خاقان کیم و عینت دوی سیه
 شکر اولون سندن شفاعت یا رسول الله
تخت شریف حلال
 کلا طبع حمد و سحر کبریا در یا رسول الله
 روفی هم رحیم ایلو ستم اولدیجه نزلک
 شفاعت ایلک سکر سزا در یا رسول الله
 زلال دوت عشقان اولون ایلنج حراجه
 ایچره جام وصال نذین شفا در یا رسول الله
 خواجه کایم بیه جاتم یا رسول الله
 قبول ایلد ائدم بیله عفا در یا رسول الله
 عودک عیالنه رحمتا کیم کیم و اولون
 امده اولد اولم ادر هم هر کس شریف
 ایدر سکت مقرر عین غایت یا رسول الله
 مطبوع یا کما جوده محمد عیال اولم
 مصلحتا امریالت یا رسول الله
 قبول ایلد مدد در ایلر دیم ایلر
 غریکد سنلک بجهاد مت یا رسول الله
 نیده حال کیم اولد شفا خفا عینده
 عصا اتیه دون قیامت یا رسول الله
 کیم کایم کیم کایم کایم کایم کایم
 شفا عین شفا عین شفا عین یا رسول الله
وله
 وده عتقده فی صبر شریف یا رسول الله
 سزهر کیم سورسیم دشم یا رسول الله
 کوزم عقیق مالو کوز عتقده ملو در
 بیدیم صورتا معنا خیریم یا رسول الله
 دستان حقیقده اولون شکریم یا رسول الله
 ولی فن کما زید ایدیم یا رسول الله
 ورضا وده تقویه کما اولون در
 خطاه صغیر بقتیر وزیم یا رسول الله

EK 11: 61B VE 62A SAYFALARI

EK 12: ESERİN KÜTÜPHANE FİŞİ

 ۵۴ خصوصی نومروسی مجامع و مؤلفات	<h1 style="font-size: 2em;">کتابخانه ملی ایران</h1> <p>تذقیق آثاره مخصوصه</p>	 عمومی نومروسی ۲۰۱۴۴
فی	بحرۃ نفوت و وقاهت	اسم اصلیبی
محل و تاریخ طبع و تخریری سنه		اسم مشهودی
		تعریفات
تاریخ تالیفی سنه		مؤلفی
عتیق نومروسی ۱۴۹	جلد سطر عدد صحیفه	لسانی
تاریخ ترجمه سی سنه		مترجمی
ملاحظات		
<p>بسم الله الرحمن الرحیم این کتاب در سال ۱۳۹۹ در کتابخانه ملی ایران به نام نفوت و وقاهت و غذایا نمود بره ابکشر جمع ایدیدیه و عبوره کتوبله برقیما تده</p> <p style="text-align: right;">[مهر و امضا]</p>		
[عدد، طبعه، سی]		